

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

PERIODIKUM AKADEMICKÉJ OBCE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

PREŠOV FEBRUÁR — APRÍL 2002

ROČNÍK VI. Č. 1 — 2 / 2002

EXKLUZÍVNY ROZHOVOR S REKTOROM PU NA AKTUÁLNU TÉMU

Pán rektor, od 1. apríla t.r. nadobudol účinnosť Zákon o VŠ a iné súvisiace zákony. Dňa 3. apríla ste sa zúčastnili zasadnutia Slovenskej rektorskej konferencie, z rokovania ktorej vyplynuli viaceré operatívne rozhodnutia. Mohli by ste ich aspoň v stručnosti priblížiť našim čitateľom?

Zasadnutie Slovenskej rektorskej konferencie predovšetkým vyhodnocovalo doterajšiu etapu a plnenie časového plánu implementácie Zákona o VŠ na podmienky vysokých škôl. Prioritou ostáva úloha, aby sa zachovala funkčnosť ekonomického chodu univerzít. Vzhľadom k tomu, že sa vysoké školy stali verejnými vzdelávacími inštitúciami bolo potrebné zriadiť nové účty a vykonať ďalšie administratívne úkony (pečiatky, nové podpisové vzory a pod.).

Ďalším dôležitým bodom rokovania bolo prerokovanie zásad v súvislosti so zložením a kompetenciami novej akreditačnej komisie. Ako je všeobecne známe, súčasná akreditačná komisia ukončila svoje súčasné pôsobenie. V najbližšom období sa vytvorí nová akreditačná komisia (do konca mája). Kritériá, podľa ktorých bude akreditačná komisia rozhodovať o akreditácii fakúlt bude navrhovať Slovenská rektorská konferencia a schvaľovať ich bude MŠ SR.

Osobitnou, ale tak isto veľmi dôležitou úlohou tohto obdobia bude kreovanie správnych rád univerzít ako aj delimitácia majetku od 1.1.2003 pričom už v súčasnosti sa tvorí majetok našej univerzity.

Neoddeliteľnou súčasťou našej práce bude príprava dlhodobých zámerov univerzity (na 5 rokov), ktoré by malo potvrdiť MŠ SR a ktoré by mali byť v súlade s jeho cieľmi. Ak by som mal tieto zábery aspoň v hrubých rysoch konkretizovať, naša uni-

verzita zvažuje vznik štyroch nových fakúlt – fakulty zdravotníctva, fakulty telesnej výchovy a športu, fakulty manažmentu a ak by došlo k súhlasnému vyjadreniu senátov aj fakulty výrobných technológií. Chcem však zdôrazniť, že zámer ešte neznamená rýchlu realizáciu. Všetko bude závisieť od rozpočtových zdrojov univerzity, takže zvolíme reálnu stratégiu.

Aká pôsobnosť a právomoci sú dané v tzv. prechodnom období pre dekanov existujúcich fakúlt našej univerzity?

Už koncom marca t.r. som vydal príkaz č. 1, v ktorom sú implikované konkrétne

úlohy, zodpovedné osoby a termíny. Pripomínam, že od 1. apríla 2002 na PU prešli všetky pracovnoprávne vzťahy. Uskutočňuje sa zaradenie zamestnancov do príslušných tarifných tried. Pracuje sa na návrhu rozpočtu univerzity, ktorý okrem iného bude obsahovať finančné krytie činnosti fakúlt v tzv. prechodnom období.

V súvislosti so zmenami zákonných a podzákonných noriem je potrebné vypracovať aj nový návrh Štatútu PU. Táto úloha vyplýva už aj so spomínaného Príkazu rektora PU pre komisiu v zložení:

prof. PhDr. Karol Feč, CSc.,
rektor PU

Doc. PhDr. Tibor Hrehovčík, CSc.,
prorektor pre zahraničné vzťahy
podpredseda AS PU
dekan fakúlt PU

JUDr. Božena Pancuráková,
právnička PU

Doc. JUDr. Ján Roháč, CSc.,
katedra verejnej správy FHPV PU

Termín vypracovania návrhu je do 30. júna 2002.

Na základe registrácie štatútu MŠ SR pristúpi sa ku konkrétnej realizácii príslušných ustanovení aj na fakultách univerzity, ktoré za týmto účelom vypracujú tiež svoje vnútorné predpisy.

Za rozhovor poďakoval: A. Takáč

Slávnostná promócia Doctora honoris causa na Prešovskej univerzite

Na slávnostnom zasadnutí Vedeckej rady Prešovskej univerzity dňa 21.1.2002 rozšírené o Vedeckú radu Fakulty humanitných a prírodných vied a na jej návrh udelila Prešovská univerzita čestný titul Doctor honoris causa univerzitnému profesorovi Štátnej univerzity v Užhorode na Ukrajine *Dmitriji Semakovi, DrSc.*

Prof. D. Semak sa narodil v poľskom Lupkove (Rzeszowske wojvodstvo) vo vzdialenosti niekoľkých desiatok metrov od slovensko-poľskej hranice. Po desiatich rokoch v rámci smutne známej akcie „Visla“ sa odsťahoval do Ternopol'skej oblasti na Ukrajine, kde získal stredoškolské vzdelanie. Od roku 1955 až doteraz je jeho život spojený s Užhorodskou univerzitou. Tu prešiel cestu od študenta až po profesora a akademika. Pôsobil ako laborant, starší inžinier, odborný asistent, docent (1969) a od roku 1990 profesor. V rokoch 1978-1983 zastával funkciu dekana fakulty. Bol nielen svedkom zrodu a rastu svojho praco-

ného prúdu vo fotoelektrétnom režime. Táto metodika bola schválená ako vynález. V ďalších rokoch sa prof. Semak zaoberal štúdiom fyzikálno-chemických vlastností polovodičov za účelom získania registračných médií. V doktorskej dizertačnej práci, obhájenej pred vedeckou radou Ústavu polovodičov AV Ukrajiny, prof. Semak prezentoval výsledky komplexného výskumu fotoindukovaných zmien nekryštalických chalkogénnych materiálov. V rámci tohto bádania bolo dokázané, že tieto materiály môžu byť využité na registráciu optickej informácie, na výrobu

LAUDATIO

knižných, boli uverejnené aj na Slovensku.

Profesor Semak je predstaviteľom vysokej školy, s ktorou má Prešovská univerzita a predtým UPJŠ dlhoročné obojstranne prospešné vedecké kontakty. Plodnú a navzájom sa obohacujúcu spoluprácu medzi našimi univerzitami udržiavajú viaceré pracoviská Filozofickej fakulty a FHPV. Na UNU je zriadená katedra slovenského jazyka ako jedna z mála v zahraničí na takejto úrovni, kde lektorskú činnosť už pár desaťročí zabezpečuje pracovník našej univerzity.

Spolupráca prof. Semaka s košickými a prešovskými akademickými pracoviskami trvá už takmer 3 desaťročia. Na našej katedre fyziky pôsobil ako hosťujúci profesor, spolu s prešovskými fyzikmi publikoval viacero vedeckých prác, aktívne sa zúčastňoval na vedeckých konferenciách, pôsobil ako vedecký konzultant. Z jeho iniciatívy už druhé desaťročie sa uskutočňuje výmenná prax študentov. Vďaka nej môžu prešovskí študenti fyziky absolvovať cvičenia z atómovej fyziky a oboznámiť sa s takými pre nás unikátnymi pracoviskami, ako sú urýchľovače elementárnych častíc, pozorovanie kozmických objektov, pestovanie umelých diamantov a pod. Prof. Semak aktívne prispel k vzniku a rozvoju spolupráce medzi pracoviskami iných vedných disciplín na Prešovskej a Užhorodskej univerzite.

Veríme, že aj v budúcnosti kolega Semak svojou energiou a erudiáciou prispieje k ďalšiemu rozvoju fyzikálnej vedy a užitočných vzťahov medzi našimi univerzitami.

Dr. h. c. prof. RNDr. Ján Birčák, CSc.

viska na vysokú profesionálnu úroveň, ale svojím konkrétnym výskumom aj citelne ovplyvnil obsah a vedeckú úroveň v odbore fyzika polovodičov. V súčasnosti Fyzikálna fakulta Užhorodskej univerzity patrí medzi najvyspelejšie pracoviská svojho druhu, má štvrtý, najvyšší stupeň akreditácie a Užhorodská univerzita za dosahované výsledky vo vedeckej a pedagogickej práci bola premenovaná na Užhorodskú národnú univerzitu.

Vedecko-výskumné zameranie prof. Semaka sa formovalo počas vedeckej aspirantúry v r. 1963-1967, ktorú absolvoval u nestora užhorodskej fyziky prof. D. V. Čepura. V jej rámci sa prof. Semak zaoberal výskumom fotoelektrétného stavu, pričom vypracoval originálnu metodiku na určenie parametrov zachytých centier metódou termotimulova-

Zo slávnostného zasadnutia vedeckej rady PU. V popredí rektor prof. PhDr. Karol Feč, CSc., dekan FHPV doc. Peter Kuzmišin, DrSc. a prorektor prof. PhDr. Vladimír Leško, CSc.

optických prvkov, videodiskov a ochranných prvkov informácie. Pozoruhodné je, že tieto výsledky základného výskumu boli dotiahnuté až do praktickej realizácie pri výrobe ochranných prvkov cenných papierov, dokladov, výrobkov a výrobných znakov.

Bádateľskej, publikačnej a pedagogickej činnosti sa prof. D. Semak venuje už vyše 40 rokov. Výsledky svojho výskumu prezentoval vo vyše 250 publikáciách, z ktorých viaceré, vrátane

Z vystúpenia prof. Dmitra Semaka, DrSc.

Veľavážený pán rektor, vážení členovia Vedeckej rady Prešovskej univerzity, vážení členovia Vedeckej rady FHPV, dámy a páni!

Som povďačný za uznanie mojich zásluh vedeckými radami Prešovskej univerzity.

Pri tejto príležitosti je vhodné spomenúť, že základy spolupráce medzi našimi univerzitami vytvárali významní fyzici Slovenska, ako akademik V. Hajko a z Ukrajiny prof. D. Čepur. Táto dlhoročná spolupráca v oblasti výskumu polovodičových materiálov mala rôzne obdobia, efektívne a menej efektívne. Avšak pokračuje už takmer 40 rokov. Do tejto spolupráce sa zapojila veľká skupina vedcov zo slovenskej aj z ukrajinskej strany. Boli publikované desiatky vedeckých prác, monografií, učebníc, metodických pomôcok, podľa ktorých študujú ukrajinskí a slovenskí študenti. Osobitne tu treba spomenúť monografie a učebnice D. Semaka, J. Birčáka, V. Lendela a M. Saláka, metodické pomôcky V. Šebeňa, V. Sahardu, P. Kuzmišina, V. Mikloudu a iných.

Čestnými doktormi Užhorodskej národnej univerzity sa stali akademik V. Hajko, prof. J. Birčák a prof. M. Danilák. Dnes takáto pocta stať sa čestným doktorom Prešovskej univerzity pripadla mne. Vnímam ju ako ocenenie spolupráce mnohých vedcov, ako zo slovenskej, tak aj z ukrajinskej strany.

Vo svojom vystúpení na medzinárodnej konferencii o fyzike polovodičov v Prahe v r. 1960 svetoznámy fyzik, dvojnásobný laureát Nobelovej ceny John Bardeen zdôraznil, že v svojej podstate je veda internacionálna. To dobre vedia vedci, ale treba to neustále vysvetľovať spoločnosti, lebo spoločnosť ako celok často zostáva v nacionálnych medziach a považuje vedu za nacionálne obmedzenú. Takéto obdobie v našich kontaktoch sme tiež prežili (železná opona). „Veda je internacionálna v svojej podstate a takou je aj fyzika polovodičov, povedal John Bardeen. Táto veda bola vytvorená predovšetkým Mottom a Wilsonom v Anglicku, Wagnerom a Shottkeym v Nemecku, Ioffem a Frenkelom v Sovietskom zväze“.

Historická skúsenosť nás presvedča, že hodnotenie vedeckých úspechov sa uskutočnilo vždy mimo národných hraníc. Nestačí len samotný objav vedca, aby tento ovplyvnil rozvoj svetovej kultúry, je potrebné, aby v štáte boli na to vytvorené určité podmienky a aby existovala potrebná väzba s ve-

deckou komunitou v zahraničí. Ak takéto podmienky nie sú vytvorené, potom aj mimoriadne zaujímavé vedecké práce nemôžu ovplyvniť rozvoj svetovej kultúry. Vďaka spolupráci vedcov v internacionálnom meradle sa prírodné vedy rozvíjali oveľa rýchlejšie. Dôležité je, aby výsledky vedeckej spolupráce prenikli do vedeckých tímov, ktoré sa zaoberajú danou problematikou. Výsledky vedeckej práce jednotlivca realizovanej mimo vedeckého tímu spravidla zostávajú nepovšimnuté. Som presvedčený, že Katedra fyziky polovodičov Užhorodskej národnej univerzity a Katedra fyziky Pre-

*Medzi prvými zablahoželel novému
Dr. h. c. dekan FHPV*

šovskej univerzity vytvorili dobré základy pre takúto medzinárodnú spoluprácu. V priebehu mnohých rokov si tieto pracoviská vymieňali študentov v rámci oboznamovacej praxe a vzdelávacej činnosti. Boli pripravené stovky mladých odborníkov, ktorí hlboko chápu dôležitosť spolupráce a podporujú naše medzinárodné kontakty.

Život nás neustále presvedča, že takáto kolektívna práca vedcov jednej krajiny, ako aj v medzinárodnom meradle je možná iba na báze osobných kontaktov. Aby vedecká práca jednotlivca získala uznanie, je potrebné nielen jej zverejnenie, ale vedec musí presvedčiť ľudí o jej vierohodnosti a význam. Domnievam sa, že väčšina z nás sa vlastnej skúsenosti presvedčila o tom, nakoľko dôležitý je osobný kontakt medzi ľuďmi pri zosúladení tvorivej činnosti. Iba vtedy keď vidíš človeka, vidíš jeho laboratórium, vnímaš intonáciu jeho hlasu, vidíš výraz jeho tváre, dostaví sa dôvera k jeho

práci a želanie spolupracovať s ním. Z tohto dôvodu žiadna učebnica nemôže nahradiť učiteľa. Je absolútne pochopiteľné, že pre uznanie práce vedca je potrebné, aby jeho okolie bolo na takej úrovni, aby ho mohlo pochopiť a oceniť podstatu jeho práce.

Medzi vedcami Užhorodskej a Prešovskej univerzity sa tiež vytvorili dobré osobné kontakty. Tieto vždy mali principiálny charakter v otázkach vedeckej a vzdelávacej práce. Výmena myšlienok obohacovala fyzikov Užhorodskej univerzity, a domnievam sa, že aj fyzikov Prešovskej univerzity. Čo sa týka nastolenia vedeckých úloh, či vzdelávacích programov, boli sme jednotní a na prvé miesto sme kladli rozvoj vedy a vzdelania.

Treba sa pozastaviť pri tejto historickej skúsenosti a oceniť tú veľkú rolu, ktorú zohráva spoločnosť v organizácii vedy. Je dobre známe, že pre úspešný rozvoj akejkoľvek tvorivej práce je nevyhnutná väzba so spoločnosťou. Spisovateľ, herec, hudobník, výtvarník plnohodnotne tvoria a rozvíjajú svoj talent iba vtedy, ak sú spojení so spoločnosťou. Vedecká tvorivosť sa taktiež nemôže úspešne rozvíjať mimo kolektívu. Naviac, keď je úroveň umenia v krajine je určená vkusom a kultúrou spoločenstva, tak aj úroveň vedy je určená stupňom rozvoja vedeckej komunity. Je pre mňa mimoriadne príjemné konštatovať, že za toto obdobie som mal možnosť bližšie sa oboznámiť s komunitou Vášho kraja, s vedeckou a pedagogickou elitou. Vždy sme nachádzali spoločnú reč a hlboké pochopenie vzdelávacích a vedeckých problémov, ako aj problémov života ľudí našich krajín.

Zrejme sa zhodneme v tom, že pre rozvoj modernej vedy je potrebná aj moderne zmýšľajúca vedecká komunita. Výchova zdravej, modernej vedeckej komunity je veľmi dôležitá úloha, ktorej zatiaľ nevenujeme dostatočnú pozornosť. Táto výchova je ťažšia ako vzdelávanie elitnej talentovanej mládeže pre vedeckú prácu, alebo zriadenie vedeckých ústavov. Formovanie takejto komunity predpokladá výchovu širokých vrstiev ľudí spojených s vedeckou prácou. Je potrebné naučiť ich zaujímať sa o vedu, vážiť si a milovať svoju vedu, dokázať objektívne oceniť úspechy akejkoľvek vedy a podporiť všetko naozaj veľké a krásne vo vede. Lebo iba vedecká komunita, ktorá dokáže správne oceniť výsledky vedy, môže pomôcť vedcovi kráčať správnym smerom.

Značná časť mojej vedeckej činnosti je spojená s výskumom nekrystalických polovodičových javov. Preskúmali sme široké

(pokračovanie na 4. strane)

spektrum chalkogénnych sklovitých polovodičov, počínajúc technológiou a syntézou a končiac ich praktickým využitím. Treba dodať, že sme ako jedni z prvých pozorovali zaujímavú vlastnosť týchto materiálov, a to je schopnosť meniť svoje vlastnosti pod účinkom svetla. Tieto poznatky nám umožnili definovať podmienky, za ktorých na týchto materiáloch možno realizovať záznam informácie ako v archívnom, tak aj operatívnom variante. Treba pripomenúť, že táto naša práca bola vysoko hodnotená na medzinárodných konferenciách, ktoré sa konali v rôznych krajinách v 60-tych až 80-tych rokoch.

Na základe fundamentálnych výskumov sme rozpracovali registračné tenkovrstvové médiá na záznam optickej informácie a tiež originály videodiskov. Všetko to prispelo k ďalšiemu vývoju matric na tlač ochranných prvkov, okrem iného pre cenné papiere, dokumenty, výrobky, výrobné znaky a iné. Táto naša práca bola ocenená štátnou premiou v r. 1989.

Úloha fundamentálneho výskumu sa neredukuje iba na možné praktické využitie jeho výsledkov v budúcnosti. To sa v konečnom dôsledku nemusí stať, nie všetky nové fyzikálne javy majú praktický výstup. Avšak fundamentálny výskum zvyšuje všeobecnú kultúrnu úroveň spoločnosti a jej intelektuálny potenciál. Vysoká úroveň fundamentálneho výskumu prakticky súčasne vždy znamená vyššiu úroveň rozvoja spoločnosti, a to sa prejaví aj v riešení od fyziky vzdialených problémov, ako napr. v oblasti ekonomiky a politiky. Všeobecne možno tvrdiť, že naša spoločnosť má byť vybudovaná na vedeckých princípoch a keď je tak, potom je aktuálna úloha zabezpečiť prioritu vedy aj v praxi.

Posledné udalosti ukázali, že vedecko-technický pokrok nie je tým najnebezpečnejším z vojenského hľadiska, ako sa to javilo ešte prednedávnom. Súčasné vojny vôbec nie sú odkázané na zložitú techniku, stačí skúmanka s biologickou, alebo chemickou zbraňou a civilizácia môže byť zničená.

V súčasnosti problém výchovy kultúrneho človeka vo všeobecnom chápaní tohto slova vystupuje do popredia. Nazdávam sa, že naša spolupráca dosiahla svoj cieľ, ako zo slovenskej, tak aj z ukrajinskej strany. Vynaložili sme značné úsilie na to, aby tieto vedecké poznatky našli cestu do duše študentov a prispeli k výchove mladého pokolenia zo súčasným pohľadom na život.

Ďakujem Vám za pozornosť

Mimoriadne zasadnutie Kolégia rektora PU

Dôvodom mimoriadneho zasadnutia Kolégia rektora PU dňa 18.3.2002 bolo prijatie Zákona o vysokých školách s dopadom na podmienky univerzity, na Zákon o verejnej službe a jeho uplatňovanie na univerzite od 1. apríla 2002.

V úvode vystúpil rektor PU prof. PhDr. Karol Feč, CSc., ktorý oboznámil prítomných so zasadnutím Slovenskej rektorskej konferencie za účasti ministra školstva SR, štátneho tajomníka a generálneho riaditeľa sekcie VŠ.

Rektor PU prof. PhDr. Karol Feč, CSc.

Na tomto stretnutí výrazne dominoval problém zabezpečovania ŠPZ na vysokých školách ako neplatenej formy štúdia. Ako zo stanovísk rektorov VŠ vyplynulo, ŠPZ otvárajú všetky vysoké školy v utlmenej podobe mimo UMB v B. Bystrici a PU v Prešove. Bolo odporučené znížiť počet ŠPZ na 30-40%, ktoré by malo byť finančne zabezpečené z ďalších zdrojov MŠ SR. Konkrétnejšia informácia bude podaná na rokovaní SRK dňa 3.4.2002 v Nitre.

Pán rektor PU predložil návrh, aby fakulty opätovne prerokovali problematiku otvorenia ŠPZ v najrealnejších možných počtoch najmä v študijných odboroch pre rozvoj regiónu, so stanovením podmienok a dopadu finančného zabezpečenia štúdia aj pre rok 2003. Požiadaval stanovisko fakúlt následne zaslať vedeniu PU.

Členovia Kolégia rektora PU poukázali na nesplnenie sľubov MŠ SR a ministra školstva k riešeniu problematiky VŠ, najmä na riziko fakúlt pri otvorení ŠPZ – chýba garancia pre finančné zabezpečenie štúdia.

Napríklad: stanovisko FHPV k otvoreniu ŠPZ je vecné a nekompromisné. FHPV nie je

proti ŠPZ v záujme rozvoja regiónu za určitých podmienok a garancie ďalšieho štúdia. Túto garanciu nemôžu dať dekaní fakúlt. Je potrebné účelovo zaviazat' finančné prostriedky na ŠPZ.

FHPV na základe rozhodnutia AS FHPV vrátila späť uchádzačom prihlášky na ŠPZ a ponúkla možnosť do piatka (15. marca) opätovne podať prihlášku na študijný odbor v dennej forme štúdia. Zatiaľ FHPV zaregistrovala 84 presunov z ŠPZ. Paradoxom je, že mnohí uchádzači, ktorí sa vzhľadom na svoj vek nemôžu stať študentmi denného štúdia, majú záujem o ŠPZ za úhradu. FHPV môže túto formu štúdia otvoriť od septembra šk. r. 2002/2003 len za podmienky verejnej deklarácie a účelovo zaviazaných finančných prostriedkov, aby štúdium mohlo byť aj dokončené.

Uplatňovanie Zákona o verejnej službe v podmienkach PU od 1.4.2002 a dopade na ekonomickú situáciu PU priblížil rektor PU prof. Feč.

Informoval, že na dofinancovaní rozdielu finančných prostriedkov v súvislosti so zaradovaním zamestnancov do nových platových tried v zmysle Zákona o verejnej službe od 1.4.2002 je na MŠ SR vytvorená fin. rezerva, avšak v obmedzenej výške (50 mil. Sk). Na základe predložených požiadaviek univerzít, budú tieto na MŠ SR prehodnotené a dofinancované. Informácia v tomto smere bude podaná ministrom školstva SR na rokovaní SRK v Nitre dňa 3.4.2002.

O dopade Zákona o verejnej službe na podmienky PU podal informáciu Ing. Igor Gula, kvestor PU.

V súvislosti s transformáciou VŠ v zmysle § 111 Zákona o VŠ predložil návrh krokov PU na zabezpečenie právnych úkonov, ktoré je potrebné uskutočniť do účinnosti Zákona o vysokých školách k 1.4.2002 a úkonov, ktoré sa budú zabezpečovať v priebehu mesiaca apríla 2002.

Pracovný materiál obsahuje:

Časový plán prvej etapy implementácie Zákona o VŠ pre oblasť:

- ekonomiky
- personalistiky
- prevádzky.

Pre splnenie úloh vyplývajúcich z Časového plánu predložil návrh na zloženie pracovnej skupiny PU, ktoré pripraví dokumenty a usmernenia k jednotlivým úkonom a zabezpečí informovanosť fakúlt o ich jednotný postup.

(red)

Rokovanie Vedeckej rady Prešovskej univerzity

Vedecká rada Prešovskej univerzity rokovala dňa 25. 3. 2002

Na svojom zasadnutí prerokovala a schválila:

- Správu o vedecko-výskumnej a umeleckej činnosti Prešovskej univerzity v Prešove za rok 2001
- Správu o zahraničných vzťahoch Prešovskej univerzity v Prešove za rok 2001
- Návrh VR PF – žiadosť o priznanie práva uskutočňovať habilitačné konanie a konanie na vymenovanie profesorov v odbore 75-02-9 Teória vyučovania predmetov všeobecnovzdelávacej a odbornej povahy v špecializácii Teória vyučovania predmetov na I. stupni základných škôl
- Uložila vedeniu univerzity a vedeniam fakúlt prijať opatrenia na výraznú zmenu doterajšieho stavu zapojenosti našich pracovníkov do riešenia úloh VEGA
- Uložila vedeniu univerzity a vedeniu fakúlt organizačne zabezpečiť zapojenie každého doktoranda našej univerzity do riešenia úloh VEGA
- Odporučila vedeniu univerzity a vedeniam fakúlt prijať také opatrenia, aby sa už v roku 2002 dosiahol v publikačnej činnosti výraznejší obrat v počte publikovaných monografií v domácich a zahraničných vydavateľstvách a vedeckých štúdií v domácich a zahraničných karentovaných časopisoch

Dňom 1.4.2002 nadobudol účinnosť Zákon o vysokých školách. Pre Prešovskú univerzitu z neho vyplýva v mesiaci marec a apríl celý rad úkonov v oblasti ekonomickej, personálnej i prevádzkovej.

Pre zabezpečenie najbližších úloh vyššie uvedených KR PU schvaľuje pracovnú skupinu pre zabezpečenie prvej etapy implementácie Zákona o vysokých školách v tomto zložení:

Ing. Igor GULA	-	vedúci
Ing. Pavel KOPČÁK	-	člen
Ing. Valéria VARHOLOVÁ	-	člen
doc. Ing. Štefan KIRETA, CSc.	-	člen
Ing. Mária NOVÁKOVÁ	-	člen
JUDr. Božena PANCURÁKOVÁ	-	člen
PhDr. Mária DANČIŠINOVÁ	-	člen
PaedDr. Jana KOCVÁROVÁ	-	člen
PhDr. Pavel FABIÁN	-	člen
Ing. Mária BLÁŠKOVÁ	-	člen
doc. PhDr. Jana SOŠKOVÁ, CSc.	-	člen

Dve otázky kvestorovi PU Ing. Igorovi Gulovi

V januári tohto roku Prešovská univerzita za veľmi výhodnú cenu odkúpila od VÚB objekt bývalých Duklianských tlačiarňí. Mohli by ste pán kvestor informovať našich čitateľov, čo tomu predchádzalo?

Podpísanie zmluvy o odkúpení objektu v decembri uplynulého roku, bolo vlastne završením dlhodobých rokovaní, ktoré som za univerzitu viedol s riaditeľom servisného a podporného centra VÚB Prešov Ing. P. Popovcom. Celý proces začal vo februári roku 2000. V júni 2000 som spracoval projekt „Priestorového rozvoja PU“ s cieľom zabezpečiť priestory pre rozvojové aktivity PU. V tom čase bola ponuková cena 36 mil. Sk. V septembri roku 2000 prebehlo neúspešné výberové konanie VÚB Real na odpredaj nehnuteľnosti. Následne som rokoval v Bratislave s Ing. Strakovou, riaditeľkou VUB Real. Informoval som o záujme a zároveň vysvetlil možnosti PU ako aj MŠ SR, výsledkom čoho bolo zníženie ceny na 24, 6 mil. Sk. V novembri 2000 sme požiadali MŠ SR o pridelenie finančných prostriedkov pre rok 2001 na odkúpenie objektu, avšak naša požiadavka nebola akceptovaná s odporúčaním, aby sme si vyhládli vhodnejší objekt. Vo februári 2001 som požiadal dislokačnú komisiu prednostu OÚ v Prešove o pomoc, avšak v odpovedi prednosta konštatoval, že štátna správa ani mesto Prešov nedisponujú objektmi vhodnými pre PU. Po tejto odpovedi som požiadal hlavného architekta mesta Prešov, ako aj projekčnú organizáciu o spracovanie posudku o vhodnosti Duklianských tlačiarňí z technického hľadiska pre potreby PU, čo bolo obojstranne pozitívne posúdené.

Následovali opätovné rokovania so zástupcom VÚB Prešov. Tieto rokovania boli završené lis-

tom, kde som požiadal VÚB o zásadné prehodnotenie ceny (do 10 mil. Sk), čo by mohlo ovplyvniť stanovisko MŠ SR a zároveň znamenalo významné zapísanie sa tejto bankovej inštitúcie na pôde PU a mesta Prešova, ako partnera, pre ktorému sú síce komerčné záležitosti prioritné, avšak nezabúda na rozvoj regiónu a univerzity. Postupne prebehlo niekoľko rokovaní v centrále VÚB, ako aj na MŠ SR.

(pokračovanie na 6. strane)

(dokončenie z 5. strany)

Výsledkom týchto temer dva roky trvajúcich rokovanií bolo zníženie ceny objektov zo 44 mil. Sk podľa znaleckého posudku, na 10 mil. Sk kúpnej ceny a vyčlenenie kapitálových výdavkov MŠ SR na odkúpenie objektu.

Aké zábery má Prešovská univerzita s týmto objektom?

V minulom roku sa obrátil primátor mesta Prešov na vedenie PU s požiadavkou o zriadenie Fakulty zdravotníctva na PU, čím by sa okrem zabezpečovania vyššej kvalifikácie zdravotných sestier a ošetrovateliek vytvorila základná podmienka pre zaradenie prešovskej nemocnice do kategórie - fakultná nemocnice. Nasledovalo niekoľko ďalších rokovaní aj za účasti poslancov NR SR i celého Kolégia rektora. PU v záujme riešenia tejto spoločnej požiadavky mesta ako aj regiónu, zaradilo zriadenie Fakulty zdravotníctva a sociálnych štúdií za prioritu č. 1 pre PU, a rozhodlo o situovaní novej fakulty do novozískaného objektu bývalých Duklianskych tlačiarň, čomu bude predchádzať aj rekonštrukcia tohto objektu. V rámci dispozičných možností by tomto objekte mala byť zriadená pobočka akademickej knižnice PU, ako aj priestory pre výučbu študentov PBF. Upresnenie tohto stavebného zámeru bude možné po spracovaní projektovej dokumentácie a schválení rozpočtového nákladu Ministerstvom školstva SR. A. Takáč

KRAKOV 2000

Koncom februára vďaka Poľskému inštitútu v Bratislave a lektorátu poľského jazyka na Katedre slavistiky FF sú vedľa knižkupectva nainštalované veľmi atraktívne a pestré obrazy z histórie a kultúry Krakova. Výstava je súčasťou širšieho medzinárodného projektu s názvom **Krakov 2000 – európske mesto kultúry**. Otvorili ju veľvyslanec Poľskej republiky na Slovensku Jan Komornicki spolu s dekanom FF Františkom Mihinom. Akademickej obci sa tak ponúka nevšedná možnosť vychutnať si prostredníctvom unikátnych reprodukcí atmosféru starého a slávneho kráľovského mesta Krakov (Wawel, Rynek Główny, Uniwersytet Jagielloński ...), ako aj významné osobnosti poľskej kultúry (Cz. Miłosz, S. Mrozek, T. Kantor...). Zdá sa, že táto výstava otvorila priestor pre širšiu spoluprácu medzi Poľským inštitútom a Katedrou slavistiky FF. Už onedlho sa uskutočnia stretnutia so spisovateľmi A. Stasiukom (10. apríl, Múzeum vin) a E. Bryllom (16. máj, DJZ) a na jeseň plánuje prehliadka najnovších poľských filmov. (pek)

Dňa 19. februára 2002 sa uskutočnilo v areáli Rektorátu Prešovskej univerzity otvorenie zrekonštruovaných priestorov Ústavu národnostných štúdií a cudzích jazykov za prítomnosti akademických funkcionárov Prešovskej univerzity na čele s jej rektorom prof. PhDr. Karolom Fečom, CSc. Otvorenia sa zúčastnil tiež doc. PhDr. Rudolf Horváth, CSc., podpredseda VÚC, Alexander Zozulák, predseda Svetového kongresu Rusínov, doc. PhDr. Miron Sisák, CSc., podpredseda Rusínskej obrody na Slovensku a zástupcovia jednotlivých fakúlt. Prítomných hostí privítal prof. RNDr. Ivan Bernasovský, DrSc., riaditeľ ÚNŠ a CJ PU, ktorý účastníkov informoval o histórii vzniku ústavu a činnosti oddelenia rusínskeho, rómskeho a cudzích jazykov za uplynulé obdobie.

Ústav národnostných štúdií a cudzích jazykov Prešovskej univerzity v Prešove otvorený

Vo svojom príhovore uviedol: „Ústav národnostných štúdií a cudzích jazykov, ktorý vznikol v septembri 1999, sa úspešne etabloval nielen na pôde Prešov-

skej univerzity, ale dáva o sebe vedieť už aj za hranicami našej vlasti. Jeho založenie bolo vyvolané spoločenskou požiadavkou, ktorá vyplýva z konkrétnej situácie nášho regiónu, pretože práve tu žijú viaceré početné národnostné menšiny. Hlavným zameraním ústavu je vedecko – výskumná a pedagogická činnosť. Aktuálne tým reaguje na požiadavky celej spoločnosti, ale najmä jednotlivých minorít hlavne v oblasti využitia práva na vzdelanie v materinskom jazyku. Zaväzuje nás k tomu nielen Ústava

SR, ale aj podpísanie Charty menšínových a regionálnych jazykov, ktorú realizácia záväzkov nie je možná bez odborníkov s vysokoškolským vzdelaním. V súčasnosti sa už pomerne úspešne rozbehli prvé pokusy jazykovej prípravy na základných školách Prešovského kraja v rusínskom a rómskom materinskom jazyku. Vyučovanie však zabezpečujú nekvalifikovaní učitelia, z čoho pre univerzitu i pre ústav vyplýva potreba čím skôr zabezpečiť prípravu kvalifikovaných učiteľov I. stupňa ZŠ (1. – 4.) a postupne aj pre II. stupeň ZŠ (roč. 5. – 9.) pre uvedené materinské jazyky. V súčasnosti má ústav tri oddelenia – rusínske, rómske a oddelenie cudzích jazykov.

Rusínske oddelenie už tretí rok v rámci prehĺbeného štúdia na Pedagogickej fakulte a medziodborového štúdia na ostat-

ných fakultách pripravuje kvalifikovaných učiteľov rusínskeho jazyka, ktorí budú mať možnosť uplatniť sa aj v iných oblastiach. Toto oddelenie má dvoch pracovníkov, ktorí sa úspešne presadzujú aj vo vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti. Zúčastňujú sa aktívne na rôznych vedeckých konferenciách, publikujú v domácich i zahraničných zborníkoch. Nadviazali pracovné kontakty a spoluprácu s viacerými pracoviskami

v zahraničí (Kanada, USA, Estónsko, Nemecko, Maďarsko, Poľsko). Rusínske oddelenie v spolupráci s Kartpatorusínskym výskumným centrom v Ocalle (USA) usporiadalo medzinárodný vedecký seminár o pripravovanej monografii Rusínsky jazyk, ktorú v sérii Najnowsze dzieje języków slowianskich, realizovanej Univerzitou v Opole (Poľsko), pripravuje medzinárodný kolektív autorov zo Slovenska, Poľska, Ukrajiny, Maďarska, Českej republiky, Estónska, Kanady a USA. Na seminári

sa okrem domácich odborníkov zúčastnilo 12 lingvistov zo zahraničia (Kanada, Poľsko, ČR, Slovinsko, Estónsko, Maďarsko).

Rómske oddelenie sa zúčastnilo na riešení projektu aplikovaného výskumu kategórie C 519/4 projektu „*Štúdium etnogenézy, somatických a zdravotných špecifik rómskeho etnika*“. Dňa 30. 1. 2002 sa uskutočnilo oponentské konanie záverečnej správy projektu, kde účastníci oponentského konania konštatovali, že ciele projektu boli splnené, čo potvrdzuje publikovanie 3 monografií a 28 pôvodných vedeckých prác.

Boli získané originálne výsledky so širokým aplikačným dosahom pre spoločenskú prax. Originálnosť a význam dosiahnutých výsledkov potvrdzuje ich výber na prezentáciu výsledkov slovenskej vedy a techniky pod názvom „*Slovakia in European Research Area*“ v EÚ v Bruseli 17. – 18. 10. 2000, ktorej sa okrem iných zúčastnili: komisár EK pán P. Busquin, minister školstva SR M. Ftáčnik, p. J. Migaš, veľvyslanec SR pri EÚ a zástupcovia misií štátov pri EÚ. Výsledky rómskeho oddelenia Ústavu národnostných štúdií a cudzích jazykov Prešovskej univerzity boli ďalej prezentované formou prednášok na celej rade vedeckých konferencií u nás a v zahraničí.

Oddelenie anglického jazyka zabezpečuje výuku prehlbeného štúdia anglického jazyka v 1. až 3. ročníku na Pedagogickej fakulte.

Prof. RNDr. Ivan Bernasovský, DrSc. informoval prítomných tiež o ďalších plánoch ústavu súvisiacich s otvorením študijnej špecializácie Rusínsky jazyk a literatúra v kombinácii s inými predmetmi na Fakulte humanitných a prírodných vied. Potreba možnosti štúdia rusínskeho jazyka vyplynula so spoločenskej požiadavky, ktorá vychádza najmä z výsledkov posledného sčítania ľudu, ktoré zaznamenalo narastajúci trend obyvateľov Slovenska hlásiacich sa k rusínskej národnosti. Na základe uplatňovania práva na vzdelávanie v materinskom jazyku národnostných menšín zakotveného v Ústave SR, v Školskom zákone, v Rámcovom dohovore Rady Európy o ochrane národnostných menšín, ktorý ratifikovala Národná rada SR, Ministerstvo školstva SR schválilo v auguste 1996 Koncepciu vzdelávania

detí občanov SR pre deti rodičov rusínskej národnosti. Cieľom tejto koncepcie je vytvoriť v školskom systéme SR pre deti rodičov rusínskej národnosti také podmienky, aby mohli dosiahnuť rovnocenné vzdelanie s ostatnými žiakmi a zároveň si zachovali materinský jazyk a pestovali svoju národnú identitu. Aby sa tento cieľ mohol naplniť, je nevyhnutné pripraviť kvalifikovaných učiteľov v rámci magisterského štúdia, ktorí by sa uplatnili nielen v školstve, ale aj v ostatných kultúrnych inštitúciách a v štátnej správe.

Ústav národnostných štúdií a cudzích jazykov Prešovskej univerzity považuje za dôležitú úlohu zvyšovanie vzdelanostnej úrovne rómskych detí a rómskej mládeže, kde je v súčasnosti situácia doslova kritická, tu vidí hlavnú záruku rozvoja, stabilizácie a adaptácie rómskej národnostnej menšiny. Investície do tejto oblasti sú najefektívnejšie, o čom svedčia príklady mnohých najvyspelejších krajín sveta. Plánuje zriadenie a odborné zabezpečenie medziodborového štúdia základov rómskeho jazyka a rómskej kultúry (vrátane špecifických problémov z oblasti sociológie, etnológie, psychológie a pod.)

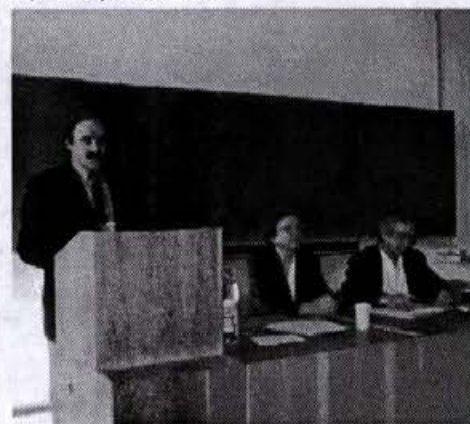
Dňa 30. 1. 2002 sa uskutočnila aj vstupná oponentúra nového projektu „*Štúdium etnických špecifik rómskeho etnika zo sociálneho, zdravotného, kriminologického a výchovno-vzdelávacieho aspektu*“, ktorého koordinácnym a riešiacim pracoviskom bude Ústav národnostných štúdií a cudzích jazykov Prešovskej univerzity. Členovia vstupnej oponentúry konštatovali, že komplexný prístup k štúdiu, zahrňajúci otázky výchovy a vzdelávania, sociálne, zdravotné, kriminologické špecifiká rómskeho obyvateľstva dáva úspešný predpoklad pre riešenie otázok integrácie Rómov do majoritnej spoločnosti. Tento projekt má komplexný charakter a zasahuje do viacerých rezortov.

Ústav sa podieľal tiež na riešení projektu „*Tolerancia voči menšinám*“ PHARE 9905.02, v rámci ktorého má v najbližších dňoch získať materiálne vybavenie centrálnej multimediálnej učebne, ktorá bola na tento účel zrekonštruovaná a bude slúžiť k skvalitneniu výučby menšinovým jazykom, konkrétne rusínskeho, rómskeho, ukrajinského a nemeckého na našej univerzite.“

prof. RNDr. Ivan Bernasovský, DrSc.

EURÓPA MEDZI IDENTITOU A INTEGRITOU

V dňoch 14.-15. februára 2002 sa na pôde Prešovskej univerzity v rámci V. prešovských politologických dní uskutočnila vedecká konferencia s medzinárodnou účasťou „Európa medzi identitou a integritou“. Garantom konferencie bola Katedra politológie Filozofickej fakulty PU. Spoluorganizátorom konferencie bola Katedra občianskej a etickej výchovy Fakulty humanitných a prírodných vied PU.

Účastníkov konferencie privítala vedúca katedry politológie Doc. PhDr. Marcela GBÚROVÁ, CSc. Medzi jej 90 účastníkmi boli okrem zástupcov slovenských spoločenskovedných pracovísk (štátnych, vedeckých a univerzitných) aj hostia z Čiech, Poľska a USA.

Účastníkom konferencie poslal pozdravný list generálny tajomník OBSE veľvyslanec Ján KUBIŠ. Z jeho listu vyberáme: „Ako predstaviteľ Organizácie pre bezpečnosť a spoluprácu v Európe (OBSE) vítam iniciatívu organizátorov podujatia, ktorého hlavnou myšlienkou je zamyslieť sa nad aktuálnym vývojom v Európe, nad procesom integrácie a zblížovania sa, avšak zároveň i nad problémami zachovania vlastnej identity a kultúry pri vylúčení etnickej a inej netolerance, xenofóbie, rasizmu a antisemitizmu. Vieme, že tieto spomenuté negatívne javy v tej či onej miere existujú u nás i za hranicami Slovenska, v zjednocujúcej sa Európe a že sprevádzajú integračné procesy, zaťažujú vzájomné spolačovanie jednotlivých národov, etnik, komunit i jednotlivcov. V neposlednom rade práve tieto javy a prístupy, založené na atavistickej netolerancii a často podporované a živené nezodpovednými politikmi, zvyšujú napätie a vedú dokonca ku konfliktom, ako sme sa žiaľ presvedčili na Balkáne.“

Snahou účastníkov konferencie bolo vyhnúť sa frekventovanej deskripcii známych javov a procesov, resp. truisťickým frázam. Vo svojich vystúpeniach prezentovali politologickú, filozofickú, sociologickú, právnu reflexiu protirečivých integračných procesov s poukázaním na ich nedostatočnú teoretickú, interpretačnú a metodologickú

(pokračovanie na 8. strane)

(dokončenie zo 7. strany)

zvládnutosť. Tento moment je významný nielen z pohľadu „dizajnérov“ budúcej Európy, ale aj z pohľadu individua, ktoré sa v tomto prostredí kultivuje. V tejto súvislosti bolo kriticky konštatované, že politická prax (nielen naša) v nedostatočnej miere využíva poznatky zo spoločenskovedných disciplín. Z množstva zaujímavých vystúpení zaujali predovšetkým témy týkajúce sa

národnej a civilizačnej identity (prof. PhDr. R.Tóth, CSc., doc. PhDr. M.Gbúrová, CSc.), otázky spoločnej multikultúrnej budúcnosti v globalizujúcom sa svete (PhDr.E.Chmelár, doc. PhDr. S. Krno, CSc.), ale aj negatíva, ktoré procesy integrácie sprevádzajú v podobe migrácie

(doc. PhDr. J. Lid'ák, CSc.), dnes aktuálneho fundamentalizmu (Dr. M. Migalski - Poľsko), ale aj etnickej neznášanlivosti, ako to priblížil prof. A. H. Pitz (USA) na príklade vzťahov medzi Izraelčanmi a Palestínčanmi, či prof. PhDr. P. Mešťan, CSc. na príklade židovskej otázky. Dnešná (postmoderná) situácia stavia do úplne nového svetla nielen človeka - individuum, ktorý sa formuje v podmienkach multikultúrnej a svetónázorovej slobody (PhDr. V. Dudinský, CSc.), ale aj celý mechanizmus jeho doterajšej „subjektácie“ prostredníctvom výchovy a vzdelávania (PhDr. V. Behúnová, CSc.).

Celkovo na konferencii odznelo 33 referátov a viac ako 80 diskusných príspevkov. To, čo neodznelo v rámci oficiálneho dvojdnového programu, účastníci konferencie prediskutovali na recepcii, ktorú usporiadali organizátori konferencie v hoteli Dukla.

Konferencia po stránke organizačnej a obsahovej bola hodnotená jej účastníkmi kladne. Organizátori sprístupnia zaujímavé príspevky v konferenčnom zborníku, ktorý momentálne pripravujú do tlače.

PhDr. Irina Dudinská, CSc.
Katedra politológie FF PU

KATEDRA VEREJNEJ SPRÁVY
*Fakulta humanitných a prírodných vied
Prešovskej univerzity*

**INŠTITÚT REGIONÁLNEHO
VÝSKUMU**

*Národnej akadémie vied Ukrajiny
vo Lvove*

**OBCHODNO-PODNIKATEĽSKÁ
FAKULTA V KARVINEJ**
Sliezská univerzita v Opave

**ZDRUŽENIE MIEST A OBCÍ
SLOVENSKA**

organizujú medzinárodnú
vedeckú konferenciu konanú pod záštitou
predsedu Prešovského samosprávneho
kraja
MUDr. Petra Chudíka

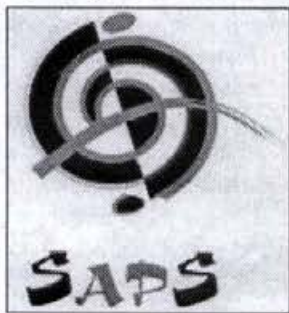

**ROZVOJ REGIÓNOV:
SKÚSENOSTI, PROBLÉMY,
PERSPEKTÍVY**

Prešov, 23. – 24. mája 2002

PREDSTAVUJEME ŠTUDENTSKÚ SPOLOČNOSŤ PRE POLITICKÉ VEDY

Študentská spoločnosť pre politické vedy (SAPS – Student association for political sciences) je občianske združenie pôsobiace na pôde Filozofickej fakulty. Oficiálne vzniklo 1. augusta 2000 a počnúc týmto dňom je riadne zaregistrované na Ministerstve vnútra Slovenskej republiky. Neviaže sa na žiadnu ideológiu, náboženstvo, politickú či inú príslušnosť.

O nápadе založiť spoločnosť rozpráva jej predseda Ľuboš Marcinek takto:

„Na začiatku to bola predstava vytvoriť skupinu zameraných nadšencov, ktorí by z času na čas organizovali pred-

nášku so známym politikom, politológom či sociológom, a takto akosi postupne prichádzali ďalšie nápady, ktoré nezostali len nápadmi, ale ktoré sme preniesli aj do praxe.“

Spoločnosť vyvíja rôznorodé aktivity, medzi ktoré patria aj tzv. sedenice študentov zaujímajúcich sa o aktuálne politické či spoločenské dianie. Tieto stretnutia sú vlastne neformálnou diskusiou o vopred zvolenej problematike, kde sa vytvára priestor na prezentáciu vlastného názoru a jeho argumentáciu. Spoločnosť taktiež organizuje zasadnutia, prednášky, semináre a konferencie s osobnosťami vedecko-pedagogického a spoločensko-politického života. Takouto akciou, ktorá sa stretla s dosiaľ najväčším ohlasom zo strany študentov, bola novembrová diskusia premiérov Slovenskej a Českej republiky – Mikulášom Dzurindom a Milošom Zemanom s témou

Reflexia udalostí 17. novembra 1989. Okrem toho spoločnosť spolupracuje s organizáciami a inými spoločnosťami podobného zamerania na Slovensku i v zahraničí a v neposlednom rade upozorňuje na aktuálne problémy študentov vysokých škôl a prispieva k ich efektívnemu riešeniu.

Na zaistenie finančných príjmov musí SAPS vypracovať projekt, v ktorom konkrétne rozpracuje jeho náplň, cieľ a opodstatnenie. Následne si podá žiadosť o grant a po jeho schválení môže naplno rozvíjať svoju činnosť.

V období marec – december 2001 SAPS zrealizovala projekt pod názvom Prešovská študentská mládež na ceste k demokracii za podpory Vzdelávacej nadácie Jana Husa. Jeho náplňou bolo organizovanie prednášok a seminárov za účasti osobností spoločensko-politického a vedeckého života. Okrem iného bol tento projekt zameraný aj na obohatenie a spestrenie výučby humanitných predmetov na Prešovskej univerzite.

V súčasnosti spoločnosť pracuje na projekte Európa mládeži východného Slovenska, na ktorého financovanie získala grant od Nadácie pre podporu občianskych aktivít. Jeho hlavným cieľom je šírenie informácií a snaha vytvoriť diskusiu o Európskej únii a integračnom procese Slovenskej republiky do tohto politicko-ekonomického zoskupenia medzi vysokoškolskými a stre-

doškolskými študentmi v rámci regiónu Šariš.

Podľa vyjadrenia predsedu SAPS Ľuboša Marcinka: „Cieľom spoločnosti je združovať študentov Prešovskej univerzity zaujímajúcich sa o politické a iné humanitné predmety, spoločensko – politické dianie na Slovensku a v zahraničí, integráciu SR do Európskej únie a NATO, ale taktiež upozorňovať na aktuálne problémy študentov vysokých škôl a prispieť k ich efektívnemu riešeniu.“ Základným poslaním, ktoré si členovia spoločnosti už pri jej vzniku vytýčili, je obnoviť utichnutý študentský život na Prešovskej univerzite, aktívne zapojiť celú akademickú obec do aktuálnych problémov a teoretických disciplín a najmä poskytnúť širokému spektru záujemcov bohatý program podujatí a informácií.

Takouto bezpochybnou zaujímavou a prínosnou akciou bola konferencia **Slovensko v zrkadle Európskej únie**, ktorá sa uskutočnila 19. – 20. marca v priestoroch Vysokoškolského klubu PU. pod záštitou a za účasti hlavného vyjednávača pre rokovania o vstupe SR do EÚ Jána Figela, podpredsedníčky vlády pre európsku integráciu Márie Kadleckovej a ďalších osobností spoločensko-politického života. Ústrednou témou konferencie bolo transformácia postkomunistických krajín a priebeh ich prístupového procesu do Európskej únie.

Dana Pohlodová

INFORMAČNÉ A KOMUNIKAČNÉ TECHNOLOGIE V CENTRE POZORNOSTI FHPV

V návaznosti na projekt INFOVEK schválený vládou SR, ktorý sa dotýka koncepcie prípravy budúcich učiteľov na integráciu IKT do vyučovacieho procesu ako aj pripravované zavedenie kreditného systému na PU rozhodlo vedenie FHPV realizovať projekt IKT pre zamestnancov ako aj zriadenie katedry IKT na FHPV. Informácia o projekte IKT ako základná informácia o Zákone o VŠ, Zákone o verejnej službe a Zákonníka práce odznali na pracovnom seminári. Spoluautora projektu IKT PaedDr. Igora Urbana sme opýtali:

Aká je stratégia a stav informatizácie v edukácii v SR?

Ekonomika SR sa nachádza v štádiu riešenia problémov strategického významu. Po transformačných krokoch z direktívne riadenej na trhovú ekonomiku nás čaká aj transformácia jej technologickej štruktúry. Prirodzeným motorom tejto transformácie musia byť progresívne, najmä informačné a komunikačné technológie (ďalej len IKT). Ich využitím dochádza k mnohonásobnému zveľaďovaniu informačného bohatstva, k aktivizácii intelektuálneho a inovačného potenciálu krajiny a k zvyšovaniu jeho účinnosti v prospech rozvoja spoločnosti. Vytvára sa tak nový sociálno-ekonomický fenomén označovaný ako proces informatizácie spoločnosti.

Rozvoj informačnej spoločnosti sa stal politickým programom všetkých ekonomicky vyspelých krajín a zoskupení (USA, EÚ, OECD). Politické dokumenty sa stali východiskom na stanovenie dlhodobých strategických programov stimulujúcich proces rozvoja informačnej spoločnosti (ďalej informatizácia spoločnosti).

Programy informatizácie spoločnosti vyspelých krajín, okrem vytýčenia strategických zámerov a cieľov štátu, stanovujú konkrétne kroky pre rozvoj informačnej spoločnosti. Tieto programy sa orientujú najmä na podporu budovania informačnokomunikačnej infraštruktúry, na vytvorenie potrebnej legislatívy, na pilotné projekty informatizácie verejnej správy, na rozvoj digitálnej gramotnosti a na podporu informatického výskumu. Popritom vytvárajú priestor pre rozvoj elektronického podnikania, informatizáciu zdravotníctva a školstva, dopravy, kultúry atď.

Vzhľadom na predchádzajúce skutočnosti, rovnako ako vlády krajín EÚ a kandidátskych krajín, SR uvedomuje potrebu formulovať svoju politiku pri rozvoji informačnej spoločnosti v SR a vidí v tejto súvislosti tieto **prioritné ciele**:

- participovať na formujúcej sa znalostnej a digitálnej ekonomike,
- zabezpečiť, aby občania SR boli schopní obstaráť v konkurencii na pracovné miesta v globálnej znalostnej a digitálnej ekonomike,
- využiť inovačný potenciál IKT v miere, ktorá nám zaručí konkurencieschopnosť v globálnej ekonomike (odstránením bariér pre elektronický obchod),
- uľahčiť účasť občanov na správe vecí verejných a styk s orgánmi štátnej správy dôslednou informatizáciou služieb verejnej správy,
- vytvárať potrebné podmienky na rozvoj všetkých foriem vzdelávania, vrátane celoživotného vzdelávania, ktoré umožní začlenenie

SR a jej občanov do globálnej informačnej spoločnosti,

- dosiahnuť, aby potenciál IKT slúžil na skvalitnenie života občanov SR,
- harmonizovať aktivity súvisiace s rozvojom informačnej spoločnosti s aktivitami EÚ, hlavne podporou akčného plánu eEurópe+.

Mohli by ste stručne charakterizovať projekt IKT?

Búrliavý rozvoj informačných technológií a s ním súvisiaci proces globalizácie prináša podstatné (pozitívne i negatívne) zmeny do doterajšieho charakteru života a práce ľudí. Prináša so sebou celkový rast nárokov na vzdelanostnú úroveň a intelektualizáciu života, najmä v oblasti digitálnej gramotnosti občanov. Zamestnávateľia vyžadujú pracovníkov, ktorí sú samostatní, schopní ďalej sa vzdelávať, mobilní, výkonní, prispôsobiví a iniciatívni, ktorí obstoja v zápase s konkurenciou. To ale znamená, že ľudia budú musieť zmeniť zaužívaný životný štýl, zvyšovať svoju schopnosť adaptovať sa na nové podmienky a predovšetkým neustále sa učiť. Platí to aj pre podmienky univerzít pripravujúcich absolventov na učiteľské povolanie.

V krátkodobom strategickom výhľade vedenia FHPV v Prešove je zriadenie Katedry informačných a komunikačných technológií (KIKT), ktorá bude zabezpečovať v rámci všeobecného základu prípravu študentov všetkých foriem štúdia a špecializácii zapísaných do I. ročníka v školskom roku 2002-2003 v oblasti odbornej a didaktickej, ktorá bude zameraná na integráciu IKT do vyučovacieho procesu na ZŠ a SŠ. Z uvedeného dôvodu je potrebné zabezpečiť vzdelávanie všetkým zamestnancom (pedagogickým aj nepedagogickým) FHPV PU v Prešove v oblasti využívania nových IKT a vzdelávacích technológií. Objektom vzdelávacieho pôsobenia navrhovaného projektu budú učители a ďalší pracovníci fakulty, podľa rozhodnutia príslušných orgánov fakulty.

Rámcové učebné osnovy modulov projektu sú zamerané na:

NA ZÁKLADY PRÁCE S PC

Po absolvovaní modulu „Základy práce s PC“ by študujúci mal poznať, chápať, kriticky hodnotiť a aplikovať vo svojej pedagogickej a odbornej praxi, ako aj tvorivo pristupovať v hľadaní ďalších možností uplatnenia kľúčových prvkov prezentovaného modulu. Mal by dokázať optimálne podporovať vyučovanie svojho predmetu počítačovou technikou a tým zefektívňovať vyučovací proces.

Kľúčové prvky učiva:

- operačný systém Windows 98
- textový editor WORD pre Windows 98
- tabuľkový procesor EXCEL pre Windows 98
- prezentačný program PowerPoint
- databázy
- internet
- elektronická pošta

Tematické okruhy modulu:

- Základné informácie o PC (história, základné časti počítača, hardvér, softvér)
- Ovládanie klávesnice PC
- Základy operačného systému Windows 98 (katalógová štruktúra, súbor, adresár, správca súborov, manipulácia s katalógmi)
- Základy textového editora WORD pre Windows 98 (tvorba textového dokumentu, vkladanie jednoduchých grafiky, príprava šablón, tvorba tabuliek)
- Základy tabuľkového procesora EXCEL pre Windows 98 (tvorba tabuliek, grafov, popis grafov, legenda grafu, matematické a iné funkcie)
- Základy prezentačného programu PowerPoint (tvorba jednoduchých prezentácií, vlastná animácia, efekty, radenie snímok, vkladanie grafiky)
- Základy práce s internetom a elektronická pošta (možnosti pripojenia, technická realizácia)
- Antivírusové zabezpečenie a odstraňovanie vírusov (počítačové vírusy, antivírusová ochrana, počítačová kriminalita)
- Archivácia a zálohovanie údajov a dát

KNIŽNIČNÚ INFORMATIKU

Po absolvovaní modulu „Knižničná informatika“ by študujúci mal poznať, kriticky hodnotiť a využívať vo svojej pedagogickej a odbornej praxi všetky informačné zdroje Univerzitnej knižnice PU. Mal by dokázať optimálne vyberať informácie z automatizovaného knižnično-informačného systému a aj z digitalizovaných informačných zdrojov.

Kľúčové prvky učiva:

- knižničná informatika
- rešerš
- katalóg
- databáza
- automatizovaný knižnično-informačný systém
- digitalizované informačné zdroje

Tematické okruhy modulu:

- Úvod do knižničnej informatiky (základné pojmy, klasická a digitálna knižnica)
- Informačné zdroje UK PU (rešerše, katalógy, databázy a ich využitie pri štúdiu)
- Automatizovaný knižnično-informačný systém (vznik a vývoj KIS, využitie KIS v podmienkach PU, OPAC – popis a praktické využitie)
- Digitalizované informačné zdroje (typy a druhy, CD ROM, zdroje na internete).

Noví profesori Prešovskej univerzity

Prof. RNDr. Eva Michaeli, PhD.

sa narodila v Margecanoch. Základnú školu navštevovala v r. 1949 - 1957 v rodnej obci a v susednom meste Gelnica. Jedenástročnú strednú školu absolvovala v r. 1957 - 1960 v Gelnici, kde úspešne zmaturovala. V r. 1960 - 1965 študovala na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Štúdium ukon-

čila štátnymi záverečnými skúškami a obhajobou diplomovej práce Komplexný fyzickogeografický profil Liptovskej kotliny na Katedre fyzickej geografie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave. Školiteľom práce bol prof. RNDr. Michal Lukniš, DrSc. Po ukončení vysokej školy nastúpila do Výskumného ústavu pôdoznanectva a ochrany pôd v Bratislave. V roku 1966 začala pracovať na Katedre geografie PdF v Prešove UPJŠ v Košiciach, kde spočiatku pôsobila ako vedecká pracovníčka, od roku 1987 ako odborná asistentka a od roku 1992 ako docentka pre vedný odbor fyzická geografia a geoekológia. V roku 1975 získala titul doktorky prírodných vied na základe obhajoby rigorózneho práce Geomorfológia Hornádskej kotliny. V rokoch 1969 - 1979 s prerušením v rokoch 1971-1972, absolvovala štúdium externej vedeckej aspirantúry u prof. RNDr. Michala Lukniša, DrSc. na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Po úspešnom absolvovaní predpísaných skúšok a obhajobe dizertačnej práce (odovzdaná v r. 1976), 21.2.1979 získala vedeckú hodnosť kandidátky vied v odbore fyzická geografia a geoekológia (13 - 01 - 9).

V roku 1992 zavŕšila habilitačné konanie súborom prác a sprievodnou štúdiou Fyzickogeografický výskum vo vybraných regiónoch Spiša a Šariša na Katedre fyzickej geografie a geoekológie Prírodovedeckej fakulty UK v Bratislave a s účinnosťou od 1. mája 1992 bola vymenovaná za docentku pre odbor fyzická geografia a geoekológia.

Bola doposiaľ vedúcou 2 grantových projektov VEGA a v súčasnosti 1 grantového projektu VEGA a 1 grantového projektu KEGA. Je vedeckou redaktorkou edície Geografické práce, ktorú vydáva Katedra geografie a geoekológie FHPV, je členkou redakčnej rady periodika Urbánne a krajinné štúdie periodika FF ITHM PU, členkou a predsedníčkou redakčnej rady periodika Acta Facultatis Studiorum Humanitatis et Naturae Universitatis Prešovensis, Folia Geographica, členkou redakčnej rady časopisu Geografia, časopisu BIGECHE, členkou spoločnej odborovej komisie doktorandského štúdia vo vednom odbore 13 - 01 - 9 fyzická geografia a geoekológia. Na školiacom pracovisku na FHPV vedie z predmetného vedného odboru 4 doktorandov. Od roku 1997 je vedúcou Katedry geografie a geoekológie FHPV PU a od roku 1999 predsedníčkou Akademického senátu FHPV.

Dňa 23.11. 2001 predniesla pred vedeckou radou FHPV v Prešove inauguračnú prednášku a predložila svoju celoživotnú publikačnú činnosť, ktorú predstavujú 3 vedecké monografie, 40 štúdií, 30 odborných článkov, 9 vysokoškolských učebných a metodických textov, 14 správ o vyriešených vedecko-výskumných projektoch, ktorých výsledky boli publikované, 160 citácií v domácich publikáciách a 25 citácií v zahraničných publikáciách. Inauguráciu zavŕšila vystúpením pred vedeckou radou PU dňa 21. januára 2002. Predložené materiály z inaugurácie boli schválené ministrom školstva SR a postúpené kancelárii prezidenta SR, ktorý na základe uvedených náležitostí udelil menovanej titul vysokoškolskej profesorky vo vednom odbore „fyzická geografia a geoekológia“ (13-01-9).

Prof. ThDr. Peter Kormaník, PhD.

sa narodil 28. 6. 1945 v obci Litmanová, okres St. Ľubovňa. Teologické štúdium absolvoval na Pravoslávnej

bohosloveckej fakulte v Prešove v roku 1966. V roku 1978 bol menovaný za odborného asistenta na Katedre praktického bohoslovía. Za docenta bol vymenovaný v roku 1983, titul doktor pravoslávnej teológie získal v roku 1991 a titul PhD. v roku 2000. Viac rokov vykonáva funkciu vedúceho Katedry praktického bohoslovía. V rokoch 1995 - 1997 vykonával funkciu prodekana pre vedecko-výskumnú činnosť a školské vzťahy so zahraničím. V rokoch 1998 - 2000 vykonával funkciu prodekana pre pedagogickú a výchovnú činnosť. V roku 2000 bol AS fakulty zvolený za dekana fakulty. Súbežne s tým bol v rokoch 1990-1995 členom AS UPJŠ a AS PBF UPJŠ v Košiciach, v rokoch 1993-1995 bol predsedom AS PBF UPJŠ v Prešove, členom VR UPJŠ a VR PBF UPJŠ, po roku 1997 členom VR PU v Prešove. V rokoch 1998-2000 bol členom Rady informatiky PU v Prešove. V rokoch 1984-1993 bol technickým redaktorom časopisu Odkaz sv. Cyrila a Metoda, od roku 1996 spoluredaktorom Pravoslávneho teologického zborníka, ktorý vydáva fakulta. Je členom Spoločnej odborovej komisie pre doktorandské štúdium a garantom v študijnom odbore učiteľstvo všeobecno-vzdelávacích predmetov: náboženská výchova a etická výchova. Z mimoškolskej činnosti treba spomenúť členstvo v ER Pravoslávnej cirkvi (1977-1983), v Redakčnej rade

OCM (1991-2002), v Komisii pre skúmanie kánonických priestupkov (1999-2000), v Liturgickej komisii Pravoslávnej cirkvi na Slovensku (od roku 2000).

Z výsledkov jeho vedecko-výskumnej činnosti treba spomenúť aspoň tieto:

V rokoch 1997-2000 bol vedúcim a riešiteľom úspešne ukončeného grantového projektu pod názvom **Z náboženských a cirkevných dejín východného Slovenska v 17. - 20. storočí**, spoluriešiteľom v projektoch: **Interný informačný systém pre univerzitný manažment**, **Environmentalistika - nová disciplína pre edukáciu študentov teologických fakúlt PU v Prešove** a **Byzantská tradícia v kontexte európskej civilizácie**.

Z jeho významných vedeckých prác a vysokoškolských učebníc spomenieme aspoň tieto: Úvod do dejín sv. liturgie, Bratislava 1980, Pravoslávne dušpastierstvo, Prešov 1995, Základné sv. tajiny Pravoslávnej cirkvi, Prešov 1966, Liturgický rok Pravoslávnej cirkvi, Prešov 1997, Pravoslávna liturgia I., Prešov 1999, Pravoslávna liturgia II., Prešov 2000.

Pod jeho vedením viacerí študenti doktorandského štúdia úspešne obhájili svoje dizertačné práce a získali titul „philosophiae doctor“. V tejto činnosti pokračuje aj v súčasnej dobe.

Uvedené skutočnosti presvedčivo ukazujú, že titul profesor získal oprávnené a má všetky predpoklady úspešne pokračovať vo svojej pedagogickej i vedecko-výskumnej činnosti.

školskej činnosti treba spomenúť funkciu riaditeľa úradu Eparchiálnej rady Pravoslávnej cirkvi na Slovensku (1987-1999) a funkciu okresného arcidekana (1984-1986).

Z výsledkov jeho vedecko-výskumnej činnosti treba spomenúť aspoň tieto:

Pohľady do dejín pravoslávnej dogmatickej teológie, Bratislava 1989 (v spolupráci s prof. ThDr. P. Alešom, druhé rozšírené vydanie v roku 1999), Pravoslávne dogmatické bohoslovie I., Prešov 1995, Pravoslávne dogmatické bohoslovie II., Prešov 1996, Katolícky katechizmus z pohľadu pravoslávnej teológie, Prešov 1998, Unionizmus ako ekleziologický problém, Prešov 1999. Osobitnú pozornosť venuje rozvoju nových disciplín, predovšetkým úvodu do pravoslávnej duchovnosti a pravoslávnej duchovnosti. V rámci tohto štúdia sa vyjasňujú základné morálne kresťanské zásady života a spôsoby ich uplatnenia v osobnom, cirkevnom i spoločenskom živote.

K vedeckej činnosti treba zaradiť aj jeho účasť na riešení viacerých grantových projektov: **Z náboženských a cirkevných dejín Pravoslávnej cirkvi na vých. Slovensku v 17. - 20. storočí**, **Interný informačný systém pre univerzitný manažment**, **Byzantská tradícia v kontexte európskej civilizácie** (od roku 2001, vedúci projektu).

Pod jeho vedením viacerí študenti doktorandského štúdia úspešne obhájili dizertačné práce a získali titul „philosophiae doctor“.

Uvedená i neuvedená vedecká činnosť profesora ThDr. Imricha Belejkanicha, CSC. naznačuje, že titul profesor získal ozaj oprávnené a má všetky predpoklady úspešne pokračovať v pedagogickej i vedecko-výskumnej činnosti.

Prof. PhDr. Alexander Avenarius, CSC. sa narodil 16. 5. 1942 v Martine. Vysokoškolské štúdium absolvoval v roku 1964 na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. V roku 1968 získal hodnosť doktora filozofie (PhDr.) a v roku 1988 hodnosť kandidáta historických vied (CSc.). Hodnosť docenta získal na PBF PU v Prešove v roku 1998.

Svoju odbornú a vedeckú činnosť začal v roku 1964 na Stavebnej fakulte SVŠT v Bratislave, v rokoch 1968-1972 pracoval v SAV v Bratislave ako odborný pracovník. V roku 1972 bol nútený opustiť SAV a prešiel do Slovenského ústavu pamiatkovej starostlivosti v Bratislave. V roku 1985 sa vrátil do Historického ústavu SAV, kde pracuje až doposiaľ ako vedúci vedecký pracovník. Zastával viaceré dôležité funkcie: člen VR HÚ SAV v Bratislave, Umenovedného ústavu SAV v Bratislave, Slovenskej národnej galérie, Slovenského národného múzea, Nitrianskej galérie a Štátneho pamiatkového ústavu. Na PBF je členom VR fakulty, vedúcim katedry byzantológie, členom Spoločnej odborovej komisie pre doktorandské štúdium. Prednášal na viacerých fakultách slovenských univerzít (Bratislava, Nitra, Trnava, Prešov), rovnako aj na zahraničných univerzitách (Nemecko, Praha, Taliansko, Rusko a iné). Bol spoluorganizátorom medzinárodných vedeckých konferencií v zahraničí. Ako vedecký pracovník zaoberá sa výskumom najstarších slovenských dejín a byzantológiou. Do okruhu jeho záujmov patrí samozrejme cyrilometodská problematika, ktorá čaká na kompletné zhodnotenie doterajšieho štúdia v tejto oblasti. Splneniu tejto úlohy sa chce venovať v ďalších rokoch svojej vedeckej činnosti.

Svoje vedecké práce publikuje doma i v zahraničí (Rakúsko, Rusko, Švédsko,

Prof. ThDr. Imrich Belejkanich, CSC. sa narodil 23. 7. 1953 v obci Kašov, okres Trebišov. Teologické štúdium absolvoval na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove v roku 1976 a na Leningradskej duchovnej akadémii v Leningrade v roku 1980. Za odborného asistenta na Katedre systematického bohoslovía bol menovaný v roku 1984, za docenta v roku 1988, titul doktor pravoslávnej teológie získal v roku 1991, titul CSC. v roku 1992. Viac rokov vykonáva funkciu vedúceho Katedry systematického bohoslovía a od roku 1997 vykonáva funkciu prorektora pre vzdelávanie na PU v Prešove. Od roku 1990 je členom VR PBF, od roku 1997 členom VR PU v Prešove, členom Rady pre vzdelávanie a výchovu detí pri Rade VŠ SR. Je členom Spoločnej odborovej komisie pre doktorandské štúdium na fakulte a jedným z garantov študijného odboru pravoslávna teológia. Z mimo-

Nemecko, Rumunsko, USA, Španielsko, Grécko atď.). Z vydaných diel spomenieme aspoň niektoré: *Die Awaren in Europa*, Amsterdam - Bratislava 1974, *Dějiny Byzance*, Praha 1992 (spoluautor), *Byzantská kultura v slovanském prostředí v 6. - 12. století: K problému recepcie a transformácie*, Bratislava 1992, *Byzantský ikonoklazmus 726-848: Storočia zápasu o ikonu*, Bratislava 1998, *Die byzantinische Kultur und die Slawen*, Wien-München 2000.

K tejto činnosti treba prirátat plnenie riešiteľských úloh vo viacerých grantových projektoch, aj na PBF v Prešove, ktoré už boli spomenuté v činnosti ostatných profesorov. Úspešne vedie študentov doktorandského štúdia a diplomantov.

Všetky uvedené skutočnosti jednoznačne naznačujú, že jeho menovanie za profesora bolo plne odôvodnené a potvrdí to aj jeho ďalšia vedecká činnosť, ktorá bude veľkým prínosom pre oblasť, ktorej sa venuje: slovenské dejiny a byzantológia.

Vedenie PBF v Prešove prijalo menovanie nových profesorov s veľkým uspokojením. Je to dôkaz dôsledného presadzovania zámerov osobného odborného rastu pedagogických pracovníkov fakulty a prehĺbovania ich vedecko-výskumnej činnosti. Všetkým novovymenovaným profesorom želáme dobré zdravie a požehnané úspechy v tvorivej práci.

Prof. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc. sa narodil 27. augusta 1956 v Žiline. Po ukončení základnej deväťročnej školy maturoval na Gymnáziu – Horný Val v Žiline v roku 1975. Odbor filozofia (občianska náuka) vyštudoval na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove v rokoch 1975 – 1980. Po ukončení vysokoškolského štúdia nastúpil ako asistent na Katedru filozofie, kde pracuje doteraz.

Akademický titul *PhDr.* získal v roku 1980. Vedecká hodnosť *CSc.* mu bola udelená VK SAV pre filozofiu a sociológiu 8. marca 1989. Habilitáciu v odbore Filozofia (Dejiny filozofie) úspešne realizoval pred Vedeckou radou Fakulty humanitných vied Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici a za *docenta* vo vyššie uvedenom odbore (61-07-9) bol menovaný v roku 1996. Realizoval študijné pobyty na Lomonosovej univerzite v Moskve (1984) a L' Universitè d'été v Paríži (1993). Prednáškový pobyt uskutočnil na Katedre filozofie Filozofickej fakulty Masarykovej univerzity v Brne v roku 1999.

Od roku 1997 zastáva funkciu vedúceho Katedry filozofie FF v Prešove a predsedu Akademického senátu FF v Prešove.

V súčasnosti je členom Vedeckej rady FF PU v Prešove a členom celoštátneho výboru Slovenského filozofického združenia SAV v Bratislave.

Od roku 2000 je členom Vedeckej rady a Kolégia recenzentov medzinárodného filozofického časopisu „SOFIA“ so sekretariátom na Inštitúte filozofie WSP v Rzeszowe.

V pedagogickej a vedecko-výskumnej činnosti sa orientuje na problematiku dejín filozofie s dôrazom na dejiny slovenskej filozofie v ich európskom intelektuálnom kontexte.

Na katedre filozofie FF v Prešove zabezpečuje disciplíny: *dejiny filozofie na Slovensku a v Čechách a dejiny filozofie a etiky*. Zároveň tu zabezpečuje výberové prednášky: *Filozofia Jána Patočku, Filozofia dejín a Filozofické reflexie slovenskej mytológie*.

Pre odbor politológia, resp. pre katedru politológie zabezpečuje disciplínu *Dejiny sociálno-politických teórií na Slovensku a v Čechách*.

Participuje aj na ostatných súčiastiach vysokoškolského pedagogického procesu (prijímacie skúšky, štátne skúšky, rigorózne skúšky, doktorandské štúdium atď.). Doteraz viedol viac ako päťdesiat diplomových prác predovšetkým z dejín filozofie na Slovensku a v Čechách.

V roku 1998 bol ministrom školstva SR menovaný za člena celoslovenskej odborovej komisie doktorandského štúdia v odbore dejiny filozofie.

Od roku 1990 je permanentne zapojený do plnenia grantových úloh VEGA. V rokoch 1997-1999 bol zodpovedným riešiteľom grantového projektu č. 1/4442/97 s názvom *„Prešovské ev. kolégium v kontextoch európskeho intelektuálneho vývinu“*.

V súčasnosti plní funkciu vedúceho grantového projektu č. 1/7326/20 s názvom: *„Fenoméni mesianizmu v kontextoch duchovnej identity Slovákov a jeho filozofické, teologické, politologické a literárno-historické reflexie“*.

Je autorom 5 a spoluautorom 2 knižných monografií, editorom a spolueditorom 3 filozoficko-humanitných zborníkov, 53 vedeckých štúdií a 2 stredoškolských učebných textov.

Aktívne spolupracuje s vysokoškolskými filozofickými pracoviskami na Slovensku aj v zahraničí (Česko, Poľsko, Maďarsko).

Rudolf Dupkala sa inauguroval prednáškou *Étos a logos v slovenskej filozofii 19. storočia*.

Prof. PhDr. Júlia Dudášová, CSc.

rod. Kriššáková, sa narodila 12. marca 1945 v Ždiari, okres Poprad. Základné vzdelanie získala v rodisku, maturovala na Strednej všeobecnovzdelávacej škole

v Kežmarku, vysokoškolské štúdium absolvovala r. 1969 na Filozofickej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v Prešove (odbor slovenský jazyk – ruský jazyk). Počas štúdia bola v šk. r. 1967/68 na desaťmesačnej stáži na Štátnej univerzite v Leningrade (Petrohrade).

Po absolvovaní štúdia bola prijatá r. 1969 za asistentku na Katedru slovenského jazyka a literatúry FF UPJŠ, kde pôsobila až do r. 1993. Od 1.IX.1993 je vedúcou novozriadenej Katedry slavistiky na FF.

V rámci odbornej prípravy absolvovala ako asistentka jednosemestrálny študijný pobyt na Katedre slavistiky FF KU v Prahe. Svoje teoretické vedomosti si pravidelne doplňovala aktívnym štúdiom slovanských jazykov na letných školách: 1971, 1978, 1986 na letnej škole poľského jazyka a kultúry vo Varšave; r. 1972, 1986 na letnej škole bulharského jazyka a kultúry v Sofii a r. 1979 na letnej škole srbochorvátskeho jazyka a kultúry v Dubrovniku a Záhrebe. Úspešne pracovala ako lektorka slovenčiny na Štátnej univerzite v Užhorode (v let. sem. 1972/73, v zim. sem. 1977/78) a na Štátnej univerzite M. V. Lomonosova v Moskve (v šk. r. 1974/75). Oceniť treba aj viacročné pôsobenie J. Dudášovej na Letnej škole slovanských štúdií na Filozofickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe (1970, 1973, 1974, 1982). Vedomosti získané na letných školách, ako aj skúsenosti a poznatky získané na zahraničných univerzitách využíva vo svojej pedagogickej a vedeckovýskumnej práci.

R. 1974 obhájila na FF UPJŠ v Prešove rigoróznú prácu na tému *Živé mená v goralskej oblasti na Spiši*. V rokoch 1977-1982 bola v externej aspirantúre školiaceho pracoviska v Kabinete cudzích jazykov ČSAV v Prahe a kandidátsku dizertačnú prácu na tému *Goralské nárečie. Odras slovansko-poľských jazykových kontaktov na fonologickej rovine* úspešne obhájila r. 1983. Roku 1992 obhájila pred Vedeckou radou FF UPJŠ v Prešove habilitačnú prácu na tému *K teórii a výskumu jazykových kontaktov (so zreteľom na slovansko-poľské a slovansko-ukrajinské jazykové pomedy)*.

Náplňou jej pedagogickej činnosti sú prednášky a semináre z historických jazykovedných disciplín: základy slavistiky a staroslovienčiny, čeština, vývin slovenského jazyka a dialektológia, vývin poľského jazyka, vývin slovanských jazykov, slovanská dialektológia. Okrem toho prednáša poľský jazyk (fonetiku a fonológiu, morfológiu), v rámci výberových prednášok teóriu jazykových kontaktov a slovansko-poľské jazykové kontakty. Pravidelne vedie diplomové semináre a diplomové práce, dobré výsledky dosahovali jej študenti v rámci študentskej vedeckej a odbornej činnosti.

Prof. PhDr. Oľga Sisáková, CSc.

sa narodila 16. novembra 1948 v Kamienke, okr. Stará Ľubovňa. Základnú školu ukončila v Pečovskej Novej Vsi v roku 1964, Strednú všeobecnovzdelávaciu školu ukončila maturitou v Sabinove v roku 1967. V štúdiu pokračovala na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove.

čovala na Filozofickej fakulte UPJŠ v Prešove v aprobácii filozofia - ruský jazyk a ukončila ho v roku 1972. Po ukončení vysokoškolského štúdia rok pracovala ako stredoškolská profesorka na strednej odbornej škole - SŠSS v Prešove. V školskom roku 1973-1974 na základe konkurzu začala vedeckú prípravu v rámci vedeckej internej aspirantúry na Katedre filozofie FF UPJŠ. Po dvoch rokoch bola prijatá ako odborná asistentka na tú istú katedru, kde pracuje dodnes.

V roku 1977 získala akademickú hodnosť PhDr. Vedeckú hodnosť CSc. (kandidát filozofických vied) obhájila 12. 9. 1979 v SAV Bratislava. Za docentku v odbore filozofia na základe habilitácie pred Vedeckou radou FF UPJŠ 19. 5. 1980 bola menovaná s účinnosťou od 1. 5. 1981. V rokoch 1980 - 1989 bola predsedníčkou komisie pre rigorózne skúšky PhDr. z filozofie na FF UPJŠ. V období 1988 - 1997 bola členkou VR FF UPJŠ. V rokoch 1988 - 1991 bola vedúcou Katedry filozofie FF UPJŠ.

Oľga Sisáková sa v komplexe pedagogických a vedeckovýskumných aktivít orientuje na dejiny filozofie druhej polovice 19. storočia a 20. storočia, konkrétne na tie jej sme a postavy, ktoré sú konštitutívne pre filozofiu hodnôt a filozofickú antropológiu. Pedagogicky zabezpečuje všetky súčasti vysokoškolského vzdelávacieho procesu v odbore filozofia a etika. Pre študentov odboru filozofie prednáša a vedie semináre z disciplín axiológia, filozofic-

ká antropológia, všeobecná sociológia. Vedie textové semináre a výberovú výučbu venovanú postavám poklasickej filozofie a novším dejinám filozofie. Na odbore etika prednáša a vedie semináre z disciplín antropológické otázky etiky, axiologické otázky etiky a sociológie morálky.

Vo vedeckovýskumnej činnosti ako zodpovedná riešiteľka viedla dve výskumné úlohy a zúčastňovala sa na rade výskumných projektov a organizovaní konferencií. Okrem pravidelnej vedeckovýskumnej a s ňou spätnej organizátorskej práce zvyšuje vlastnú kvalifikáciu v odbore filozofia a v odbore sociológia. Absolvovala študijné pobyty na zahraničných univerzitách (St. Peterburg, Moskva, Varšava, Krakov, Passau). Od roku 1998 je členkou celoslovenskej odbornej komisie doktorandského štúdia systematickej filozofie.

Oľga Sisáková od roku 1993 bola zapojená do dvoch grantových projektov a od roku 2000 je zodpovednou riešiteľkou grantového projektu Veda vo filozofickej reflexii.

Oľga Sisáková sa od nástupu na katedru zúčastňuje na vedeckých konferenciách a príbuzných formách filozofickej diskusie doma i v zahraničí (ČR, Poľsko).

Je autorkou 2 knižných monografií, jedného monografického výskumu, editorkou jedného filozofického zborníka, vyše 40 vedeckých štúdií, spoluautorkou dvoch vysokoškolských učebníc, dvoch vysokoškolských učebných textov, autorkou jedného vysokoškolského učebného textu a iných typov odborných prác. V pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti spolupracuje s vysokoškolskými pracoviskami u nás i v zahraničí.

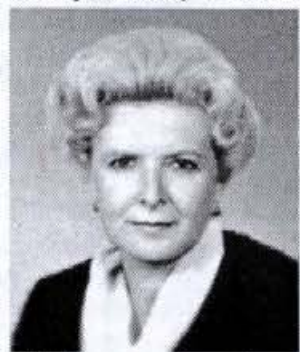
Oľga Sisáková sa inaugurovala v odbore dejiny filozofie prednáškou *Relatívne hodnôt ako filozofický problém (Filozofia hodnôt a axiosféra moderny)*.

Prof. PhDr. Jolana Nižníková, CSc.

sa narodila 17.7.1943 v Solivare, okr. Prešov. Základné a stredoškolské vzdelanie získala v Košiciach, vysokoškolské v odbore slovenský jazyk a literatúra - ruský jazyk a literatúra na Filozofickej fakulte v Prešove Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach.

Po sedemročnom pôsobení na Strednej zdravotníckej škole v Prešove nastúpila 1.12.1972 na základe konkurzu ako interná aspirantka na katedru slo-

venského jazyka a literatúry Filozofickej fakulty UPJŠ v Prešove. Od 1.12.1975 je internou učiteľkou KSJS FF UPJŠ (teraz PU). Na katedre prednášala súčasný slovenský jazyk - syntax a viedla semináre zo syntaxe, morfológie, štylistiky a z jazykovej kultúry, ale aj výberové prednášky a semináre.

V roku 1977 absolvovala rigoróznú skúšku vo vednom odbore slovenský jazyk. Kandidátsku dizertačnú prácu *Atribút v slovenčine* obhájila v Jazykovednom ústave L. Štúra SAV v Bratislave v roku 1977. V roku 1980 sa habilitovala pred Vedeckou radou FF UPJŠ monografiou a habilitačnou prednáškou *Prístavok v slovenčine*.

Prof. PhDr. Jolana Nižníková, CSc., bola vedúcou grantových projektov VEGA:

1. Synchronicko-diachronický výskum jazykovej komunikácie (1991 - 1993). Číslo projektu: 13/17/91.

2. Výskum valenčnej a morfematickej štruktúry lexikálnych jednotiek (1994 - 1996). Číslo projektu: 1/1549/94.

3. Vetné modely v slovenčine (1997 - 2000). Číslo projektu: 1/4435/97.

Je členkou Slovenskej jazykovednej spoločnosti SAV, členkou Vedeckej rady FF v Prešove, predsedníčkou komisie pre ŠZS, členkou komisie pre rigorózne a doktorandské skúšky, druhé funkčné obdobie je prodekanou FF pre vzdelávanie.

Je autorkou 4 monografií, 3 kvalifikačných prác, súboru štúdií zo slovenskej skladby a autorkou, resp. spoluautorkou učebných textov. Výsledky svojho výskumu prenáša do pedagogickej praxe.

Jolana Nižníková sa inaugurovala prednáškou *K vymedzeniu vetného modelu v odbore slovenský jazyk*.

Prof. PhDr. Ivor Ripka, DrSc., sa narodil 7.9.1937 v Bratislave. Vzdelanie: 1955 - 1960 Filozofická fakulta UK Bratislava.

Kvalifikácia: kandidát filologických vied v odbore slovenský jazyk (1968; Jazykovedný ústav L. Štúra SAV), doktor filozofie (PhDr. - 1969; Filozofická

fakulta UK Bratislava), doktor vied v odbore slovenský jazyk (1999; Jazykovedný ústav L. Štúra SAV; práca *Aspekty slovenskej dialektológie*),

habilitácia v odbore slovenský jazyk (2000; Filozofická fakulta Prešov; práca *Sociolingvistické aspekty jazykových kontaktov*)

Pracovisko: Katedra slovenského jazyka a literatúry Fakulty humanitných a prírodných vied PU Prešov, Jazykovedný ústav L. Štúra SAV Bratislava.

Vedeckovýskumné zameranie: všeobecná nárečová lexikológia a lexikografia, slovenská i slovanská dialektológia, areálová lingvistik a jazykový zemepis, slovansko-slovanské i slovansko-neslovanské jazykové kontakty, dejiny národného jazyka.

Publikačná činnosť v číselnom vyjadrení: knižné práce 14 (z toho 10 v spoluautorstve), vedecké práce v domácich i zahraničných časopisoch a zborníkoch 133.

VEDECKO-AKADEMICKÉ AKTIVITY NA PRAVOSLÁVNEJ BOHOSLOVECKEJ FAKULTE V PREŠOVE

Pedagogicko-výchovný proces na PBF v Prešove prebieha v 3 študijných odboroch:

1. pravoslávna teológia,
2. učiteľstvo všeobecnovo-vzdelávacích predmetov - náboženská výchova a etická výchova,
3. sociálna práca.

V školskom roku 2000/2001 absolvovalo fakultu 32 študentov, z toho v dennej forme štúdia 22 študentov, 3 študenti v štúdiu popri zamestnaní a 7 zahraničných študentov.

Od 1. februára do 30. júna 2001 študent PBF Ondrej Gont úspešne absolvoval študijný pobyt v rámci európskeho programu SOCRATES na Teologickej fakulte Aristotelovej univerzity v Tessalonikách (Grécko). Študent Vladimír Kovčár absolvoval študijný pobyt v letnom semestri v Belehrade (Juhoslávia). Od 1. februára do 30. júna 2002 absolvuje študijný pobyt v rámci európskeho programu SOCRATES na Teologickej fakulte Aristotelovej univerzity v Tessalonikách aj študentka PBF Ľubica Koreňová.

V júli roku 2001 organizácia Združenie pre rozvíjanie medzinárodných kontaktov a vzájomných kultúrnych výmen so sídlom na ostrove Kalymnos v Grécku udelila tri štipendiá pre študentov PBF PU v rámci vzdelávacieho programu výučby gréckeho jazyka a gréckej, európskej a celo-

svetovej kultúry, ktorý prebiehal v Aténach a na ostrove Kalymnos. Tohto programu sa zúčastnili traja študenti z PBF v Prešove aj v roku 2000.

Pokiaľ ide o zahraničné aktivity učiteľov našej fakulty v roku 2001, za súčasných ekonomických podmienok ich je možné charakterizovať ako veľmi dobré. Pedagógovia fakulty sa zúčastnili na niektorých dôležitých konferenciách a sympóziách, kde vystúpili s vedeckými referátmi, alebo prednáškami.

Jeho Vysokopreoslavenosť doc. ThDr. Křýštof Radim Pulec, PhD., arcibiskup pražský a českých krajín absolvoval 3 zahraničné cesty: študijný pobyt v Grécku na Aténskej univerzite v januári 2001, zúčastnil sa na sympóziu „Pravoslávie a budúcnosť Európy“, kde vystúpil s referátom na tému: „Pravoslávna Cirkev v súčasnom svete“ a „Aktualizácia Slova v dejinách“ v júli 2001 a absolvoval tiež študijný pobyt na Svätej hore Sinaj a v Palestíne v novembri 2001.

Významné zahraničné aktivity zaznamenal aj doc. Ján Zozulák, PhD., ktorý sa zúčastnil na pracovnej ceste do Tessaloník v Grécku v rámci projektu Európskej únie TEMPUS. V apríli 2001 sa v rámci učiteľskej mobility prostredníctvom programu SOCRATES/ERASMUS zúčastnil prednáškového pobytu na Teologickej fakulte Aristotelovej univerzity v Tessalonikách v Grécku,

kde prednášal pre denných študentov na Katedre cirkevných dejín. Okrem toho sa zúčastnil ako zástupca našej fakulty na medzinárodnej výstave kníh v Prahe pod názvom Svět knihy 2001, kde prezentoval knižné vydania našej fakulty spojené s predajom kníh. V januári 2002 zastupoval fakultu na konferencii teologických fakúlt a iných inštitúcií na pozvanie Pravoslávnej teologickej fakulty v Belehrade, ktorá sa konala pri príležitosti osláv prvého biskupa a osvietiteľa Srbov svätého Sávu Srbského. Na konferencii sa zúčastnil okrem významných predstaviteľov Srbskej pravoslávnej cirkvi a teologickej fakulty aj minister pre náboženské veci srbskej vlády, nástupca kráľovského trónu Srbska s manželkou, veľvyslanci niektorých krajín, kardináli, islamský mufti, dekan iných fakúlt, zástupcovia ekumenických centier v Nemecku i Švajčiarsku a ďalší pozvaní hostia. V nedeľu po svätej liturgii sa konala „Svetosavska akademika“ s pestrým programom.

V septembri 2001 sa doc. Ján Zozulák, PhD. a Mgr. Václav Ježek ako zástupcovia za Pravoslávnu bohosloveckú fakultu zúčastnili na V. medzinárodnej konferencii pravoslávnych teologických škôl v Belehrade, ktorej ústrednou témou bola JEDNOTA, MISIA A TEOLÓGIA CIRKVI V III. MILÉNIU. Každý z nich vystúpil s referátom: doc. Ján Zozulák v gréckom jazyku na tému:

„Aktuálnosť pravoslávnej teológie v 3. tisícročí“ a Mgr. Václav Ježek v anglickom jazyku na tému: „Jednota a misia v Cirkvi ako odraz duchovnej hierarchie“. Mgr. Michal Džugan sa zúčastnil na konferencii v rámci XII. Celopravoslávneho stretnutia delegátov pravoslávnych cirkvi na témy heréz a paranáboženstiev, kde predniesol príspevok Jeho Vysokopreoslávneho doc. ThDr. Kryštofa Radima Puleca, PhD., na tému: „Mormóni v Českej republike a na Slovensku“.

Do vedeckej činnosti fakulty patrí aj vedecká výchova absolventov fakulty v rámci doktorandského štúdia. Na doktorandskom štúdiu v roku 2001 bolo celkovo 8 študentov na dennom štúdiu, 1 študent má prerušené štúdium, 21 študentov je na externej forme štúdia, prerušené štúdium majú 3 študenti. Z tohto počtu sú novoprijatí študenti 5 : 2 na dennom štúdiu a 3 na externom štúdiu. Záujem o dennú formu štúdia je väčší, avšak pridelené štipendiá nedovoľujú prijať väčší počet uchádzačov.

Podľa § 22c) Zákona o VŠ dizertačnú prácu úspešne obhájil 1 uchádzač a získal vedecko-akademickú hodnosť PhD. Je ním Mgr. Petr Balcar z Olomouca (ČR). Okrem toho akademickú hodnosť „doktor pravoslávnej teológie“ (ThDr.) získali 3 uchádzači: Mgr. Mário Papp, Mgr. Jeronim Vasilij Sadvarij a Mgr. Jozef Murin. V pláne kvalifikačného rastu v roku 2001 boli podané dve žiadosti - 1 o habilitáciu a 1 o vykonanie obhajoby dizertačnej práce podľa § 22c) Zákona o VŠ o získaní titulu PhD.

Fakulta má Akreditačnou komisiou udelené právo habilitácií, inaugurácií a doktorandského štúdia, ktoré úspešne pokračuje. V roku 2001 sa na fakulte uskutočnila inaugurácia na profesorov. S inauguračnými prednáškami vystúpili: doc. ThDr. Peter Kormanik, PhD., doc. PhDr. Alexander Avenarius, CSc. a doc. ThDr. Imrich Belejkaníč, CSc. a 21. marca 2002 v Bratislave prevzali titul profesora z rúk prezidenta Slovenskej republiky Rudolfa Schustera. Na docenta bol habilitovaný odborný asistent Mgr. Ján Zozulák, PhD.

Pedagógovia fakulty sa podieľajú na riešení grantových a inštitucionálnych úloh a zúčastnili sa aj na mnohých domácich vedeckých konferenciách, na ktorých predniesli referáty. Fakulta má prijatých a postupne realizuje 6 inštitucionálnych projektov: 1 biblický projekt, 2 liturgické projekty, 1 patristický, 1 historický a 1 projekt katedry systematickej teológie. Niektoré výskumy z týchto riešení boli už publikované vo forme vedeckých monografií. Od začiatku roka 2001 sa realizuje nový grantový projekt pod názvom Byzantská tradícia v kontexte európskej civilizácie pod č. 1/8226/01. Vedúcim tohto projektu je prof. ThDr. Imrich Belejkaníč, CSc. V dňoch 26. – 28. októbra 2001 úspešne prebehla na našej fakulte medzinárodná vedecká konferencia, organizovaná v rámci grantu Vega na tému Byzantská kultúra v kontexte európskej civilizácie. Príspevky z konferencie budú publikované v samostatnom zborníku.

Rok 2001 znamenal aj úspešnú publikačnú činnosť vydávaním monografií, vysokoškolských učebníc a učebných textov, odborných prekladov a vedeckých štúdií. To významnou mierou napomáha vedeckému rastu pedagógov a skvalitňovaniu prednášok pre študentov. Študenti majú možnosť zakúpiť si potrebnú študijnú literatúru v predajni skript a využívať služby fakultnej knižnice. V rámci účasti na projekte Socrates bola v roku 2001 vydaná informačná publikácia o fakulte v slovenskom a anglickom jazyku. Z vydavateľskej činnosti je potrebné spomenúť publikované práce: 5 vedeckých monografií, 16 vedeckých štúdií, 35 odborných štúdií a populárnych článkov, 2 odborné preklady.

Pre študentov bola vytvorená počítačová miestnosť, ktorá bude postupne sprístupnená tak, aby študenti a učitelia fakulty mohli pracovať s internetom.

Veľkým duchovným bohatstvom, ktoré má svoje korene ešte v cyrilometodskej dobe, resp. v Byzancii a ktoré napriek všetkým ťažkostiam pretrvalo až dodnes, je cirkevný spev - ľudový a zborový. Je mocným prostriedkom prejavu našej viery, pretože od začiatku existencie Cirkvi je nevyhnutnou a veľmi dôležitou súčasťou každej bohoslužby. Na fakulte sa tejto práci venuje PaedDr. Anna Derevjaničová, PhD., ktorá zaznamenala so zborom, ktorý vedie, významné medzinárodné úspechy. V roku 2001 mal študentský zbor 35 členov. Podľa potreby spolupracoval s Umeleckou radou PU, zúčastňoval sa na podujatiach organizovaných PU, PBF a mestom Prešov. Z realizovaných podujatí spomenieme aspoň niektoré:

- koncert pri príležitosti nedele žien Myronosic v katedrálnom chráme,
- vystúpenie na spomienkovej konferencii pri príležitosti 80. výročia vysvätenia svätého Gorazda, nového mučeníka, na biskupa v Hrubej Vrbke v Čechách a tiež vystúpenie v katedrálnom chráme svätého Gorazda v Olomouci,
- vystúpenie pri otvorení medzinárodnej vedeckej konferencie Byzantská kultúra v kontexte európskej civilizácie,

- koncertné vystúpenie v chráme svätého Jána Teológa,
- vystúpenie na študentských dňoch v rámci Dňa študentstva,
- vystúpenie na Medzinárodnom festivale sakrálneho umenia v Dome umenia v Košiciach,
- vystúpenie na Vianočnom koncerte PU v PKO v Prešove,
- Vianočný koncert v Detskom domove svätého Nikolaja v Medzilaborciach a iné.

Okrem uvedených koncertov zbor nahrával pre televíziu Vega, pre národnostné vysielanie štúdio Košice a Slovenský rozhlas - národnostno-etnickú redakciu v Prešove.

Na fakulte pôsobí ikonopisecký krúžok tvorí záujmovú i zaujímavú činnosť vo voľnom čase študentov formou praktických cvičení trvajúcich 2 hodiny týždenne. Zúčastňujú sa na nich študenti fakulty 1.- 5. ročníka. Úlohou tejto činnosti je získanie praktických zručností techniky písania ikon. Okrem praktickej stránky je dôraz kladený aj na duchovný rast ikonopiscov, teológiu ikony a modlitbu pri písaní ikon. Prezentáciou prác tohto krúžku bol v roku 2001 Deň študentstva, kde formou výstavky predstavil krúžok práce napísané študentmi fakulty. Účastníkov výstavky zoznámili s činnosťou krúžku, s postupom písania ikon a inými zaujímavosťami s poznatkami týkajúcimi sa ikonopisectva. Cieľom ich činnosti je zachovanie, resp. nadviazanie na tradíciu písania ikon a výchova začínajúcich ikonopiscov na akademickej pôde PBF v Prešove. Vďaka za vedenie tohto krúžku vyslovujeme pani Márii Belejkaníchovej, ktorá v tejto oblasti pracuje profesionálne.

Želáme všetkým učiteľom, študentom i ďalším pracovníkom fakulty i celej univerzity veľa elánu do ďalšej tvorivej práce a mnoho nápadov pri zlepšovaní kvality štúdia.

Doc. Ján Zozulák, PhD.

Prodekan pre pedagogickú a výchovnú činnosť

Študenti prvého ročníka odboru Sociálnej práce na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte navštívili pri príležitosti Veľkonočných sviatkov dňa 12. marca 2002 Špeciálnu školu internátnu na Vodárenskej ulici v Prešove, kde odovzdali deťom pripravené darčeky a výsledok zbierky, ktorú zorganizovali spolu so Strednou priemyselnou školou elektrotechnickou, ktorá sídli v ich blízkosti.

Obohatením návštevy bol aj pripravený program „popoludnie plné hier“ a vystúpenie členov kynologického krúžku.

Druhým podujatím študentov bola návšteva Domova dôchodcov na Veselej ulici v Prešove dňa 19. marca 2002 na sviatok všetkých Jozefov. Študenti potešili obyvateľov nielen hodnotným kultúrnym programom, ale aj vlastnoručne pripravenými sladkosťami.

Správa o stave Filozofickej fakulty - 2001

Dôležitou udalosťou v živote každej akademickej obce je prerokovanie správy o stave fakulty za uplynulé obdobie. Takúto správu predniesol dekan FF prof. PhDr. František Mihina, CSc. dňa 26.2.2002.

Prof. Mihina uviedol, že uplynulý rok bol pre fakultu rokom v určitom zmysle – ak ho porovnáme s predchádzajúcim rokom, v ktorom sme fakultu pripravovali na univerzálnu akreditáciu, ktorú sme napokon získali – rokom pomerne pokojným. Dosiahnuté personálne a kvalifikačné, ale aj inštitucionálne predpoklady rozšírili spôsobilosť fakulty uskutočňovať bakalárske, magisterské a doktorandské štúdium, resp. rozšírili sa práva fakulty vo vzťahu k habilitačnému konaniu a k vymenúvaniu profesorov v určených študijných a vedných odboroch. Skúsenosť z tohto obdobia napovedá, že na niektorých katedrách nevidujeme dostatočný vnútorný tlak na zmeny v požadovanom kvalifikačnom horizonte, spoliehame sa – nevedno dokedy – skôr na *vonkajšie* vstupy, ak sú motivované najmä či len vedomím potreby zvýšenia akredibility. Uvedené sa vzťahuje najmä na katedru pedagogiky, katedru románskej a klasickej filológie, plne autonómne nie sú ani niektoré ďalšie katedry.

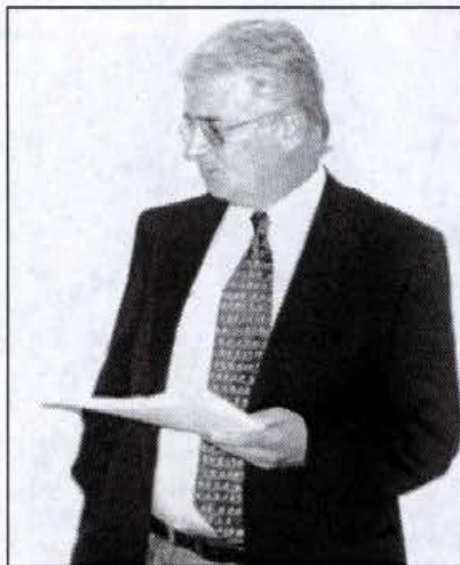
V súčasnosti má fakulta priznané:

- a) právo konať štátne skúšky:
 - v 5 študijných odboroch bakalárskeho štúdia,
 - v 15 (jednoodborových) študijných odboroch a v 6 študijných odboroch v rozptyle 24 špecializácií magisterského štúdia,
- b) právo konať rigorózne skúšky a obhajoby rigorózných prác - **PhDr.**:
 - v 13 (jednoodborových) študijných odboroch a 3 študijných odboroch v 9 špecializáciách.

Nateraz nemáme uvedené právo v týchto študijných odboroch:

- anglistika a amerikanistika,
- andragogika,
- ekonomika a manažment podniku v špecializácii:
 - manažment turizmu a hotelierstva,
 - personálny manažment,

- filozofia v špecializácii - etika
- c) právo konať rigorózne skúšky a obhajoby rigorózných prác - **PaedDr.**:
 - v jednom ŠO - učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov v 12 špecializáciách

- d) na FF je nateraz 10 (+ 2 oproti r. 2000) školiacich pracovísk vo vedných odboroch: dejiny filozofie, slovenské dejiny, všeobecná jazykoveda, slovenský jazyk, slavistika - slovanské jazyky, jazykoveda konkrétnych jazykových skupín špecializácia - anglistika, literárna veda, teória a dejiny slovenskej literatúry, všeobecné dejiny a psychológia.

Garantmi doktorandského štúdia sú: prof. Leško, prof. Mihina, prof. Uličný, prof. Sabol, prof. Furdik, prof. Mikluš, prof. Štec, prof. Svoboda, prof. Rakús, prof. Žemberová, prof. Valcerová, prof. Horák, prof. Šimon, prof. Danilák, doc. V. Bačová, DrSc..

- e) uskutočňovať habilitačné konanie a konanie na vymenovanie profesorov v 8 odboroch (+1 oproti r. 2000): dejiny filozofie, literárna veda, slavistika - slovanské jazyky, história, slovenský jazyk, teória a dejiny slovenskej literatúry, všeobecná jazykoveda a jazykoveda konkrétnych jazykových skupín v špecializácii - anglistika.

Stav, ktorý sme v tejto oblasti akademickeho života dosiahli, nie je len výsledkom posledného roka, a nie je výsledkom práce len tých, ktorí na fakulte aktuálne pôsobia v tomto období. Naopak, ak sme na niečo z minulosti fakulty nadviazali, potom je to - ak máme na mysli celkové poslanie fakulty - najmä funkcionálna kontinuita v oblasti vzdelávania a na poli vedeckého výskumu, pokračovanie v realizácii jej širšieho kultúrneho poslania, zastávanie dôstojného miesta v mozaike spolupráce národnej kultúry, a to nielen v podmienkach regiónu, na ktorého území ktorého fakulta pôsobí. V sume svojich aktivít je možné FF charakterizovať ako vysokoškolskú inštitúciu na dobrej úrovni, ktorá je schopná adaptovať sa na prudko a paradigmaticky sa meniace podmienky vzdelávania a vedeckého výskumu v budúcom období. Máme na čo nadväzovať a disponujeme potrebnými personálnymi a kvalifikačnými predpokladmi, ktoré chceme naďalej rozvíjať. Aktualizuje sa však - a bude to platiť najmä o bezprostredne nadväzujúcom období - potreba reorientácie fakulty v zmysle ústupu od reprodukčných foriem vzdelávania, eliminácie extenzívnych technológií v tvorbe študijných programov, zvýšenia mobility študentov v pásme možného výberu študijných ciest v rámci koncového výsledku štúdia jednotlivých študentov. Vysoko aktuálne je zriadenie nových študijných odborov - predovšetkým národopisu a sociológie na jednej strane, resp. stabilizácia jestvujúcich študijných odborov, ktoré ešte nie sú dostatočne dobudované (manažmenty, sociálna práca, andragogika - tu sa počíta s ich vstupom do univerzitného rozvojového režimu, ďalej pedagogika, niektoré jazykové odbory, politológia, estetika a vedy o umení, teória a riadenie kultúry a podobne). V proces integrácie katedier môže pokračovať, očakávame však, že aj tu sa

budeme môcť oprieť o stabilizovanú predstavu vedenia univerzity o jej budúcich podobách, no najmä o optimalizovaný rozvojový režim fakulty samej. V tomto zmysle chceme zdôrazniť, že Filozofická fakulta, ak chce zostať sama sebou, sa nemôže vzdať tých katedier, ktoré tvoria jej nevyhnutnú štruktúru základňu. Nepredpokladáme preto, že integrácia katedier by viedla k presunu katedier FF na iné fakulty univerzity – okrem tých, ktoré budú viazané na vznik nových fakúlt.

Na FF PU k 1.1.2002 pôsobí celkom 160 pedagogických pracovníkov (pokles o 1 pracovníka + 10 zahraničných lektorov, čo je o 1 zahr. lektora viac), z toho:

- 16 profesorov – pokles o 1 profesora (priemerný vek 62 rokov),
- 43,5 docentov v priemernom veku 52,5 rokov (o 0,5 doc. viac),
- 43 OA nositeľov vedeckých hodností v priemernom veku 46 rokov (o 1 viac).
- 41,5 OA bez vedeckej hodnosti v priemernom veku 41 rokov (zníženie o 6 OA),
- 16 asistentov v priemernom veku 27 rokov (o 3,5 asistentov viac).

Za posledný rok boli vymenovaní za profesora:

- prof. PhDr. J. Bača, CSc.
- prof. PhDr. A. Valcerová, CSc.
- prof. PhDr. J. Dudášová, CSc.
- prof. PhDr. O. Sisáková, CSc.
- prof. PhDr. R. Dupkala, CSc.
- prof. PhDr. P. Štekauer, CSc.

za docenta:

- doc. PhDr. Z. Malinová, CSc.
- doc. PhDr. M. Papsonová, DrSc.
- doc. PhDr. L. Harbulová, CSc.
- doc. PhDr. P. Káša, CSc.
- doc. PhDr. P. Kónya, PhD.

vedeckú hodnosť DrSc. získala:

- doc. PhDr. V. Bačová, DrSc.

vedeckú hodnosť PhD. získali:

- PhDr. E. Dušenková, PhD.
- PhDr. B. Ráczová, PhD.
- Mgr. E. Guzi, PhD.
- PhDr. I. Bónová, PhD.
- PhDr. M. Cehelník, PhD.
- Mgr. J. Kredátusová, PhD.

Na katedrách fakulty sme v roku 2001 riešili:

- 19 projektov v rámci štátneho programu VEGA,
- 6 projektov VEGA v spolupráci so SAV (rovnako ako v roku 2000),

- a 1 projekt prostredníctvom agentúry KEGA.

Pre rok 2002 bolo schválených 11 projektov VEGA.

Viacerí pracovníci fakulty sa podieľajú na riešení, resp. spolupracujú na:

medzinárodných projektoch *TEMPUS* (Hrehovčík, Stašková, Polláková); *Phare* (Stašková); *Leonardo da Vinci* (Ballová, Kireta, Baranovská – mobilný projekt pre študentov); *Projekt rozvoja rómskych komunít – II. fáza* (Mušínska); *ENBAS* (European Network for British Area Studies) v rámci Slovenska a strednej Európy (Tomaščíková); *A Bibliography of English Word-Formation 1960 - 2000* (Štekauer); *Projekt Metodologické a metodické aspekty skvalitňovania výučby prekladu a tlmočenia na VŠ* – projekt MZV Francúzska a Univerzity Marca Blocha v Strasbourgu (Franko); *Vzdelávacia nadácia Jána Husa* (Andreánsky, Langová, Takáčová); *Medzinárodný projekt: Celokarpatský dialektologický atlas* (Dudášová); *SAIA – Akcia Rakúsko - Slovensko* (Švorc).

Kedy nie je potrebné prívolenie rodičov k osvojeniu dieťaťa

Podľa § 68 zákona č. 72/2002 Zb. zákonov, ktorým sa mení zákon č. 94/1963 Zb. o rodine v znení neskorších predpisov (s účinnosťou od 1. apríla 2002) pokiaľ sú zákonnými zástupcami osvojovaného dieťaťa jeho rodičia, nie je potrebné ich prívolenie k osvojeniu v dvoch prípadoch.

V prvom, ak počas najmenej šiestich mesiacov sústavne neprejavovali opravdivý záujem o dieťa, najmä tým, že

- dieťa pravidelne nenavštevovali,
- neplnili pravidelne a dobrovoľne vyživovaciu povinnosť k dieťaťu a
- neprejavujú snahu upraviť si v medziach svojich možností svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby sa mohli osobne ujať starostlivosti o dieťa, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka.

V druhom prípade prívolenie rodičov nie je potrebné, ak rodičia dajú povolenie na osvojenie vopred bez vzťahu k určitým osvojiteľom. Toto povolenie možno dať ústne do zápisnice pred súdom alebo okresným úradom.

V uvedených prípadoch však je potrebné prívolenie opatrovníka, ktorý bol osvojovanému dieťaťu ustanovený v konaní o osvojení. Ide o tzv. kolízneho opatrovníka, ktorého ustanovuje súd.

Kto je daňovníkom dane z darovania

5. februára t.r. NR SR sa uzniesla na zákone č. 107/2002 Zb. zákonov, ktorým sa s účinnosťou

Právna poradňa

od 1. apríla 2002 sa mení doplná zákon SNR č. 318/1992 Z. z. o dani z dedičstva, dani z darovania a dani z prevodu a prechodu nehnuteľnosti v znení neskorších predpisov. V § 5 citovaného zákona zákonodarcu ustanovil, že daňovníkom dane z darovania je fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá nadobudla majetok darovaním (ďalej len „obdarovaný“). Ak má obdarovaný trvalý pobyt alebo sídlo v cudzine, je daňovníkom dane z darovania darca.

Podľa článku citovaného paragrafu daňovníkom z darovania nie je

- orgán štátnej správy,
- rozpočtová organizácia a príspevková organizácia,
- štátny fond (pozri § 24 zák. č. 303/1995 Zb. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov),
- obec,
- vyšší územný celok (pozri zák. č. 302/2001 Zb. z. o samosprávnych krajoch v znení zák. č. 445/2001 Z. z.),
- štátom registrovaná cirkev a náboženská spoločnosť.

Daňovníkom dane z darovania ďalej nie je

- nadácia (pozri zák. č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene OZ v znení neskorších predpisov),

- nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby (pozri zák. č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení zák. č. 35/2002 Z. z.),
- občianske združenia, ak predmetom ich činnosti je rozvoj zdravotnej starostlivosti, humanitárnej starostlivosti, sociálnych služieb, školských zariadení, vzdelávania, vedy, telesnej výchovy a športu pre deti a mládež alebo tvorba a ochrana životného prostredia.

Dohovor o praní špinavých peňazí, vyhľadávaní, zhabaní a konfiškácii ziskov z trestnej činnosti

MZV SR v Zbierke zákonov SR pod č. 109/2002 Zb. z. oznamuje, že 8. novembra 1990 bol v Štrasburgu prijatý predmetný dohovor.

NR SR vyslovila s týmto dohovorom súhlas svojím uznesením č. 1276 z 22.02.2001 a prezident SR ho ratifikoval 12. apríla 2001. Ratifikačná listina bola uložená 7.5.2001 u generálneho tajomníka Rady Európy.

Dohovor nadobudol platnosť 1. septembra 1993 a pre SR nadobudol platnosť 1. septembra 2001 na základe článku 36 ods. 4.

Dohovor okrem iného obsahuje definíciu pojmov „zisk“, „majetok“, „nástroje“, „konfiškácia“ a „východiskový trestný čin“. Ďalej upravuje postup pri prijatí opatrení na národnej úrovni, medzinárodnú spoluprácu atď.

Živnostenské podnikanie

Živnostenské podnikanie upravuje živnostenský zákon č. 455/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, ktorého úplné znenie predseda NR SR vyhlásil v zák. č. 106/2002 Z. z.

Podľa príslušných ustanovení tohto zákona živnosťou je sústavná činnosť prevádzkovaná

- samostatne,
- vo vlastnom mene,
- na vlastnú zodpovednosť,
- na účel dosiahnutia zisku
- a za podmienok ustanovených živnostenským zákonom.

V zákone je tiež upravené, čo živnosťou nie je, napr. využívanie výsledkov duševnej tvorivej činnosti chránených osobitnými zákonmi (pozri zák. č. 527/1990 Zb. o vynálezoch, priemyselných vzoroch a zlepšovacích návrhoch v znení neskorších predpisov, zák. č. 383/1997 Z. z. Autorský zákon a zákon, ktorým sa mení a dopĺňa Colný zákon v znení neskorších predpisov v znení zák. č. 234/2000 Z. z.) ich pôvodcami včítania vydávania, rozmnožovania a rozširovania literárnych a iných diel na vlastné náklady.

Ďalej ide o činnosť pri výkone povolani

1. lekárov, lekárnikov, logopédov, psychológov a psychoterapeutov (pozri zák. č. 199/1994 Z. z. o psychologickú činnosť a slovenskej komore psychológov) a liečiteľov, zdravotníckych pracovníkov včítane predavačov a spracovateľov liečivých rastlín s výnimkou očných optikov, protetikov a pedikérov,

2. znalcov a tlmočníkov,

3. overovateľov (auditorov – pozri zák. č. 73/1992 Zb. o auditoroch a slovenskej komore auditorov v znení neskorších predpisov) a daňových poradcov,

4. advokátov, komerčných právnikov a notárov, atď. (pozri § 3 a 4 živnostenského zákona v platnom znení).

Zákon č. 106/2002 Z. z. nadobudol účinnosť 1. januára 1992.

Právne vzťahy zamestnancov pri vykonávaní štátnej služby

Zák. č. 312/2001 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov upravuje právne vzťahy pri vykonávaní štátnej služby. Obsahom vykonávania štátnej služby sú práva a povinnosti štátu a štátneho zamestnanca vyplývajúce z vykonávania štátnej služby alebo súvisiace s vykonávaním štátnej služby.

Štátna služba podľa citovaného zákona je buď

- a) profesionalita,
- b) politickej nezávislosti,
- c) efektivity,
- d) pružnosti,
- e) nestrannosti,
- f) etiky.

Na právne vzťahy štátnych zamestnancov pri vykonávaní štátnej služby sa Zákonník práce vzťahuje len vtedy, ak to expresse verbis stanovuje zákon o štátnej službe.

Právne vzťahy štátnych zamestnancov pri vykonávaní štátnej služby sú verejnoprávne vzťahy štátnych zamestnancov k štátu.

Štátna služba na účely zákona o štátnej službe je

- a) plnenie úloh štátnej správy alebo
- b) vykonávanie štátnych záležitostí v rozsahu pôsobnosti ustanovenej osobitnými predpismi, ktoré štátny zamestnanec vykonáva v služobnom úrade (pozri § 7 tohto zákona) v príslušnom odbore štátnej služby, ak plnenie jeho úloh zahŕňa
 - 1) riadenie,
 - 2) rozhodovanie,
 - 3) kontrolu,
 - 4) odbornú prípravu rozhodnutí,
 - 5) odbornú prípravu návrhov zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov vrátane odborných činností súvisiacich s ich prerokúvaním a schvaľovaním alebo
 - 6) odbornou prípravou podkladov na vykonávanie štátnych záležitostí.

Táto štátna služba sa vykonáva v štátnozamestnaneckom pomere.

Sľub štátneho zamestnanca

Štátnozamestnanecký pomer vzniká na základe vymenovania na štátnozamestnanecké miesto dňom určeným v písomnom rozhodnutí o vymenovaní a zložení sľubu. Sľub sa skladá pri odovzdaní rozhodnutia o vymenovaní. Štátnozamestnanecký pomer nevznikne, ak uchádzač odmietol zložiť sľub alebo ho zložil s výhradou.

Štátny zamestnanec teda skladá sľub, ktorý znie: „sľubujem na svoju česť vernosť SR. Pri vykonávaní štátnej služby budem dodržiavať Ústavu SR, ústavné zákony, zákony, ostatné všeobecne záväzné právne predpisy, Etický kódex štátneho zamestnanca a služobné predpisy a v súlade s nimi sa budem riadiť pokynmi predstavených. Svoje povinnosti budem vykonávať riadne, čestne, svedomite a nestranne“.

Sľub je zložený, ak po jeho prečítaní ten, kto ho skladá, vyhlási „tak sľubujem“ a vyhlásenie potvrdí vlastnoručným podpisom na príslušnej listine. Na tejto listine musí byť uvedený dátum zloženia sľubu.

Predpokladom na vykonávanie verejnej služby je zloženie predpísaného sľubu

Predpoklady na vykonávanie verejnej služby zákonodarca upravil v zákone č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe. Jedným z nich pre vznik pracovnoprávneho vzťahu medzi zamestnancom a zamestnávateľom je aj zloženie predpísaného sľubu.

Inými slovami, zamestnanec pri uzatvorení pracovnej zmluvy je povinný zložiť zamestnávateľovi sľub, ktorý znie: „Sľubujem, že pri vykonávaní verejnej služby budem dodržiavať Ústavu SR, ústavné zákony, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy a uplatňovať ich podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, rešpektovať a chrániť ľudskú dôstojnosť a ľudské práva“.

O zložení sľubu sa vyhotoví záznam, ktorý zamestnanec podpíše.

Napísané sa nevzťahuje na zamestnanca, ktorý vykonáva pracovné činnosti remeselné, ma-

nuálne alebo manipulačné s prevahou fyzickej práce.

V pracovnej zmluve je zamestnávateľ povinný so zamestnancom dohodnúť

- a) druh práce (opis pracovnej činnosti), na ktorý sa zamestnanec prijíma,
- b) miesto výkonu práce (obec, organizačná časť alebo inak určené miesto),
- c) deň nástupu do práce.

Opis pracovných činností, ktorými sa podrobnejšie charakterizuje druh práce dohodnutý v pracovnej zmluve, na účely zákona o verejnej službe je súhrn pracovných činností (pracovná náplň), ktoré má zamestnanec vykonávať.

Zamestnávateľ je povinný písomne oznámiť zamestnancovi výšku a zloženie funkčného platu

- a) pri uzatváraní pracovnej zmluvy,
- b) pri zmene druhu práce alebo
- c) pri úprave funkčného platu.

Pracovná zmluva musí byť uzatvorená písomne, inak je neplatná.

Na pracovnoprávne vzťahy zamestnancov pri vykonávaní verejnej služby sa vzťahuje Zákonník práce, ak zákon o verejnej službe alebo osobitný predpis (napr. zákon o vysokých školách) neustanovuje inak.

Výživová povinnosť medzi manželmi

Zákon o rodine v tretej časti určuje tiež rozsah vzájomnej výživovej povinnosti medzi manželmi pre prípad, ak jeden z týchto manželov túto povinnosť voči druhému dobrovoľne neplní. Zákonodarca vychádza zo zásady, že životná úroveň obidvoch manželov má byť rovnaká. Bude teda vecou súdu, aby v každom prípade zistil všetky dôležité skutočnosti a prípad individuálne posúdil tak, aby rozhodnutie bolo v súlade s dobrými mravmi v spoločnosti.

V kontexte napísaného žiada sa pripomenúť, že výživová povinnosť medzi manželmi vzniká uzatvorením manželstva. Požiadavka rovnakej životnej úrovne manželov je odôvodnená ich rovnakým postavením v rodine a vyplýva aj z ich rovnakých práv a povinností v manželstve. Pri určení výživného súd prihliadne na odôvodnené potreby oprávneného manžela ako aj na schopnosť a možnosť povinného manžela. Súd tiež prihliadne i na starostlivosť o spoločnú domácnosť a na starostlivosť o maloleté deti.

Výživová povinnosť rodičov k deťom

Z príslušných ustanovení Zákona o rodine vyplýva, že právo na výživu vzniká narodením dieťaťa. Výživou sa rozumie zaobstarávanie všetkých životných potrieb pre všestranný telesný a duševný vývoj dieťaťa. Právo na výživu je osobitným právom dieťaťa, ktoré sa zabezpečuje pre každé dieťa samostatne výrokom súdu. Pre rozsudok súdu je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Inými slovami, ak jeden z rodičov (prípadne obidvaja) neprispieva dobrovoľne na výživu svojich detí, a to podľa svojich schopností a možností a odôvodnených potrieb detí, o nároku na výživu rozhodne súd.

Doc. JUDr. Ján Roháč, CSc.
Katedra verejnej správy FHPV

Medzinárodná spolupráca sa na FHPV dotýka takmer všetkých činností zabezpečovaných v rámci fakulty: riadiacich, študijných, pedagogických a vedecko-výskumných aktivít, a to tak učiteľskej ako aj študentskej časti akademickej obce. Úroveň medzinárodných kontaktov je súčasťou podkladov aj pri akreditácii fakúlt, v tomto prípade sa hodnotenie sústreďuje na nasledovné oblasti: medzinárodné projekty, dohody o výmene učiteľov a študentov, počty študentov, ktorí absolvovali vyučovací proces v zahraničí, počty zahraničných študentov, počty hosťujúcich učiteľov/výskumných pracovníkov, ktorí sa podieľajú na realizácii študijného programu

Oddelenie pre zahraničné styky si ako jeden z prvoradých cieľov v uplynulom roku vytýčilo zlepšenie a zefektívnenie informácií až po úroveň učiteľov na katedrách. Sprostredkováva relevantné informácie získavané z medzinárodných inštitúcií, rektorátu, rôznych informačných databáz cestou kolégia dekana, adresne zasielanými informáciami na katedry, či jednotlivých pracovníkov. S cieľom zlepšenia informačných tokov v rámci webovej stránky fakulty bola zriadená stránka pre informácie o zahraničných stykoch.

Pre zabezpečenie informovanosti smerom k zahraničiu bol v anglickej verzii spracovaný informačný materiál o fakulte. Text tejto publikácie je zverejnený aj na webovej stránke fakulty. V anglickej verzii boli spracované obsahové náplne vyučovaných predmetov a pripravuje sa vydanie informačných letákov o jednotlivých katedrách.

Medzi najfrekvencovanejšie aktivity spojené so zahraničnými kontaktmi patrí organizovanie konferencií a seminárov s medzinárodnou účasťou - 9 (KGG - 3, KSJL - 2, KTVS - 2, KF - 1, KD - 1 ako spoluorganizátor) a aktívna účasť na medzinárodných konferenciách, kde výsledkom sú zahraničné publikácie. V prípade umeleckých katedrií výstupmi sú to prezentácie na medzinárodných výstavách a hudobných podujatiach. Je potrebné vyzdvihnúť aktivity akademického maliara Kocáka, ktorý v uplynulom roku vystavoval vo Veľkej Británii, Rumunsku, Japonsku, Číne, Poľsku, akademického maliara Ondu - vystavoval v Rakúsku, Estónsku, Českej republike, Poľsku.

Účasť v medzinárodných projektoch a grantových úlohách - celkom 15, hod-

notíme pozitívne vzhľadom na skutočnosť, že možnosť zapájania sa do plne financovaných projektov sa v posledných rokoch obmedzuje. Zapojenie katedrií do týchto projektov bolo nasledovné: KGG - 3, KW - 3, KNJL - 2, K - 2, KAJL - 1, KB - 1, KE - 1, KTVS - 1, KHV - 1, KOEV - 1.

Podiel katedrií na riešení týchto projektov bol rôzny (koordinátor, zodpovedný riešiteľ, spoluriešiteľ). Aj napriek tomu, že 10 katedrií bolo zapojených

KB - 12:4, KE - 9:6, KSJL - 9:3, KTV - 8:3, KGG - 7:3, KPg - 7:2, KVS - 5:5, KNJL - 3:3, KD - 3:2, KM - 3:1, KOEV - 0, KPs - 0, dekanát (tajomník) 1:1

Najviac zahraničných služobných ciest je realizovaných za účelom aktívnej účasti na medzinárodných sympóziách, konferenciách, seminároch, účinkovania na koncertoch, hudobných festivaloch, či prezentácií na výstavách, v prípade KTVŠ je to predovšetkým rozhodcovská činnosť a repre-

zentácia športových zväzov, potom sú to študijné pobyty a stáže. Za negatívum považujeme, že príprava spoločných vedecko-výskumných projektov je výsledkom len veľmi malého počtu zahra-

MEDZINÁRODNÁ SPOLUPRÁCA FAKULTY HUMANITNÝCH A PRÍRODNÝCH VIED

ničných ciest. Jedným z významných kritérií pre hodnotenie efektívnosti zahraničných ciest sú publikačné výstupy v zahraničí, aj keď tieto nie sú vždy viazané na zahraničnú cestu.

Úspešnosť zaradenia do nových projektov aj napriek často vyvinutému úsiliu

ničných ciest.

Prehľad publikácií v zahraničí podľa katedrií: KTV - 22, KAJL - 18, KE - 11, KPg - 11, KTVŠ - 8, KVS - 8, KSJL - 5, KB - 6, KF - 5, KGG - 4, KM - 3, KOEV - 1, KD - 0, KNJL - 0.

V umeleckej oblasti sme zaznamenali nasledovné aktivity: KVV - 4 - ocenené umelecké súťaže medzinárodné, 5 - neocenené, 15 zahraničných výstav a výstav s medzinárodnou účasťou, KHV - 5 koncertných vystúpení.

Zastúpenie našich pracovníkov v rôznych medzinárodných profesných asociáciách a redakčných radách je pomerne vysoké (26 pedagogických pracovníkov - mnohí z nich sú členmi viacerých asociácií), aj tu vidíme nie vždy dostatočne využívanú možnosť pre rozširovanie ďalších kontaktov hlavne pri získavaní zahraničných partnerov pre spoločné projekty.

Pozitívne hodnotíme skutočnosť, že väčšina pracovníkov fakulty si postupne začína uvedomovať, že pre posudzovanie ich odbornosti a kokurencieschopnosti sa jedným z dôležitých kritérií stáva aj úroveň a formy medzinárodnej spolupráce jednotlivých pracovníkov. Možno konštatovať, že túto filozofiu si už začínajú uvedomovať väčšina katedrií, aj keď na mnohých pracoviskách sú ešte stále ako hlavné bariéry uvádzané nedostatočné jazykové kompetencie či nedostatok finančných prostriedkov.

Pozitívne hodnotíme skutočnosť, že väčšina pracovníkov fakulty si postupne začína uvedomovať, že pre posudzovanie ich odbornosti a kokurencieschopnosti sa jedným z dôležitých kritérií stáva aj úroveň a formy medzinárodnej spolupráce jednotlivých pracovníkov. Možno konštatovať, že túto filozofiu si už začínajú uvedomovať väčšina katedrií, aj keď na mnohých pracoviskách sú ešte stále ako hlavné bariéry uvádzané nedostatočné jazykové kompetencie či nedostatok finančných prostriedkov.

*PhDr. Marianna Prčíková, PhD.
Prodekan pre zahraničné vzťahy*

nie je vždy závislá od iniciátorov projektov, keďže nie vždy sú jasné kritéria na ich posudzovanie. K tomuto záveru nás vedie skúsenosť s projektmi v rámci programu CEEPUS, čo následne často odrádza ďalšiu iniciatívu.

Celkový počet zahraničných služobných ciest - 161 v porovnaní s predchádzajúcim rokom nevýrazne poklesol (188:161), avšak počet navštívených krajín stúpol z 19 na 23.

Podľa počtu realizovaných ciest a počtu navštívených krajín je možné urobiť nasledovné poradie (počet ciest: počet krajín): KTVŠ - 34:14, KHV - 20:7, KW - 14:4, KSJL - 14:3, KF - 13:3,

Čo sa zmení po 1.4.2002 ?

Podľa ešte stále platného zákona (do 1.4.2002) sú vysoké školy bez výnimky štátnymi rozpočtovými organizáciami, čo znamená, že nedisponujú vlastným majetkom (spravujú majetok štátu). Po 1.4. 2002 sa vysoké školy začnú členiť na verejné, štátne a súkromné. *Prešovská univerzita* bude od vyššie spomenutého dátumu verejnou vysokou školou (s dodatkom - univerzitného typu). Ako taká bude neštátnou, *verejnoprávnou inštitúciou*, ktorá bude disponovať s vlastným majetkom. Príjmy z podnikania bude využívať škola na účely, pre ktoré bola zriadená (aspoň takto by to malo byť). Najzávažnejšie zmeny, ktoré prinesie nový vysokoškolský zákon, sú tieto:

* **Transformácia štátnych vysokých škôl na verejnoprávne organizácie vlastniace majetok** (štátnymi a teda naďalej iba spravujúcimi majetok štátu, naďalej zostávajú vojenské, policajné a zdravotnícke VŠ). Majetok štátu, ktorý spravuje verejná vysoká škola, prechádza dňom 1.1.2003 na verejnú vysokú školu.

* **Zavedenie neuniverzitných vysokých škôl** v zákone (§2, odsek 15) definovaných ako odborné vysoké školy, poskytujúce vysokoškolské vzdelávanie prevažne v študijných programoch prvého stupňa (bakalár). Musíme si uvedomiť, že tento typ štúdia bude ministerstvom viac presadzovaný, keďže môžu za krátky čas (3,4 roky oproti 5,6 rokom magisterského respektíve inžinierskeho štúdia), a teda

o tom, že študenti majú právo vyjadriť sa aspoň raz ročne o kvalite pedagógov. Rovnako v disciplinárnej komisii, ktorá bude hodnotiť konanie študentov, bude mať svoje zastúpenie polovica študentov. Sme presvedčení, že kombinácia týchto ustanovení dá možnosť študentom reálne ovplyvniť chod univerzity.

* Veľmi dôležitou zmenou je tiež nemalo medializovaná téma **straty subjektivity fakúlt** a naproti tomu **zvýšenie právomoci rektora**. Je pravda, že právomoci fakúlt budú minimálne (§23). Z pohľadu „nezainteresovaných“ študentov si však myslíme, že sa až tak veľa vecí nezmení. Teda pri predpoklade, že vzťahy medzi rektorom a fakultami budú „osvietené“. Vzhľadom na to, že takéto riešenie

navrhovaní najmä predstavitelia verejného života, podnikateľskej oblasti, územnej samosprávy (čo pripomíname, sú poväčšine politicky angažovaní ľudia) a tiež predstavitelia ústredných orgánov štátnej správy.

* V paragrafe 60 je tiež „ošetrovaná“ možnosť **uskutočňovania štúdia dištančnou metódou**, čo znamená, že priamy kontakt učiteľa so študentom sa uskutočňuje prostredníctvom komunikačných prostriedkov, najmä prostredníctvom internetu.

* Nemalou zaujímavosťou je, že do zákona sa zapracovalo **prideľovanie ubytovania v internátoch** (§98). Novinkou je fakt, že podľa nového zákona sa má prihliadať na časovú dostupnosť školy prostriedkami hromadnej dopravy z miesta trvalého alebo

Pohľady členov študentskej rady vysokých škôl SR na nový vysokoškolský zákon

aj za menej financií, vyprodukovať odborníkov schopných uplatniť sa v praxi. Predpokladá sa, že tieto školy budú môcť, vďaka kratšiemu trvaniu štúdia, flexibilnejšie reagovať na požiadavky trhu.

* **Plošné zavedenie kreditného systému štúdia** (najneskôr šk. rok 2004/2005).

* **Prechod na viacdrojové financovanie**. Verejná škola bude zo svojej podnikateľskej činnosti uhrádzať časť nákladov na chod školy.

* **Študenti, ktorí budú študovať dlhšie, ako je štandardná dĺžka štúdia, bez závažného dôvodu, sú podľa znenia nového zákona povinní uhradiť** vysokej škole za každý ďalší rok štúdia ročné školné určené vysokou školou (§92 odsek 4).

* Nemalou zmenou v prospech študentov je to, že minimálne jednu tretinu vo fakultnom, ale tiež v univerzitnom senáte musia tvoriť študenti, pričom horná hranica nie je vymedzená (§8, odsek 1). Zákon hovorí tiež

vzťahu univerzity a fakúlt je štandardnejšie v EÚ, budú naše vzťahy s európskymi univerzitami jednoduchšie. Rektor podľa nového zákona bude mať právo zriaďovať, zlučovať, rozdeľovať a rušiť súčasti verejnej vysokej školy, teda aj fakulty, samozrejme až po vyjadrení akademického senátu vysokej školy (§10 odsek 4).

* Veľkou novinkou v novom vysokoškolskom zákone je **zavedenie Správnych rád** (§40, §41). Správne rady majú byť orgánom, ktorý má presadzovať zohľadňovanie verejného záujmu v činnosti verejnej vysokej školy a to najmä v súvislosti s využívaním majetku a finančných prostriedkov poskytnutých verejnej vysokej škole štátom. Z toho vyplýva, že tento orgán bude mať hlavne kontrolnú funkciu. Správna rada bude mať trinásť členov, ktorých vymenúva a odvoláva minister školstva. Šiestich členov navrhuje rektor, rovnaký počet navrhuje minister a jedného člena navrhuje akademický senát univerzity. Do správnej rady sú

prechodného bydliska študenta. Nechceme byť skeptikmi, ale bude naozaj zaujímavé, ako sa s touto požiadavkou popasujú kompetentní. Zisťovať totiž časovú dostupnosť bude podľa našej mienky omnoho ťažšie, ako vzdialenosť od bydliska. Nechajme sa prekvapiť.

Z pohľadu členov Študentskej rady vysokých škôl SR a zároveň študentov musíme skonštatovať, že dlho očakávaný zákon (v radoch ŠRVŠ, a dovolíme si povedať, že nielen v nich) prinesie nemalé pokroky v participácii študentov na chode vysokých škôl, ale nevyhneme sa tiež kritike. Tento zákon neberie ohľad na špecifiká samotných fakúlt, ktoré samy poznajú svoje problémy najlepšie, berie im kompetencie a úplne ich podriaďuje rektorovi. Napriek tomu musíme vysloviť svoju vieru v pozitívne výsledky, ktoré prinesie tento zákon nielen pre univerzitu, ale aj pre nás študentov.

Radoslav Rohaľ
Člen AS FF
a ŠRVŠ SR

Tomáš Malý
Člen AS FHPV
a ŠRVŠ SR

● Základné pojmy z teórie práva a všeobecná charakteristika vybraných odvetví slovenského právneho systému

Ide o vysokoškolské učebné texty FHPV v Prešove. Doc. JUDr. Ján Roháč, CSc. v nich vysvetľuje aktuálne otázky týkajúce sa predmetu a systému vedy o práve (s. 14-22) a práva ako systému všeobecne záväzných noriem, resp. právnych predpisov (s. 23-55). Zároveň prezentuje všeobecnú charakteristiku niektorých odvetví slovenského právneho systému s akcentom na ústavné (štátne) právo (s. 56-98).

Učebné texty obsahujú aj zoznam platných zákonov, medzinárodných zmlúv, európskych dohovorov a príslušnej literatúry, v ktorej nechýbajú tiež publikácie samotného autora ako i členov Katedry verejnej správy FHPV (doc. Ing. P. Kuzmišina, DrSc., Ing. Juraja Teja, CSc.).

Učebné texty poskytujú predovšetkým študujúcim študijný odbor „Manažment v špecializácii manažment verejnej správy a regiónov“ na FHPV v Prešove základnú orientáciu v právnych predmetoch, na ktoré nadväzujú prednášky, semináre a aplikačná prax podľa študijných programov fakulty.

● K prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti v SR

Doc. JUDr. Ján Roháč, CSc. v 2. zmenenom a doplnenom vydaní vysokoškolských učebných textov FHPV v Prešove venuje pozornosť vysoko aktuálnej problematike, ktorá už presahuje vnútroštátne dimenzie. Ide najmä o niektoré teoretické aspekty prevencie kriminality, prevenciu ako nástroj zvyšovania bezpečnosti občanov, priority prevencie kriminality, korupciu ako prekážku rozvoja spoločnosti vrátane príloh č. 1-3, obsahujúce akčný plán boja proti korupcii v rezortoch školstva, vnútra a spravodlivosti.

Autor pri písaní týchto učebných textov zrejme mal na mysli výrok Senecu – „Nie pre školu, ale pre život sa učíme“, ktorý uvádza na druhej strane textov.

● Verejný ochranca práv (ombudsman)

Vo vydavateľstve ManaCon, Prešov začiatkom januára t.r. vyšla rozsahom malá, ale obsahom bohatá a spoločensky aktuálna práca. Doc. JUDr. Ján Roháč, CSc. na malom priestore dáva odpovede na mnohé otázky spojené s pôsobnosťou verejného ochranca práv. Vychádza z ústavnej úpravy tohto nového právneho inštitútu, pričom sa adekvátne dotýka ombudsmanstva v západoeurópskych štátoch s pripomenutím odporúčania Výboru ministrov Rady Európy (85) 13, ktoré je adresované vládám členských štátov Rady Európy. V tomto kontexte čitateľovi približuje obsah zákona o verejnom ochrancovi práv u nás

s dôrazom na právnu ochranu fyzických osôb a právnických osôb a na postup pri vybavovaní ich podnetov.

Zjednodušene vyjadrené, verejný ochranca práv je nezávislý orgán, ktorý sa v rozsahu a spôsobom ustanoveným zákonom podieľa na ochrane základných práv a slobôd fyzických osôb a právnických osôb pri konaní, rozhodovaní alebo nečinnosti orgánov verejnej správy, ak je ich konanie, rozhodovanie alebo nečinnosť v rozpore s právnym poriadkom alebo princípmi demokratického a právneho štátu.

Práca poskytuje orientáciu a využiteľnosť na ochranu základných práv a slobôd každému, kto prejaví o danú problematiku záujem.

Anton Takáč

O NIEKTORÝCH NOVÝCH PUBLIKÁCIÁCH

● SLAVISTICKÁ „TRIÁDA“

Katedra slavistiky FF v Prešove síce patrí medzi „mladšie a menšie“ katedry, ale svojimi aktivitami dokazuje, že nezaostáva, drží krok a ani v budúcnosti nemieni zostať len „v závese a tieni väčších“. Tieto ambície potvrdzujú aj najnovšie knižné tituly, ktorými sa členovia katedry prezentovali na nedávnom stretnutí s kolegami a so študentmi slavistiky a slovakistiky.

Prvou publikáciou je zborník príspevkov z medzinárodnej vedeckej konferencie: **Slovensko – poľské vzťahy v reláciách interkultúrnej komunikácie**, (Prešov 2001), ktorý je venovaný prvej lektorky poľského jazyka v Prešove Danute Abrahamowiczowej (1937 – 1995). Katedra si týmto zborníkom pripomenula aj 30. výročie založenia lektorátu poľského jazyka a 5. výročia založenia Katedry slavistiky na FF v Prešove. Príspevky zborníka sú zoradené v tematických blokoch: 1. literárna veda, 2. jazykoveda, pričom samostatná časť je venovaná

osobnosti a dielu D. Abrahamowiczowej, ktorá bola dlhé roky horlivou prekladateľkou a propagátorkou slovenskej kultúry v Poľsku.

Meno vedúcej Katedry slavistiky FF Júlie Dudásovej – Kriššákovéj je už v slavistickom svete známe už vyše tri desaťročia. Po monografii Goralské nárečia (Bratislava 1993), ktorá vyvolala široký vedecký ohlas, sa autorka tentokrát prezentuje monografiou **Kapitoly zo slavistiky** (Prešov, 2001). Ide o súbor deviatich štúdií, ktoré sú rozdelené do troch kapitol – jazykové kontakty, jazyková typológia a dejiny slavistiky, pričom každá časť obsahuje štúdie, ktoré určite zaujmú nielen špecialistov – slavistov jazykovedcov, ale aj historikov, sociológov, etnológov ... Spomeniem len časti práce, ktoré sa zaoberajú zložitou problematikou „národnouvedomovacieho procesu goralského obyvateľstva, ... osobitosťami ukrajinských (lemkovských) nárečí ... či osobnosťami slovenskej slavistiky (P. J. Šafárik, S.

Cambel).

Treťou publikáciou je súbor literárnohistorických a komparatistických štúdií Petra Kášu s názvom **Medzi estetickou a ideológiou** (Prešov, 2001). Ide o sumarizáciu a čiastkovú syntézu autorových niekoľkoročných vedeckých aktivít a úvah o slovenskej literatúre a kultúre prvej polovice 19. storočia, reflektovanú v širších západoslovenských a stredoeurópskych súvislostiach. (pek)

● Michaeli E. (2001):

Georeliéf Hornádskej kotliny.

Geografické práce roč. IX. čís. 2. Katedra geografie a geoekológie FHPV PU Prešov, 152 strán.

Posledná práca E. Michaeli: Georeliéf Hornádskej kotliny sa dôstojne radí k doposiaľ vydaným monografiám nielen v Geografických prácach, ale aj iných ediciách, riešiacich danú problematiku. Možno povedať, že v určitom ohľade ich aj prekonáva. Autorka sa v tejto monografii totiž nezameriava iba na riešenie problémov geomorfologických resp. georeliéfu. Reliéf určitého krajinného celku chápe ako súčasť – zložku prírodného komplexu – krajiny, pričom georeliéf považuje za zložku dominantnú. Georeliéf je jednou zo základných zložiek krajiny a geomorfologické pomery podmieňujú priestorovú diferenciáciu jednotlivých prvkov krajinného, resp. fyzikogeografického systému. Monografia Georeliéf Hornádskej kotliny je výsledkom jej dlhoročného systematického a cieľavedomého výskumu. Je to najmä príspevok do postupne sa zaplňajúcej mozaiky komplexných geomorfologických štúdií morfoštruktúr východného Slovenska. Ďalším prínosom tejto práce je jej široká využiteľnosť pri komplexných geoekologických a environmentálnych analýzach daného územia. Hornádska kot-

(pokračovanie na 22. strane)

Peter KÁŠA

MEDZI ESTETIKOU A IDEOLÓGIU
Literárnohistorické a komparatistické štúdie

(dokončenie z 21. strany)

lina patrí k tým územným celkom Slovenska, kde je antropogénny impakt veľmi intenzívny a neustále sa akcelerujúci, žiaľ najmä v tom negatívnom zmysle.

Predložená analyticko-systematická štúdia E. Michaeli je v prvou komplexnou prácou tohto druhu o Hornádskej kotline.

Prof. RNDr. Ján Harčár, CSc.

● Geografia religii

Jedným zo slovenských geografov, ktorí sa sústavne venujú geografii religii je doc. RNDr. René Matlovič, PhD., pracovník Katedry geografie a geoekológie FHPV. Táto problematika ho zaujala vzápätí po príchode na katedru po ukončení štúdia na Prírodovedeckej fakulte UK v Bratislave. Výsledkom jeho bádateľského úsilia bolo viacero prác, zameraných na problematiku religióznej geografie, publikovaných v časopisoch i vedeckých zborníkoch, ako aj metodický materiál pre učiteľov geografie.

Od roku 1999 bol schválený doc. Matlovičovi grantový projekt Vzdelávacej nadácie Jana Husa, zameraný na inováciu výuky geografie religii, ktorého výstupom je monografia, ktorá vyšla koncom minulého roka. Autor si v nej predšavzal zhrnúť fundamentálne poznatky tejto geografickej disciplíny, ktoré získal vlastným výskumom, ale aj prostredníctvom študijných pobytov v zahraničí a štúdiom relevantnej literatúry svetovej proveniencie.

Monografia „Geografia religii“ je pomerne obšačným a hutným dielom. Na 375 stranách v nej autor podáva prehľad tejto problematiky v podobe kompendia, rozvrhnutého do deviatich kapitol. Nachádzame tu teoretické aspekty geografie religii v podobe jej vývoja, hlavných smerov výskumu, ako aj postavenia geografie religii vo svete a na Slovensku. Samostatná kapitola pojednáva o pojme, štruktúre a klasifikácii religii. Ďalšie štyri kapitoly sú venované genéze religii, prírodným, národným, univerzálnym a synkretickým religiam, ako aj ezoterickým, novopohanským hnutiam a hnutiam osobného rozvoja najmä z priestorového hľadiska. Zvlášť prínosnými sú kapitoly, zamerané na vzťah religii a geografickej sféry a tiež na geografické aspekty religióznych systémov vo svete. Monografiu uzatvára aktuálna pasáž, venovaná geografickým aspektom religii v Slovenskej republike. Text publikácie je vhodne doplnený o 49 prehľadných tabuliek a 51 obrázkov.

Nazdávame sa, že monografia „Geografia religii“ je dôstojným príspevkom k revitalizácii tejto geografickej disciplíny u nás, pričom v slovenskom meradle je ojedinelou. Nemala by chýbať nielen v knižniciach geografa, religionistu či teológa, ale aj historika, etnografa či politológa. Určite sa stane inšpiráciou pre ďalší geografický výskum religii na Slovensku.

Doc. RNDr. Robert Ištók, CSc.

Kráľovnou krásy študentka PU Eva DŽODLOVÁ

Súťaže krásy vzbudzujú pozornosť nielen mužskej časti slovenskej populácie. Finálový večer štvrtého ročníka národnej súťaže MISS UNIVERSE si mohli v priamom prenose pozrieť televízni diváci na Slovensku, ale aj v Čechách.

Súťaž MISS UNIVERSE je najprestížnejšia svetová súťaž krásy, ktorá vznikla v roku 1952 v USA.

O víťazke slovenskej MISS UNIVERSE rozhodovala pätnásťčlenná porota, ktorej predsedala bývalá Miss Československa – Silvia Lakatošová.

Dvanásť finalistiek, ktoré agentúra pomocou castingu vybrala z celej republiky spomedzi takmer sedemsto dievčat, sa predstavili v štyroch kategóriách – v neformálnom rozhovore, na módnej prehliadke, vo voľnej disciplíne a v plavkách.

Súťaž napokon na našu radosť vyhrala študentka andragogiky FF v Prešove Eva DŽODLOVÁ, ktorú sme požiadali o krátky rozhovor:

Otázka: Dovoľte, aby sme Vám zablahoželali k víťazstvu v súťaži Miss Universe. Akákoľvek súťaživosť žien má svoju špecifickú atmosféru. Ako ste vnímali túto súťaž takpovediac zvnútra?

„Ďakujem za blahoželanie, ktoré ma úprimne potešilo. Nevieť dnes už presne opísať moje pocity pred súťažou. Totiž atmosféra v našom kolektíve 12 dievčat bola celkom priaznivá, našla som si medzi nimi aj spriaznené duše. Zvlášť dobre sme si rozumeli na izbe, kde som bývala s dievčinou č. 6, ktorá skončila v súťaži na 2. mieste, ako prvá vicemiss. Som presvedčená, že sme si spoločne „držali palce“, keďže neboli medzi nami žiadne „podrazy“, ako vraj zvykne byť samozrejmosťou na takýchto súťažiach. Myslím si, že budem vždy rada spomínať na spoločne strávené chvíle napätia, očakávania a pekných zážitkov.“

Otázka: Z estetického hľadiska máte ideálne ženské proporcie (91-61-91). Telesná krása však vyniká, keď sa „snúbi“ s krásou duševnou. Aké hodnoty uprednostňujete v svojom živote, aké máte vzory, čo Vás vie naplniť radosťou a optimizmom?

„Samozrejme, že v súťaži MISS sú predpoklady úspechu v prvom rade aj v tých telesných mierach. Zároveň však musím povedať, že určite tá súťaž nie je len o tom. Práve počas sústreďení, na ktorých sme spolu trávili niekoľko týždňov, mali sme možnosť sa navzájom poznávať, prejavovať sa čo v nás je, či nie je. Nie nadarmo sa vraví, že telesná krása je pominuteľná, ale dôležité je, aby človek bol krásny duchom, pozitívnym myslením, slovom, aby mal aj ... a u r u.“

Ja osobne si veľmi vážim česťnosť a úprimnosť. V rebríčku mojich hodnôt je na prvom mieste zdravie, láska a porozumenie. Mojim cieľom je žiť tak, aby mali zo mňa radosť tí, ktorých mám rada, na ktorých mi veľmi záleží.

Otázka: Prezradte, aké máte plány na najbližšie mesiace? Dúfam, že dobrovoľne neopustíte rady študentov na FF.

V najbližších mesiacoch ma očakáva veľmi dôležité podujatie, na ktoré sa teším. Je to účasť na súťaži MISS UNIVERSE v Portoriku, kde sa budem celý mesiac máj pripravovať spolu s ostatnými účastníkmi celého sveta na túto krásnu udalosť.

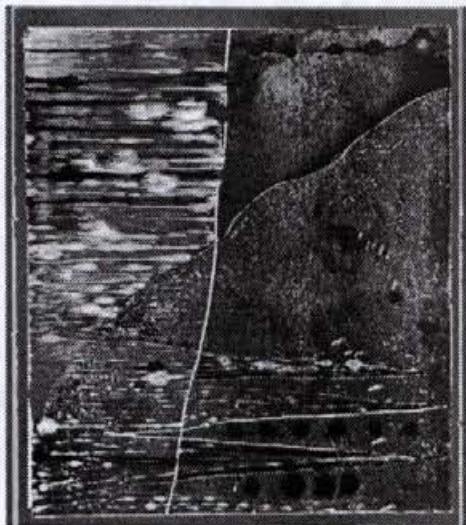
Samozrejme, musím sa čo najlepšie pripraviť a zdokonaľiť v konverzácii v anglickom jazyku a urobiť všetko pre to, aby som to úspešne zvládla. T. č. každý týždeň cestujem minimálne 1-2 krát do Bratislavy, resp. Prahy na fotenie.

Ale zároveň medzi moje hlavné priority patrí moje štúdium, čiže chcem všetko urobiť pre to, aby som dokázala aj úspešne zvládnuť všetky zápočty v tomto semestri. Samozrejme, aj pokračovať v štúdiu. Určite to nebude ľahké, ale veľmi mi záleží na tom, aby som mohla naďalej študovať andragogiku na našej FF, pretože aj moje plány v budúcnosti sa odvíjajú od úspešného ukončenia tohto štúdia. Ja preto urobím všetko, čo bude v mojich silách a verím, že sa mi to podarí zvládnuť s pochopením a ústretovosťou.

Anton Takáč

*Zo srdcom a s úľavou sa sľavajú
čitateľov spriaznených.
Džodlová (v)*

Už takmer dva celé mesiace zdobí inak strohé priestory univerzitnej knižnice výstava Edity Vološčukovej, v ktorej autorka predstavuje svoju najnovšiu tvorbu. Súbor grafických prác – suchých ihiel, slepotlačí, počítačových grafík a kombinovaných techník spája myšlienkový, filozofický pôdorys predstavovaný v symbolickej grafickej podobe. Napovedajú naň už názvy: Prieniky a úlety, Nadmorská výška, Ad acta, Presumpcia neviny, Výpadky pamäti, Labyrint apod. Úsilie vytvára postrehnúť dobové i nadčasové, subjektívne pocity i nadindividuálne problémy, snaha o gnómičnú výpoveď vedú autorku k využitiu univerzálneho symbolického výtvarného jazyka. Preto s obľubou siaha po geometrických formách – trojuholníku, kruhu či špirále. Myšlienkový svet svojich obrazov zbavuje sužetových,

literárnych prvkov, ba často aj priamej zmyslovej podoby.

Nevytvára iluzívny obraz skutočnosti v jeho optickom zrkadlení či aktuálnom vizuálnom usporiadaní. Skôr ju láka to, čo je za vonkajšou kulisou nášho reálneho sveta. Až tak sa dostáva k čistému výtvarnému zážitku, podobne ako jej umelecké vzory – Paul Klee, či Joan Miró, na ktorých tvorbu reflektuje aj v niektorých grafikách vystaveného súboru. Výsledný tvar tak predstavuje obraz zväčša abstraktných foriem, ktoré by sme bez zašifrovaného obsahu mohli vnímať aj ako pôsobivý dekor.

Len výnimočne – pod emocionálnym tlakom prežívaného siaha po konkrétnejších formách, ale aj vtedy sa uspokojí iba s náznakom. Napríklad svoju kompozíciu „Animals“ verbálne komentuje autorka celkom konkrétne – ako odozvu na balkánske vojnové udalosti, ale vlastný obraz má všeobecnejšiu významovú podobu – poukazuje na deštrukciu v jej univerzálnej podobe.

Rytmicky členená plocha, prvky abstraktného ornamentu a využitie štruktúr ručného papiera však nezváždzajú k ľúbivosti obrazu, ale poukazujú na výtvarný problém – vzťahy línií, hierarchia prvkov, ich priradenie, gradácia či kontrast. V symbolickej rovine tak odrážajú harmónie, kontrasty a peripetie, ktoré sa s nami pohrávajú aj v živote.

PhDr. Ján Bartko, Katedra Vv FHPV

Veľkonočný koncert súboru MUSICA HISTORICA PREŠOV

Súbor starej hudby MUSICA HISTORICA Prešov, ktorého umeleckým vedúcim je hráč na violu da gamba Mgr. art. Karol Medňanský, pedagóg KHv FHPV v Prešove sa venuje uvádzaniu hudby predovšetkým obdobia hudobného baroka v autenticknej pôvodnej hudobnej podobe. Ďalšími členmi súboru je pedagogička z tej istej katedry PaedDr. Marta Polohová, ako aj sólistka spevohry DJZ v Prešove sopranistka Dana Leščenkova a čembalistka Klára Ganzerová, ktorá dlhé roky tiež pôsobila na KHv. Súbor svoje koncertné aktivity častokrát zameriava na určité významné udalosti, či príležitosti. Jeho koncerty sú tematicky a obsahovo venované jubileám skladateľov z okruhu tvorcov hudby 16. – 18. storočia, ale ešte častejšie sú to programy zamerané na významné sviatky cirkevného roka. Veď v tvorbe mnohých tvorcov z obdobia baroka prevláda v ich vokálnom a inštrumentálnom skladateľskom odkaze práve cirkevná hudba.

V pôstnom období priprav na najvýznamnejšie cirkevné sviatky - Veľkú noc uviedol súbor v spolupráci s Mestským úradom v Prešove a Zborom Cirkvi bratskej v Prešove benefičný predveľkonočný koncert, ktorý sa konal v utorok 19.3. 2002 o 18.30 hod. v modlitebni Cirkvi bratskej na Slovenskej ulici 34 v Prešove. Výťažok z koncertu bol venovaný na výstavbu Zborového domu Cirkvi bratskej v Hermanovciach nad Topľou v okrese Vranov. Na koncerte zazneli v podaní kompletného vyššie vymenovaného súboru vokálne diela komponované pri príležitosti novozákonných udalostí pred 2000 rokov: ária z oratória „Vykúpenie ľudského rodu“ od cisára Leopolda I. (1640-1705), kantáta k Veľkému piatku „Lamentationes Hebdomade Sanctae quae fiunt feria quinta“ od flámskeho skladateľa talianskeho pôvodu Hectora-Josepha Fiocca (1703-1741), ako aj dve duchovné piesne Johanna Sebastiana Bacha (1685-1750) - „Komm, süßer Tod, komm, sel' ge Ruh!“ BWV 476 a „Liebster Herr Jesu“ BWV 484. Dve cirkevné sonáty pre violu da gamba a basso continuo od Georga Philippa Telemanna (1681-1767) a mol a e mol boli venované 235. výročiu úmrtia tejto vynikajúcej skladateľskej osobnosti nemeckého vrcholného baroka.

doc. Mgr. art. Irena Medňanská, CSc.

ZA PEDAGÓGOM BOHOSLOVECKEJ FAKULTY

V r. 1990 bola obnovená Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta v Prešove. Vtedy medzi prvými pedagógmi na spomínanej fakulte začal svoje pôsobenie ThLic. Jiří Novotný.

Prišiel až z ďalekej Kanady, aby po viac ako 40. rokoch pomáhal budovať vysoké teologické školstvo na Slovensku.

Na Gréckokatolíckej fakulte prednášal Biblické štúdium starého zákona a Biblické jazyky (hebrejčinu, gréčtinu a staroslovienčinu). V tomto poslaní pôsobil otec Novotný na fakulte až do svojich 76 rokov.

Prednášal a skúšal s jemu vlastným humorom. V tom období na Gréckokatolíckej fakulte – ako prvej na území Československa – mohli študovať aj študentky. Jednej z nich, ktorá dostatočne neovládala látku, raz povedal: „Dievčatko, pridite až v septembri.“ Inému študentovi zas povedal: „Aké je listie na strome?“ – „Zelené“ – odpovedal študent. „Tak pridite na skúšku, až bude listie žlté“ – odvetil. Vedel teda povedať pravdu láskavo a milo. Pre svoj veľký humor i majestátnu postavu si vyslúžil od vďačných študentov vznešenú prezývku „Otec Abrahám“.

Otec Jiří Novotný začal štúdium filozofie po návrate z ročného pracovného nasadenia za vojny v roku 1942. Rok pôsobil ako vychovávateľ študentov v Pápežskom ústave na Velehrade a v roku 1947 bol poslaný do Ríma na ďalšie štúdium.

Štúdium teológie na Gregoriánskej univerzite ukončil v roku 1952 licenciátom z teológie. Na Zelený štvrtok v roku 1951 (22.3.) bol v Ríme vysvätený za kňaza v byzantskom obrade. Ďalej študoval Sväté Písmo na rímskom Biblickom ústave, kde získal ďalší licenciát (L.S.S.). V Biblickom ústave strávil 6 rokov ako jeho sekretár a neskôr Sväté Písmo a biblické jazyky učil v Orie (Španielsko) a 4 roky v Bejrúte (v Libanone). V roku 1973 odišiel do Montrealu v Kanade, kde slúžil v nemocnici ako kaplán až do roku 1990.

Po návrate do vlasti striedavo prednášal na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte UPJŠ v Prešove, na Spišskom inštitúte Teologickej fakulty UK v Bratislave. A od roku 1996 tiež na Cyrilo-Methodskej teologickej fakulte UP v Olomouci.

Publikoval veľké množstvo článkov v odborných časopisoch a vyšli mu monografické práce Basil Veľký a jeho doba, Svetlo ikon a Akathistos.

V mene fakulty sa s otcom Novotným rozlúčil za sídelného biskupa Mons. ThDr. h.c. Jána Hirku a za celý pedagogický zbor aj za absolventov tejto fakulty dekan fakulty na Velehrade.

Otcovi J. Novotnému náleží úprimné poďakovanie za to, že prišiel pomôcť budovať fakultu, ktorá po 40 rokoch devastácie a likvidácie mohla povstať k novému životu.

Otec Jiří túžil byť misionárom v Rusku a na toto sväté poslanie sa pripravoval. Na Velehrade pri hrobe služobníka božieho Antonína Cyrila Stojana – olomouckého arcibiskupa, sa učil milovať slovanské národy. Kiežby sa svätý Cyril a Metod spolu so sv. Bohorodičkou prihovorili za otca Jiřího a za nás všetkých.

Otce Jiří, veľa vďaka za všetko, čo ste pre Gréckokatolícku bohosloveckú fakultu vykonal.

Doc. ThDr. František Janhuba
dekan GBF

NAJLEPŠÍ ŠPORTOVCI PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE ZA ROK 2001

Na návrh športových klubov a oddielov Prešovskej univerzity za účasti kvestora PU Ing. Igora GULU ocenil rektor PU prof. PhDr. Karol FEČ, CSc. najlepších športovcov, družstvá a ich trénerov za rok 2001. Vo svojom príhovore zaželel úspešným športovcom PU ďalšie športové úspechy, ktoré v širokom povedomí slovenskej verejnosti šíria dobré meno našej vysokej školy.

ZA TELOVÝCHOVNÚ JEDNOTU SLÁVIA PU:

Za Klub judistov:

Tréner: PaedDr. Štefan Leitman

Reprezentantka: **Silvia Šlosárová** – za II. miesto Majstrovstiev SR junioriek a žien Majstrovstiev SR v jude, reprezentantka SR v jude

Družstvo mužov Juda, ktoré bolo vyhlásené ako najlepší športový kolektív v rámci okres Prešov za rok 2001.

Za Klub atletiky

Tréner: PhDr. Juraj Maľcovský, CSc.

Reprezentant: **František Pitoňák** - reprezentant širšieho kádra SR v atletike víťaz GRAND PRIX SR – 400 m na dráhe.

Za Volejbalový klub Prešovskej univerzity

Tréner: Daniel Oravec

Reprezentanti: **Martin Repák** - reprezentant

SR na Majstrovstvách sveta do 20 rokov vo Wroclavi v roku 2001. **Martin Sopko** - reprezentant SR na Majstrovstvách sveta do 20 rokov v roku 2001. vo Wroclavi a reprezentant Akademických majstrovstiev sveta v roku 2001 v Číne. **Stanislav Vartovník** - reprezentant SR na Akademických majstrovstvách sveta v Číne v roku 2001 a najlepší športovec okresu Prešov za rok 2001. **Milan Gešperik** - reprezentant SR na Akademických majstrovstvách sveta v Číne v roku 2001.

ZA BASKETBALOVÝ KLUB PU:

Tréner: doc. PhDr. Marián Vojčík, CSc.

Reprezentant: **Kamila Kažimírová** - reprezentantka SR v basketbale do 20 rokov.

Za Klub športovej gymnastiky a športového aerobiku

Trénerka: PhDr. Květoslava Perečinská, CSc.,

Reprezentantka: **Dana Valčíková** - akademická majsterka SR (na kladine a v prostných) akademická majsterka SR v športovom aerobiku.

EXTRALIGOVÍ VOLEJBALISTI PU ÚSPEŠNÍ V ZÁKLADNEJ ČASTI SÚŤAŽE

Extraliga volejbalistov sa dostáva do finálovej časti. Významný úspech dosiahli naši volejbalisti, ktorí v základnej

časti bodovali tak, že sa dostali do štvrtfinále play off, v ktorom pôjde o veľa. Súperom VK PU Prešov je veľmi silný a ambiciózný súper - Stavbár Žilina. Hrá sa na 3 víťazné zápasy. Cieľom prešovských vysokoškolákov je postup a teda boj o medailu. Športová obec verí, že sa im tento zámer podarí. (red)

10. ROČNÍK MEMORIÁLU ŠTEFANA STANISLAVA V SKOKU DO VÝŠKY

V jubilejnom 10. ročníku Memoriálu Štefana Stanislava v skoku do výšky bol vytvorený nový rekord podujatia výkonom 206 cm. Vytvoril ho študent Technickej univerzity v Košiciach Tomáš Kašícký.

Preteky sa uskutočnili 1. februára 2002 v športovej hale Prešovskej univerzity v deviatich kategóriách – od kategórie vysokoškolákov po kategóriu mladších žiakov. Garantom podujatia bol atletický klub Telovýchovnej jednoty Slávia Prešovská univerzita v Prešove.

Podujatia sa zúčastnilo vyše päťdesiat pretekárov od začiatočníkov až po vyspelých pretekárov. Prví traja v každej kategórii boli odmenení diplomom a peknými vecnými cenami. Samotnému podujatiu pravidelne vychádza v ústrety Mestský úrad v Prešove a prešovskí sponzori, ktorým aj touto cestou chceme poďakovať.

V závere podujatia bola usporiadateľom odovzdaná jeho synovi Štefanovi Stanislavovi mlad-

šiemu kytica kvetov, ako pietna spomienka na jubilejný 10. ročník memoriálu. Poďakovanie patrí všetkým, ktorí sa podieľali na príprave 10. ročníka.

František PITOŇÁK bronzový na halových majstrovstvách Slovenska v atletike

Dňa 16. februára 2002 sa v športovej hale Elan v Bratislave uskutočnili majstrovstvá Slovenska dospelých v atletike. Úspešne si tu počínal atlét prešovskej Slávie František Pitoňák, ktorý v behu na 400 m časom 49,70 sek. obsadil 3. miesto. Tento pretekár, ktorý je zaradený do reprezentácie SR potvrdzuje, že je dobre pripravený na hlavnú atletickú sezónu 2002. V minulom ročníku v rámci atletických mítingov Grand Prix Slovensko sa stal víťazom oboch štvrtkárskych disciplín 400 m hladkých a 400 m prekážkových. K úspešnej reprezentácii Prešovskej univerzity srdečne blahoželáme.

Dr. Juraj Maľcovský CSc.

Vydáva: Rektorát PU Prešov. Kontakt na redakciu: tel.: (051) 773 32 31-4, Ulica 17. novembra č. 1, 081 16 Prešov

Predseda redakčnej rady a vedúci redaktor: PhDr. Anton Takáč, Členovia redakčnej rady: prof. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc., doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., doc. PhDr. Michal Rusinko, CSc., doc. Ján Zozulák, PhD., doc. PhDr. Milan Portik, CSc., RNDr. Jozef Voskár, Ing. Peter Halfo, Mgr. Jaro Ondo - fotograf, Mgr. Ivana Kupková - jazyková redaktorka, Ing. Ladislav Nagy - technický redaktor. Univerzitný časopis vychádza ako dvojmesačník (od 1.5.2002), päťkrát ročne pre vlastnú potrebu.

Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

(Nepredajné)

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

PERIODIKUM AKADEMICKÉJ OBCE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

PREŠOV MÁJ — JÚN 2002

ROČNÍK VI. Č. 4 — 5 / 2002

REGIONÁLNA POTREBA PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY SA POTVRDILA

Prešovská univerzita bola zriadená zákonom číslo 361/1996 Z. z. po rozdelení UPJŠ v Košiciach dňom 1.1.1997. Od jej vzniku je rektorom prof. PhDr. Karol Feč, CSc., ktorý v nadväznosti na exkluzívny rozhovor, uverejnený v predchádzajúcom čísle tohto periodika, a pred ukončením školského roku 2001/2002 odpovedal na ďalšie aktuálne otázky, týkajúce sa poslania a hlavných úloh univerzity.

Pán rektor, podľa nového Zákona o vysokých školách je Prešovská univerzita v Prešove univerzitnou vysokou školou. Aké je jej poslanie, resp. aké úlohy bude pro futuro plniť?

Hlavným poslaním našej univerzity je rozvíjať harmonickú osobnosť, vedomosti, múdrosť, dobro a tvorivosť v človeku a prispievať k rozvoju vzdelanosti, vedy, kultúry a zdravia pre blaho nielen regiónu, ale celej spoločnosti, ktorá má ambíciu byť súčasťou Európskej únie.

V tejto súvislosti chcem podčiarknuť skutočnosť, že univerzita v rámci svojej pôsobnosti bude pokračovať v poskytovaní vysokoškolského vzdelávania, v tvorivom vedeckom bádani, resp. v tvorivej umeleckej činnosti. Chceme rozširovať spoluprácu s domácimi i zahraničnými vysokými školami, vedeckými a výskumnými inštitúciami, ako aj inými právnickými osobami. Univerzita je

pripravená podporovať spoločné medzinárodné projekty a vytvárať podmienky pre účasť členov akademickej obce na tejto spolupráci. Formy a spôsoby tejto spolupráce budú naďalej upravované konkrétnymi zmluvami.

V kontexte povedaného sa vynára otázka, aká je spolupráca univerzity s Prešovským samosprávnym krajom?

Na rôznych úrovniach medzi týmito subjektmi prebiehajú intenzívne rokovania. Chceme predovšetkým participovať na tvorbe projektov, týkajúcich sa rozvoja spomínaného vyššieho územného celku, napr. v oblasti školstva, športu, kultúry, ekonomiky, cezhraničnej spolupráce a v iných činnostiach. V tomto smere považujem za potrebné vyzdvihnúť spoluprácu najmä s predsedom VÚC.

Na realizáciu zákona o VŠ a naňho nadväzujúcich všeobecných záväzných právnych predpisov zákonodarca od každej verejnej VŠ vyžaduje vydanie vnútorných predpisov. Ako sa plní táto úloha v našich podmienkach?

Ide o úlohu veľmi náročnú. Jednotlivé pracovné komisie systematicky pracujú na týchto predpisoch, z nich štatút, študijný poriadok a zásady výberového konania na obsadzovanie pracovných miest vysokoškolských učiteľov, musíme predložiť na registráciu MŠ SR.

Z vnútorných predpisov fakúlt štatút, študijný poriadok a pracovný poriadok podliehajú iba schváleniu Akademickým senátom verejnej vysokej školy. O obsahu všetkých vnútorných predpisov bude akademická obec včas informovaná aj prostredníctvom tohoto univerzitného periodika.

Zo zákona o VŠ vyplýva i úloha spracovať dlhodobý zámer PU. Ako pokračujú práce na tomto programe?

Problematika je širokospektrálna, preto snád' v tejto chvíli uvediem niekoľko základných informácií.

(pokračovanie na 2. strane)

Pozvánka

Ing. Igor Gula, kvestor PU,
člen hospodárskeho klubu
NEF Prešovského kraja

pozýva

na stretnutie s veľvyslancom EÚ v SR

Ericom Van der Lindenom,

ktoré sa uskutoční v utorok 2. júla 2002
na rektoráte PU,
Nám. legionárov 3 v Prešove

Dlhodobý zámer PU musí byť zosúlade-
ný s úlohami MŠ SR, s ktorým na príslušných
úrovních spolupracujeme tak, aby do neho
boli implikované potreby regiónu s dôrazom
na prax v pôsobnosti univerzity. Máme už
prípravené konkrétne projekty vzniku fakulty
telesnej výchovy a športu a fakulty manaž-
mentu, ktorých financovanie vychádza
z vnútorných zdrojov pri rešpektovaní no-
riem EÚ. Prihliada sa na to, aby boli ekono-
micky racionálne, t. j. aby sa zabránilo
vytváraniu duplicitných pracovísk. Preto sa
uvažuje aj o integrácii niektorých už jestvu-
júcich pracovísk pod egidou rektorátu PU.

**V ostatnom čase sa v médiách, ale aj me-
dzi členmi našej univerzity veľa hovorí
o zriadení samostatnej fakulty zdravotníct-
va. Mohli by ste čitateľom priblížiť niekto-
ré informácie ohľadom vzniku takejto
fakulty?**

Neviem, aké informácie v tomto smere
majú členovia našej akademickej obce.
Chcem však povedať, že potreba zriadenia sa-
mostatnej zdravotníckej fakulty je datovaná
viac ako jeden a pol roka, vzišla z potreby
zabezpečiť kvalifikovaných odborníkov -
zdravotné sestry a pôrodné asistentky. Po-
trebu vytvoriť fakultu zdravotníctva vidí aj
vláda, osobitne jej premiér, keďže ide
o požiadavku EÚ. Okrem tejto podpory
osobitné kroky urobili poslanci NR SR, pred-
stavitelia orgánov na území mesta,
taktiež túto potrebu akceptovala Slovenská
rektorská konferencia. NR SR zákonom pri-
delila na zriadenie tejto fakulty 40 miliónov
Sk. Na tento účel bola zakúpená aj budova
bývalej tlačiarne. Komisia pripravila projekt,
ktorý bol oponovaný aj na MZ a bolo prijaté
súhlasné rozhodnutie tak MZ, ako aj MŠ.
Koncom mája tohto roku bolo v Bardejov-
ských kúpeľoch zasadnutie akreditačnej ko-
misie, ktorá prerokovala pozitívne podklady,
vypracované pracovnou skupinou, ohľadom
akreditácie študijného odboru na zdravot-
níckej fakulte. Na rozdiel od pracovnej sku-
piny AK odporúča, aby bola zriadená iba
samostatná katedra. Táto zmena ma prekvá-
pila. Napriek tomu urobíme všetko preto, za
úzkej spolupráce predovšetkým s regionál-
nym orgánom, aby sa zrealizovala požiadav-
ka EÚ - t. j. aby v rámci PU vznikla od
budúceho školského roku fakulta zdravotní-
ctva.

**Pán rektor, blíži sa dovolenkové obdobie.
Čo by ste zaželeli našim čitateľom?**

Predovšetkým by som chcel i touto cestou
vyjadriť úprimné poďakovanie všetkým tým,
ktorí svojou aktívnou, tvorivou a kvalitnou
prácou prispeli k plneniu náročných úloh
univerzity a jej fakúlt, a tak sa zaslúžili o to,
že si PU v Prešove získala veľmi dobre reno-
mé nielen v rámci regiónu, ale aj v celej SR,
a osobitne v zahraničí.

Želám všetkým členom akademickej obce
PU, aby dovolenkové obdobie využili na re-
generáciu svojich fyzických i duševných síl,
a tešim sa na ešte lepšiu spoluprácu v škol-
skom roku 2002/2003 pri presadzovaní
úloh, ktoré vyplývajú pre nás všetkých i zo spo-
mínaných právnych predpisov a dlhodobých
zámerov Prešovskej univerzity.

Za rozhovor poďakovali: A. Takáč a J. Roháč

Uplatňovanie nového zákona o vysokých školách na Prešovskej univerzite

*Doc. PhDr. Teodor Hrehovčík, CSc.,
prorektor pre zahraničné vzťahy PU*

Dňa 1. apríla 2002 nadobudol účinnosť
zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách
a o zmene a doplnení niektorých
zákonov. Týmto zákonom sa začal pro-
ces transformácie vysokých škôl ako
inštitúcií, ktoré majú výhradné právo na
poskytovanie vysokoškolského vzdelá-
vania. Odo dňa účinnosti zákona sa Pre-
šovská univerzita v Prešove stala
verejnou vysokou školou, z hľadiska
právnej formy verejnoprávnou inštitu-
ciou.

Zmeny prevedené zákonom a pripra-
vovanými vykonávacími predpismi ne-
vyhnutne vedú k vydaniu nových vnú-
torných predpisov. Už dňa 28. 3. 2002
vydal rektor Prešovskej univerzity
v Prešove Prikaz č. 1/2002, v ktorom vy-
medzil konkrétne úlohy, termíny a zod-
povedné osoby, aby čo možno v najkrat-
šom čase boli splnené všetky úlohy, kto-
ré pre Prešovskú univerzitu vyplývajú
nielen zo zákona o vysokých školách
a s ním súvisiacich všeobecne záväzných
predpisov, ale aj zo zákona o verejnej
službe a nového Zákonníka práce.

Jednou z prvoradých úloh, ktorá
vyplývala z príkazu rektora, je úloha vy-
pracovať návrh štatútu Prešovskej uni-
verzity v Prešove. Vypracovaním návrhu
štatútu bola poverená komisia v zložení:
prof. PhDr. Karol Feč, CSc., rektor PU,
doc. PhDr. Teodor Hrehovčík, CSc., pro-
rektor pre zahraničné vzťahy, podpred-
seda Akademického senátu Prešovskej

univerzity v Prešove, dekaní fakúlt Pre-
šovskej univerzity, JUDr. Božena Pancu-
ráková, právnička PU a doc. JUDr. Ján
Roháč, CSc., Katedra verejnej správy
FHPV.

Aj keď termín pre vypracovanie návr-
hu štatútu je stanovený do 30. júna 2002,
už v prvých májových dňoch bola spracov-
aná tzv. 1. pracovná verzia štatútu,
ktorá bola predložená na pripomienko-
vé konanie členom vedenia PU. Pretože
štatút výrazným spôsobom upravuje
všetky súčasti Prešovskej univerzity,
budú pre jeho konečnú podobu veľmi
dôležité vyjadrenia a pripomienky deka-
nov fakúlt, riaditeľov celouniverzitných
pracovísk a účelových zariadení a pred-
sedu Akademického senátu PU.

Štatút Prešovskej univerzity v Pre-
šove je základný vnútorný predpis uni-
verzity, ktorý na základe zákonov
a ostatných všeobecne záväzných práv-
nych predpisov podrobnejšie vymedzu-
je pôsobnosť a úlohy univerzity, ustano-
vuje zásady činnosti a vnútornej organi-
zácie, organizáciu štúdia i pôsobenie jej
zamestnancov. Z ustanovenia § 15 ods.
2 zákona o vysokých školách vyplýva,
že štatút musí obsahovať najmä

- a) názov a sídlo verejnej vysokej
školy a názov jej právneho pred-
chodcu, ak existoval,
- b) základnú organizačnú štruktúru
verejnej vysokej školy vrátane
spôsobu určovania počtu a štruk-
túry pracovných miest,
- c) ustanovenia o orgánoch a systéme
akademickej samosprávy,
- d) spôsob voľby kandidáta na rekto-
ra a spôsob prijatia návrhu na jeho
odvolanie,
- e) základné charakteristiky systému
vysokoškolského vzdelávania a
systému ďalšieho vzdelávania
poskytovaných vysokou školou,
- f) rámcové podmienky prijatia na
štúdium vrátane spôsobu určova-
nia počtu prijímaných uchádza-
čov,
- g) rámcové podmienky štúdia cu-
dzincov,
- h) rámcové ustanovenia o školnom a
o poplatkoch spojených so štúdiom,
- i) rámcové ustanovenia o sociálnej
podpore študentov vysokou školou,

- j) podrobnejšie vymedzenie akademických práv a povinností študentov,
- k) pravidlá používania akademických insígnií a vykonávania akademických obradov,
- l) základné zásady pracovnoprávných vzťahov na vysokej škole a jej fakultách a postup pri rozhodovaní v týchto otázkach,
- m) vnútorné pravidlá hospodárenia verejnej vysokej školy vrátane pravidiel na vykonávanie podnikateľskej činnosti,
- n) pravidlá výkonu pôsobnosti fakúlt vo veciach, v ktorých konajú v mene vysokej školy.

Vychádzajúc z tejto zákonnej úpravy, podľa pracovnej verzie štatút je obsahovo rozdelený do ôsmich častí, a to:

1. Základné ustanovenia.
2. Organizácia a orgány univerzity.
3. Studijné programy, štúdium a študenti.
4. Zamestnanci univerzity.
5. Pôsobnosť fakúlt v mene univerzity.
6. Hospodárenie a financovanie univerzity.
7. Akademické insígnie, akademické obrady a ocenenia.
8. Prechodné a záverečné ustanovenia.

Konečná podoba štatútu však bude známa až po jeho schválení Akademickým senátom Prešovskej univerzity.

Hoci zákon o vysokých školách v § 111 ods. 2 ukladá univerzite povinnosť predložiť štatút na registráciu Ministerstvu školstva SR do 1. októbra 2002, je v záujme vedenia PU, kolégia rektora a aj členov komisie, aby štatút bol na registráciu predložený už v najbližšom období. Všetky ostatné vnútorné predpisy, ktoré univerzita vydá, musia byť totiž v súlade so štatútom, resp. musia podrobnejšie upraviť rámcové ustanovenia štatútu. Platnosť štatútu Prešovskej univerzity v Prešove podmieňuje aj vydanie štatútov fakúlt, ďalších vnútorných predpisov fakúlt, ako aj vnútorných predpisov ostatných súčastí univerzity.

Rektorát PU

REKONŠTRUKCIA OBJEKTU BÝVALÝCH DUKLIANSKÝCH TLAČIARNÍ PRE PREŠOVSKÚ UNIVERZITU V PREŠOVE

Dňa 31.10.2001 sa uskutočnilo mimoriadne zasadnutie vedenia PU, predmetom ktorého bolo prerokovanie požiadavky ministra školstva Slovenskej republiky na predloženie stanoviska vedenia PU k prideleniu priestorov pre zriadenie Fakulty zdravotníctva a sociálnych štúdií.

Vzhľadom na rýchlosť odovzdania do užívania, finančné možnosti a časové možnosti zrealizovať výučbu na fakulte od 1. septembra 2002 vedenie PU rozhodlo zriadiť Fakultu zdravotníctva a sociálnych štúdií, v objekte bývalých Duklianských tlačiarň v Prešove.

Ministerstvo školstva SR odkúpilo budovu bývalých Duklianských tlačiarň v Prešove v celkovom náklade 10 mil. Sk (2,0 mil. v roku 2001 a 8,0 mil. Sk v roku 2002).

V zákone o štátnom rozpočte na rok 2002 NR SR schválila pre PU v Prešove účelovo určené finančné prostriedky v objeme 40,0 mil. Sk na materiálne, personálne a priestorové vybavenie Fakulty zdravotníctva a sociálnych štúdií. Vláda SR a MZ SR požiadali Prešovskú univerzitu v Prešove o zriadenie predmetnej fakulty k termínu 1.9.2002.

Počnúc rokom 2002 rektor PU prof. PhDr. Karol Feč, CSc., menoval komisiu na vypracovanie stavebného zámery v súlade so zákonom č. 254/1998 o verejných prácach, ktorý bol jedným z podkladov na otvorenie stavby z MŠ SR. Členovia komisie boli menovaní zo zástupcov fakúlt, UK, CVT, odborných oddelení a úsekov R-PU. Členom komisie pre spracovanie stavebného zámery bola aj riaditeľka SZŠ v Prešove PhDr. Eliašová, PhD. ktorá predložila návrh lokálneho programu pre poskytovanie vzdelávania sestier v bakalárskej forme. Menovaná komisia v určenom termíne odovzdala vedeniu PU vypracovaný stavebný zámer, prostredníctvom predsedu Ing. Karola Gabányiho.

Dňa 13.2.2002 došlo k prevzatíu objektu bývalých Duklianských tlačiarň komisiou PU od VÚB, a.s., servisného podporného centra v Prešove.

Na základe žiadosti Prešovskej univerzity v Prešove a potrebných podkladov MŠ vydalo dňa 8.3.2002 súhlas na vypracovanie projektovej dokumentácie na predmetnú stavbu, pričom podkladom bol list vlastníctva č. 9744, vydaný 11.2.2002, z ktorého vyplýva vlastníctvo PU.

Z vypracovaného stavebného zámery bola stanovená aj predpokladaná cena na rekonštrukciu objektu. Je potrebné povedať, že objekty sme prevzali v značne schátralom stave, niekoľko rokov neužívané. Zub času vykonal svoje a jestvujúce zariadenia rozvodov elektroinštalácie, plynu, vodovodu, kanalizácie a ďalších stavebných častí je potrebné nanovo vybudovať. Vzhľadom na predchádzajúci charakter a účel budov – výrobný proces, je nutné tieto prestať na školské účely, v rozsahu a kvalite, zodpovedajúcej akademickej pôde a postaveniu univerzity. Budovy vyžadujú celkovú rekonštrukciu miestnosti, podláh, stien, okien a ďalších stavebných prvkov. V nevyhovujúcom stave je časť strechy, kotelňa, vnútorné rozvody elektriny, ústredného kúrenia a pod. Z uvedených skutočností je zjavné, že rekonštrukcia v takom veľkom rozsahu a finančných možnosti musí byť rozdelená na niekoľko rokov.

Predpokladaný náklad celkovej rekonštrukcie objektov je podľa prepočtu, vychádzajúc s dispozície cca. 98 mil. Sk. MŠ SR prideliť na uvedenú stavbu v roku 2002 celkom 40 mil. Sk, pričom v tomto sú zahrnuté náklady na zriadenie samotnej fakulty. Presné náklady na rekonštrukciu budú vyčíslené po spracovaní projektovej dokumentácie stavby. Výber zhotoviteľa projektovej dokumentácie bol zrealizovaný v mesiaci apríl 2002 po súhlase danom z MŠ SR pod č. 186/2002-93.

Zmluva so zhotoviteľom projektovej dokumentácie stavby bola uzavretá v súlade so zákonom č. 263/99 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení zákona č. 557/2001 Z. z. (ďalej zákon). Uchádzači, ktorí sa zúčastnili verejného obstarávania, predložili svoje ponuky komisii menovanej na tento účel rektorom PU. Za správnosť výberu a celkový priebeh verejného obstarávania vrátane rovnakého zaobchádzania s uchádzačmi, nediskriminácie, transparentnosti a ďalších princípov zodpovedá za Prešovskú univerzitu v Prešove referát verejného obstarávania zastúpený ved. investičného oddelenia PU Ing. Karolom Gabányim. Od januára 2002 vstúpili do platnosti ustanovenia zákona o povinnosti obstarávateľa (PU) organizovať činnosť vo verejnom obstarávaní prostredníctvom odborne spôsobilých osôb, čo PU spĺňa v rozsahu požiadaviek.

Generálnym projektantom vyhotovenia projektovej dokumentácie je osvedčený architektonický ateliér pod vedením Ing. arch. Pavla Lieskovského z Prešova. V tomto čase (máj 2002) je spracovaná štúdia stavby, celkové zameranie skutočného stavu jestvujúcich objektov, prieskum stavby ako podklady pre vyhotovenie projektovej dokumentácie v rozsahu takom, aby túto bolo možné predložiť na stavebné konanie. Vážnym dokladom napredovania diela bude vydanie stavebného povolenia OÚ v Prešove, odborom životného prostredia. Termínom odovzdania takéhoto stupňa projektovej dokumentácie je júl 2002.

V tomto mesiaci je predpokladaný výber zhotoviteľa realizácie stavby. Projekt bude riešený tak, aby bolo možné odovzdať do užívania samostatnú funkčnú časť. Rozsah odovzdania je závislý od vyčíslenia nákladov nevyhnutných súčastí objektov, ako kotelňa, inžinierske siete, stavebná časť a ďalšie.

Zo spracovanej štúdie a pridelených finančných prostriedkov je zjavné, že celá rekonštrukcia objektov bývalých Duklianských tlačiarň musí byť rozdelená do niekoľkých etáp, čo sťaží pracovné podmienky účastníkov tohto procesu.

Zo získaných podkladov a dlhoročných skúseností je nevyhnutné si uvedomiť, že túto náročnú investičnú akciu zvládne len osvedčená stavebná firma. Neukončenie stavby ako celku v roku 2002 a návratnosť stavebných procesov na uvedených objektoch nemá priamy vplyv zriadenie Fakulty zdravotníctva v Prešove.

Odborné vedenie stavby a pracoviská PU, vedené kvestorom PU Ing. Igorom Gulom, sú zárukou zákonných postupov a riadneho odovzdania diela do užívania.

Ing. Karol Gabányi
ved. invest. odd. PU

ČO SA ZMENÍ NOVÝMI ZÁKONMI?

Na úvod sa žiada pripomenúť, že ministerstvo poskytuje verejnej vysokej škole dotácie na uskutočňovanie akreditovaných študijných programov, na výskumnú, vývojovú alebo umeleckú činnosť, na rozvoj vysokej školy a na sociálnu podporu študentov.

Dotácia na sociálnu podporu študentov vychádza z nárokov študentov a pri nenárodných položkách sociálnej podpory z možností soc. podpory. Na časť dotácie, vychádzajúcu z nárokov študentov má vysoká škola právny nárok.

Možnosti stravovania a ubytovania s poskytnutím príspevku na náklady na stravovanie a ubytovanie:

Zabezpečenie možností stravovania a ubytovania.

1. Vysoká škola v rámci svojich možností zabezpečí študentom možnosť stravovať sa a prispieva na náklady spojené so stravovaním.
2. Vysoká škola v rámci svojich možností zabezpečí študentom ubytovanie a prispieva na náklady s ním spojené, pri jeho prideľovaní sa zohľadňuje i sociálna situácia študenta a študijný prospech, zdravotný stav študenta, časová dostupnosť školy prostriedkami hromadnej dopravy z miesta trvalého alebo prechodného bydliska študenta. Kňazský seminár je zariadením, ktoré poskytuje stravovanie a ubytovanie študentom teologických študijných programov bohosloveckej fakulty verejnej vysokej školy.
3. Stravovanie a ubytovanie pre študentov poskytuje vysoká škola vo vlastných účelových zariadeniach alebo na základe zmluvných vzťahov s inými organizáciami.
4. Vysoká škola dostáva na príspevky na stravovanie a ubytovanie študentov prostriedky zo štátneho rozpočtu v rámci dotácie na sociálnu podporu študentov.
5. Zásady poskytovania ubytovania a stravovania študentov vysokých škôl a podmienky a formu príspevku zo štátneho rozpočtu na ubytovanie a stravovanie ustanoví všeobecne záväzný právny predpis, ktorý vydá ministerstvo.

Čo sa vlastne zmenilo?

Zmenil sa princíp financovania. Ak sme doteraz dostávali všetko na vykrytie nákladov a dotáciu študenta, aj keď to nestačilo, predsa sme mohli ako-tak vyžiť aj pri „sociálnych cenách za ubytovanie a stravovanie“.

Ekonomický prepočet na lôžko nám vyšiel 1 420 Sk (energie, mzdy, odpisy, reprodukčný fond atd...).

Ak si to prepočítame pri kapacite internátu 1632 miest mesačne sú potrebné na chod Študentského domova 2 317 440 Sk. Ak sa pozrieme na to, že máme 600 izieb, náklad na jednu izbu mesačne je 3 862,40 Sk. Čiže v dvojposteľovej izbe postelí by stála 1 931,20 Sk, v trojposteľovej izbe 1 287,50 Sk a v štvorposteľovej izbe 965,60 Sk.

Ako vlastne platíme?

Za izbu je 1000 Sk, čiže v dvojposteľovej izbe

500 Sk, v trojposteľovej izbe 350 Sk a v štvorposteľovej izbe 250 Sk.

Ak k tomu pripočítame dar 500 Sk a semestrálne energie po 200 Sk je potrebné mesačne pripočítat k týmto platbám po 90 Sk, čiže v dvojke po 590 Sk, v trojke 440 Sk a v štvorke 340 Sk. Ak k tomu pripočítame dotáciu na jedného študenta mesačne 200 Sk a to, že krytie energie je z časti riešené štátom od 1.4.2002, je potrebné rozmyšľať nad vytvorením rezervného fondu, je potrebné riešiť fond opráv, údržby a vytvoriť z odpisov určité kapitálové zabezpečenie veľkých opráv (veď starý internát bol ukončený v roku 1956, nový internát v roku 1969 a ŠD Námestie mládeže v roku 1972). Aj keď vychádzame zo všetkých možných dotácií, je potrebné si uvedomiť ekonomický náklad na jednu izbu je 3 862,40 Sk. Ak od toho odpočítame dotáciu podľa lôžok od 400-800 Sk môžeme hovoriť o deficite 1 200 Sk na izbu a cena izby by sa pohybovala okolo 2 400 Sk. Tu musíme uvažovať nad tým, že z 2 400 Sk máme sčasti krytú energiu (aj vtedy, keď necháme celú noc zapnutý varič v kuchynke, resp. ak v piatok odídeme a svetlo svieti do nedele večera) a táto čiastka sa nám na izbu pohybuje vo výške 400 Sk.

Uvedomíme si súčasnú nákladovosť a potrebu obnovy nábytku, veľkých opráv (fasáda strechy), 2000 Sk za izbu na študenta by bolo od 1.4.2002 to, čo by mal študent zaplatiť.

Doteraz boli platby študenta odvádzané do štátneho rozpočtu ako predpísaný príjem vysokej školy, ktorý v roku 2001 činil 7,2 mil. Sk.

Ako bude vyzerat' platba od nového školského roku?

Ak prehodnotíme všetky ekonomické ukazovatele, cena za izbu sa môže pohybovať v rozpätí 1 800 – 2 000 Sk, teda v dvojposteľovej izbe 900 Sk, v trojposteľovej izbe 600 Sk a v štvorposteľovej izbe 450 Sk. To značí, že nárast je od 52,5 % po 26,5 %.

Tieto čísla nie sú náhodné, ale sú výsledkom Projektu TEMPUS JEP-UM č.13103-98, na ktorom sa podieľali: Slovenská technická univerzita v Bratislave, Žilinská univerzita v Žiline, Technická univerzita vo Zvolene, Univerzita Pierre Mendés-France, Grenoble, Francúzsko, Société Dauphinoise pour l' Habitat, Echirrolles, Association DELPHIS, Univerzita v Orebro, Švédsko, Orebrostäder AB Švédsko, ktoré rieši kvalitatívny a kvantitatívny deficit potrieb ubytovacích kapacít študentov VŠ.

Ubytovanie v Študentskom domove bude prebiehať podľa kritérií určených zákonom. V § 98 ods. 2-om nasledovné: prospech v predchádzajúcom školskom roku, vzdialenosť od trvalého bydliska, sociálne podmienky, ostatné podmienky, ako aj študijné bonusy.

Kapacita ŠD je rozdelená nasledovne: pre 1. ročník 500 miest, pre 2.-5.ročník 1040 miest, a z toho 92 miest ako rezervy pre akademických funkcionárov. Pri rovnosti bodov je prvom mies-

te vzdialenosť a na druhom mieste prospech.

Myslím si, že v súčasnej dobe je potrebné uvažovať v týchto kategóriách. Toto by bolo ubytovanie. Závažnejším problémom je stravovanie poslucháčov. A to rieši zákon o vysokých školách v už uvedených §§, ale zároveň v § 114 Zrušujúce ustanovenia ruší pod:

č. 9 Úpravu Ministerstva školstva SR z 11. augusta 1982 č. 5836/1982 – 31 o študentských domovoch vysokých škôl (registrované v čiastke 25/1982 Zb.)

č. 10 Úprava Ministerstva školstva SR z 11. augusta 1982 5463/1982 – 31 o zriaďovaní zrušovaní a prevádzke študentských jedální a bu-

fetov vysokých škôl (registrované v čiastke 25/1982 Zb.), čo značí, že sa čaká na Ministerstvo školstva, kedy vydá zrušené vyhlášky.

Aký je stav od 1.4.2002?

Hodnota stravného lístka pre študenta je 58 Sk, to značí 30 Sk potravinový limit, 28 Sk osobné a vecné výdavky. Tento ekonomický výraz zahŕňa od energii cez čistý plášť pri výdaji stravy všetko. Dotácia zo štátneho rozpočtu na jedno jedlo je 17 Sk, to značí, že študent by mal platiť 41 Sk za obed, či večeru.

Študent platí 30 Sk, čiže pre poslucháčov bohosloveckých fakúlt, bývajúcich v našom ŠD, platili 32 Sk poslucháči GBF a 36,40 Sk poslucháči PBF.

Ak sa študent zamyslí, kde sa našlo 11 Sk, ktoré nemusí denne platiť za obed, či večeru, a nie sme v cenových reláciách Bratislavy, jeho prístup v stravovaní v ŠJ je z nášho pohľadu nezodpovedný. Ak chceme udržať štandard v našej ŠJ mali by sme variť denne 800 obedov pre študentov. Schválne z toho vynechávam zamestnancov, pretože pre nich platia iné kritériá.

Pri ubytovaných 1632 študentoch, ak by si študenti kúpili 10 stravných lístkov mesačne t. j. 5 obedov a 5 večerí za 30 Sk, to činí 300 Sk, a majú 10 dní v mesiaci zabezpečené jedno teplé hlavné jedlo (to požadujú aj lekári, aby neboli gastro problémy), a ročne by ŠJ mala 160 000 vydaných hlavných jedál, čo by vykrylo z časti náklady režijné a vecné.

Ak si študenti varia sami v kuchynkách, resp. tajne na izbách, energetické náklady sa veľmi zvyšujú. Môžeme rozprávať až o 40 % náraste energií, ak sa poslucháči nestravujú. Toto bude uhrádzať vo zvýšenom bytne. Porozmýšľajme, či nie je výhodnejšie stravovať sa v ŠJ, ktorá má od 1.9.2002 zmeniť systém výdaja stravy, či k lepšiemu, to už budú musieť posúdiť študenti sami.

Záver k tomuto zamysleniu si musí urobiť každý bývajúc, či stravujúci sa študent sám. Je potrebné si uvedomiť, že inštitúcia Študentský domov a jedáleň Prešovskej univerzity je pre študentov.

PhDr. Ivan Benko

riaditeľ Študentského domova a jedálne PU

Na tomto mieste v každom vydaní budú uverejňované profily osobností a inštitúcie, ktoré pôsobia vo verejnej a súkromnej sfére a spolupracujú s Prešovskou univerzitou pri naplňaní jej poslania.

KOOPERATIVA poisťovňa, a. s., je druhou najväčšou poisťovňou v Slovenskej republike. Vznikla 30. októbra 1990 ako prvá súkromná univerzálna poisťovacia spoločnosť na Slovensku. Majoritným akcionárom poisťovne **KOOPERATIVA** je najvýznamnejšia rakúska poisťovňa Wiener Städtische Allgemeine Versicherung Aktiengesellschaft, ktorej podiel v súčasnosti predstavuje 91,36 %. **KOOPERATIVA poisťovňa, a. s.,** je tak súčasťou silnej európskej poisťovacej skupiny Wiener Städtische. V súčasnosti **KOOPERATIVA poisťovňa, a. s.,** ponúka občanom i podnikateľským subjektom vyše 60 produktov životného a neživotného poistenia, ktoré zodpovedajú európskemu štandardu. **KOOPERATIVA** svojim klientom poskytuje rýchle, a kvalitné služby prostredníctvom svojich odborných poradcov, ktorí pôsobia v rozvinutej obchodnej sieti, pozostávajúcej z 8 agentúr, 59 kancelárií a obchodných miest a z vyše 300 zastúpení vo všetkých slovenských obciach nad 3000 obyvateľov.

V roku 2001 poisťovňa **KOOPERATIVA** rozšírila svoje aktivity na Slovensku kúpou viac ako 95 % akcií Komunálnej poisťovne. Týmto obchodom sa posilnilo postavenie Komunálnej poisťovne na slovenskom poistnom trhu a rovnako aj postavenie rakúskej poisťovne Wiener Städt-

rela poistnú zmluvu so základným poistným krytím.

Úspešné ukazovatele z povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel, ktoré slovenskí vodiči mali povinnosť uzavrieť do konca minulého roka, sa po prvý raz prejavujú v predpísanom poistnom za prvý štvrtrok 2002. V prvom štvrtroku 2002 poisťovňa **KOOPERATIVA** dosiahla celkové predpísané poistné vo výške 1 980 mil. Sk, pričom z tohto objemu povinné zmluvné poistenie motorových vozidiel tvorí až 53 percent.

KOOPERATIVA **POISŤOVŇA, akciová spoločnosť**

tische na Slovensku, ktorá je vlastníkom takmer 92 % akcií poisťovne **KOOPERATIVA**.

Ďalším krokom v rozširovaní pôsobnosti Kooperativy na slovenskom poistnom trhu bolo prevzatie kmeňa životného poistenia Hasičskej poisťovne, a. s., ktoré sa uskutočnilo na záver prvého polroka 2001.

Na sklonku minulého roka poisťovňa **KOOPERATIVA** rozšírila portfólio svojich služieb o ponuku povinného zmluvného poistenia motorových vozidiel, pričom sa s veľkým úspechom podieľala na demonopolizácii tohto poistenia.

KOOPERATIVA získala takmer štvrtinu trhu povinného zmluvného poistenia, uzavrela zmluvy s majiteľmi 370 114 motorových vozidiel, čím získala druhý najväčší, 23,08-percentný trhový podiel v tomto segmente.

Celkový objem poistného poistenia motorových vozidiel dosiahol výšku 1 375 mil. Sk, pričom väčšina klientov uzav-

KOOPERATIVA poisťovňa, a. s., si aj v tomto roku upevňuje postavenie druhej najväčšej poisťovne na Slovensku.

K 31. marcu 2002

predpísané poistné poisťovne **KOOPERATIVA** dosiahlo výšku 1 980 mil. Sk, čo predstavuje takmer 16 percentný podiel na poistnom trhu v Slovenskej republike.

Z celkového objemu predpísaného poistného poistenia **KOOPERATIVA** na konci prvého štvrtroku 2002 neživotné poistenie dosiahlo čiastku 1 568 mil. Sk a životné poistenie čiastku 412 mil. Sk. Neživotné poistenie tak predstavuje 79 - percentný podiel a životné poistenie 21 - percentný podiel z celkového predpísaného poistenia poisťovne **KOOPERATIVA**, pričom aj životné poistenie zaznamenalo medziročný nárast o 44 %.

Podrobnejšie informácie o produktoch poisťovne KOOPERATIVA získate na agentúre Prešov, Hlavná 138 a tel. číslach:
051 - 758 0483, 758 0487, 758 0488.

Spolupráca prináša ovocie. **Poľský hosť na pôde PU**

V dňoch 3. až 5. 6. 2002 navštívil FF v Prešove prof. zw. dr hab. Czesław Glombik, vedúci Katedry novovekej a súčasnej filozofie Fakulty spoločenských vied Sliezskej univerzity v Katoviciach. Návšteva sa uskutočnila v súlade s realizáciou dohody o spolupráci medzi Prešovskou univerzitou v Prešove a Sliezkou univerzitou v Katoviciach.

Vzácnemu hosťovi prijali rektor PU v Prešove prof. PhDr. Karol Feč, CSc.; a dekan FF v Prešove prof. PhDr. František Mihina, CSc.

V rámci svojho krátkeho pobytu v Prešove prof. Glombik navštívil aj Katedru filozofie FF ktorá v spolupráci s vsl. odbočkou Slovenského filozofického združenia SAV zorganizovala prednášku prof. Glombika na tému „Súčasná filozofia v Poľsku“. Prednáška sa stretla so živým záujmom učiteľského i študentského auditória.

V nadväznosti na uvedenú prednášku uskutočnila sa slávnostná prezentácia zborníka „Súčasná podoba filozofovania a filozofie v Poľsku“ (Zborník vydala FF v Prešove roku 2002), ktorej sa zúčastnili rektor PU v Prešove prof. PhDr. Karol Feč, CSc., dekan FF v Prešove prof. PhDr. František Mihina, CSc., prodekan Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty v Prešove RNDr. Jozef Voskár, prodekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty doc. Ján Zozulák, PhD., vedúci Katedry Kresťanskej filozofie a etiky PhLic. Pavol Dancák a ďalší učitelia filozo-

Sprava: prof. PhDr. K. Feč, CSc., prof. zw. dr hab. Czesław Glombik a prof. PhDr. F. Mihina, CSc.

fie z Filozofickej fakulty v Prešove. Na úvod tohto podujatia vystúpil rektor PU prof. PhDr. Karol Feč, CSc., ktorý okrem iného konštatoval, že prezentovaný zborník prác poľských profesorov je jedným z úspešných produktov realizácie dohody o spolupráci medzi Sliezkou univerzitou v Katoviciach a Prešovskou univerzitou v Prešove. Obsahový náplň zborníka predstavil jeden z jeho autorov prof. zw. dr hab. Czesław Glombik, ktorý v mene ďalších autorov (prof. zw. dr hab. Andrzeja L. Zachariasza, prof. zw. dr hab. Jozefa Baliku a prof. zw. dr hab. Wiesława Sztumskeho) poďakoval za vydanie zborníka a ocenil úroveň slovenských prekladov jednotlivých poľských príspevkov. Samotný akt slávnostného „vedenia zborníka do života“ realizoval vedecký redaktor a recenzent zborníka prof. PhDr. František Mihina, CSc., ktorý okrem iného vyjadril nádej, že preklady prác poľských profesorov filozofie na Slovensku čitateľsky zarezonujú a prispievajú k prehĺbeniu poznania súčasných podôb filozofovania a filozofie v Poľsku.

V stredu 5.6.2002 prof. zw. dr hab. Czesław Glombik svoj krátky pobyt na Prešovskej univerzite v Prešove ukončil. Aj tento pobyt je dokladom toho, že spolupráca medzi Prešovskou univerzitou v Prešove a Sliezkou univerzitou v Katoviciach nadobúda konkrétne podoby a prináša svoje ovocie.

prof. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc.

1. JÚN – MEDZINÁRODNÝ DEŇ DETÍ

ZABRAŇME BEZTRESTNÉMU POŠLIAPAVANIU PRÁV DIEŤAŤA

V tento významný sviatok sme sa na neformálnych stretnutiach mohli dozvedieť i zlé správy. Boli to správy o tom, že nie každé dieťa môže slobodne uplatňovať svoje základné práva, napr.: právo na lásku, porozumenie a starostlivosť; Právo na prednostnú ochranu a pomoc; Právo na ochranu pred zanedbávaním, krutosťou a využívaním; Právo na hru a zotavenie; Právo na zdravý duševný a telesný rozvoj; Právo na rovnosť bez rozdielu rasy, náboženstva, pôvodu a postavenia;

Právo na ochranu pred diskrimináciou a na výchovu v duchu znášanlivosti, mieru a bratstva...

Je nesporné, že tu ide o značnú latentnú formu porušovania práv dieťaťa, žiaľ, často aj zo strany tých, ktorí síce verbálne tieto práva uznávajú, avšak v skutočnosti ich, predovšetkým v záujme naplnenia svojich egoistických predstáv o živote, beztrestne pošliapávajú. **Dokedy?**

- epl -

S doc. JUDr. Jánom Roháčom, CSc.

O SLUBE ZAMESTNANCOV VEREJNEJ SLUŽBY

Podľa ustanovení zákona č. 133/2001 Z.z. o verejnej službe zamestnanci k 1. aprílu 2002 zložili predpísaný sľub. To znamená, že od uvedeného dňa zamestnanci dodržiavajú Ústavu SR, ústavné zákony, zákony a ostatné všeobecne záväzné právne predpisy a uplatňujú ich podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, rešpektujú a chránia ľudskú dôstojnosť a ľudské práva?

Iba zloženie sľubu nezabezpečí, aby zamestnanci dodržiavali platný právny poriadok. V prvom rade je potrebné spomínané právne predpisy poznať, vedieť ich správne interpretovať a objektívne aplikovať na konkrétne prípady, rozhodnutia.

Ako hodnotíte individuálne právne vedomie zamestnancov verejnej služby?

Je všeobecne známe, že právne vedomie v našej spoločnosti nie je najlichotivejšie. Aj preto si možno klásť ďalšiu otázku: nie je zloženie sľubu iba formálne, bez skutočného poznania platného právneho poriadku, bez skutočného úmyslu?

Kde hľadať odpoveď na Vami položenú otázku?

Zákony zamestnancov verejnej služby zaväzujú preto, lebo boli prijaté zástupcami voličov. Žiaľ, realita je niekedy taká, že písmená sa nečervenujú, nehanbia, lebo smelšie sa píše (podpisuje), než hovorí (koná).

Mám tomu rozumieť tak, že ak už niekto stratil dôveru, nemôže stratiť ešte viac?

Vernosť (dôvera) je najušľachtilejším vzťahom medzi ľuďmi. Občanovi sa má osoba zamestnanca verejnej služby vždy zdať čestnou a úctyhodnou, lebo je iba vykonávateľom zákonov. A pod ochranou zákona by nikto nemal byť oklamán. Zákony si totiž vždy vyžadujú dôsledné a prísne dodržiavanie.

Čo je teda základnou vlastnosťou zákonov?

Ich základnou vlastnosťou je chrániť, vychovávať, dovoľovať, zakazovať a v prípade potreby aj trestať.

Z povedaného možno dôvodiť, že zákon vo verejnej službe sa môže spoliehať iba na odborníkov?

Presne tak. Túto požiadavku pripomínam aj našim študentom študujúcim manažment v špecializácii manažment verejnej správy a regiónov v rámci takých právnych predmetov, ako napr.: „Ústavné právo“, „Správne právo a právo EÚ“, „Medzinárodné právo“, „Správne právo procesné“, „Občianske právo hmotné a občianske právo procesné“, „Trestné právo hmotné a trestné právo procesné“, „Rodinné právo“, „Pracovné právo“ a i.

Za rozhovor poďakoval A. Takáč

MONOLÓGY, MONOLÓGY

— ACH, TIE MONOLÓGY

Budúci manažéri, neprehliadnite!
(vypočuté na úradoch)

Monológ č. 1

Povolanie úradníka som si zvolil len čírou náhodou. Moja povaha je od úradníckej strohosti vzdialená na sto honov. V kancelárii vládne chaos a väčšinu času stratím hľadaním niečoho, čo som potreboval už včera; Zato k stránkam som naozaj ústretový, avšak bez mimoriadnej efektívnosti, pretože málokedy im dokážem okrem ochoty poskytnúť aj odbornú pomoc.

Monológ č. 2

Moje povahové črty ma predurčili na úlohu úradníka par excellence. Vzorného, presného, spoľahlivého, no pritom mimoriadne ľudského. Za sťažnosťou či listom vždy vidím niečí osud. Pri osobných kontaktoch na prvý pohľad odhadnem, aký typ človeka mám pred sebou a ako s ním treba jednať, aby bola dosiahnutá obojstranná spokojnosť. Viem vycítiť, kto fabuluje a kto naozaj potrebuje pomoc úradov, a v tom druhom prípade som ochotný nájsť aj úzku cestičku medzi predpismi, ktorá by ma rýchlejšie zaviedla k cieľu.

Monológ č. 3

Poriadok, systém a strohosť sú základným pilierom mojej povahy. Nemienim sa s nikým babať, so žiadnym človekom nezaobchádzam v rukavičkách. Len čo zasadnem na úradnícku stoličku, vytratí sa zo mňa všetko ľudské a zostane len suchopárny úradník. Zvolil si kariéru úradníka, to v mojom prípade znamená pripraviť o nervy, čas a dobrú náladu všetkých, ktorí so mnou prídu do úradného styku.

Do redakcie zaslali

M.D., P.P. a Z.Z., t. č. mimo územia SR

Motto:

Podozrievaví sú dostatočne potrestaní podozrievavosťou

Sťažovateľ je pod ochranou zákona

Podľa zákona č. 152/1998 Z. z. o sťažostiach, podanie sťažnosti sa nesmie stať podnetom ani dôvodom na vyvodzovanie dôsledkov, ktoré by sťažovateľovi spôsobili akúkoľvek ujmu!!!

Sťažnosť je podanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby (sťažovateľa), ktorý

a) sa domáha ochrany svojich práv, alebo právom chránených záujmov, pretože došlo k ich porušeniu alebo k ohrozeniu činnosťou alebo nečinnosťou orgánu verejnej správy,

b) upozorňuje na konkrétne nedostatky, najmä na porušenie právnych predpisov, ktorých odstránenie si vyžaduje zásah orgánov verejnej správy.

Sťažnosť sa podáva spravidla písomne alebo ústne v záujme jej urýchleného a efektívneho vybavenia orgánom príslušnému na jej vybavenie.

Ak sťažovateľ požiadal, aby sa jeho totožnosť utajila, alebo ak je utajenie v záujme náležitého vybavenia sťažnosti, pri prešetrovaní sťažnosti sa postupuje len na základe jej odpisu, v ktorom sa neuvádza nič z toho, čo by umožňovalo identifikáciu sťažovateľa

Každý zúčastnený na vybavovaní vecí, komu je sťažovateľova totožnosť známa, je povinný o nej zachovať mlčanlivosť.

Z. z.

VÝSLEDKY UNIVERZITNEJ KNIŽNICE PU

Univerzitná knižnica je informačným centrom PU, ktoré slúži predovšetkým potrebám našej akademickej obce. Rok 2001 bol pre Univerzitnú knižnicu (UK) rokom prelomovým, pretože sa ukončila implementácia automatizovaného knižničného systému ALEPH, čím sa dosiahla komplexná automatizácia hlavných pracovných činností UK. Týmto sa UK PU zaradila medzi popredné slovenské akademické knižnice. Najviac to pocítili naši používatelia v efektívnejšom využívaní výpožičných služieb. Systém priniesol vyššie nároky na pracovníkov knižnice, ale pri jeho využívaní sa budú musieť zdokonaľovať aj užívatelia.

UK v roku 2001 pokračovala v nastúpenom trende zvyšovania kvantity, a najmä kvality poskytovaných služieb, čo bolo umožnené prijatím priaznivého rozpočtu pre UK. Jediným vážnym nedostatkom schváleného rozpočtu pre UK bol nedostatok investičných prostriedkov, ktorý znemožnil ešte markantnejší výkonnostný rast UK, čo pocítili najmä naši používatelia v nedostatku kvalitných počítačov.

Okrem plnenia základných úloh UK neustále myslí aj na rozvojové aktivity, ktoré sa snaží prispôbiť rozvojovým zámerom univerzity. Pozitívnymi impulzmi pre efektívnejšiu a kvalitnejšiu činnosť UK v roku 2001 boli:

- zabezpečenie 13 ks PC pre elektronické katalógy v študovni a požičovni (dar zabezpečil z londýnskych univerzít pán Simon Francis, lektor projektov PROLIB a EDULIB),
- zriadenie samoobslužného rešeršného pracoviska v UK,
- inštalácia databázového servera CDLIB zakúpeného s príspevom Mellonovej nadácie v rámci projektu KOLIN,
- rozšírenie a skvalitnenie lokálnej počítačovej siete v UK,
- bezplatné sprístupnenie databázového centra EIFL a služby elektronického doručovania dokumentov JASON v rámci Projektu informatizácie MŠ SR,
- završenie implementácie základných modulov systému ALEPH,
- sprístupnenie databázy publikačnej činnosti pracovníkov PU na internete prostredníctvom systému ALEPH (konverziu dát z programu RAPID LIBRARY EPC do programu ALEPH urobili pracovníci UK),
- prijatie Charty zákazníka UK za účelom zvýšenia úrovne poskytovania knižnično-informačných služieb,
- rekonštrukcia zariadenia študovne, ktorá prispela k skvalitneniu a zefektívneniu jej činnosti,
- zintenzívnila sa prednášková činnosť a usporiadanie rôznych odborných a kultúrnych podujatí UK (školenia, semináre, výstavy, vernisáže...),
- vydanie publikácie *Publikačná činnosť pracovníkov PU za rok 2000*.

Z pohľadu pracovníkov knižnice bol rok 2001 rokom zvyšovania náročnosti a efektivity poskytovania služieb, k čomu prispela aj ich masívna účasť na rôznych druhoch odborných školení a seminárov, konaných v rámci projektov KOLIN, EDULIB alebo usporiadaných Slovenskou národnou knižnicou v Martine, prípadne inými knižnicami a odbornými pracoviskami na Slovensku.

Účasť pracovníkov na takýchto školeniach je

nevyhnutným predpokladom pre ďalšie kvalitatívne napredovanie UK a je potrebné ju podporovať aj v ďalších rokoch.

Pozitívom je aj aktívna účasť Univerzitnej knižnice v rôznych projektoch, ktoré pomáhajú pri skvalitnení jej činnosti. Ide najmä o tieto grantové projekty:

• **Projekt KOLIN** - je zameraný na automatizáciu knižnice. Prostredníctvom tohto projektu UK získala jeden z najmodernejších knižničných systémov - ALEPH 500.

• **Projekt ProScientia** - je zameraný na evidenciu publikačnej činnosti akademických a vedeckých pracovníkov cez národný systém evidencie publikačnej činnosti.

• **Projekt EDULIB** - je zameraný na ďalšie vzdelávanie pracovníkov knižnice.

Okrem týchto nespore kladných javov ovplyvňovali činnosť UK aj pretrvávajúce nedostatky. Medzi jej najväčšie problémy patria:

- nedostatočná priestorová kapacita, ktorá sa týka priestorov pre používateľov, ako aj vnútorných priestorov,
- nedostatok finančných prostriedkov na nákup informačných zdrojov a na rozvojové projekty,
- nedostatočný počet licencií na systém ALEPH, pri neustále sa zvyšujúcom počte študentov,
- nedostatok odborných pracovníkov, najmä vysokoškolsky vzdelaných, a ich nedostatočné finančné ohodnotenie,
- stabilizácia pracovísk UK na bohosloveských fakultách,
- nízka informačno-technická úroveň používateľov.

Z tabuľky vyplýva, že napriek neustálemu nárastu kvantitatívnych ukazovateľov, UK zaostáva za slovenským priemerom v oblasti získavania informačných zdrojov, v počte pracovníkov a najmä svojom kapacitou. Je preto nevyhnutne potrebné:

- **navýšiť finančné prostriedky na nákup informačných zdrojov**, a to či už priamo v rozpočte UK, alebo príspevom fakúlt z mimorozpočtových prostriedkov,
- pokračovať v personálnej stabilizácii UK,
- **no najmä bezodkladne riešiť nedostatočné priestorové kapacity UK**, ktoré sú momentálne najakútnejším problémom UK a mohli by byť brzdou pri zavádzaní kreditného systému na PU!

Vybrané štatistické ukazovatele UK PU za roky 1998-2001

P.č.	Ukazovateľ	1998	1999	2000	2001
1.	Počet výpožičiek	83 766	90 580	104 743	162 111
2.	Počet čitateľov v centrálnej študovni UK	4 973	7 086	10 257	23 909
3.	Ocelkový počet získaných knižničných jednotiek	815	1 274	2 082	3 382
4.	Spracovanie zistení pre EPC	1 111	1 227	1 348	2 227
5.	Počet knižničných jednotiek získaných kúpou	373	826	1 317	1 704
6.	Ocelkový počet titulov odobraných periodik	365	360	341	324
7.	Počet rešerší	548	710	2 036	1 473
8.	Medziknižničné výpožičné služby - klesá	172	223	370	502

Počet študentov (DoS + SPZ)	5 705	6 344	7 505	8 087
-----------------------------	-------	-------	-------	-------

Rok 2001 bol pre UK rokom veľmi náročným, no na základe dosiahnutých výsledkov si dovoľujem tvrdiť, že úspešným. Naše úsilie v roku 2001 a vy-

naložené prostriedky boli prínosom pre celú Prešovskú univerzitu, no v žiadnom prípade sa nemôžeme uspokojiť s tým čo sme dosiahli, ale musíme dôsledne pokračovať v našom úsilí a vybudovať z Univerzitnej knižnice moderné informačné pracovisko, ktoré plne uspokojí potreby našej akademickej obce. Toto je však možné len za plnej podpory vedenia PU a fakúlt PU.

Ing. Peter Haľko
riaditeľ UK PU

Prečítali sme IDEA VLÁDY PRÁVA

...**"Na rozdiel od Napoleona nestavil Hitler na armády a zákonníky, ale chcel uskutočniť nadvládu nad Európou s policajmi a straníckymi súdruhmi. Príliš opovrhoval právom, úradníctvom a zákonníkmi, než by mohol mať čo i len tušenie o tvorivej sile práva"**...

...**"Moskovský diktátor nemal záujem na tom, aby vznikla zjednotená Európa, lebo jemu išlo iba o územné zisky a rozšírenie komunistickej nadvlády"**...

...**"Jedine Angličania udržiavali neochvejne svoje štátoprávne tradície; väčšinové volebné právo a národné seba-vedomie zatvárali politickej hystérii cestu k moci. Na kontinente sa naopak kolektívne hľadali vinníci, ktorým zasa mohli byť len nejaké skupiny. Sartrovo (1905 - 1980) „Peklo - to sú tí ostatní" sa stalo politickým vyznaním a peklo sa skutočne rozpútalo..."** „**Používalo sa na to dokonca morálne a právne zdôvodnenie"**...

...**"Európa sa v priebehu svojich dejín dopustila mnohého bezprávia a previnila sa na svete križiackymi výpravami, kolonializmom a komunistickým i kapitalistickým imperializmom.**

Vždy znova sa nechávala zviesť k odklonu od vlády práva a vždy znova za to zaplatila svoju cenu. Ale potom vždy našla cestu späť k ideí práva, ktoré jedine určuje hranice ľudskej vôle. V poslednom čase k tomu došlo v bývalom „socialistickom tábore", kde sa opäť hovorí o právnom štáte a ľudských právach. Ak Európa svetu zanechala v práve niečo platné, potom je to učenie o základných právach, ktoré sa zrodilo zo západného dualizmu..."

...**"Presvedčenie, že existuje právo, ktoré je nadriadené všetkej ľudskej vôli a ktoré nesmie byť beztriestne porušované, je plodom západných dejín"**...

...**"Budúcnosť Európy je zabezpečená vtedy, ak sa nájde dost' občanov a predovšetkým právnikov, ktorí sú pripravení zasadiť sa o to, aby existovala i naďalej vláda práva"**...

Hattenhauer, H.: *Evropské dějiny práva*.
1. vydání, Praha, C. H. Beck 1998.

Aktuálna koncepcia výchovy a vzdelávania v Slovenskej republike na najbližších 15 rokov, širokej pedagogickej verejnosti známa ako projekt *Milénium*, reaguje na nové sociálne a ekonomické podmienky na Slovensku, na nové edukačné trendy v rámci aktuálnych teórií vzdelávania a filozofii výchovy, rešpektuje celosvetové megatrendy v oblasti vzdelávacej politiky. Vychádza z predpokladu a vízie, že Slovensko sa v dohľadnom čase stane organickou súčasťou Európskej únie a vyspelého sveta. Hlavným cieľom reformy je premeniť tradičné encyklopedicko-memorovacie a direktívno-neživotné školstvo na tvorivo-humánne a poznatkovo hodnotné školstvo. Mnohí si povieme - nič nové, o tom rozprávame už desaťročie, niektorých napadne myšlienka - dosť bolo *metanarácii*. Všetci však vieme, že osobitne v podmienkach Slovenska, kde cítime výrazné limity ekonomickej základne, sa mnohé veci do praxe uvádzajú veľmi ťažko. Po schválení *Milénia* vládou Slovenskej republiky sa inovácia obsahu, stratégií i metód edukácie smerom k využívaniu aktívnych, kreativizujúcich metód, sústredených nielen na výkon žiaka, ale aj na jeho

prežívanie, motiváciu, city a hodnotový systém, stáva oficiálnou požiadavkou. Je pokynom a výzvou zároveň, že je skutočne nutné prejsť od vyššie spomínaných *metanarácii* ku skutkom. Väčšina z nás si túto potrebu uvedomuje a naše uvedomenie sa premieňa do snahy transformovať obsahové a procesuálne aspekty výučby.

Niekoľko rokov pôsobí v Slovenskej republike *Občianske združenie Orava pre demokraciu vo vzdelávaní* (Združenie Orava). Združenie Orava je nezisková, mimovládna a profesionálna organizácia zastupujúca záujmy detí, pedagógov a ostatných školských pracovníkov podieľajúcich sa na hlavnej činnosti školy, ako aj rodičov a sympatizantov školy. Zámerom združenia je predstaviť širokej pedagogickej komunite postupy vyučovania, učenia a riadenia, podporujúce princípy demokracie, tolerance a spolupráce. Cieľom vzdelávacích programov je predstaviť školám vyučovacie postupy a stratégie, podporujúce princípy demokracie, teda také, ktoré podporujú rozvíjanie: identity jedinca; kritického, nezávislého a samostatného myslenia; vytváranie vlastného názoru a schopnosti tento názor aj prezentovať; akceptácie názorov iných; schopnosti porozumieť druhej osobe; spolupráce a vytvárania pozitívnych sociálnych vzťahov; autonómie a osobnej zodpovednosti; schopnosti rešpektovať alternatívne myšlienky; kreatívneho riešenia problémov; schopnosti optimálne riešiť interpersonálne konflikty; schopnosti efektívne sa učiť a integrovať využívať osvojené kompetencie a pod.

Prezidentom Združenia Orava je Kurtis S. Meredith (University of Northern Iowa), ktorý je zároveň aj spoluriaditeľom (spolu s Jeannie L. Steele, Charlesom Templeom a Scottom Walterom) projektu *Čítaním a písaním ku kritickému mysleniu – ČPKM* (Reading and Writing for Critical Thinking – RWCT). Tento model profesionálneho rozvoja pedagógov bol najskôr overovaný na Slovensku a je stále stredobodom záujmu pedagogickej verejnosti. Projekt začal svoju činnosť v roku 1997 v deviatich krajinách strednej a východnej Európy. Každým rokom sa počet zúčastnených krajín zvyšoval a v súčasnosti je do projektu zapojených už 28 krajín. Program RWCT/ČPKM je iniciatívou *Inštitútu otvorenej spoločnosti* (Open Society Institute), ktorý podporuje vzdelávacie, sociálne a právne reformy v krajinách na celom svete a *Medzinárodnej asociácie čítania* (International Reading Association), mimovládnej profesionálnej organizácie pedagógov. Do projektu je zapojených aj viac ako 70 pedagógov z USA, Kanady, Veľkej Británie a Austrálie, ktorí pôsobia v zúčastnených krajinách ako dobrovoľníci a spolupracujú s domácimi pedagógmi a riadiacimi školskými pracovníkmi.

Na základe predchádzajúcich pozitívnych skúseností s využívaním vyššie prezentovaných stratégií, smerujúcich ku *kritickému mysleniu*

na úrovni základných škôl, v januári 2001 pracovníci Pedagogického inštitútu vo Vlněse zamerali svoju pozornosť na vypracovanie kontextuálnej analýzy rôznych úrovní implementácie kritického myslenia do oblasti vysokoškolského vzdelávania. V lete 2001 bol uvedený dokument dopracovaný do finálnej podoby. Národní koordinátori, pracovníci Univerzít z ôsmich krajín Európy (Bulharsko, Rumun-

sko, Albánsko, Rusko, Ukrajina, Česko, Maďarsko, Chorvátsko), sa v priebehu pol roka stretávali na rokovaníach i metodických podujatiach, ktorých cieľom bolo pod vedením pedagógov a psychológov z *University of Northern Iowa* pripraviť projekty možného využitia kritického myslenia v podmienkach vysokoškolského štúdia, rešpektujúc regionálny kontext. V dňoch 3. – 9. januára 2002 bola rada národných koordinátorov rozšírená o zástupcov zo Slovenskej republiky. Na metodickom podujatí v Prahe - Unhošti sa zúčastnili *Iveta Kovalčíková* a *Alica Petrasová* z *Pedagogickej fakulty v Prešove* a *Kludia Lörinczová* z *UKF v Nitre*.

Cieľom medzinárodného stretnutia účastníkov programu *C-TFUS - Critical thinking for faculty and university students - resp. kurzu Kritické myslenie pre učiteľov a študentov vysokých škôl* bolo prezentovať komplexnú podobu intenzívneho kurzu kritického myslenia v rôznych podobách:

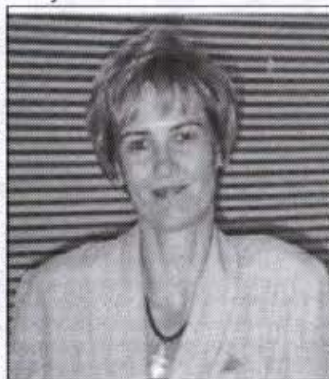
1. aplikácia kurzu v rámci pedagogickej fakulty jednej univerzity,
2. globálnejšia aplikácia programu v rámci pedagogických fakúlt v celej republike,
3. implementácia programu do učiteľských fakúlt v rámci jednej univerzity,
4. implementácia programu do kurikulárnych dokumentov neučiteľských fakúlt a pod.

Účastníkom medzinárodného workshopu boli ponúknuté teoreticko-metodické odporúčania, týkajúce sa špecifických podmienok využívania a aplikácie *C-TFUS* v edukačnom procese univerzít. Organizačné aspekty kurzu, resp. modulu *Kritického myslenia* rátajú s 40-50 hodinovou časovou dotáciou v priebehu dvoch semestrov. Primárnym cieľom tohto predmetu je *rozvíjať sociálne zručnosti študentov, smerujúce k schopnosti argumentovať, zaujať vlastné stanovisko k riešeným problémom, konštruktívne diskutovať, byť otvorený k logickým argumentom iných členov skupiny*.

Obsahové zameranie kurzu sa dotýka aktuálnych problémov súčasného sveta. Tie poskytujú priestor pre konfrontáciu, vyjadrovanie a obhajovanie vlastného stanoviska i analýzu argumentov. Účastníci kurzu, predpokladáme študenti učiteľ-

ských fakúlt, sú v rámci jednotlivých tém (napr. *Sloboda a zodpovednosť, Pravda a sloboda, Ja a realita, Kultúra, zvyky a moc, Práva žien, Globalizácia a individualizácia, Násilie, Dominancia a submisivita* a pod.) konfrontovaní s morálnymi, politickými, kultúrnymi, environmentálnymi a sociálnymi dilemami, zamýšľajú sa nad aktuálnymi otázkami dnešného sveta, a to z rôznych aspektov - právneho, ekonomického, sociálneho, s rešpektovaním individuálneho vzťahového rámca, ktorý vzniká na základe subjektívneho skúsenostného poľa. Aktuálne problémy súčasného sveta sú teda analyzované prostredníctvom aktivizačných a interaktívnych metód, podporujúcich kritické myslenie.

Kurz kritického myslenia učí študentov systematicky a s porozumením

pracovať s náčinným textom, vyhľadávať, triediť a analyzovať informácie, čítať text s konštruktívnym kritickým prístupom, zdokonaľuje zručnosti študentov vyhľadávať informácie zdroje v univerzitnej knižnici a na Internetu. Intenzívny kurz kritického myslenia využíva *tvorivé písanie* ako dôležitý nástroj učenia a stratégie kritického myslenia, prístupuje k písaniu ako k spôsobu skúmania a

komunikácie myšlienok. Aktivizačné postupy uplatňované v rámci kurzu sú orientované na zvýšenie komunikačných zručností vo všeobecnosti a sú orientované na tieto parciálne oblasti: schopnosť diskutovať, polemizovať, klásť otázky, pozorne načúvať, rešpektovať názory iných a vnímať ich ako subjektívny spôsob interpretácie sveta. Vyústením konštruktívnych diskusií v rámci kurzu je schopnosť analyzovať argumenty, integrovať vlastné stanovisko aj stanovisko iných, rozvíjať spoločné závery - zhmutia, založené na spoľahlivých výsledkoch a reliabilných dôkazoch.

Nemenej dôležitým cieľom kurzu *Kritické myslenie* je systematicky tréning schopnosti efektívne riešiť problémy. Metodika tejto časti sa orientuje predovšetkým na:

- schopnosť v akademickej polemike definovať základný problém a porozumieť jeho implikácii,
- schopnosť postrehnúť rozmanitosť stratégií riešenia problému,
- selekciu viacerých riešení, podloženú argumentáciou,
- schopnosť pri riešení problému reflektovať a integrovať návrhy zúčastnených členov.

Kurz *Kritické myslenie* neobchádza reflexívne a sebaanalytické schopnosti, sústreďujúc sa na posilňovanie kompetencií monitorovania vlastného učenia s akceptovaním vnútornej motivácie a zodpovednosti za vlastné učenie. Zdokonalenie sa v reflexívnych činnostiach podmieňuje plynulý prechod ku schopnostiam vyššie prezentovaným - komunikácii, argumentácii, riešeniu konfliktov a pod.

Študentom učiteľských fakúlt kurz sprístupňuje množstvo didaktických námetov, ktoré prehľbujú študentovo chápanie procesuálnych aspektov vyučovacieho procesu, zvlášť cit pre vytvorenie variantnej štruktúry výučby s adekvátnym výberom vyučovacích metód a stratégií v kontexte zvolenej didaktickej štruktúry.

PhDr. Iveta Kovalčíková, Ph.D.
PaedDr. Alica Petrasová
Pedagogická fakulta

VÝZNAMNÁ MEDZINÁRODNÁ KONFERENCIA NA FHPV

Konferencia „Stály rozvoj regiónov: skúsenosti, problémy, perspektívy“ sa konala v Prešove v dňoch 23. – 24. mája 2002. Organizátorom konferencie bola Prešovská univerzita, Katedra verejnej správy Fakulty humanitných a prírodných vied spolu s Inštitútom regionálneho výskumu Národnej akadémie vied Ukrajiny vo Lvove, s Obchodno-podnikateľskou fakultou v Karvinej Sliezskej univerzity v Opave a so Združením miest a obcí Slovenska. Konferencia sa konala pod záštitou predsedu Prešovského samosprávneho kraja MUDr. Petra Chudíka.

Na konferencii odznali príspevky z praxe, ako aj odborných, vedeckých a akademických pracovníkov z Čiech, Ukrajiny, Poľska a Slovenska, ktorí sa uvedenou problematikou zaoberajú.

Z hľadiska obsahu bolo cieľom konferencie analyzovať súčasnú a perspektívne trendy regionálneho rozvoja, jeho riadenia a financovania, ako aj medzinárodnú spoluprácu v regionálnom rozvoji. Referáty odznali k nasledujúcim tematickým okruhom:

- teoretické a hospodárske východiská regionálneho rozvoja,
- štátna politika regulácie regionálneho rozvoja,
- úloha malého a stredného podnikania v rozvoji regiónov,
- reforma verejnej správy a perspektívy rozvoja regiónu,
- možnosti cezhraničnej spolupráce a rozvoj regiónov,
- ekologická bezpečnosť transformácie regionálnych systémov v kontexte idey trvalo udržateľného rozvoja,
- manažment a financovanie stáleho regionálneho rozvoja,

Doc. Ing. P. Kuzmišin, DrSc.
dekan FHPV

Doc. JUDr. V. Tkáč, CSc.
poslanec NR SR

MUDr. Peter Chudík
predseda VÚC Prešov

- priame zahraničné investície a regionálny rozvoj,
- riadenie horských oblastí: osobitosti a smery spolupráce.

Úvodné referáty na konferencii predniesli p. P. Chudík, predseda VÚC a p. V. Tkáč, poslanec NR SR. Spolu odznalo 20 referátov, v zborníku sú uverejnené aj ďalšie – spolu 36. Na konferencii bolo prítomných 70 účastníkov, predstavitelia štátnej správy, samosprávy, predstaviteľia 3. sektora (SACR, AV, Združenia podnikateľov Slovenska, verejnoprospešných organizácií), FEM a FKZI SPU v Nitre, FVS UPJŠ a EF STU v Košiciach, IROMARU UMB v Banskej Bystrici, FHPV a ITHM PU v Prešove, predstavitelia výskumu (VÚPOP), predstavitelia súkromného podnikateľského sektora, študenti odboru MVSR...

Regionálny rozvoj je veľmi zložitý multidisciplinárny fenomén, a preto vyžaduje spoluprácu pri riešení systému jeho problémov. Výmena skúseností všetkých úrovní verejnej správy, akademických, vedecko-výskumných pracovníkov, podnikateľskej praxe na medzinárodnej úrovni je nevyhnutná.

Diskusia k odzneným problémovým okruhom:

Rovnovážny vývoj hospodárstva krajiny nie je možný bez harmonického vývoja jeho súčastí – krajov či okresov. **Je potrebné meniť myslenie ľudí na regionálne, nájsť oporu v národných a regionálnych dokumentoch regionálneho rozvoja, súlad prenosu kompetencií na samosprávy, aby diferenciácia medzi jednotlivými regiónmi sa už ďalej neprehlbavala.**

Pevne veríme, že spolupráca v tejto oblasti, ku ktorej sme týmto spôsobom urobili prvý krok, bude v regióne aj v budúcom období pokračovať.

Ing. Juraj TEJ, CSc.
vedúci K-VS FHPV

Na pôde Prešovskej univerzity 17. apríla 2002 zavítal nový veľvyslanec Európskej komisie v Slovenskej republike Eric van der Linden. Toto stretnutie so študentmi, ktoré oficiálne otvoril dekan FF František Mihina, usporiadala Študentská spoločnosť pre politické vedy (SAPS) s podporou Európskej únie v rámci grantového programu Nadácie pre podporu občianskych aktivít v SR.

Pán veľvyslanec Eric van der Linden vystúpil s referátom Slovensko na ceste do EÚ, v ktorom pochválil takmer 70 %-nú podporu Slovákov pre vstup do Únie. Kladne zhodnotil pokrok Slovenska v hospodárskej oblasti a zdôraznil budúce strategické postavenie SR v EÚ ako jej vonkajšej hranice a zároveň spojiva medzi západnou a východnou Európou. Vstupom Slovenska do Únie sa podľa neho posilní stabilita EÚ i celej Európy.

Spolu so študentmi prebral otázku dôležitosti verejnej diskusie o vstupe SR do EÚ, výhod a nevýhod členstva v tomto ekonomicko-politickom zoskupení a zdôraznil potrebu vytvoriť viac príležitostí pre menej privilegované regióny.

VELVYSLANEC EURÓPSKEJ KOMISIE V SR ERIC VAN DER LINDEN MEDZI ŠTUDENTMI PU

Na otázku jedného z prítomných študentov, či je možná strata suverenity Slovenska po vstupe do Únie, veľvyslanec odpovedal, že EÚ nebude zasahovať do identity jednotlivých krajín, tá zostáva v rukách členských štátov. Doslova povedal: „Nechceme riadiť váš život od narodenia až po smrť. Je skutočne na vás, ako sa dokážete presadiť v rámci zjednotenej Európy.“

Na margo nastávajúceho parlamentných volieb na Slovensku dal veľvyslanec Eric van der Linden vysokoškolskej mládeži diplomatickú odpoveď: „Pokladám Slovensko za zrelú demokraciu. Je na vás, koho zvolíte, tak choďte a volte. Vy ste budúcnosť Európy, budúcnosť vašej krajiny, a keďže máte toľko entuziazmu pre vstup Slovenska do EÚ, dokážte to aj v septembri, že skutočne bojujete za integráciu vašej krajiny.“ Na záver tohto stretnutia veľvyslanec Európskej komisie v Slovenskej republike Eric van der Linden dodal: „Po šiestich týždňoch strávených na Slovensku môžem skonštatovať, že miesto tejto krajiny je v EÚ.“

Vystúpenie veľvyslancu Európskej komisie v SR na akademickej pôde bolo súčasťou projektu Európa pre mládež východného Slovenska, ktorý realizuje Študentská spoločnosť pre politické vedy na našej univerzite. Cieľom tohto projektu je prispieť k rozvíjaniu európskeho ducha a povedomia, šíreniu informácií o európskej integrácii, o európskom kultúrnom dedičstve i o aktuálnych problémoch, ktoré v súčasnosti musí riešiť zjednocujúca sa Európa.

Podľa predstaviteľov SAPS malo stretnutie s veľvyslancom Európskej komisie v Slovenskej republike Ericom van der Lindenom poskytnúť študentskej mládeži základné informácie o integrácii SR do EÚ, objasniť históriu, súčasnosť i predpokladanú budúcnosť tohto politicko-ekonomického zoskupenia, a tým rozvíjať otázku zjednotenej Európy, ktorej súčasťou sa stávajú aj občania SR.

Dana Pohlodová

Dňa 16. mája 2002 navštívil Pravoslávnu bohosloveckú fakultu vzácný hosť – jeho exelencia, veľvyslanec Gréckej republiky v Bratislave, pán Efsthios Daras. Na pôde fakulty ho prijal dekan prof. ThDr. Peter Kormaník, PhD., ktorý informoval veľvyslanca o živote a pôsobení fakulty, o možnostiach vzdelávania i o kontaktoch medzi Slovenskom a Gréckom v akademickej oblasti. Poukázal na formy spolupráce medzi Gréckom a Slovenskom, ktoré prebiehajú v akademickej oblasti na niekoľkých úrovniach:

1. Našu fakultu navštívili grécki profesori a predniesli svoje prednášky na rôzne témy: Boli to Papadopoulos Antónios – Thessaloniki, metropolita Panteleimon – Thessaloniki, Papadopoulos Stylianos – Atény, Fidas Vlasios – Atény, Nikolau – Mníchov, biskup Emmanuil – Brusel a pán Kemedzididis – Thessaloniki.
2. Prešovská univerzita udelila čestný doktorát Jeho Svätosti Konštantinopolskému patriarchovi Bartolomejovi.
3. Na našej fakulte študovali grécki študenti: Koundouris Georgios, ktorý sa stal prvým doktorom PhD. na Prešovskej univerzite, ďalej o. Georgios Faneros z ostrova Tinos, o. Konstantinos Giakumakis z Atén, toho času študuje na našej fakulte o. Georgios Dellas, ktorý slúži ako kňaz v Brindezi (Taliansko).

4. Aj my sme vyslali našich študentov na postgraduálne štúdium do Grécka: te-
rajší biskup Krištof – Atény, Ján Zozulák – Atény, Štefan Šak – Thessaloniki, Štefan Pružinský – Thessaloniki, Miroslav Župina – Thessaloniki, Džugan – Atény. Poslali sme študentov na jednosemestrálne štúdium do Thessaloník v rámci európskeho programu SOCRATES/ERASMUS: Ondrej Gont, Ľubica Koreňová. Na jazykové kurzy boli v Grécku: Dana Zozuláková, Vladimír Kocvár, Lenka Kuzanová.
5. Učitelia našej fakulty sa podľa možnosti zúčastňujú medzinárodných konferencií v Grécku.

6. Učitelia našej fakulty chodia tlmočiť akademickým funkcionárom Prešovskej univerzity, ktorí nadviazali spoluprácu s univerzitami v Thessalonikách a Aténach, a zástupcom mesta Prešov, ktoré má družbu s mestom Keratsini.

Grécky veľvyslanec sa poďakoval za vřúcne prijatie a informácie, ktoré mu boli poskytnuté a vyjadril sa pre užšiu spoluprácu medzi fakultami oboch krajín. Taktiež načrtol nové možnosti spolupráce na akademickej úrovni medzi Pravoslávnu bohosloveckou fakultou a fakultami v Grécku, ktorá má perspektívu v rámci európskej integrácie, nakoľko vychádza zo spoločných kultúrnych základov aj vďaka dielu solúnskych bratov Cyrila a Metoda. Spolupráca, ktorá bola úspešne rozvíjaná medzi našimi národmi v minulosti sa môže rozvíjať aj v súčasnosti.

Potom si pán veľvyslanec pozrel kaplnku v Kňazskom seminári Pravoslávnej bohosloveckej fakulty, kde ho privítal jeho riaditeľ Mgr. Emil Jarkovský, ktorý vyjadril veľkú radosť z tak vzácnej návštevy a poprial mu mnoho úspechov v jeho náročnej práci.

Návšteva mala pozitívny ohlas aj v médiách a prispela k budovaniu vzájomného grécko-slovenského priateľstva, ktoré posilnila aj nedávna oficiálna návšteva gréckeho prezidenta v Slovenskej republike.

Doc. Ján Zozulák, PhD.

II. ŠTUDENTSKÉ PSYCHOLOGICKÉ DNI, PREŠOV 2002

Psychológia je veda, ktorá sa nemôže rozvíjať izolovane a v uzavretom priestore. Platí to pre výskum, ale aj pre prípravu budúcich psychológov/ičiek. Aj z tohto dôvodu Katedra psychológie FF v Prešove sa stala spolu s inými katedrami psychológie a Slovenskou psychologickou spoločnosťou pri SAV dejiskom II. Študentskej vedeckej konferencie. V minulom roku sa Študentské psychologické dni (takýto je oficiálny názov) uskutočnili v Bratislave.

V tomto roku sa II. Študentské psychologické dni uskutočnili v Prešove, a to v termíne 17. a 18. apríla 2002. O priebehu tohto podujatia sme sa porozprávali s hlavnou gestorkou PhDr. Evou Žiakovou, CSc.

Aká je organizácia študentskej vedeckej práce u vás na katedre?

„Študentská vedecká práca má na našej katedre dlhoročnú tradíciu a pevný systém. Vedeckých prehliadok (katedrálnych kôl) sa zúčastňujú so svojimi ročníkovými prácami všetci študenti 3. a 4. ročníka. Tri najlepšie práce potom postupujú na medzinárodnú súťažnú prehliadku“.

Ako vidíte budúcnosť podobných podujatí?

„Rozhodne optimisticky. Na tom sa zhodli všetci účastníci o čom svedčí aj fakt, že budúce podujatie III. ročníka Študentských psychologických dní sa na budúci rok plánuje v Prahe“.

Máte ešte niečo dodať?

„Rada by som sa poďakovala okrem vedenia PU aj vedeniu FF, najmä jej dekanovi prof. F. Mihinovi, ktorý svojou osobnou účasťou prispel k slávnostnému a dôstojnému priebehu podujatia. Ďalej Psychologickej spoločnosti pri SAV a hlavne Nadácií Jána Husa za materiálne zabezpečenie podujatia.“

VÝSLEDKY

II. ŠTUDENTSKÝCH PSYCHOLOGICKÝCH DNÍ PREŠOV 2002

Celkové poradie odborných prác študentov a študentiek Katedier psychológie:

1. **Jan Krajhanzl:** Psychologický potenciál Fantasy Role-Playing Games (Katedra psychológie FF UK Praha)
2. **Peter Sólyi, Lucia Lenická:** Problém mužské násilie: Q výskum (Katedra psychológie FF UK Bratislava)
3. **David Heider:** „Co kdyby“ – predstava jako pedagogický nástroj. (Katedra pedagogickej a školskej psychológie PdF UK Praha)

Čestné uznanie za odborné práce študentov a študentiek získali: (V abecednom poradí)

1. **Martin Chochola:** Slepá spravodlivosť: výzkum pôsobení efektu primarity a efektu telesnej atraktivity v osobnej komunikácii. (Katedra psychológie FF UK, Praha)

2. **Zuzana Maštenová, Mariana Rošková:** Sociálna opora u onkologických pacientiek. (Katedra psychológie FF, Prešov)
3. **Peter Porubský:** Preferované štýly učenia u stredoškôľakov. (Katedra psychológie PgF Univerzity Konštantína Filozofa, Nitra)
4. **Eva Szántová:** Tvorivosť žiakov a jeho sociálny status. (Katedra psychológie FF Univerzity Cyrila a Metoda, Trnava)

ŠTUDENTSKÁ CENA

Martin Chochola: Slepá spravodlivosť: výzkum pôsobení efektu primarity a efektu telesnej atraktivity v osobnej komunikácii.

- tk -

PhDr. E. Žiaková, CSc. pri vyhlasovaní výsledkov

Katedra psychológie FF v Prešove usporiadala v dňoch 17. a 18. apríla 2002 II. Študentské psychologické dni. Ako by ste charakterizovali podujatie?

„II. Študentské psychologické dni boli skutočne študentským podujatím študentov a študentiek psychológie zo Slovenska, ale aj z Čiech. Aktívne počas dvoch dní odznelo 24 študentských vedeckých prác, na ich vypracovaní sa podieľalo 49 študentov. Z uvedeného vyplýva, že práce boli vo väčšine prípadov timové. Zo Slovenska sa súťaže zúčastnilo 6 katedier a z Českej republiky tri katedry. Hoci akcia mala súťažný charakter, rokovanie a diskusia bola otvorená a prajná. Celá konferencia prebehla v tvorivej a priateľskej atmosfére, o čom svedčia aj listy, ktoré som dostala elektronickou poštou. Rada by som vyslovila poďakovanie vedeniu PU, že nám umožnilo usporiadať túto akciu v dôstojných priestoroch, a to v zasadačke rektora PU, čo tiež prispelo k úspechu konferencie.“

Z katedrového kola ŠVOUČ

V druhej polovici apríla t. r. sa študenti študujúci manažment v špecializácii Manažment verejnej správy a regiónov na FHPV zúčastnili sa ŠVOUČ, organizovanej Katedrou verejnej správy.

Pred komisiou boli prezentované práce, najmä z právnych a ekonomických disciplín a personálneho manažmentu, zabezpečovaných vyučujúcimi doc. JUDr. J. Roháčom, CSc., Ing. J. Tejmom, CSc., Ing. V. Kuzmišinovou a doc. Ing. P. Kuzmišinom, DrSc., z uvedenej katedry.

Komisia okrem iného konštatovala, že spracované témy sú nielen vysoko aktuálne, ale aj náročné na metodiku ich spracovania tak z aspektu teoretického, ako aj aplikačnej praxe.

V tomto kontexte treba spomenúť prácu I. Majákovej zo 4. roč. o organizácii OECD a jej prínose pre SR, P. Joneka, tiež zo 4. roč., o legislatívnej úprave verejného ochrancu práv v SR, spoločnú prácu Katuščákovej a Čabiňákovej z 2. roč. o etických problémoch v manažmente, ktoré získali prvé miesto, a prácu Gališinovej z 2. roč. o obchode so ženami s akcentom na trestný postih páchatel'ov tejto závažnej trestnej činnosti.

Katedrové kolo ŠVOUČ si tak zachovalo kontinuitu s rokom 2001.

A. T.

PRVÝCH PÄŤ ROKOV FAKULTY HUMANITNÝCH A PRÍRODNÝCH VIED

Fakulta humanitných a prírodných vied vznikla k 1.9.1997 zákonom NR SR, reštrukturalizáciou pôvodnej Pedagogickej fakulty UPJŠ v Košiciach na dva nové právnické subjekty: Fakultu humanitných a prírodných vied a Pedagogickú fakultu novozaloženej Prešovskej univerzity. Od svojho založenia naša fakulta mohla vychádzať z bohatých tradícií a skúseností vysokoškolskej prípravy učiteľov základných a stredných škôl, na dané obdobie mala relatívne dobrú kvalifikačnú štruktúru a pomerne dobre vybudovanú materiálno-technickú základňu pre zabezpečenie chodu fakulty a udržanie kvality výchovno-vzdelávacieho procesu vrátane príslušného priestorového zázemia.

V procese delenia bývalej Pedagogickej fakulty bolo v počiatočnom období jednou z dominantných úloh zrealizovanie procesu delimitácie ľudských aj materiálnych zdrojov medzi novovzniknuté subjekty. Napriek skutočnosti, že proces delimitácie nie je ešte v súčasnom období úplne zavŕšený (delimitácia CVT - mzdové prostriedky a materiálne vybavenie do roku 1997, AVC - mzdové prostriedky a materiálne vybavenie do roku 1997, ukončenie delimitácie zamestnancov, ktorí svojim 100 % úväzkom pôsobia na inej fakulte) hodnotíme proces delimitácie ako celok pozitívne.

Krátko po svojom vzniku bola Fakulta humanitných a prírodných vied zaradená do procesu akreditácie, ktorej úspešné zavŕšenie bolo potvrdené získaním práva realizovať štúdium v študijnom odbore 76-12-8 učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov, konať štátne skúšky v jednotlivých špecializáciách s výnimkou cudzích jazykov. Problém akreditácie špecializácie anglický jazyk a literatúra, nemecký jazyk a literatúra bol následne vyriešený doplnením kmeňového stavu dotknutých katedrií. V medziobdobí do následnej akreditácie fakulty, uskutočnenej v roku 2001, sa vedeniu fakulty v spolupráci s Akademickým senátom a jednotlivými katedrami fakulty podarilo otvoriť ako reakciu na spoločenskú potrebu a konkrétnej objednávky Krajského úradu v Prešove nový učiteľský odbor 62-89-8 - manažment, v špecializácii manažment verejnej správy a regiónov, vrátane štúdia popri zamestnaní. V súlade so snahou vedenia fakulty podporiť rozvoj prírodných vied bola otvorená v odbore 76-12-8 učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov nová špecializácia - ekológia. Obidve špecializácie boli v roku 2001 úspešne akreditované a v súčasnosti záujem o ich štúdium niekoľkokrát presahuje kapacitné možnosti pracovísk. V snahe o reštrukturalizáciu paralelných katedrií po dohode s vedením Filozofickej fakulty bol zrealizovaný proces delimitácie Katedry ruského jazyka a literatúry Fakulty humanitných a prírodných vied do stavu Filozofickej fakulty. Procesom akreditácie úspešne prešli v tom období zriadené bakalárske formy štúdia popri zamestnaní - majster

odbornej prípravy, vychovávateľstvo, telesná výchova a šport - trénerstvo.

V porovnaní s rokom 1997 došlo na fakulte k výraznému zlepšeniu kvalifikačnej štruktúry, čo vytvorilo predpoklady pre úspešnú akreditáciu pracovísk s právom konať doktorandské štúdium v odboroch teória a dejiny slovenskej literatúry, slovenský jazyk a literatúra, antropológia, fyzická geografia a geokológia, športová edukológia. Právo konať habilitačné a inauguračné pokračovanie má fakulta v odboroch antropológia, fyzická geografia a geokológia a športová edukológia. Uvedenú **skutočnosť považujeme za jeden z najvýznamnejších úspechov vedenia fakulty a príslušných pracovísk.**

Vedenie FHPV sa aktívne snažilo riešiť spoločenskú požiadavku zvyšovania počtu vysokoškolsky vzdelávaných študentov. Priestorové kapacity, ktoré mala fakulta v období rokov 1997 až 2001 k dispozícii, však **významne determinovali počty novoprijatých študentov denného štúdia.** V záujme nenavyšovania priestorových požiadaviek, súvisiacich s nárastom počtu denných študentov, na rektorát PU a partnerské fakulty a v súvislosti s odstúpením 8 seminárnych miestností, následne kancelárskych a ďalších pracovísk pre Filozofickú fakultu Prešovskej univerzity sa vedenie fakulty rozhodlo priebežne zvyšovať počty externých študentov, u ktorých požiadavky na priestorové zabezpečenie výučby neboli také veľké ako u denných študentov. Postupné zvyšovanie počtov externých študentov malo v konečnom dôsledku taktiež pozitívny vplyv na ekonomické možnosti budovania materiálno - technickej základne fakulty a finančné ohodnotenie práce jej zamestnancov. Vývoj celkového počtu študentov študujúcich na našej fakulte od roku 1997 po súčasnosť je uvedený v tabuľke č. 1.

V tabuľke č. 2 prezentujeme štruktúru novoprijímaných študentov. Z tabuľky je zrejмый trend postupného vývoja nárastu externých vysokoškolských foriem štúdia a útlm doplnkového pedagogického štúdia. V nasledujúcom období vedenie FHPV plánuje zvýšenie počtu denných študentov so súčasným kontinuálnym znižovaním počtu externých študentov (ako je uvedené v tabuľke č. 1).

V oblasti kvalifikačného vývoja dosiahla FHPV v sledovanom období výrazný nárast. K 1. 9. 1997 na FHPV pracovali: 2 profesori, 41 docentov, 120 odborných asistentov, 7 asistentov, 4 zahraniční lektori, 7 vedeckých pracovníkov, 48 THP a 7 robotníkov. V tabuľke č. 3 je prezentovaný aktuálny stav kvalifikačnej a vekovej štruktúry zamestnancov FHPV. Z toho vyplýva, že **za hodnotené obdobie pribudlo na fakulte 14 profesorov, 19 docentov, 27 OA s vedeckou hodnosťou.** V rámci delimitácie zamestnancov do stavu novovzniknutej PF k 1. 2. 1997 zo stavu FHPV odišli: 1 profesor, 10 docentov a 8 OA s vedeckou hodnosťou. Jednoznačné zlepšenie

kvalifikačnej úrovne zamestnancov FHPV PU je o to výraznejšie, že v priebehu hodnoteného obdobia do dôchodku odišli: 4 profesori, 9 docentov, 4 OA s vedeckou hodnosťou a v rámci riešenia duplicitných katedrií v 1999 roku do stavu FF prešlo 5 docentov a 5 OA s vedeckou hodnosťou.

Uvedené bolo možné dosiahnuť prostredníctvom viacerých systémových opatrení cielavedome sledovaných a kontrolovaných zo strany vedenia FHPV, AS FHPV, VR FHPV a jednotlivých katedrií. Patrí sem napr. hradenie výraznej časti nákladov spojených s realizáciou štúdia v rámci kvalifikačného rastu, priznanie cieľovej odmeny v závislosti od získaného kvalifikačného stupňa, 100 %-né hradenie nákladov súvisiacich s ukončením štúdia, vytvorenie priestoru pre dosiahnutie požadovaných parametrov v oblasti publikačnej činnosti, hradenie nákladov súvisiacich s aktívnou účasťou zamestnancov fakulty na medzinárodných konferenciách u nás i v zahraničí.

Do doktorandského štúdia je zapojených 54 zamestnancov fakulty (t. j. 75 % všetkých pracovníkov bez vedeckej hodnosti PhD. resp. CSc., ArtD.). Do 30.6. 2003 je predpoklad, že doktorandské štúdium ukončí 15 zamestnancov. Podľa plánu kvalifikačného rastu je možné očakávať do tohto termínu (30.6.2003) úspešné ukončenie 10 habilitačných konaní a 5 konaní na vymenovanie za profesora.

Finančné prostriedky, ktoré fakulta získala v rámci svojej podnikateľskej činnosti, predovšetkým cestou zabezpečovania externých foriem štúdia, vedenie fakulty po odsúhlasení Akademickým senátom FHPV postupne investovalo do zhodnotenia materiálno-technickej základne fakulty. V zmysle zákona o vysokých školách od 1. 1. 2003 sa stáva všetok majetok, ktorý bol do uvedeného termínu v správe jednotlivých fakúlt, majetkom Prešovskej univerzity. V nižšie uvedenej tabuľke č. 4 poukazujeme na investičnú činnosť fakulty za sledované obdobie zabezpečovanú z **mimorozpočtových prostriedkov fakulty.** Dovoľujeme si podčiarknuť, že FHPV uvedenými aktivitami za sledované obdobie prispela v najväčšej miere v porovnaní s ostatnými fakultami univerzity ku kapitalizácii majetku Prešovskej univerzity. Prínos fakulty pre celkovú kapitalizáciu majetku Prešovskej univerzity predstavuje sumu vo výške 22 019 822 Sk (uvedená suma predstavuje mimorozpočtové zdroje).

Výkonový systém zostavenia rozpočtu v podmienkach FHPV

Jednou zo zmien v rámci transformácie VŠ je zavedenie tzv. výkonového princípu pri zostavovaní rozpočtu.

Rozpis prostriedkov štátneho rozpočtu vysokým školám na rok 2002 bol schválený dňa

Tabuľka č. 1

Školský rok	Denné štúdium Počet študentov		Externé štúdium Počet študentov		Spolu
	Spolu	1.ročník	Spolu	1.ročník	
1996/97+ PdF	1739	450	793	309	2532
1997/1998	1148	255	558	332	1706
1998/1999	1190	286	806	472	1996
1999/2000	1225	272	1314	440	2539
2000/2001	1196	237	1482	472	2678
2001/2002	1384	447	1475	450	2859
2002/2003 predpoklad	1544	620	1292	0	2836

Tabuľka č. 2

Školský rok	Denné štúdium	Štúdium popri zamestnaní		
		Magister. forma	Bakalár. forma	DPŠ
1996/97+ PdF	281	0	0	309
1997/1998	255	0	51	281
1998/1999	286	123	94	195
1999/2000	272	222	218	-
2000/2001	237	235	241	-
2001/2002	447	262	203	-

Tabuľka č. 3

Veková a kvalifikačná štruktúra zamestnancov FHPV - stav k 31. 3. 2002

Kateg.	Do 25 rokov	26-30 rokov	31-35 rokov	36-40 rokov	41-45 rokov	46-50 rokov	51-55 rokov	56-60 rokov	61-65 rokov	66-70 rokov	Nad 70	Spolu
Prof.	-	-	-	-	-	2	2	4	4	4	-	16
Doc.	-	-	1	3	6	8	9	10	4	-	-	41
Odb.as.	-	13	6	21	19	24	12	5	5	-	-	105
Asist.	5	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	7
01VV	-	-	-	-	2	2	1	-	-	-	-	5
THP	9	3	5	7	6	9	5	2	-	-	-	46
Rob.	1	-	-	-	1	4	-	1	1	-	-	8
Spolu	15	17	12	31	34	49	29	22	14	4	-	228

Tabuľka č. 4

Investičná činnosť FHPV za obdobie od 1. 1. 1997 do 31. 3. 2002

Lokalita	Zdroj financovania	Suma v Sk	Druh investície
1. PU FHPV – 17. novembra Prešov	MR – NF	1 265 705,00 Sk	Hmotný a nehm. investičný majetok + DPH
	VHČ	2 809 512,00 Sk	Hmotný a nehm. investičný majetok + DPH
	Dar z NF, MŠ SR, od podnik. subjektov	7 716 036,00 Sk	Hmotný a nehm. investičný majetok + DPH
	VHČ	947 694,00 Sk	rekonštrukčné práce učebne informatiky
	MR – NF	315 368,00 Sk	rekonštrukčné práce na dekanáte
	MR – NF	475 275,00 Sk	rekonštrukčné práce učebne informatiky
	Spolu	13 529 590,00 Sk	
2. Morské oko	VHČ	1 171 622,00 Sk	rekonštrukčné práce učebno-výcv. zariadení
	MR – NF	492 054,00 Sk	rekonštrukčné práce učebno-výcv. zariadení
	Spolu	1 663 676,00 Sk	
3. Domaša	VHČ	51 721,00 Sk	rekonštrukčné práce učebno-výcv. zariadení
	MR – NF	68 380,00 Sk	rekonštrukčné práce učebno-výcv. zariadení
	Spolu	120 091,00 Sk	
4. Drienica	VHČ	47 392,00 Sk	rekonštrukčné práce
	Spolu	47 392,00 Sk	
5. Autopark FHPV	VHČ	2 259 073,00 Sk	leasing + servis
	Spolu	2 259 073,00 Sk	
Štána objednávka	prof. RNDr. I. Bernasovský, DrSc.	4 400 000,00 Sk	
	Spolu	4 400 000,00 Sk	
	Celkom spolu	22 019 822,00 Sk	

Vysvetlivky: VHČ – Vedľajšia hospodárska činnosť

MR – NF Mimorozpočtové prostriedky z neinvestičného fondu

DHM – Drobný hmotný majetok (obstarávací cena do 20 000,-Sk);

NF – Neinvestičný fond Veda a vzdelanie pre FHPV PU

1. februára 2002 operatívnu poradou ministra školstva. Z predmetného materiálu vyberáme:

- Pri určovaní dotácie na uskutočňovanie akreditovaných študijných programov sú rozhodujúce: počet študentov, počet absolventov, ekonomická náročnosť uskutočňovaných študijných odborov, začlenenie vysokej školy (univerzitné, neuniverzitné), kvalita a ďalšie hľadiská súvisiace so zabezpečením výučby.

- Pri rozpise výdavkov na uskutočňovanie akreditovaných študijných odborov na jednotlivé vysoké školy sa výška výdavkov stanovuje osobitne podľa jednotlivých kategórií ekonomickej klasifikácie, teda osobitne výdavky na mzdy, odvody, tovary a ďalšie služby, bežné transfery a kapitálové výdavky.

- Pri rozpise výdavkov na mzdy je koeficient ekonomickej náročnosti nahradený koeficientom personálnej náročnosti. Mzdové prostriedky na pedagogických a na administratívnych a odborných zamestnancov sú jednotlivým vysokým školám pridelované normatívnym spôsobom v závislosti od ich výkonu. Ako výkonový parameter je použitý prepočítaný počet študentov vynásobený koeficientom personálnej náročnosti príslušného študijného odboru. V metodike sa zohľadňuje taktiež pohyb študentov v 1. a 5. ročníku, ako aj počty externých študentov a interných doktorandov. V každej skupine týchto študentov sú priradené príslušné koeficienty.

- Koeficient kvalifikačnej štruktúry pedagogických zamestnancov sa vypočítava ako vážený priemer s využitím koeficientov v jednotlivých kategóriách pedagogických zamestnancov.

- Koeficient personálnej náročnosti pre jednotlivé študijné odbory sa odvodzuje od normatívneho počtu študentov na jedného pedagogického zamestnanca a od normatívneho počtu nepedagogických zamestnancov na jedného pedagogického zamestnanca na daný študijný odbor.

- Výdavky na tovary a ďalšie služby sa rozpisujú rovnakým spôsobom ako mzdové prostriedky (rozhodujúci je výkonový ukazovateľ) s tým, že ako váhové koeficienty vyjadrujúce ekonomickú náročnosť sa použijú koeficienty odvodené od koeficientov personálnej náročnosti podľa príslušného vzorca.

Postup pri rozpise prostriedkov štátneho rozpočtu vysokým školám na rok 2002 je spracovaný podrobnejšie v oficiálnych materiáloch MŠ SR a vyššie uvedený výťah predstavuje len niektoré najdôležitejšie princípy jeho tvorby. Uvedené koeficienty sú dané MŠ v „Postupe pri rozpise prostriedkov štátneho rozpočtu vysokým školám na rok 2002“ (príloha Postupu... č. 2) a sú záväzné pre všetky vysoké školy.

Uvedený systém, prevzatý v modifikovanej podobe z Európskej únie, sa v tamojších podmienkach postupne aplikoval až cca 15 rokov. Predpoklad jeho uplatnenia v našich podmienkach sa odhaduje na 9 rokov (informácia zo Slovenskej rektorskej konferencie). O tom svedčí aj skutočnosť, že po obidva roky (2001, 2002) je stanovená garancia minima rozpočtu pre vysoké školy. V podmienkach FHPV zásluhou

aktivít vedenia PU vybudovaním prístavby VŠA bolo reálne naplniť uvedené výkonové parametre v priebehu dvoch rokov. V rokoch 2000 – 2001 sme oslovili cez Kolégium dekana všetky katedry o spôsobe adaptácie tohto modelu na podmienky FHPV. Jednoznačné stanovisko bolo, že riešením je postupné navýšenie denných študentov, nie uvoľ-

Pracovisko	Počet študentov prispievajúcich na štúdium	20% odvod do fondu (v tis.Sk)
FF	1 041	2 254
FHPV	1 439	3 131
PF	559	1 182
GbF	0	0
PbF	236	433
Spolu	3 275	7 000

ňovanie zamestnancov (pochopiteľne okrem objektívnych dôvodov, nevýkonnosti, veku a podobne). Vedenie FHPV pritom vykryva v uvedenom období nižší rozpočet z mimorozpočtových zdrojov a prispieva do spoločného fondu PU na vykrytie celouniverzitných potrieb, ktorý sa využíva na účely odporúčané Kolégiom rektora PU.

Problémové oblasti metodiky

Pri zostavovaní rozpočtu fakulty v posledných dvoch rokoch dochádzalo k disproporciám medzi zhodnotením reálnych výkonov a aktivít FHPV a poskytnutím potrebných finančných prostriedkov. K objektívnym dôvodom, ktoré do určitej miery vplývali na nenaplnenie niektorých výkonových parametrov fakulty môžeme zaradiť:

- neakceptáciu výkonov učiteľov fakulty pri zabezpečovaní štúdia všeobecného základu, ktorý predstavuje organickú zložku profilu absolventa fakulty, najmä vo výučbe pedagogicko-psychologických disciplín, ktorých štúdium je ukončené štátnou skúškou,

- znevýhodnenie našej fakulty (aj ďalších učiteľských fakúlt) pri započítavaní počtu študentov, keď dochádza k znižovaniu reálnych výkonov katedier aplikáciou koeficientu 0,5 pri aprobačnom štúdiu 2 predmetov, pričom FHPV dominantne logicky i historicky zabezpečuje predovšetkým kombináciu predmetov,

- neakceptovanie výkonov učiteľov a zamestnancov fakulty pre iné pracoviská univerzity v roku 2001.

V dôsledku vyššie uvedeného FHPV nemá vo svojom rozpočte pre rok 2002 pokryté v plnej výške mzdové prostriedky. Vedenie FHPV rieši uvedený problém výrazným zvýšením počtu študentov prijímaných na denné štúdium, podporou jednopredmetových foriem štúdia, postupným znižovaním počtu zamestnancov fakulty predovšetkým cestou prirodzených odchodov. Pri riešení uvedeného problému vedenie FHPV, jej Akademický senát, ako aj zamestnanci očakávajú pochopenie a podporu rektora PU.

Riešenie predmetného problému - deficitu je možné realizovať na úrovni PU s využitím fondu na vykrytie deficitov štátneho rozpočtu, ktorý je z časti tvorený aj 20 % odvodom z poplatkov ŠPZ, na ktorý FHPV prispieva najvyššou sumou. Výška podielu jednotlivých fakúlt PU je uvedená v tabuľke č. 5.

Opatrenia a návrhy vyplývajúce z výkonového systému tvorby rozpočtu

Na základe vyššie uvedeného môžeme formulovať niektoré návrhy na riešenie problémových oblastí metodiky:

a) Vo vzťahu k R-PU a ďalším zložkám reprezentácie VŠ vyvinúť maximálnu snahu o úpravu metodiky rozpočtu tak, aby boli akceptované výkony všeobecného základu (podiel katedier pedagogiky, psychológie, občianskej a etickej výchovy, telesnej výchovy, IKT).

b) Úpravu koeficientu vzťahujúceho sa na štúdium predmetov v kombinácii z 0,5 na 0,75 (okrem iného ako dôvod uvádzame, že aj študentov študujúcich v kombinácii predmetov treba vyskúšať, evidovať v každom predmete, viesť praktické cvičenia, robiť práce ŠVOUČ, diplomové práce a pod.) a teda koeficient 0,5 nevystihuje reálne odvodené výkony.

c) Vnútri FHPV už uvedeným nárastom počtu prijatých študentov, optimalizáciou počtu zamestnancov vrátane administratívy, ktorý je realizovaný na základe plnenia kvalifikačných a najmä kvalitatívnych parametrov svojej práce, zosúladiť stavy študentov a zamestnancov.

d) Prípravou a následne akreditáciou jednodoborových programov posilniť ich podiel na výkone fakulty.

Záverom chceme poukázať na skutočnosť, že pri hodnotení činnosti fakulty za ktoréhkoľvek obdobia je potrebné brať do úvahy všetky parametre, údaje a aktivity, tieto sledovať komplexne, nevytrhávať ich jednostranne z kontextu, lebo takto pôsobia neobjektívne a jednostranne.

Vedenie FHPV a Akademický senát FHPV vyjadruje presvedčenie, že v spolupráci s vedením PU zabezpečí potrebné podmienky pre riadny chod fakulty aj v ďalšom období.

Doc. Ing. Peter Kuzmišin, DrSc.

dekan FHPV

Prof. RNDr. Eva Michaelli, PhD.

predsedníčka AS FHPV

Vážení páni prodekan, na našej univerzite prebiehajú akreditácie fakúlt a jednou z nich bola v poslednom období aj akreditácia Pedagogickej fakulty. K akým záverom dospela Akreditačná komisia v súvislosti s Vašou fakultou?

Doc. PhDr. Milan Portik, CSc.

Jedným z rozhodujúcich momentov pre našu fakultu bolo odobrenie smerovania a poslania našej fakulty v tých študijných odboroch, ktoré sa v rozhodujúcej miere podieľajú na profilovaní a príprave budúcich učiteľov. V našom prípade sa prioritne orientujeme na odbor učiteľstvo pre 1. stupeň základnej školy, učiteľstvo pre špeciálne školy v špecializáciách: pedagogika mentálne postihnutých a pedagogika emocionálne a sociálne narušených a v odbore predškolská pedagogika. Závery Akreditačnej komisie v tomto zmysle boli pre nás veľmi pozitívne a v spomínaných odboroch získala Pedagogická fakulta akreditáciu pre magisterské štúdium.

PaedDr. Daniel Šimčík, PhD.

Chcem doplniť kolegu, že v odbore učiteľstvo pre 1. stupeň základných škôl a predškolská pedagogika sme získali akreditáciu aj na konanie rigorózných skúšok. Oproti doterajšiemu stavu za pozitívum treba považovať rozšírenie spôsobilosti konať rigorózne skúšky aj v odbore predškolská pedagogika.

Kvalita fakúlt je určovaná aj ich spôsobilosťou zabezpečovať doktorandské štúdium, prípadne habilitačné a inauguračné konanie. Aké boli zá-

Doc. PhDr. Milan Portik, CSc.

very Akreditačnej komisie pre túto sféru pôsobnosti Vašej fakulty?

PaedDr. Daniel Šimčík, PhD.

Som rád, že fakulte bolo aj naďalej potvrdené oprávnenie realizovať doktorandské štúdium v internej a externej forme vo vednom odbore 75-02-9

siať nemali možnosť habilitovať či inaugurovať sa v tomto špecifickom vednom odbore.

Doc. PhDr. Milan Portik, CSc.

To, čo priblížil kolega, je pre nás o to vzácnejšie, že v čase predakreditačných príprav často zaznievali hlasy spochybňujúce spôsobilosť Pedagogickej fakulty úspešne zvládnuť náročný akreditačný proces.

Dnes je už však viac ako jasné, že Pedagogická fakulta je neodmysliteľnou súčasťou Prešovskej univerzity, má v jej štruktúre svoje pevné miesto a je pripravená plniť aj v blízkej budúcnosti nové požiadavky súvisiace s transformáciou vysokoškolského štúdia na kreditný systém zavádzaním medziodborových foriem štúdia, otvorením priestoru pre zahraničných študentov a pedagógov a podobne. Závery Akreditačnej komisie nás však zároveň zaväzujú urobiť v nastávajúcom období účinné kroky, ktorými by sme boli schopní v intenciách poslania Pedagogickej fakulty reagovať na pripravovaný nový školský zákon a s ním súvisiace zmeny v príprave učiteľov pre základné školy.

PaedDr. Daniel Šimčík, PhD.

Akreditácia Pedagogickej fakulty

teória vyučovania predmetov všeobecnovzdelávacej a odbornej povahy v špecializácii: teória vyučovania predmetov na 1. stupni základných škôl. Mimoriadne cennou skutočnosťou je však prisúdenie práva habilitačného a inauguračného konania v spomínanom vednom odbore pre našu fakultu. To vytvára optimálny priestor pre ďalší vedecko-pedagogický rast našich učiteľov, ale aj kolegov z iných pracovísk, ktorí dpo-

A. Takáč

✓ 1. Prešovská univerzita v Prešove je verejnou vysokou školou

V druhej časti zákona o VŠ (§ 5 a n.) je okrem iného zakotvené, že verejná VŠ je verejnoprávna a samosprávna inštitúcia, ktorá sa zriaďuje zákonom. Zákon tiež ustanovuje jej názov, začlenenie (§ 2 ods. 13) a sídlo. Ak sa verejná VŠ člení na fakulty, pri jej zriadení sa súčasne zriaďujú aj tieto fakulty.

O organizácii a činnosti verejnej VŠ rozhodujú v rozsahu ustanovenom týmto zákonom orgány akademickej samosprávy.

Verejná VŠ sa môže zlúčiť alebo splynúť len s inou verejnou VŠ. Rozdeliť sa môže len na iné verejné VŠ. Tieto zmeny možno vykonať len zákonom.

✓ 2. Orgány akademickej samosprávy verejnej VŠ

Orgány akademickej samosprávy verejnej VŠ sú:

- akademický senát verejnej VŠ,
- rektor,
- vedecká rada verejnej VŠ,
- disciplinárna komisia verejnej VŠ pre študentov.

✓ 3. Rektor je štatutárnym orgánom verejnej VŠ

Rektor je štatutárnym orgánom verejnej VŠ, riadi ju, koná v jej mene a zastupuje ju navonok. Rektor za svoju činnosť zodpovedá akademickému senátu verejnej VŠ; vo veciach uvedených v § 102 ods. 2 písm. e) až h) a j) zodpovedá aj ministrom.

Rektor okrem iného priznáva po habilitácii vedecko-pedagogický titul alebo umelecko-pedagogický titul „docent“. Predkladá ministrom návrhy na vymenovanie profesorov prezidentom schválené vo vedeckej rade verejnej VŠ (pozri § 12 ods. 1 písm. g). Rektor poveruje do zvolenia nového dekana výkonom funkcie dekana osobu na návrh akademického senátu fakulty. Rektor určuje plat dekanov fakúlt, ktoré sú súčasťou verejnej VŠ (pozri § 21 ods. 1 písm. a).

Z vlastného podnetu môže rektor so súhlasom akademického senátu fakulty odvolať dekana, ak dekan

- závažným spôsobom neplní svoje povinnosti,
- hrubo alebo opakovane porušil vnútorné predpisy VŠ alebo fakulty alebo
- vážne poškodil záujem verejnej VŠ alebo fakulty (pozri § 28 ods. 3).

✓ 4. Formy a metódy štúdia podľa nového zákona o VŠ

Študijný program sa môže uskutočňovať v dennej forme štúdia alebo v externej forme štúdia.

Dennú formu štúdia charakterizuje denná účasť na vzdelávacích činnostiach (podľa § 51 ods. 2 „studijný program je súbor vzdelávacích činností, najmä

- prednáška,
- seminár,
- cvičenie,
- dizertačná práca,
- diplomová práca,
- projektová práca,
- laboratórne práce,
- stáž,
- exkurzia,
- odborná prax

a súbor pravidiel zostavený tak, že úspešné absolvovanie týchto vzdelávacích činností pri zachovaní uvedených pravidiel umožňuje získať vysokoškolské vzdelanie“ (pozri tiež ods. 1 § 51).

Externú formu štúdia charakterizuje prevažne samostatné štúdium a konzultácie.

Študijný program v oboch formách štúdia podľa odsekov 2 a 3 § 60 sa môže uskutočňovať

- prezenčnou metódou
- dištančnou metódou alebo
- kombinovanou metódou (pozri ods. 4 § 60).

Prezenčná metóda štúdia spočíva na vyučovaní s priamym kontaktom učiteľa so študentom.

Dištančná metóda nahrádza priamy kontakt učiteľa so študentom komunikáciou prostredníctvom komunikačných prostriedkov, najmä prostriedkov založených na využívaní počítačových sietí.

✓ 5. Študent má právo zvoliť si učiteľa pri predmete vyučovanom viacerými učiteľmi

Otázky týkajúce sa študentov vysokých škôl zákonodarcu upravuje v siedmej časti (§ 69 až 73) zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Podľa § 70 ods. 1 písm. d) študent má právo pri rešpektovaní časových a kapacitných obmedzení daných študijným poriadkom a študijným programom zvoliť si

- tempo štúdia
- poradie absolvovania jednotiek študijného programu pri zachovaní ich predpisanej nadväznosti a
- zvoliť si učiteľa pri predmete vyučovanom viacerými učiteľmi.

Okrem toho študent má právo aspoň raz ročne mať možnosť formou anonymného dotazníka vyjadriť sa o kvalite výučby a o učiteľoch (porov. ods. 1 písm. h, § 70).

✓ 6. Povinnosti študenta

Študijné povinnosti študenta vyplývajú zo študijného programu, ktorý študuje, a zo študijného poriadku.

Študent je povinný dodržiavať vnútorné predpisy vysokej školy a jej súčasti.

Študent je ďalej povinný najmä

- chrániť a hospodárne využívať majetok, prostriedky a služby vysokej školy,
- uhrádzať školné a poplatky spojené so štúdiom podľa zákona o VŠ výlučne a priamo VŠ, na ktorej je zapísaný, a pravdivo uviesť skutočnosti rozhodujúce na ich určenie,
- oznámiť VŠ alebo fakulte, ak je zapísaný na študijný program uskutočňovaný na fakulte, adresu určenú na doručovanie písomností,
- osobne sa dostaviť na písomné predvolanie
 - rektora,
 - dekana alebo
 - ním povereného zamestnanca VŠ alebo fakultyna prerokovanie otázok týkajúcich sa priebehu alebo skončenia jeho štúdia, alebo súvisiacich s jeho právami a povinnosťami (porov. § 71).

✓ 7. Právo nahliadnuť do dokumentácie prijímacieho konania

Otázke štúdia na vysokej škole je venovaná šiesta časť zákona o VŠ (§ 55 – „základné podmienky prijatia na štúdium“, § 57 – „ďalšie podmienky prijatia na štúdium“, § 58 – „prijímacie konanie“, § 59 – „zápis na štúdium“, § 60 – „formy a metódy štúdia“ (píšeme o tom na inom mieste), § 61 – „akademický rok a jeho organizácia“, § 62 – „kreditný systém“, § 63 – „štátne skúšky a rigorózne skúšky“, § 64 – „prerušenie štúdia“, § 65 – „riadne skončenie štúdia“, § 67 – „doklady o štúdiu“ a § 68 – „doklady o absolvovaní štúdia“.

V tejto súvislosti treba upozorniť, že rozhodnutie o výsledku prijímacieho konania sa musí vyhotoviť písomne do 30 dní od overenia splnenia podmienok prijatia na štúdium.

Musí obsahovať

- výrok,
- odôvodnenie,
- poučenie o možnosti podať žiadosť o preskúmanie rozhodnutia.

Rozhodnutie sa musí doručiť uchádzačovi do vlastných rúk. Uchádzačovi, ktorého miesto pobytu nie je známe, sa doručuje vynesением rozhodnutia na úradnej výveske VŠ alebo fakulty počas 15 dní. Posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia.

Uchádzač, ktorý dostal rozhodnutie o neprijatí na štúdium, môže podať žiadosť o preskúmanie tohto rozhodnutia. Žiadosť sa podáva orgánu, ktorý rozhodnutie vydal, v lehote do 8 dní odo dňa jeho doručenia. (pokračovanie na 16. strane)

Odpoveď žiadateľovi o preskúmanie rozhodnutia musí byť odoslaná do 30 dní od doručenia žiadosti o preskúmanie rozhodnutia o neprijatí na VŠ alebo fakultu.

Uchádzač, ktorý dostal rozhodnutie o neprijatí na štúdium, má právo na požiadanie nahliadnuť do dokumentácie svojho prijímacieho konania.

✓ 8. Zamestnanec môže odmietnuť prácu alebo splniť pokyn

Podľa § 47 Zákonníka práce odo dňa, keď vznikol pracovný pomer

a) zamestnávateľ je povinný priradiť zamestnanca práci podľa pracovnej zmluvy, platiť mu za vykonanú prácu mzdu, vytvárať podmienky na plnenie pracovných úloh a dodržiavať ostatné pracovné podmienky ustanovené právnymi predpismi, kolektívnou zmluvou a pracovnou zmluvou,

b) zamestnanec je povinný podľa pokynov zamestnávateľa vykonávať prácu osobne podľa pracovnej zmluvy v určenom pracovnom čase a dodržiavať pracovnú disciplínu.

Pri nástupe do zamestnania je zamestnávateľ povinný zamestnanca oboznámiť

- s pracovným poriadkom,
- s kolektívnou zmluvou a s pracovnými predpismi vzťahujúcimi sa na prácu ním vykonávanú,
- s právnymi predpismi a ostatnými predpismi na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, ktoré musí zamestnanec pri svojej práci dodržiavať, a
- s ustanoveniami upravujúcimi zákaz diskriminácie.

Zamestnávateľ nesmie posudzovať ako nesplnenie povinnosti, ak zamestnanec odmietne vykonať prácu alebo splniť pokyn, ktoré

- sú v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi alebo s dobrými mravmi,
- bezprostredne a vážne ohrozí život alebo zdravie zamestnanca alebo iných osôb.

Napokon zamestnávateľ je povinný predkladať príslušnému odborovému orgánu správy o dohodnutých nových pracovných pomeroch v lehotách, ktoré s ním dohodol.

✓ 9. Pracovná cesta len so súhlasom zamestnanca

Zamestnávateľ môže zamestnanca vyslať na pracovnú cestu mimo obvodu obce priradeného pracoviska alebo bydliska zamestnanca na nevyhnutne potrebné obdobie len s jeho súhlasom.
To neplatí

- ak vyslanie na pracovnú cestu vyplýva priamo z povahy dohodnutého druhu práce alebo miesta výkonu práce alebo
- ak možnosť vyslania na pracovnú cestu je dohodnutá v pracovnej zmluve.

Na pracovnej ceste zamestnanec vykonáva prácu podľa pokynov vedúceho zamestnanca,

ktorý ho na pracovnú cestu vyslal (porov. § 57 ZP).

✓ 10. Všeobecná zodpovednosť zamestnanca za škodu

Zákonodarcu v § 179 a n. ZP okrem iného upravil, že zamestnanec zodpovedá zamestnávateľovi za škodu, ktorú mu spôsobil zavineným porušením povinnosti pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním.

Dôkazné bremeno je na zamestnávateľovi, ktorý je povinný preukázať zamestnancovo zavinenie (okrem prípadov uvedených v § 182 – „zodpovednosť zamestnanca za schodok na zverených hodnotách, ktoré je zamestnanec povinný vyúčtovať“ a § 185 – „zodpovednosť zamestnanca za stratu zverených predmetov“).

✓ 11. Zodpovednosť zamestnávateľa za škodu na odložených veciach

Zamestnávateľ zodpovedá za škodu na veciach, ktoré si u neho zamestnanec odložil pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s ním na mieste na to určenom, a ak nie je také miesto určené, potom na mieste, kde sa obvykle odkladajú. Za veci, ktoré sa obvykle do zamestnania nenosia, zamestnávateľ zodpovedá, len ak ich prevzal do úschovy, inak najviac do sumy 5.000,- Sk.

V tejto súvislosti treba vedieť, že nárok na náhradu škody zanikne, ak zamestnanec o nej písomne neupovedomil zamestnávateľa bez zbytočného odkladu, najneskôr 15 dní odo dňa, keď sa o škodu dozvedel (porov. § 193 ZP).

✓ 12. Zákaz diskriminácie a znížovania dôstojnosti zamestnancov na pracovisku

Zákonodarcu v § 13 Zákonníka práce upravil, že zamestnancom patria práva vyplývajúce z pracovnoprávných vzťahov bez akýchkoľvek obmedzení a priamej diskriminácie alebo nepriamej diskriminácie podľa

- pohlavia,
- manželského stavu a rodinného stavu,
- farby pleti,
- jazyka,
- veku,
- zdravotného stavu,
- viery a náboženstva,
- politického alebo iného zmýšľania,
- odbornej činnosti,
- národného alebo sociálneho pôvodu,
- príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine,
- majetku,
- rodu alebo iného postavenia,

okrem prípadu, ak to ustanovuje zákon alebo ak je to na výkon prác vecný dôvod, ktorý spočíva v predpokladoch alebo požiadavkách a v povahe práce, ktorú má zamestnanec vykonávať.

Na účely princípu rovnakého zaobchádzania podľa vyššie uvedeného je nepriama diskriminácia navonok

- neutrálny pokyn alebo
- rozhodnutie alebo

- prax

znevýhodňujúce podstatne väčšiu skupinu fyzických osôb, ak tento pokyn, rozhodnutie alebo prax nie sú vhodné a nevyhnutné a nemôžu sa ospravedlniť objektívnymi skutočnosťami.

Výkon práv a povinností vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov musí byť v súlade s dobrými mravmi. Nikto nesmie tieto práva a povinnosti zneužívať na škodu druhého účastníka pracovnoprávného vzťahu alebo spoluzamestnancov. Nesmie sa znížovať dôstojnosť zamestnancov na pracovisku.

✓ 13. Právo zamestnanca podať zamestnávateľovi sťažnosť

V odseku 4 citovaného paragrafu je zakotvené, že zamestnanec má právo podať zamestnávateľovi sťažnosť v súvislosti s porušením práv a povinností ustanovených v odsekoch 1 až 3 (ak sú uvedené v tomto príspevku); zamestnávateľ je povinný na sťažnosť zamestnanca bez zbytočného odkladu

- odpovedať,
- vykonať nápravu,
- upustiť do takého konania a odstrániť jeho následky.

Zamestnanec, ktorý sa cíti poškodený v dôsledku nedodržania podmienok ustanovených v odsekoch 1 až 3 § 13 Zákonníka práce, môže sa domáhať svojich práv na súde vrátane primeranej náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Zamestnávateľ je však povinný preukázať, že nedošlo k porušeniu princípu rovnakého zaobchádzania.

✓ 14. Zákaz postihu zamestnanca a riešenie sporov

Zamestnávateľ nesmie zamestnanca

- postihovať alebo
- znevýhodňovať

preto, že zamestnanec uplatňuje svoje práva vyplývajúce z pracovnoprávných vzťahov (pozri ods. 4 § 13 ZP).

Spor medzi zamestnancom a zamestnávateľom o nároky z pracovnoprávných vzťahov prejednávajú a rozhodujú sudy.

Od 1. januára 2004 zaniká právo...

Podľa § 109 ods. 7 zákona o vysokých školách od 1. januára 2004 zaniká právo vysokých škôl a fakúlt uskutočňovať habilitačné konanie a konanie na vymenovanie profesorov podľa doterajších predpisov.

Habilitačné konania a konania na vymenovanie profesorov, ktoré začali pred týmto dňom, sa ukončia v súlade s doterajšími predpismi najneskôr do 31. decembra 2004. Konania, ktoré nebudú do tohto dátumu uskutočnené, sa zastavujú.

Návraty ku Dňu učiteľov 2002

... Jedným z tých, ktorí z rúk ministra školstva na celoslovenskej slávnosti v Trenčíne 28. marca t. r. prevzali najvyššie učiteľské vyznamenanie - Veľkú medailu svätého Gorazda, bol aj **doc. PhDr. Ladislav Bartko, CSc.**, dlhoročný pracovník Katedry slovenského jazyka a literatúry FF (odvlani na dôchodku, na externe naďalej vypomáhajúci pri výučbe historických jazykovedných disciplín). Srdečne mu k tomuto vyznamenaníu blahoželáme! Pri tejto príležitosti sme ho požiadali o krátky rozhovor.

Pán docent, naše médiá o slávnosti v Trenčíne informovali veľmi skúpo. Aká bola?

Bolo to milé podujatie. Okrem vtedajšieho ministra Milana Ftáčnika sa na ňom zúčastnil a k prítomným sa prihovril aj predseda Národnej rady SR Jozef Migaš, prítomní boli aj ďalší významní hostia, medzi nimi aj predseda Odborového zväzu pracovníkov školstva a vedy na Slovensku Ján Gašperan (na recepcii sa mi priznal, že som ho kedysi, ešte na breznianskom gymnáziu, učil...). Hlavný prejav mal pán minister. Podujatie svojím vystúpením obohatil detský ľudový súbor RADOST z Trenčína a dôstojne ho rámcoval Spevácky zbor slovenských učiteľov, čo bolo aj symbolické, lebo toto naše špičkové učiteľské umelecké teleso vzniklo pred 81 rokmi práve v Trenčíne.

Aké vyznamenania sa udeľovali, koľko, komu a za čo?

Ministerstvo školstva SR udeľovalo tri druhy vyznamenaní: Veľkú medailu svätého Gorazda, Malú medailu svätého Gorazda a Ďakovný list. Prevzalo si ich 53 učiteľov a školských pracovníkov z celého Slovenska (tentoraz sa nehovorilo o ich "prepožičiavaní", ale len o ich udelení...). Najčastejšie zdôvodnenia ocenení mali podobu "za celoživotnú aktívnu prácu v školstve",

vo viacerých prípadoch (u mladších pracovníkov) sa uvádzala konkrétna oblasť ich činnosti, prípadne kombinácia oboch zdôvodnení, čo je aj môj prípad. Okrem celoživotnej učiteľskej práce jednou z jedenástich Veľkých medailí svätého Gorazda, ktorú si nesmierne vážim, ministerstvo ocenilo aj môj podiel na založení a organizovaní Chalupkovho Brezna.

Chalupkovo Brezno je v učiteľských kruhoch pomerne dobre známe, predsa len by nezaškodilo aspoň pár slov o ňom - kedy vzniklo a aké je jeho poslanie.

Skupinka nadšencov v horehronskej metropole Brezno (patril do nej aj vtedajší mladý stredoškolský profesor, dnes univerzitný profesor nemeckej literatúry na FF tu v Prešove Ladislav Šimon) ho začala organizovať v roku 1968. Onedlho, na jeseň tohto roka, sa teda uskutočnil už jeho 35. ročník (iste sa tu už dá hovoriť o peknej tradícii). Chalupkovmu Breznu sme pri jeho zrode vytýčili jeden základný cieľ: organizovaním súťažnej prehliadky umeleckej tvorivosti učiteľov a školských pracovníkov podnecovať túto ich činnosť a tým prispievať k zvyšovaniu úrovne estetického výchovy v školách a školských zariadeniach. Toto poslanie Chalupkovo Brezno dodnes úspešne plní a verím, že bude plniť aj v ďalších rokoch.

Zhovárал sa Anton Takáč

AKO ĎALEJ VO VZDELÁVANÍ SESTIER A PÔRODNÝCH ASISTENTIEK?

Súčasná spoločensko-ekonomická premena, ktoré vytvárajú podmienky na prijatie našej krajiny do Európskej únie (EÚ) si vyžadujú transformačné zmeny aj vo vzdelávaní sestier a pôrodných asistentiek. Vzdelávanie sestier a pôrodných asistentiek ako regulovaných povolání podľa smerníc EÚ prechádza organizačnými a obsahovými zmenami, a preto novokoncipovaný profil definuje sestru a pôrodnú asistentku ako kvalifikovaného zdravotníckeho pracovníka, ktorý je kompetentný vykonávať ošetrovateľskú starostlivosť vyžadujúcu vysokú odbornú erudíciu, samostatnosť v práci a rozhodovaní.

V súčasnom období sa sestry a pôrodné asistentky vychovávajú na 10 Stredných zdravotníckych školách na Slovensku, ktorým bola udelená akreditácia Ministerstva zdravotníctva SR na poskytovanie vzdelávania vo vyššom odbornom štúdiu. Študenti študujú v 3-ročnej pomaturitnej forme denného štúdia, ktoré ukončili úplne stredoškolské vzdelanie. V diaľkovej forme študujú len absolventi strednej zdravot-

níckej školy, ktorí pracujú najmenej 1 rok na lôžkových oddeleniach nemocní a štúdium trvá 2 roky. Na Strednej zdravotníckej škole v Prešove tieto formy štúdia sme začali aktívovať od roku 1993. Koncepcia prípravy sestier a pôrodných asistentiek, ktorú vypracovalo MZ SR, vychádza z doterajšieho stavu prípravy sestier a pôrodných asistentiek. V koncepcii je zdôraznené, že transformácia vzdelávania sestier a pôrodných asistentiek musí okrem iného spĺňať kritériá Smerníc EÚ:

- na vzdelávanie sestier a pôrodných asistentiek sú prijímané uchádzačky, ktoré ukončili úplné stredoškolské vzdelanie a sú staršie ako 18 rokov,
- štúdium je odborné,
- dĺžka štúdia je 3 roky v dennej forme štúdia a študijný program má minimálne 4600 hodín,
- praktická časť vyučovania je minimálne 50 % z celkového rozsahu študijného programu 4600 hodín.

Vzdelávanie sestier a pôrodných asistentiek sa v krajinách EÚ uskutočňuje na univerzitných fakultách, na vysokých odborných školách a akadémiách, aj to bol jeden z dôvodov pretransformovať vyššie odborné štúdium zo stredných zdravotníckych školách na fakulty univerzít. Najideálnejšou formou vychádzajúc z doterajších skúseností sa nám javí forma 3-ročného baka-

larského štúdia, ktorá bude vychovávať sestry a pôrodné asistentky do praxe. Pri dodržaní Smerníc EÚ budú mať absolventi bakalárskeho štúdia vzdelanie kompatibilné s krajinami EÚ. Ako som už v úvode spomenula, sestra a pôrodná asistentka patria medzi regulované povolania, a preto sú aj prísne kontrolované expertami hodnotiacimi misii EÚ.

V dňoch 9. – 11. apríla sa v Martine konalo druhé stretnutie expertov hodnotiacej misie TAIEX zamerané na implementáciu a presadzovanie Smerníc EÚ vo vybraných povolaniach, kde sa okrem iného hodnotilo aj vzdelávanie v odbore sestra a pôrodná asistentka (za odbor pôrodná asistentka som členkou v tejto expertnej skupine). Pozitívne hodnotenie zo strany expertov získalo aj prijatie zákona č. 156/2002 v odbornej spôsobilosti pracovníkov v zdravotníctve (viď § 11 a 13).

Z uvedených skutočností vyplýva, že vzdelávať sestry a pôrodné asistentky v súlade s kritériami EÚ bude veľmi náročné a zodpovedné. Na túto úlohu sa podujala aj Prešovská univerzita v spolupráci s odborníkmi z ošetrovateľstva na Strednej zdravotníckej škole v Prešove, ktorí vynaložili maximálne úsilie v hľadaní možnosti štúdia v bakalárskej forme na novopripravovanej Fakulte zdravotníctva, za čo im patrí moje uznanie, obdiv a vďaka.

PhDr. Anna Eliašová, PhD.
riaditeľka SZŠ Prešov

O NIEKTORÝCH NOVÝCH PUBLIKÁCIÁCH

František Dancák:

Da vsi jedino budut –

Aby všeci jedno boli

K 55. výročiu biskupskej vysviacky (11. mája 1947) Mons. ThDr. Vasil'a Hopka, gréckokatolíckeho pomocného (od r. 1969 sväticeho) biskupa v Prešove pripravil a vydal vlastným nákladom Mgr. František Dancák, tit. kanonik a správca gréckokatolíckej farnosti v Kružlove, okres Bardejov, podstatnú časť biskupovej osobnej korešpondencie (52 listov), ktorú s ním viedol. Biskupove listy F. Dancákovi, teraz aj odb. asistentovi GkBF v Prešove boli napísané v rokoch 1966-1974, keď bol ešte správcom farnosti v Hrabskom, od roku 1968 gréckokatolíckej. Mimochodom, v Hrabskom sa narodil spomínaný biskup.

V tejto pramennej edícii, prvej svojho druhu vôbec v gréckokatolíckej cirkevnej historiografii, je vhodne zakomponovaný spojovací a komentujúci text (reminiscencie) editora s poznámkami, ktorý listy zaraďuje do dobového kontextu. V práci nechýba ani výstižný a podrobný životopis, spresňujúci a dopĺňujúci doteraz známe fakty o trpiteľovi a mučeníkovi, do roku 1950 profesorovi Vysokej školy teologickej v Prešove ThDr. Vasil'ovi Hopkovi (nar. 21. apríla 1904 – zomr. 23. júla 1976 v Prešove, kde je aj pochovaný v krypte Katedrálneho chrámu sv. Jána Krstiteľa), biskupovi a generálnom vikárovi Prešovskej eparchie do aprílovej akcie „P“ (násilná pravoslávizácia) v roku 1950. Curriculum vitae biskupa tu bolo vypracované nielen na základe časopiseckých článkov a monografických prác, ale aj podľa archívnych dokumentov a ich súborov (cirkevné matriky, súdny spis a osobný väzenský spis biskupa).

Editor biskupovej osobnej listy (korešpondenciu) rozdelil na dve časti podľa adresáta (veriaci v Hrabskom, resp. ich duchovný správca F. Dancák). V titule *Da vsi jedino budut – Aby všeci jedno boli* nechýbajú ukrajinské, talianske, nemecké a anglické

resumé, pramene a literatúra a fotopríloha. Obálka je farebná s fotografiou biskupa s mitrou a v biskupskom rúchu.

Anotovaná publikácia netradične približuje osobnosť biskupa ThDr. Vasil'a Hopka, ktorý za vernosť Cirkvi, Svätému Otcovi, východnému obradu a veriacim bol v rokoch 1950-1964 väznený v najťažších komunistických žalároch a v rokoch 1964-1968 bol internovaný v Oseku v Čechách. Určite bude vyhľadávanou, hoci sú v nej niektoré tlačiarenské chyby, nielen medzi odborníkmi, ale najmä medzi študentmi gréckokatolíckej teológie pri ich spirituálnej a pastoračnej formácii v Prešove.

Mgr. Andrej Kaputa

Z TEOLOGICKEJ TVORBY PRAVOSLÁVNEJ BOHOSLOVECKEJ FAKULTY V PREŠOVE

Poslaním každého pedagóga Pravoslávnej bohosloveckej fakulty PU v Prešove je taktiež tvorivá teologická činnosť, ktorá svoju konkrétnu formu a prejav nachádza vo vydávaní závažných diel v oblasti pravoslávnej teológie, respektíve konkrétnych teologických disciplín a pri riešení zložitých teoretických i praktických otázok viery a duchovného života v tom najširšom rozsahu. Uplynulý rok (2001) bol v tomto ohľade dosť úspešný. Uvedieme aspoň niektoré závažné práce, ktoré podstatným spôsobom prispeli k prehĺbeniu teologického myslenia u nás.

K rozvoju serióznej pravoslávnej bibliotiky prispel Radivoj Jakovljevič (vladyka Simeon, biskup olomoucko-brněnský), a to svojím dielom pod názvom *Jesajanischer Ebed Jahwe und der Sinn seines Leidens*, 98 s. Objasňuje mesianistické texty knihy proroka Izaiáša, týkajúce sa osoby a poslania vteleného Syna Božieho ako Spasiteľa, Božieho Služobníka.

Podobný zámer má dielo prof. ThDr. Štefana Pružinského, CSc., pod názvom *Evanjelium podľa Matúša*, diel II, 560 s. (prvý diel bol vydaný v roku 2000, 410 s.). Je to kompletný komentár k Evanjeliu podľa Matúša. Fakulta plánuje vydať komentáre ku všetkým knihám Nového Zákona. Doteraz boli vydané štyri zväzky.

Ďalším jeho dielom je *Úvod do Svätého Písma Nového Zákona*, 315 s. Poskytuje úvodné poznatky zo všeobecného i špeciálneho úvodu do Svätého Písma Nového Zákona, čiže poznatky o každej novozákonnej knihe.

Na tieto diela nadväzuje prvotina autorky Mgr. Eleny Šakovej pod názvom *Evanjeliové cnosti v živote pravoslávneho kresťana*, 89 s. Je to biblická štúdia o základných kresťanských cnostiach a ich uplatňovaní v praktickom a duchovnom živote pravoslávneho kresťana.

Pre rozvoj liturgického myslenia má veľ-

ký význam dielo prof. Dr. Lazara Mirkoviča pod názvom *Pravoslávna liturgika*, 358 s., ktoré poskytuje ucelené úvodné poznatky v tejto oblasti. Je to vysokoškolská učebnica, ktorá svojím obsahom napomáha štúdiu liturgických otázok vo všetkých odboch a formách štúdia.

Problemátike liturgického spevu venoval svoje dielo pod názvom *Úvod do pravoslávneho cirkevného spevu* prof. ThDr. Pavel Aleš. Je to druhá štúdia venovaná tejto problemátike a jej cieľom je zvýšenie kultivovanosti cirkevného spevu, ktorý sa vyznačuje nedocenenou krásou a je predmetom štúdia na našej fakulte.

Problemátike katechézy v Cirkvi venoval svoje dielo doc. Ján Zozulák, PhD., pod názvom *Katechetické poslanie Cirkvi*, 92 s. Je to prvá ucelená štúdia o tejto problematike na fakulte. Využíva sa najmä pri štúdiu predmetu katechetika s metodikou predmetu.

Pre štúdium základných právd viery bol vydaný *Katechizmus* vladyky sv. Gorazda, mučeníka, ktorý je k dispozícii celej cirkevnej verejnosti (197 s.).

K štúdiu pravoslávnej askézy posluží dielo Mgr. Alexandra Capa, CSc., pod názvom *Asketické učenie sv. Gregora Palacnu*, 88 s. Teológia tohto svätca nebola dodnes dostatočne ocenená a prakticky využitá. Je poslaním fakulty, aby prispela k dokonalému oboznámeniu sa s jeho teologickým myslením.

Mgr. Ján Šafin, PhD., pripravil dielo venované dôležitej teologicko-historickej téme - *Napísanie o pravej viere Konštantína Filozofa*, 252 s. Je to vedecká monografia a jej cieľom je vedecky objasniť dodnes sporný pôvod Napísania o pravej viere Konštantína Filozofa.

Celkom na záver nemôžeme nespomenúť *Pravoslávny teologický zborník, č. XXIX (9) - 2001*, 345 s. Do jeho obsahu boli pojaté predovšetkým vedecké a odborné štúdie a články učiteľov fakulty. Vedenie fakulty verí, že takáto aktívna a tvorivá teologická práca bude pokračovať aj v tomto roku a prinesie svoje ovocie.

*Prof. ThDr. Štefan Pružinský, CSc.
prodekan PBF*

ZAÚJÍMAVÁ PUBLIKÁCIA KATEDRY DEJÍN FHPV

Na prelome rokov 2001/2002 sa do rúk odbornej i širšej verejnosti dostal zaujímavý edičný projekt Katedry dejín FHPV. Po dlhšej odmlke v súvislosti s personálnymi zmenami na katedre a v nadväznosti na príležitostné zborníky k regionálnym dejinám z rokov 1995-1999 sa členovia katedry rozhodli založiť novú tradíciu – vydávanie ročenky. Jej prvé číslo sa nestalo len priestorom na publikovanie. Jeho cieľom bolo tiež predstaviť katedru, jej vedeckú i pedago-

František Dancák

Da vsi jedino budut

Aby všeci jedno boli

gickú činnosť či jednotlivé osobnosti. Za povšimnutie stojí štruktúra ročenky. Ročenka pozostáva z troch panelov – prvý tvoria odborné štúdie, druhý učebné texty a tretí kronika a glosy. Je potešiteľné, že zostavovateľ a autori mysleli na praktické využitie publikácie a do ročenky zaradili okrem odborných štúdií aj študijné texty. V budúcnosti by bolo azda žiaduce rozšíriť počet glos, a to s dôrazom na najnovšiu študijnú literatúru. K pozitívam publikácie patrí úroveň jej formálnej úpravy, ako aj skutočnosť, že prešla jazykovou úpravou.

V bloku *odborné štúdie* sa prezentovali všetci členovia katedry. Príspevky sú zoradené chronologicky a celý blok otvára P. Derfiňák príspevkom *Gregor Berzevici, zabudnutý mysliteľ spod Tatier*. Približuje osobnosť spišského rodáka G. Berzeviciho (1763-1822) s osobitným zreteľom na jeho analýzu euro-ázijského obchodu. M. Kračunová sa venovala názorom J. Záborského na osídlenie východného Slovenska a problematiku slovanstva vo všeobecnosti. Vychádzala pri tom nielen z archívnej pozostalosti, ale aj z dobovej a súčasnej literatúry. I. Michnovič sa prezentoval zaujímavým príspevkom k dejinám železničnej dopravy na Slovensku, keď mapoval problematiku výstavby trate Prešov – Vranov – Strážske. Trať bola slávnostne otvorená v septembri 1943, ale o jej výstavbe sa diskutovalo od konca 60. rokov 19. storočia. N. Jurčišinová sa vo svojej vedeckej práci venuje problematike česko-slovenských vzťahov na prelome 19. a 20. storočia. Do tohto rámca zapadá i jej štúdia *Problémy česko-slovenskej spolupráce a Československej jednoty (1896-1914)*. Blok odborných štúdií uzatvárajú dva príspevky z regionálnej problematiky. V. Hudečková sa podujala spracovať tému *Židovská komunita v meste Sabinov v medzivojnovom období*. Vo svojom príspevku predložila, okrem iného, i vyčerpávajúci menný zoznam židovského obyvateľstva mesta v skúmanom období. M. Pekár, ktorý je zároveň zostavovateľom ročenky, prispel rozsiahlou štúdiou *K činnosti politických strán v Šariši a Zemplíne 1940-1941*. Venoval sa legálnym politickým zoskupeniam (Hlinkova slovenská ľudová strana, Nemecká strana na Slovensku, Maďarská strana na Slovensku), ilegálnej KSS i polooficiálnym rusínskym aktivitám.

Všetci horeuvedení autori (okrem I. Michnoviča) publikovali v ročenke aj učebné texty, ktoré sa týkajú rôznych problematických tém z národných a všeobecných dejín. Do tohto bloku prispel ako hosť T. Hudeček staťou *K niektorým špecifickým črtám fungovania politického systému v medzivojnovovej ČSR*.

Anotovaná ročenka sa stretla s pozitívnymi ohlasmi. Ostáva len dúfať, že Katedra dejín FHPV v tejto aktivite vydrží.

Mgr. Patrik Derfiňák

POLUDŠTENÉ MEMOÁRE

Staršia a stredná generácia Čechov, Slovákov a ostatných obyvateľov bývalého spo-

ločného štátu nesie v sebe ako jednu z výrazných historických asociácií rok 1968. „Pražská“ či „Československá jar“ predstavovala slovné spojenie poludšenia politiky, zosobnená najmä v obraze A. Dubčeka. Axiologickým protipólom jeho politiky sa stali výrazy, ktorými sa nazýval 21. august 1968. Aj po vyše tridstiatich rokoch si spomínáme, že rozhorčení občania začali používať ako prvé slová „okupanti“, „okupácia“ v západných spravodajských reláciách dominovalo slovo „intervencia“. V neutrálnejších krajinách sa hovorilo o „obsadení Československa“. V oficiálnych dokumentoch krajín sovietskeho bloku sa používali viaceré klišé „vstup vojsk“, „internacionálna pomoc“, „bratská pomoc“. Jeden a ten istý fakt - obsadenie Československa vojskami Varšavskej zmluvy - bol prezentovaný úplne protikladnými jazykovými jednotkami. Uvedená jazyková antonymia je jazykovým obrazom vtedajšieho „triedne rozdeleného sveta“. A taký bol aj jazyk, ktorý vlastne vypovedá o človeku cez politické reality.

Horeuvedené úvahy nadobúdajú aj dnes nový rozmer, keď sa stretávame so spomienkami aktívnych účastníkov oných udalostí. Jeden z hlavných aktérov, ktorý viedol sovietske vojská do našej krajiny, bol veliteľ 38. armády - generál A. Majorov. Nedávno v Moskve (1998) boli vydané jeho memoáre, v ktorých zaujme už samotný názov. Na titulnej stránke sa vyníma slovo - **VPÁD** (VTORŽENIJE), čo samo o sebe hovorí o posune v myslení konkrétnych historických osobností a o premenách človeka vôbec.

Kniha spomienok generála A. Majorova obsahuje mnoho cenných a čitateľsky priťažlivých stránok. V postavení jedného z hlavných veliteľov „vpádu“ bol svedkom historických realít, z ktorých nie každá je vo verejnosti známa. Autor spomína na viaceré osobné stretnutia s vtedajšími politikmi, ako boli Brežnev, Suslov, Grečko, Jakubovik, Dubček, Svoboda, Husák, Smrkovský, Gomulka a ďalší a podáva ich obraz cez fragmenty ich osobných a historických kvalít. V knihe generála Majorova vidíme týchto ľudí najmä v pozícií zákulisných hráčov. Hádam najzaujímavejšie v tomto zmysle vyznievajú autorove spomienky na jeho stretnutie s vodcom poľských komunistov W. Gomulkom 18. VIII. 1968, ktorý bol jedným z hlavných iniciátorov „vpádu“. Generál A. Majorov bol vtedy pešiakom vo veľkej politickej hre a aj dnes vyjadruje údiv nad praktikami, ktoré sa aktivizovali medzi „bratskými krajinami“ (vzájomné odpočúvanie, zákulisné intrigy, nedôvera, arogancia mocných tohto sveta).

V tejto úvahe sa však žiada obrátiť pozornosť na to najcennejšie, čo je v človeku - na

jeho vlastnú snahu o poľudštenie svojej osobnosti. Sám generál A. Majorov to ilustruje na osobnom príklade. V jednej dramatickej epizóde uvádza rozkaz, ktorý dostal od nadriadeného a podľa ktorého mal zastrelit dvoch mužov a jednu ženu, obvinených z protisovietskej propagandy. Počas vypočúvania sa k nim správal cynicky a arogantne (celá scéna je v knihe zaznamenaná podrobne na str. 255-256.), a keď ich ponížil a získal od nich príslub, že prestanú „s antisovietskou propagandou“ tak ich prepustil. Celú túto pasáž vtedajší všemocný okupačný generál končí slovami:

„Keď ešte žijete, pani Nemcová, pán Kubíček a pán Nelepka, aj keď oneskorene po 30 rokoch, ja starý človek, prosím Vás o odpustenie za tie strádania, ktoré som Vám spôsobil. Vtedy som klesol tak nízko, ako by nemal klesnúť žiaden generál, ktorý si sám seba váži. A vlastne nielen generál, ale žiaden človek. Prosím Vás, odpusťte mi!“

Je to nezvyklé od človeka opojeného mocou nad životmi iných, ale poučné pre každého aj dnes.

Emocionálne pôsobivo sú opísané osobné stretnutia bývalých „bojových druhov“, v oných augustových dňoch potenciálnych protivníkov. Dramaticky prežívali takéto stretnutia generál Kodaj pri stretnutí s autorom knihy, ktorý obsadzoval veliteľstvo vtedajšieho Východného vojenského okruhu v Trenčíne, kde bol gen. Kodaj veliteľom. Podobnú drámu prežívali spolubojovníci z 2. svetovej vojny - maršal Grečko (v roku 1968 minister obrany ZSSR) a vtedajší čes-

koslovenský prezident gen. Svoboda (v Duklianskej operácii velil 1. čsl. armádnemu zboru, ktorý bol začlenený do armády, veliteľom ktorej bol gen. Grečko). Pri stretnutí na Pražskom hrade po „vpáde“ gen. Svoboda položil vyčítavú otázku maršalovi Andrejovi Grečkovi:

- Andrej, prečo ste to urobili?

- Ludvík, prepáč, nemohol som nič robiť; bol to rozkaz.

Táto scéna prenáša nemilosrdnú odľudštenú politiku do humannejšej polohy. Aj

veľkí tohto sveta, ako to bolo v minidialógu Svobodu a Grečka, prežívajú citlivo drámy národov „so slzami v očiach (so slzami na glazach)“. Podobné, navonok nehistorické fakty, kniha „VTORŽENIJE“ prináša v bohatom zastúpení. Predovšetkým v nich sa humanizuje história a človek v nej z perspektívy desaťročí zostáva už nie „generálnym tajomníkom“, „armádnym generálom“, „veľvyslancom“, ale reálnym človekom so svojim batôžkom plusov a mínusov, ktorých osudový pomer žijúci pamätník môže ešte stále meniť aj jedným z najkrajších ľudských výrazov - **ODPUSTITE MI!** - **PROSTITE MEŇA!**

Doc. PhDr. Jozef Šipko, PhD.

Jubileum prof. PhDr. Mikuláša Šteca, DrSc.

Nebýva častým javom, aby jednotliviec celý svoj tvorivý pracovný život pôsobil na jednom pracovisku. A predsa sa nájdú výnimky, ktoré, typicky povedané, potvrdzujú pravidlo. Patrí k nim aj prof. PhDr. Mikuláš Štec, DrSc., z Katedry ukrajinského jazyka a literatúry FF, ktorý uprostred prvej polovice t. r. oslávil významné životné jubileum.

Mikuláš Štec sa narodil v rázovitej Habure, ktorá vošla do nášho historického povedomia ako obec sebavedomá, zápoliaca o lepšie životné podmienky a presadzujúca právo na ľudskú dôstojnosť svojich obyvateľov. Medzi ľuďmi, ktorí vedeli, kde sa nachádza ich životné miesto, sa formovala osobnosť jubilanta. Jeho túžba po vzdelaní bola príčinou na to, že už koncom neľahkých vojnových rokov sa rozhodol študovať - spočiatku na Ruskom gymnáziu v Prešove, aby pokračoval v Medzilaborciach a stredoškolské štúdium skončil v Humennom.

Od ranej mladosti sa prejavil jeho vzťah k učiteľstvu - povolaniu nanajvýš zodpovednému. Vynikajúce študijné výsledky ho priviedli na Filozofickú fakultu Karlovej univerzity v Prahe. Po absolvovaní 1. ročníka opätovne zmenil pôsobisko, tentoraz nielen v rámci Československa, ale odcestoval za hranice svojej vlasti. Pre mladého študenta bol pobyt v starobylom historickom a kultúrnom Kyjeve nový a nezvyčajný. Napriek obrovskému ľudskému nasadeniu boli pozostatky vojny stále citeľné. Ďaleko od domova sa úspešne popasoval s novou situáciou. Nápomocné mu bolo predovšetkým prostredie najbližších - verná životná družka Ljudmila, neustále stojaca v dobrom i zlom po boku človeka, ktorého si v rodnom Kyjeve vyhliadla pre svoju životnú púť, ako aj dcéra Irina, čo uzrela svet v meste zlatých veží a kupol.

V Kyjeve získal Mikuláš Štec v odbore ukrajinský jazyk a literatúra, ktorý študoval na Štátnej univerzite T. Ševčenka vedomosti, o akých sa mu doma ani len nesnívalo. Po absolvovaní štúdiá a po návrate do vlasti sa v Prešove zapojil do pedagogického procesu na univerzitnej úrovni. Prvé skúsenosti vysokoškolského učiteľa, aspirantúra, úspešná kyjevská obhajoba kandidátskej dizertačnej práce *Vývoj spisovného jazyka na Zakarpatsku a východnom Slovensku v rokoch 1918-1939*, získanie titulu PhDr., habilitácia na docenta, vedenie katedry ukrajinského jazyka a literatúry, inaugurácia na univerzitného profesora ... A okrem uvedeného aj náročná pedagogická činnosť. K nosným disciplinám, ktoré M. Štec prednášal, patrili predovšetkým historické disciplíny ukrajinskej jazykovedy a v rámci vedeckého výskumu prehlboval problematiku dizertácie so zameraním na 18. - 19. storočie.

Hlboký záujem o vedecký výskum musel u jubilanta na určitý čas ustúpiť do pozadia. Príčinou bola jeho zaťaženosť na poste prodekana a de-

kana FF UPJŠ. Celých dvadsať rokov zastával tieto dôležité funkcie, aby sa po skončení volebného obdobia mohol s plnou vervou venovať starej láske - dejinám jazyka. Vedecký život jubilanta vrcholil v roku 1996, keď získal v Ukrajinskej akadémii vied vedeckú hodnosť doktora vied (DrSc.). V súčasnosti sa M. Štec plný elánu a energie venuje pedagogickej činnosti na Filozofickej fakulte, kde prednáša fonetiku a fonológiu spisovnej ukrajiničiny, historickú gramatiku a staroslovienčinu, vývin spisovného ukrajinského jazyka a na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte, kde učí staroslovienčinu, cirkevnú slovančinu a spisovný jazyk Rusínov-Ukrajincov.

Jubilant sa výskumne zameriava na dejiny spisovnej ukrajiničiny nášho regiónu, jazykové kontakty ukrajiničiny a slovenčiny, fungovanie cirkevnej slovančiny na Zakarpatsku a východnom Slovensku. Prof. M. Štec je autorom štyroch monografií a spoluautorom ďalších dvoch. Okrem iného napísal prvú porovnávaciu gramatiku staroslovienčiny a cirkevnej slovančiny v európskej slavistike a v súčasnosti pripravuje prvú, po slovensky napísanú vysokoškolskú učebnicu o cirkevnej slovančine. K dlhoročným vedeckým a pedagogickým aktivitám M. Šteca patrí garantovanie odboru slavistika - slovanské jazyky na FF, ako aj členstvo v rozličných medzinárodných a celoštátnych vedeckých orgánoch.

Pedagogická a vedeckovýskumná činnosť prof. M. Šteca si zaslúži obdiv a uznanie nielen jeho bývalých študentov, súčasných kolegov, bádateľov doma i v zahraničí, ale aj širšej verejnosti. Pripájame sa k veľkému počtu gratulantov typickým želaním *mnohaja lit, blahaja lit* a prajeme jubilantovi pevné zdravie, veľa radosti, šťastia v osobnom i spoločenskom živote, ako aj tvorivých impulzov v pedagogickom procese i ďalšom vedeckom výskume.

Členovia Katedry ukrajinského jazyka
a literatúry FF

Jubilujúci doc. PhDr. Viliam KUBÁNI, CSc.

Začiatkom mája t.r. oslávil významné životné jubileum doc. PhDr. Viliam Kubáni, CSc., vedúci Katedry psychológie FHPV.

Cesta osobným i pracovným životom jubilanta je pestrá a bohatá. Krátke obdobie po ukončení vysokej školy pracoval vo VSŽ Košice ako psychológ. V roku 1976 nastúpil na PdF UPJŠ ako vysokoškolský učiteľ.

Akademický titul PhDr. získal v roku 1979 na FF UPJŠ, vedeckú hodnosť CSc v roku 1988 na FF UK v Bratislave. Habilitoval sa v roku 1995 na Univerzite Mateja Bela v Banskej Bystrici. V roku 1982 - 1984 bol vedúcim oddelenia psychológie Katedry psychológie FF UPJŠ. V školskom roku 1984/1985 vykonával funkciu zástupcu vedúcej katedry uvedenej vysokej školy na katedre. Určitý čas bol poverený aj vedením spomínanej katedry.

Doc. Kubáni je členom vo viacerých vedeckých radách fakúlt. Pedagogická činnosť jubilanta je zameraná na výučbu všeobecnej psychológie, psychológie osobnosti a psychológie práce. Do tohto kontextu zapadá aj celý rad monografií, učebných textov a inej vedeckej a publikačnej činnosti.

Ďalšie aktivity jubilanta sú širokospektrálne, interdisciplinárne, resp. multidisciplinárne, a preto nie je možné ich na vymedzenom priestore vymenovať. Osobitne však treba pripomenúť jeho tvorivú vedeckú činnosť počas pôsobenia vo funkcii prodekana pre vedu a výskum na FHPV, v ktorej sa zaslúžil o pozitívne výsledky v tejto veľmi náročnej a pre aplikačnú prax potrebnej činnosti.

Doc. PhDr. Viliam Kubáni, CSc., je ženatý a z manželstva pochádzajú dve deti, o ktoré sa prikladne stará. Vyznačuje sa humanitnými charakterovými vlastnosťami, je priateľský, medzi študentami a spolupracovníkmi požíva prirodzenú autoritu. A ako sám tvrdí, pevné rodinné zázemie je pre neho inšpirujúcim a motivujúcim fenoménom, ktorý ovplyvnil celú jeho doterajšiu pracovnú činnosť i kvalitu osobného života.

Redakcia sa pripája ku všetkým gratulujúcim so želaním pevného zdravia, osobného i rodinného šťastia a ďalších pracovných úspechov v pedagogicko-vedeckej činnosti.

A. Takáč a J. Roháč

K šesťdesiatinám doc. PhDr. K. Sekventa, CSc.

Prednádávnom oslávil okrúhle životné jubileum doc. PhDr. Karel Sekvent, CSc., dlhoročný vedúci Katedry románskej a klasickej filológie Filozofickej fakulty.

Kráľovopolský rodák K. Sekvent študoval francúzštinu a ruštinu na Filozofickej fakulte vtedajšej Univerzity J. E. Purkyně v Brne, kde medzi jeho učiteľmi boli také významné osobnosti československej romanistiky ako prof. Otto Ducháček, ktorý rozhodujúcim spôsobom ovplyvnil smerovanie vedecko-výskumnej práce K. Sekventa, ale aj prof. Karel Ohnesorg, doc. Vladimír Stupka a ďalší. Na svojich učiteľov K. Sekvent s láskou a vďačnosťou spomína dodnes.

Svoju pedagogickú dráhu začal na Gymnáziu v Bučovicach na rodnej Morave. Po roku prichádza do Prešova (1966) a stojí pri zrode francúzštiny ako študijného odboru na Filozofickej fakulte UPJŠ. Prešov už neopustí, natrvalo sa tu usadí a bude pilierom odboru, ktorého história je pomerne búrlivá, ba až pohnutá, pretože okrem rôznych rozdeľovaní a zlučovani katedier cudzích jazykov na oboch učiteľských fakultách v 80. rokoch hrozí francúzštine zánik ako dôsledok politických pomerov v socialistickom Československu, kde štúdium tzv. západných filológií zdá sa nie je považované za prioritu a je snaha utlmiť ho. Prešovská francúzština však toto neľahké obdobie prežije aj vďaka K. Sekventovi a od roku 1990 sa znova začleňuje medzi jazyky, študované na Filozofickej fakulte.

Za 36 rokov pôsobenia v Prešove vchoval K. Sekvent desiatky učiteľov francúzštiny, ktorí pracujú hlavne na základných a stredných školách, ale mnohí z nich sa stali vysokoškolskými pedagógmi na pracoviskách na Slovensku aj v Čechách. Iní, medzi nimi absolventi neučiteľského štúdia, našli uplatnenie vo firmách so zahraničnou účasťou a v rôznych európskych inštitúciách. Svojím bývalým študentom nezištne pomáha v ich ďalšom kvalifikačnom raste. Každý, kto za ním príde s prosbou o pomoc, o radu, stretáva sa s ochotou, trpezlivosťou a srdečným, kolegiálnym prístupom. Lebo K. Sekvent, tento erudovaný odborník v oblasti francúzskej filológie, schopný spamäti recitovať Villona či Ronsarda, je predovšetkým vzácnym človekom, zosobnením skromnosti, pokory a dobroty srdca.

Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti, ktorej vyústením je skoro stovka publikovaných titulov, sa lingvista K. Sekvent zaujíma o všetky roviny jazyka. Jeho kvalifikačné práce boli zamerané na problémy lexikológie a sémantiky. Pod vedením prof. O. Ducháčka prispel k rozpracovaniu teórie pojmových a syntaktických polí v modernej francúzštine. Okrem štruktúry lexiky predmetom jeho vedeckého záujmu je aj fonetika a fonológia, morfológia, syntax, lexikografia, problematika prekladu, s čím súvisí porovnávanie štúdiu slovenčiny a francúzštiny. Spomenúť treba aj práce, v ktorých sa venoval otázkam didaktiky cudzieho jazyka.

Prispieva do odborných periodík a zborníkov. Vydal učebné texty, bibliografiu prekladov francúzskych literárnych diel, podieľal sa na revízií prekladov.

Pred niekoľkými týždňami mu v prešovskom vydavateľstve Náuka vyšla, skoro ako

darček k narodeninám, neobyčajne cenná a prepotrebná príručka o používaní francúzskych prívlastkov a toponým v slovenčine pod názvom Ako používať francúzske vlastné mená v spisovnej slovenčine. Pravopis – Výslovnosť – Skloňovanie – Odvodzovanie. Slovníček mien. Táto práca K. Sekventa, ktorou do danej problematiky vnáša precízne premyslený systém, opierajúci sa o kodifikačné príručky slovenčiny, ako aj pripojený slovník s mimoriadne bohatou exemplifikáciou analyzovaných javov, je originálnym dielom. Autor ňou vyplnil istú nie zanedbateľnú medzeru v slovenskej jazykovednej literatúre a po jeho knižke zaiste rád siahne ne jeden prekladateľ, redaktor či moderátor, ktorému záleží na kultivovanom jazykovom prejave. V tlači je už aj česká verzia, ktorú pre vydavateľstvo Academia Praha pripravil spolu s D. Šlosarom, emeritným profesorom Katedry českého jazyka FF Masarykovskej univerzity v Brne.

Chceli by sme vyjadriť našu úctu a vďaku človeku, ktorý pre francúzštinársku obec vykonal ohromný kus práce. Prijemnému a vyhľadávanému spoločníkovi, ktorý svojou gitarou a spevom neopakovateľne a svojisky uvoľní atmosféru na romanistických a iných podujatiach, želáme do ďalších desaťročí dobré zdravie, radosť zo života, mnoho tvorivých síl a optimizmu. Vášnivému hubárovi a filatelisti prajeme, aby rástli krásne hríby, aby huby vychádzali aj na známkach a on mohol rozširovať svoju hodnotnú zbierku.

V mene všetkých francúzštinárov na Slovensku Ti, milý Karlíku, ďakujeme za to, že si. Fakt, že nám osud doprial stretnúť Ťa a prežiť s Tebou toľko rokov, považujeme za obrovské šťastie

*doc. PhDr. Zuzana Malinová
-Šalamonová, CSc.*

PhDr. Katarína Kupčihová

S úctou spomínáme ...

Tohoto roku by sa bola dožila 70. rokov doc. Galina Baniševa, CSc., dlhoročná pracovníčka obidvoch katedier rusistiky v Prešove. Narodila sa v ďalekom sibírskom meste Krasnojarsk a po maturite a štátnych záverečných skúškach pracovala ako učiteľka ruského jazyka a literatúry v Irkutsku. Kandidátsku dizertáciu obhájila v roku 1958 a získala titul kandidáta vied. V rokoch 1958-1973 pracovala najprv ako odborná asistentka, neskôr ako docentka na Katedre ruského jazyka Irkutskej štátnej univerzity.

V 1973 roku prišla na Filozofickú fakultu vtedajšej Univerzity P. J. Šafárika ako lektorka ruského jazyka a pôsobila tu do roku 1983. Nasledujúce roky 1983-1994 pracovala na Katedre ruského jazyka a literatúry Pedagogickej fakulty UPJŠ v Prešove, pričom posledné štyri roky vykonávala funkciu vedúcej tejto katedry.

doc. PhDr. Jozef Sipko, PhD.

L' HOMMAGE À KVV

alebo 40. rokov

Katedry výtvarnej výchovy FHPV

Neobyčajne bohatá a výtvarne rôznorodá výstavu majú v mesiaci jún možnosť zhladať návštevníci Šarišskej galérie v Prešove. Nesie symbolický názov „L' HOMMAGE À KVV“. V spolupráci so Šarišskou galériou v Prešove a Katedrou výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty ju usporiadala Katedra výtvarnej výchovy Fakulty humanitných a prírodných vied, ktorá si takto pripomenula 40. výročie svojho založenia.

Zakladateľ a prvý vedúci Katedry výtvarnej výchovy Filozofickej fakulty UPJŠ doc. Jozef Bendík, akad. mal.

Obrazy, sochy a grafiky 37 umelcov – pedagógov, ktorí sa podieľali na formovaní generácii učiteľov výtvarnej výchovy, inštalovali usporiadatelia tak, aby ukázali ich generačné, štýlové a individuálne rozvrstvenie. V jednotlivých sieňach galérie tak nachádzajú čestné umiestnenie diela zakladateľov a ostatných učiteľov katedry na pôde Filozofickej fakulty UPJŠ. Autorsky sú tu zastúpení: doc. J. Bendík, akad. mal., E. Lehotský, akad. mal., doc. J. Machaj, akad. soch., doc. T. Gáll, akad. mal., J. Hegyesy, akad. mal., F. Patočka, akad. soch., M. Petrek, akad. mal., doc. J. Kresla, akad. mal., PhDr. J. Horečný, doc. D. Srvátko, akad. mal., a K. Tekelová – Blažová, akad. mal. Rovnako tu nachádzajú miesto obrazy a sochárska tvorba umelcov pedagógov z čias po integrácii s Katedrou výtvarnej výchovy PdF UPJŠ – prof. Š. Hapák, akad. mal., doc. J. Muška, doc. P. Markovič, A. Gaj, akad. mal., prof. I. Šafranko, akad. mal., PhDr. M. Mlynka, PhDr. M. Tokár, PhD., doc. PhDr. A. Jusko, CSc., doc., PhDr. Z. Osavčuková, PhDr. M. Dulenčinová, CSc., A. Sučka, akad. mal., PhDr. A. Vojičková, PhDr. E. Dušenková, PhD., PhDr. J. Novodomecová. K nim pristupujú ďalší autori A. Hausová, akad. mal., PhDr. J. Bartko, P. Kocák, akad. mal., M. Zbojan, akad. mal., Mgr. art. L. Purdeš, PhDr. E. Vološčuková, Mgr. L. Lešková, Mgr. art. P. Kolisnyk, Mgr. J. Ondo, M. A. I. Novotný. Mnohí z vystavujúcich autorov dnes prezentujú vlastne dve prešovské katedry výtvarnej výchovy – Katedru výtvarnej výchovy Fakulty humanitných a prírodných vied a Katedru výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty.

Druhovú, žánrovú a štýlovú rozmanitosť vystavených diel sú skvelou príležitosťou na porovnanie. V zrkadle dnešnej doby tak môžeme priamo či nepriamo vidieť premeny, ktorými prechádzalo naše umelecké i pedagogické snaženie.

*PhDr. Ján Bartko
odb. as. KVV FHPV*

Pred pätnástimi rokmi

Pätnáste výročie založenia **Camerata Academica**, komorného sláčikového orchestra, súboru Prešovskej univerzity v Prešove je vhodnou príležitosťou na to, aby sme hodnotili jeho prácu, jeho podiel na výchove mladej generácie i jeho príspevok k obohateniu nášho kultúrneho života.

Camerata Academica, vznikol v roku 1987 z iniciatívy Paed-Dr. Antona Stracenského, pedagóga KHv Pedagogickej fakulty v Prešove Univerzity Pavla Jozefa Šafarika v Košiciach. Po vzniku Prešovskej univerzity v Prešove v roku 1997 je súborom PU v Prešove v odbornej gescii Katedry hudobnej výchovy Fakulty humanitných a prírodných vied. Pôsobia v ňom študenti tejto fakulty. Od roku 1992 je umeleckým vedúcim a dirigentom Cameraty Academica Mgr. art. Karol Medňanský.

O vysokej umeleckej úrovni komorného sláčikového orchestra svedčí aj to, že sa pravidelne zúčastňuje na celoslovenských festivaloch "Divertimento Musicale", kde je najviac oceňovaný za kultivovaný umelecký prejav.

V rámci projektu "Most k spolupráci" sa predstavil v apríli 1997 s tvorbou slovenských skladateľov Milana Nováka a Jozefa Podprockého na koncerte v Prahe a v stredných Čechách. V ďalšej etape projektu "Most k spolupráci" v roku 2000 uviedol v premiére v starobyľom Karolíne - veľkej aule Karlovej univerzity v Prahe, skladbu Ladislava Burlasa "In memoriam", ktorá vznikla z podnetu umeleckého vedúceho orchestra.

Významnú úlohu v živote orchestra zohrali vystúpenia v rámci III. ročníka festivalu komorných gymnaziálnych súborov "Mláďa temperované hudbou 2001" v Mladej Boleslave. Členovia orchestra mali možnosť na tomto festivale pracovať aj s poprednými lektormi: prof. AMU a PdF LJK v Prahe Jiřím Tomáškom a pedagógom PdF UK Milanom Portychem.

V rámci orchestra pôsobia aj menšie komorné telesá ako sú dychové trio, klavírne trio a v roku 2000 začalo svoju umeleckú činnosť gitarové trio.

Camerata Academica reprezentuje svoju PU v Prešove aj v rámci Prešovskej hudobnej jari a Prešovskej hudobnej jesene.

Za všetkými úspechmi, ktoré komorný sláčikový orchester dosiahol, je neúnavná, obetavá, systematická a cieľavedomá práca (v mnohých prípadoch neocenená) umeleckého vedúceho

a dirigenta súboru p. Medňanského i hodiny svedomitého nácviku poctivej práce každého člena orchestra.

Medzi posledné významné úspechy Cameraty Academica patrí spolupráca s poprednými zahraničnými umelcami z Rakúska, vďaka finančnej podpore Kultúrneho oddelenia Rakúskeho veľvyslanectva.

V rámci II. vianočného koncertu PU v Prešove v roku 2001 sa predstavil orchester so sólistom na klavír prof. Wolfgangom Mastnakom z Rakúska skladbou W. A. Mozarta "Koncert pre klavír a orchester C dur KZ 415". (Pôvodná verzia z roku 1783 pre sláčikový orchester). Pri príležitosti 15. výročia založenia komorného orchestra Camerata Academica sa minulý týždeň (23. apríla 2002) uskutočnil v Dvorane evanjelického kolégia v Prešove, slávnostný koncert.

Koncert mal výbornú umeleckú úroveň, kde súbor prezentoval umenie českého skladateľa a organistu Jána Zacha (1699-1773), talianskeho hudobného teoretika, skladateľa a františkána Giovanniho Battistu Martiniho (1706-1784), poľských anonymov (1615, 1619). Od Stěpána Raka pôsobivo vyznela skladba "Tri triá na dve stránky". Súčasťou koncertu bolo vystúpenie gitarového tria, ktoré sa umelecky "vyžilo" v Pudových piesňach z Latinskej Ameriky. Zvlášť "Faz hoje um ano" malo medzi publikom veľký úspech. Jednoznačne vrcholom a gradáciou slávnostného koncertu bolo vystúpenie "maestra" Albína Paulusa z Rakúska, sólistu na drumbl'u. Predstavil sa skladbou Johanna Georga Albrechtsbergera "Concerto in Es a cinque stromenti" za doprovodu sláčikov a čem-

bala. Drumbl'a, malý kovový lamelkový idiofonický nástroj, na ktorý sa brnká prstom, akusticky viazaný na modulačnú charakteristiku ústnej dutiny hráča, je ázijského pôvodu (Tichomorie, India, Tibet) a vyvinula sa z dreveného pratvaru. Prvé správy o európskom výskyte pochádzajú zo 14. storočia a na Slovensku zo 17. storočia.

Interpretácia skladby rakúskym sólistom bola nesmiernym a atraktívnym zážitkom pre obecenstvo. Jeho precízna hra a virtuoza dostala prítomných do bodu varu. Ocenením bol dvakrát prídavok a dlhotrvajúci potlesk.

K 15. výročiu založenia Cameraty Academica, komorného sláčikového orchestra, k úspechom dosiahnutým počas pätnásťročnej činnosti blahoželáme všetkým bývalým i terajším členom súboru a ich umeleckému vedúcemu a dirigentovi Mgr. art. Karolovi Medňanskému. Do ďalších rokov želáme veľa tvorivých nápadov, harmónie, súladu, muzikálne nadaných študentov a umeleckých úspechov. Živio!

PhDr. Viliam Tarjányi
tajomník RUC PU

AKADEMICKÝ PREŠOV

Nie je nijakým tajomstvom, že od finančných dotácií z PRO SLOVAKIE závisí každý rok bytie či nebytie Akademického Prešova, súťaže umeleckej tvorivosti vysokoškolákov Slovenska. Pretože do pôvodne plánovaného termínu (začiatok mája 2002) finančné prostriedky neprišli, uskutoční sa zrejme toto študentské podujatie, podobne ako vlani, v novembri 2002.

Spomínaný skrat predsa len nezamedzil realizácii „zahrievacieho kola“ Akademického Prešova 2002, ktoré prebehlo prostredníctvom niekoľkých modelových podujatí: seminár a následná diskusia o umeleckom prednese (lektori K. Horák, J. Gbúr, M. Pukan); videoprojekcia s analytickým výkladom (Dekomponované workshopové produkcie – R. Ballek, V. Turok); cool dramatika a jej scénická konkretizácia dnes, prezentovaná anglickým režisérom Janom Willemom van den Boschom, a napokon prednáška vedená popredným divadelným, filmovým a televíznym režisérom M. Kákošom - Intermediálnosť v divadelnom tvare.

- red -

MOYZESIANA V PREŠOVE

V duševnom vnútri nastúpi akýsi pohyb, akási zmena, zármutok, túžba alebo radosť, ktoré sa žiadajú von a človek tento duševný pohyb vyjadrí spevom.

Myšlienku vytvoriť priestor pre tento pohyb, hybnú silu spevu, ako to poeticky a pôsobivo vyjadril vo svojich úvahách o živote a hudobnom umení známy slovenský skladateľ a profesor hudby Mikuláš Moyzes, zrealizovalo v dňoch 18. a 19. apríla občianske združenie Prešovský hudobný spolok Súzvuk v úzkej spolupráci s Katedrou hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty v Prešove.

Výsledkom ich tvorivých snažení bol prvý ročník spevackej súťaže študentov vysokých škôl pedagogického smeru MOYZESIANA na počesť známeho slovenského hudobného skladateľa a profesora hudby v Prešove – Mikuláša Moyzesa. Súťaž otvoril a všetkých účinkujúcich privítal predseda hudobného spolku Súzvuk v Prešove doc. PhDr. František Matúš, CSc. Za vedenie fakulty sa účinkujúcim prihovoral prodekan pre vedu, výskum a umeleckú činnosť Pedagogickej fakulty v Prešove PaedDr. Daniel Šimčík, PhD. Spevacké výkony pozorne sledovala a hodnotila odborná porota, ktorej predsedala dlhoročná skúsená hlasová pedagogička PhDr. Oľga Šimová, CSc. z Katedry hudobnej vedy FF UK v Bratislave, jej ďalšími členmi boli Mgr. Igor Kucer, sólista opery P. I. Čajkovského v Kyjeve a Svetlana Tomová, sólistka opery ŠD v Košiciach. Na dramaturgicky atraktívnom večernom galakonzerte odzneli najhodnotnejšie a najpôsobivejšie výkony súťažiacich.

Cenu Mikuláša Moyzesa získal **Imrich Pacses**, študent PF v Prešove, Cenu dekana PF si odniesol Komorný zbor FHPV Prešov, Cenu Katedry hudobnej výchovy PF si vyspievala **Mgr. Ingrid Ondrušková**, učiteľka zo ZŠ vo Svite. Osobitnú časť ocenení tvorili ceny poroty, ktoré

boli udelené za: interpretáciu skladby M. Moyzesa (M. Martincová, PF UMB B. Bystrica), interpretáciu klasickej piesne (M. Krčová, PF TU Trnava), interpretáciu sakrálnej skladby (M. Kubaská, PF KU Ružomberok), interpretáciu skladby populárnej hudby (G. Kotuliaková, FHPV Prešov, Z. Gdovinová, FHPV Prešov, P. Kozoň, FHPV Prešov), interpretáciu muzikálovej skladby (A. Ščerbová, PF Prešov a Vokálne trio, PF Prešov).

Bodkou za týmto krásnym podujatím bol odborný seminár o hlasovej výchove na vysokých školách pedagogického smeru, kde si účastníci súťaže v rámci *round table* mohli vymeniť cenné skúsenosti.

PaedDr. Zuzana Sláviková, PhD.

VÝRAZNÝ UMELECKÝ ÚSPECH

Koncom apríla sa prešovská delegácia študentov a pedagógov KHv FHPV zúčastnila v Prahe česko-slovenského kola ŠVOUČ v umeleckej interpretácii, v nástrojovej hre na klavíri, sólovom speve a hre na iných nástrojoch. Dvaja študenti PU prispeli do kroniky umeleckých úspechov. **Renáta Bartková**, študentka III. ročníka špecializácie pedagogika-hudobná výchova získala III. miesto v hre na akordeón v tvrdej konkurencii akordeonistov zo Západoešskej univerzity v Plzni. V sólovom speve získal pre Prešov Čestné uznanie **Imrich Pacses** z Pedagogickej fakulty, študent učiteľstva pre I. stupeň, ktorého na klavíri sprevádzala Mgr. Ľubica Kistiová. Tiež sme mali zastúpenie v porote sólového spevu - Dr. Marta Polohová a v klavírnej MgA. Pavel Novotný, ArtD.

Naše účinkovanie v tvrdej konkurencii českých učiteľských fakúlt bolo nanajvýš úspešné, ak zoberieme do úvahy iné možnosti českých študentov, nakoľko takmer na všetkých českých fakultách už niekoľko rokov existuje štúdium učiteľ-

stva odborných umeleckých predmetov t. zn. učiteľstva pre ZUŠ, špecializácia hudobná výchova - hra na nástroji, ktoré napriek veľkej spoločenskej potrebe a požiadavke sa na Slovensku len pomaly rozbieha.

Irena Medňanská

Renáta Bartková preberá 3. cenu na česko-slovenskej súťaži ŠVOUČ v umeleckej interpretácii

Záver letného semestra zastihol umelecké súbory pričlenené pri komornom orchestri Prešovskej univerzity **CAMERATA ACADEMICA** pracujúceho pod gesciou KHv FHPV v plnom koncertnom nasadení. Popri vystúpení komorného orchestra na koncerte venovanom umeleckým súborom Prešovskej univerzity, ktorý sa konal 15. 5. 2002 o 19.30 hod. v koncertnej sále PKO - Čierny orol v rámci 44. ročníka Prešovskej hudobnej jari, zúčastnilo sa gitarové trio v zložení Eva Kmecová, Denisa Mochňacká a Ján Juščák dňa 16.5.2002 krajského kola festivalovej súťažnej prehliadky Divertimento musicale v Spišskej Novej Vsi. Divertimento musicale je festivalová súťažná prehliadka amatérskych hudobných telies od najmladších vekových kategórií až po dospelých hudobníkov, pre ktorých je hudobná umelecká činnosť koníčkom. Čo do počtu obsadenia sa tu stretávajú hudobníci od najmenších komorných hudobných zoskupení rôzneho nástrojového obsadenia až po symfonické telesá. Súťažiaci sú rozdelení podľa vekových kategórií a aj podľa nástrojového a početného obsadenia. V Spišskej Novej Vsi súťažilo celkom 14 umeleckých kolektívov z Košického a Prešovského kraja, pričom výsledky sa hodnotili v každom z krajov osobitne. Gitarové trio, známe u nás z početných vystúpení, umelecky dotvárajúcich významné udalosti v živote našej univerzity, sa predstavilo odbornej porote so svojim štandardným repertoárom našťudovaným v poslednom období: staré tance, Triá Š. Raka a latinsko-americké piesne a tance. Trio podalo po technickej a umeleckej stránke koncentrovaný výkon, čo vysoko vyzdvihla odborná porota, zložená z profesorov Košického konzervatória, berúc do úvahy pri hodnotení ich vystúpenia vysoko profesionálne umelecké kritériá.

Výsledný verdikt poroty o postupe na celoslovenské kolo festivalu, ktorý sa bude konať začiatkom októbra tiež v Spišskej Novej Vsi, nebol priamo po súťaži vynesenej, pretože neboli ešte známe výsledky z ostatných krajských prehliadok. Dá sa len predpokladať, že na základe hodnotenia poroty a odozvy u publika by gitarovému triu nemal postup uniknúť. S určitosťou však možno konštatovať, že gitarové trio si do svojho pomerne krátkeho dvojročného umeleckého životopisu môže zapísať ďalší výrazný umelecký úspech.

Mgr. art. Karol Medňanský

FESTIVALOVÝ ÚSPECH

VICEMAJSTER SLOVENSKA V KULTURISTIKE

Vizitka:

Meno: Ján Král' (Tv – Aj, II. roč, FHPV)

Športový klub: AM Košice

Úspechy: vicemajster Slovenska v kulturistike juniorov, 6. miesto na majstrovstvách Slovenska v kategórii mužov.

Rok narodenia: 1981

Ako zvládaš školu a vrcholový šport?

Musím priznať, že je to nesmierne náročné, a to najmä posledné dva mesiace pred súťažou, keď sa na celkovej fyzickej aj psychickej vyčerpanosti nemalou mierou podieľa predovšetkým tvrdá diéta. A či sa to dá skíbiť, najlepšie ukáže záver skúškového obdobia.

Čo by si privítal zo strany školy, učiteľov v súvislosti s tvojou športovou kariérou?

Aby som nemusel robiť vytrvalostné disciplíny. (...smiech...) Ale teraz vážne, nesmierne si vážim prístup pedagógov, ktorí na študenta nerobia nátlak ohľadom zápočtov a "nevyhrádzajú sa", čo určite prispieva k celkovej pohode v športovej príprave.

Kto ti pomáha pri zostavení tréningového plánu, resp. s kým konzultuješ odborné otázky, týkajúce sa výživy a pod.?

Je to môj tréner Arpád Mešber z košického AM športu, ktorý mi v pravidelných intervaloch zostavuje tak tréningový, ako aj stravovací režim, ktorý v mojom športe tvorí viac ako polovicu úspechu.

Kde ťa môžeme najbližšie vidieť, resp. aké sú plány do budúcnosti?

Vzhľadom na to, že medzi juniormi som súťažil posledný rok, čaká ma prechod do kategórie mužov. V tréningu sa sústredím na rovnomerný rozvoj svalových skupín v súlade so súťažným trendom v medziach estetiky a svalovej symetrie.

Čo by si chcel odkázať ľuďom, ktorí ti držali palce, resp. tým ktorí začínajú cvičiť?

Predovšetkým srdečná vďaka rodine a spolužiakom, ktorí ma prišli povzbudiť a boli fantastickí. Začínajúcich cvičencov a nie len ich, by som usmernil asi v tomto smere: vždy existujú dve možnosti, dve cesty. Jedna z nich je ľahká. To, že je ľahká, sa ale vždy prejaví niekde inde!

Aké je Tvoje životné krédo?

Všimol som si, že to, čo som nikdy nepovedal, mi nikdy nijako neublížilo.

Zhovárať sa: Tomáš MALÝ

Tri roky úspešnej práce trénera volejbalového družstva mužov VK PU Prešov v extralige Daniela Oravca

K volejbalovému družstvu mužov VK PU nastúpil Daniel Oravec pracovať v polovici júna 1999. Prevzal družstvo, ktoré iba administratívnym spôsobom postúpilo do extraligy.

Počas jeho trojročnej činnosti pri volejbalevom družstve mužov VK PU Prešov, sa mu podarilo výkonnostne stabilizovať družstvo.

V družstve sa za 3 roky vystriedalo 25 hráčov, z ktorých až 80% (20) boli študenti VŠ, SŠ, resp. po VŠ.

Objemové ukazovatele za hodnotené obdobie boli nasledovné:

Dní zaťaženia: 678
Počet tréning. jednotiek: 952
Počet hodín tréning. jedn.: 1613,5
Počet majstrov. zápasov: 110 (195 hod.)
(+ eur.pohár CEV – 3 zápasy)
Počet priprav., turn.záp.: 109 (175,5 hod.)
Celkove hodín zaťaž.: 1992

Už objem. ukazovatele naznačujú, že sa zmenil celý systém prípravy a z družstva, ktoré predtým patrilo k priemerným, sa stalo družstvo, ktorého hru a výsledky začala rešpektovať celá volejbalová verejnosť. Diváci si stále vo väčšom počte našli cestu do haly a prešovský volejbal sa stal obľúbeným nielen v Prešove, ale na zápasy chodili diváci aj zo širokého okolia.

Vo všetkých troch súťažných ročníkoch družstvo bojovalo o postup do prvej štvorky, ktorá znamenala boj o medaily.

V súť. roč. 1999/2000 iba niekoľko setov chýbalo k postupu do finálovej štvorky. Nakoniec ako nováčik obsadilo VI. miesto, keď v súboji o V. miesto už chýbala potrebná motivácia po prehratom súboji o IV. miesto so Žilinou.

V súť. roč. 2000/2001 si to družstvo vynahradiť a práve na úkor Žiliny v konečnej tabuľke obsadilo IV. miesto, ktoré znamenalo aj účasť v európskom pohári. Bolo to najlepšie umiestnenie Prešova v histórii.

V súť. roč. 2001/2002 už družstvo chcelo siahnuť aj na medailu. Vydarilo sa dlhodobá súťaž, keď obsadilo opäť historické III. miesto. Avšak opäť sa stala osudným Žilina, ktorá sa kvalitnejšie posilnila a vo štvrtfinále vyradila VK

PU z bojov o medaily. Ukázalo sa, že zranenia Sopka a Gešperika, po Vartovníkovi najviac budujúcich hráčov, sa ukázali rozhodujúce v týchto súbojoch. Napriek tomu dokázalo družstvo svoju morálnu a výkonnostnú silu, keď v boji o V. miesto zvíťazilo nad Myjavou.

O dobrej práci svedčia nielen ocenenia pre družstvo a jednotlivcov v rámci okresu, ale aj nominácia až 3 hráčov do reprez. družstva mužov v r. 2002:

VARTONÍK, VOKÁL a SOPKO.

Na svetovej univerziáde v Číne reprezentovali SR: Vartoník, Sopko, Gešperik.

Na majstrovstvách sveta juniorov v Poľsku: Repák a Sopko.

V hlasovaní odbornej volejbalovej verejnosti obsadil tréner v r. 2001 II. miesto za bývalým repr. trénerom mužov P. Kalným.

Škoda, že materiálne, priestorové a finančné podmienky sa nezlepšovali súčasne s výsledkami družstva. Ostáva veriť, že vysokoškolský volejbal v Prešove aj vďaka vedeniu PU bude naďalej úspešný a nový tréner spolu s hráčmi bude pokračovať v ešte nedokončenej práci trénera, ktorej cieľom mala byť medaila.

- red -

Vydáva: Rektorát PU Prešov. Kontakt na redakciu: tel.: (051) 773 32 31-4, Ulica 17. novembra č. 1, 081 16 Prešov

Predseda redakčnej rady a vedúci redaktor: PhDr. Anton Takáč. Členovia redakčnej rady: prof. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc., doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., doc. Ján Zozulák, PhD., doc. PhDr. Milan Portik, CSc., RNDr. Jozef Voskár, Ing. Peter Hal'ko, PhDr. Ján Bartko, Mgr. Jaro Ondo - fotograf, Mgr. Ivana Kupková - jazyková redaktorka, Ing. Ladislav Nagy - technický redaktor.

Univerzitný časopis vychádza ako dvojmesačník (od 1.5.2002), päťkrát ročne pre vlastnú potrebu. Redakcia neručí za štylistickú stránku príspevkov. Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

(Nepredajné)

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

PERIODIKUM AKADEMICKÉJ OBCE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

PREŠOV SEPTEMBER 2002 (Mimoriadne číslo)

ROČNÍK VI.

č. 6 / 2002

Slávnostné otvorenie Fakulty zdravotníctva PU a vyhlásenie prešovskej Nemocnice s poliklinikou J. A. Reimana za FAKULTNÚ

Prešovská univerzita má od 5. septembra 2002 novú Fakultu zdravotníctva • Slávnostne ju otvoril minister zdravotníctva SR Roman Kováč • PU je životaschopnou vzdelávacou inštitúciou • Fakulta zdravotníctva sa stala šiestou fakultou PU • Minister Kováč žiadal od profesorov, aby boli na študentov prísni • Po kultúrnom programe slávnostná recepcia

PU – 5. september 2002 sa zapíše do histórie PU ako významný. Významný preto, že za účasti ministra zdravotníctva SR Romana Kováča bola otvorená Fakulta zdravotníctva PU a následne vyhlásená prešovská Nemocnica s poliklinikou J. A. Reimana za Fakultnú nemocnicu. Toto všetko sa uskutočnilo v divadle Jonáša Záborského za účasti rektora PU prof. Dr. Karola Feča, CSc., ministra zdravotníctva SR Romana Kováča, konzula Ukrajiny Jaroslava Asmana, generálneho konzula Českej republiky Jozefa Byrlusa, poslancov Národnej rady SR za východoslovenský región (prešovský kraj),

exministra školstva SR Milana Ftáčnika, poslancu NR SR zástupcu ministerstva školstva RNDr. Petra Magdolena, CSc., riaditeľa odboru vedy a techniky na vysokých školách. Všetkých prítomných pri slávnostnom otvorení Fakulty zdravotníctva PU a Fakultnej nemocnice v Prešove privítal prorektor PU prof. ThDr. Imrich Belejkaníč, CSc.

Ďalej privítal PhDr. Annu Eliášovú, PhD., poverenú vykonávaním funkcie dekanu Fakulty zdravotníctva PU, MUDr. Petra Biroša, riaditeľa Fakultnej nemocnice J. A. Reimana v Prešove.

Srdečne prof. Belejkaníč ďalej privítal predsedu AS PU Dr.h.c. prof. RNDr. Jána Bircáka, CSc., prorektorov PU, dekanov jednotlivých fakúlt PU, dekana Fakulty výrobných technológií TU v Košiciach, so sídlom v Prešove doc. Ing. Slávka Pavlenka, ako

(Pokračovanie na 2. strane.)

Dekankou novej Fakulty zdravotníctva na PU sa stala riaditeľka Strednej zdravotnej školy v Prešove PhDr. Anna Eliášová, PhD. Poverenie listiny s platnosťou od 1. augusta do riadnej voľby dekana jej na slávnostnom zhromaždení odovzdal rektor PU prof. Karol Feč, CSc.

Úvod patrilo prorektorovi prof. Belejkaníčovi, CSc. (na obrázku) Pred privítaním účastníkov slávnostného otvorenia prof. Belejkaníč povedal: Prešovská univerzita sa stala významnou súčasťou vysokoškolského systému štúdia, teologických, humanitných, prírodných a pedagogických vied. Naša univerzita dosahuje vysokú úroveň v príprave odborníkov v spomínaných oblastiach a tento štandard sa naďalej dynamicky rozvíja.

Dňom 1. augusta 2002 do našej akademickej rodiny pribudla nová fakulta Fakulta zdravotníctva a v jej kontexte s účinnosťou od 1. septembra 2002 vznikla aj Fakultná nemocnica s poliklinikou J. A. Reimana v Prešove.

Potom nasledovalo privítanie vzácných a milých hostí.

Pohľad na účastníkov slávnostného zhromaždenia

Slávnostné otvorenie Fakulty zdravotníctva PU a vyhlásenie prešovskej Nemocnice s poliklinikou J. A. Reimana za FAKULTNÚ

(Dokončenie z 1. strany.)

aj MUDr. Petra Chudíka, predsedu Prešovského samosprávneho kraja, Ing. Jozefa Poláčka, prednostu Krajského úradu v Prešove, Ing. Milana Benča, prednostu Okresného úradu v Prešove a Ing. Juraja Kopčáka, primátora mesta Prešov. Zvlášť srdečne privítal predstaviteľov cirkví: jeho excelenciu Jána, biskupa michalovského a jeho excelenciu ThDr. Igora Mišinu, biskupa východného dištriktu evanjelickej cirkvi augsburgského vyznania. Na záver prof. Belejkaníč privítal predsedu Krajského súdu v Prešove JUDr. Igora Burgera, a JUDr. Ivana Kormoša, riaditeľa Krajského riaditeľstva policajného zboru v Prešove, ako aj zástupcov prednostu samosprávneho kraja a zástupcov primátora mesta Prešov. Srdečne a úprimne privítal prítomných predsedov politických strán, sponzorov, všetkých pozvaných hostí, pedagógov našej univerzity, členov Vedeckej rady PU a kolégia rektora, profesorov, docentov, odborných asistentov a asistentov, všetkých akademických funkcionárov univerzity a fakúlt, pedagógov a študentov novozriadenej Fakulty zdravotníctva PU. S úctou privítal všetkých pracovníkov novozriadenej fakultnej nemocnice, primárov jednotlivých oddelení, lekárov a ďalší zdravotnícky personál.

Záver z tlačovej besedy, ktorá sa uskutočnila po slávnostnom zhromaždení. Zľava MUDr. Biroš, riaditeľ nemocnice, minister zdravotníctva Roman Kováč, doktorka Anna Eliášová, poverená dekanom Fakulty zdravotníctva a rektor PU prof. K. Feč

Z PRÍHOVORU REKTORA PU prof. dr. K. FEČA, CSc.

Dovoľte mi, aby som vás v mene svojom i v mene vedenia Prešovskej univerzity srdečne pozdravil pri príležitosti slávnostného otvorenia Fakulty zdravotníctva Prešovskej univerzity a Fakultnej nemocnice s poliklinikou Jána Adama Reimana v Prešove. Je mi cťou privítať vás pri tak významnej udalosti nielen pre Prešovskú univerzitu, ale aj náš región. Je to predovšetkým záver úspešnej vzájomnej spolupráce, úsilie a podpory myšlienke a spoločného diela.

Fakulta zdravotníctva sa stala šiestou fakultou Prešovskej univerzity v Prešove s akreditovaným právom konať štátne skúšky v študijnom odbore bakalárskeho štúdia ošetrovateľstva a pôrodná asistancia priznané rozhodnutím ministra školstva Slovenskej republiky 17. júna 2002.

Funkciou dekanu Fakulty zdravotníctva bola poverená Dr. Anna Eliášová, PhD., s platnosťou od 1. augusta 2002 do doby konštituovania akademických orgánov fakulty a voľby dekanu. Týmto ju medzi nami čo najsrdečnejšie vítam. V tomto školskom roku, po úspešnom absolvovaní prijímacích skúšok na vysokú školu, nastúpi na štúdium na Fakultu zdravotníctva 120 študentov v dennej forme štúdia. Štúdium je 3-ročné a po ukončení štúdia získava absolvent titul bakalár (Bc.).

Od prvých oficiálnych krokov pôvodného návrhu rámcového projektu bakalárskeho štúdia ošetrovateľstva na Prešovskej univerzite uplynul viac ako jeden rok. Bolo to obdobie intenzívnych rokovaní a konzultácií na úrovni viacerých rezortov vlády Slovenskej republiky, Ministerstva

zdravotníctva, Ministerstva školstva, Ministerstva financií, predstaviteľov štátnej správy a samosprávy prešovského kraja, okresu a mesta, poslancov Národnej rady SR za Prešovský kraj, akademických orgánov Prešovskej univerzity, vedenia Strednej zdravotníckej školy v

Prešove, vedenia Nemocnice s poliklinikou v Prešove, aby sa projekt v konečnej podobe mohol predložiť na pre-

rokovanie Akreditačnej komisie, poradného orgánu vlády Slovenskej republiky. Návrh projektu zriadenia Fakulty zdravotníctva pri Prešovskej univerzite v Prešove vychádzal z Národného plánu rozvoja ošetrovateľstva,

ktorý je súčasťou kontinuálneho transformačného procesu plánovania v Slovenskej republike a programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky, ktorého zámerom je zmena zdravotného systému pre podporu vedného odboru ošetrovateľstva.

Zdĺhavým procesom bolo schvaľovanie projektu v Akreditačnej komisii. Aj napriek tomu, že projekt bol pozitívne hodnotený komisiou zloženou z odborníkov Akreditačnej komisie, nebolo konečné stanovisko Akreditačnej komisie naklonené zriadeniu Fakulty zdravotníctva, ale len ako ďalšej katedry pri Filozofickej fakulte. Minister školstva Slovenskej republiky priznal Prešovskej univerzite právo konať štátne skúšky v súlade s platným zákonom o vysokých školách platným od 1. apríla tohto roku a tento dokument sa stal základom pre zriadenie Fakulty zdravotníctva Prešovskej univerzity od 1. augusta 2002. Prešovská univerzita sa tak stala druhou vysokou školou na Slovensku, ktorá bude zabezpečovať štúdium pre stredný zdravotnícky personál kompatibilný s požiadavkami pre vstup Slovenska do Európskej únie.

Bol to proces skutočne náročný, ktorý si vyžadoval maximálne úsilie, obetavosť a pochopenie (Pokračovanie na 4. str.)

Fakulta zdravotníctva sa stala šiestou fakultou Prešovskej Univerzity

Rektor PU pri prejavu na slávnostnom zhromaždení

Minister školstva SR Peter Ponický priznal Prešovskej univerzite právo konať štátne skúšky v súlade s platným Zákom o vysokých školách

SLÁVNOSTNÝ PRÍPITOK PRED RECEPCIOU

Bratislava, 20. augusta 2002
Číslo: M/3532/2002
Číslo: SOČ-5002/2002/K3

ROZHODNUTIE

o zmene zriaďovacej listiny Nemocnice s poliklinikou Prešov

Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky ako zriaďovateľ štátnych zdravotníckych zariadení podľa ustanovenia § 24 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení neskorších predpisov a zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 303/1995 Z. z. o rozpočtových pravidlách v znení neskorších predpisov

mení

s účinnosťou od 1. septembra 2002

zriaďovaciu listinu Nemocnice s poliklinikou Prešov zo dňa 14. júna 1991 číslo: 1970/1991-A/XI-1 v znení Opatrenia Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky zo dňa 11. decembra 1991 číslo: 3909/1991-A, v znení zmeny zo dňa 10. decembra 1997 číslo: 2504/97-A-1855/97-OLP-Hr., v znení zmeny zo dňa 24. mája 2001 číslo: M/2353/2001, SOČ-1660/2001/Práv-So takto:

V texte sa vypúšťajú slová „Nemocnica s poliklinikou J.A. Reimana v Prešove“

a nahrádzajú sa slovami, ktoré znejú:

„Fakultná nemocnica s poliklinikou J.A. Reimana Prešov“

Roman Kováčik
Roman Kováčik
minister

ZRIAĐOVACIA LISTINA

REKTOR PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

Podľa § 10 ods. 4 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov, po vyjadrení Akreditačnej komisie poradného orgánu vlády Slovenskej republiky a na základe uznesenia Akademického senátu Prešovskej univerzity v Prešove č. 57/2002 zo dňa 24. júna 2002

zriaďuje

**Fakultu zdravotníctva Prešovskej univerzity
v Prešove**

Postavenie fakulty, rozsah samosprávnej pôsobnosti a práva fakulty, pôsobnosť orgánov akademickej samosprávy fakulty a základné princípy jej fungovania upravuje zákon, štatút a ďalšie vnútorné predpisy Prešovskej univerzity v Prešove a vnútorné predpisy fakulty.

Táto zriaďovacia listina nadobúda účinnosť 1. augusta 2002.

V Prešove 29. júla 2002

prof. PhDr. Karol Feč, CSc.
rektor
Prešovskej univerzity v Prešove

Karol Feč

Rector
Prešovskej univerzity
v Prešove

Prešov 1. augusta 2002
č. j.: 349/2002-R

POVERENIE

V súlade s ustanovením § 22 ods. 5 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov

poverujem

PhDr. Annu Eliášovú, PhD., nar. 11. 12. 1949, bytom Prešov, Sabinovská 10, zamestnankyňu Prešovskej univerzity v Prešove

vykonávaním funkcie dekana novozriadenej Fakulty zdravotníctva na Prešovskej univerzite v Prešove.

V rozsahu tohto poverenia poverená osoba je oprávnená na všetky úkony spojené s ustanovením orgánov akademickej samosprávy fakulty, doradením personálneho a organizačného zabezpečenia fakulty a so zabezpečením riadneho priebehu štúdia. Jej ďalšia pôsobnosť vyplýva zo zákona o vysokých školách a štatútu a ďalších vnútorných predpisov Prešovskej univerzity v Prešove.

Poverenie nadobúda účinnosť 1. augusta 2002. Jeho účinnosť končí vymenovaním dekana fakulty, alebo zrušením poverenia rektorom Prešovskej univerzity.

prof. PhDr. Karol Feč, CSc.
rektor PU

Karol Feč

Fakulta zdravotníctva sa stala šiestou fakultou Prešovskej univerzity

(Dokončenie z 2. strany.)

všetkých zainteresovaných strán riešiť problém a zámery z celospoločenského hľadiska. Takéto hľadisko Prešovskej univerzity bolo

Predsednícky stôl slávnostného zhromaždenia pri príležitosti otvorenia Fakulty zdravotníctva PU a Fakultnej nemocnice

aj zdôvodnením návrhu zriadenia Fakulty zdravotníctva Prešovskej univerzity. Naša univerzita napriek svojmu špecifickému postaveniu v sieti vysokých škôl na Slovensku, ktoré nie je možné porovnávať s dlhodobým stabilizovaným stavom na ostatných vysokých školách, zabezpečuje mimoriadne náročné úlohy v zložitých podmienkach. Je jedinou vysokou školou etablovanou v rozlohe najväčšom kraji, ktoré tvorí 18 % územia Slovenskej republiky, s najväčším počtom obyvateľstva takmer 14,5 % z celkového počtu obyvateľov Slovenska, s najväčšou mierou nezamestnanosti 25,44 %, s najnižším podielom obyvateľstva s vysokoškolským vzdelaním – len 4,4 %, s najväčším počtom národnostných menšín v kraji, s najväčšou koncentráciou rómskej populácie, v kraji so špecifickými obtiažnymi podmienkami pre jeho rozvoj.

Uvedené dôvody umožňujú tiež konštatovať, že systém rozdeľovania rozpočtových prostriedkov na vysoké školy v Slovenskej republike by mal vo významnej miere zohľadňovať prínos jednotlivých vysokých škôl pri zabezpečovaní celospoločenských potrieb, špecifické potreby a možnosti jednotlivých regiónov Slovenska.

Som rád, že dnes po piatich rokoch existencie Prešovskej univerzity v Prešove, môžem konštatovať, že sa nenaplnili pesimistické predpovede alebo prania o životaschopnosti a ďalšom napredovaní univerzity.

ZA VŠETKY UKAZOVATELE

poukážem len na skutočnosť nárastu počtu študentov na Prešovskej univerzite oproti školskému roku 1997/1998, kedy na univerzite študovalo vo všetkých formách štúdia celkom 5590 študentov. V školskom roku 2001/2002 študovalo na Prešovskej univerzite celkom 8419 študentov. Tento nárast študentov si vyžaduje veľkú náročnosť na priestorové a materiálne vybavenie, zvyšovanie ubytovacích kapacít pre študentov, s ktorými univerzita v súčasnosti zápasí. V prenajatých priestoroch pôsobí Gréckokatolícka boho-

slovecká fakulta, Pravoslávna bohoslovecká fakulta, nie je ukončená rekonštrukcia Pedagogickej fakulty, chýbajú nám študovne pre Univerzitnú knižnicu, kapacity pre ubytovanie študentov, ktoré by boli cenovo prístupné. Ako som už spomínal, Prešovská univerzita je jedinou verejnou vysokou školou v Prešovskom regióne, najväčšom kraji na Slovensku. Preto si zasluhuje aj náležitú pozornosť, aby mládež nášho kraja, aj zo sociálne slabších rodín, mala možnosť zvyšovať si vysokoškolské vzdelanie

v regióne za čo najnižších nákladov na štúdium. Naše študijné zameranie máme záujem naďalej rozširovať a prispôbovať potrebám regiónu a uplatneniu sa v praxi. Ide nám predovšetkým o skvalitnenie štúdia kompatibilného s požiadavkami Európskej únie.

Vážené dámy a páni, vážení hostia!

Touto cestou chcel by som poďakovať všetkým vám, ktorí ste sa akokoľvek mierou podieľali na podpore zámerov Prešovskej univerzity. Chcel by som poďakovať poslancom Národnej rady SR, ktorí pomohli presadiť v Národnej rade SR návrhy na pridelenie finančných prostriedkov vo výške 40 mil. Sk zo štátneho rozpočtu na kúpu a rekonštrukciu objektu Duklianskych tlačiarň pre potreby práve novozriadenej Fakulty zdravotníctva.

V súčasnosti na objekte Duklianske tlačiarne začali rekonštrukčné práce, kde I. etapa prác by mala byť ukončená v mesiaci január–marec 2003.

Chcel by som vysloviť presvedčenie, že dnešné slávnostné otvorenie Fakulty zdravotníctva PU a Fakultnej nemocnice s poliklinikou je dobrým príkladom vzájomnej spolupráce a porozumenia za spoločnú vec v regióne bez

rozdielu politickej príslušnosti a veríme, že v týchto intenciách budeme pokračovať aj v nastávajúcom volebnom období.

Veríme, že spoločnými silami túto dôveru nesklameme a vytvoríme postupne všetky podmienky pre úspešné zvládnutie úloh, ktoré nás čakajú.

Chcel by som popriať veľa úspechov a trpezlivosti hlavne poverenej dekanke Fakulty zdravotníctva Dr. Eliášovej pri zabezpečovaní štúdia, ktoré bude zatiaľ prebiehať v provízorných podmienkach Strednej zdravotníckej školy v Prešove, pri konštituovaní akademických orgánov fakulty a úspešnom završení voľby jej dekana.

Chcel by som popriať mnoho úspechov všetkým pracovníkom a pedagógom Fakulty zdravotníctva, aby sa náročné úlohy, ktoré ich v týchto dňoch čakajú v prostredí a kolektíve našej vysokej školy zvládli so vzájomným pochopením a ústretovosťou.

Chcel by som popriať mnoho úspechov našej novej Fakultnej nemocnici Jána Adama Reimana v Prešove, jej vedeniu, lekárom, sestram a celému personálu, dobrú pracovnú klímu a vytvorenie dobrých pracovných a materiálnych podmienok pre zvyšovanie kvality služieb a výchovu vysokoškolskej mládeže pre zdravotnícke kádre. Aby sa naplnili požiadavky Európskej únie a ciele vlády Slovenskej republiky, aby subjektom starostlivosti v novom poňatí ošetrovateľstva bol pacient-klient v širšom ponímaní jeho bio-psycho-sociálnych potrieb.

Dovoľte mi na záver, aby som Vám všetkým poprial hlavne pevné zdravie, veľa tvorivých síl, vzájomného porozumenia, tolerancie pri naplňovaní celospoločenských záujmov a rozvoji nášho regiónu a krásneho Slovenska.

Dovoľte mi na záver, aby som Vám všetkým poprial hlavne pevné zdravie, veľa tvorivých síl, vzájomného porozumenia, tolerancie pri naplňovaní celospoločenských záujmov a rozvoji nášho regiónu a krásneho Slovenska.

Minister zdravotníctva SR Roman Kováč odovzdáva MUDr. Petrovi Birošovi rozhodnutie o zmene zriaďovacej listiny Nemocnice s poliklinikou v Prešove na FAKULTNÚ NEMOCNICU

POZDRAVNÉ PREJAVY A BLAHOŽELANIA

ROMAN KOVÁČ, minister zdravotníctva SR

V pozdravnom prejave v úvode minister zdravotníctva SR Roman Kováč povedal: „Vytváranie priestorov pre výchovu úplne nových pracovníkov v zdravotníctve, kvalita sa ne-

meria len počtom prístrojov. Som rád, že práve Prešovská univerzita sa ujala takéhoto bakalárskeho štúdia.“ Minister zdravotníctva ďalej zdôraznil, že výchova zdravotných sestier a pô-

rodných asistentiek v sebe skrýva aj čas strávený pri lôžku pacienta, čo bude náročné hlavne pre personál nemocnice. Podrobne sa zaoberal aj úlohami nemocnice už v nových podmienkach, ako fakultnej. Ďalej zdôraznil, aby nemocnica mohla byť fakultnou, dostane prístroje a posilní sa jej onkologický program. Minister Roman Kováč ďalej povedal, že okrem financií pre novú fakultu najdôležitejší sú ľudia, ktorí vedia naučiť, lebo každá chyba je poškodením života, preto som profesorskému zboru povedal, aby boli na študentov prísni.

Roman Kováč nezabudol poďakovať riaditeľom nemocnice MUDr. Jánovi Sidorovi, bývalému riaditeľovi, MUDr. Petrovi Birošovi, primátorovi Prešova Ing. Jurajovi Kopčákovi i poslancom Národnej rady SR, že mohol nastať deň „D“. Zdôraznil, že hnacím motorom vzniku fakulty boli rektor PU prof. K. Feč a poverený riaditeľ fakultnej nemocnice MUDr. Peter Biroš. Na záver poďakoval všetkým tým, čo sa pričínili o zrod fakulty zdravotníctva a ubezpečil slávnostné zhromaždenie, že spolu s Prešovskou univerzitou i riadením Fakultnej nemocnice J. A. Reimana pripravíme sa, aby 1. októbra 2002 mohla začať výuka na Fakulte zdravotníctva PU.

MUDr. Peter BIROŠ riaditeľ Fakultnej nemocnice

Dnešný deň je pre zdravotníctvo v Prešovskom kraji i v Prešove historický. Celé generácie, ktorým patrí hlboká vďaka, sa pričínili o to, že Nemocnica v Prešove sa postupne vyvíjala nielen čo do veľkosti, ale aj úrovne a dlhé roky plnila funkciu Nemocnice s poliklinikou III. typu, ktorá patrila pre obyvateľov najväčšej spádovej oblasti

na Slovensku. Keď pred rokom a pol sa zrodila v hlavne dnes už deňkami Fakulty zdravotníctva p. Eliášovej myšlienka posunúť vzdelávanie sestier do formy vysokoškolského štúdia, nikto netušil, aký prevratný zmysel to bude mať. Pred malou chvíľou som prebral zriaďovaciu listinu Fakultnej nemocnice s poliklinikou J. A. Reimana v Prešove z rúk pána ministra zdravotníctva Romana Kováča a preto touto cestou chcem vysloviť v mene všetkých pracovníkov zdravotníctva v Prešove, ale i v kraji, úprimné poďakovanie za to, že pochopil, že tento ťažko skúšaný región Slovenska potrebuje nový impulz na vzdelávanie aj v oblasti zdravotníctva. Moje poďakovanie patrí všetkým, ktorí sa o to pričínili. Od pána rektora, akademických hodnostárov, predsedu VÚC, prednostu krajského úradu, primátora mesta, poslancov Národnej rady Slovenskej republiky z Prešovského kraja.

Vážení prítomní, dovoľte, aby som vás všetkých v mene zdravotníckych pracovníkov, ako aj osobne ubezpečil, že urobíme všetko preto, aby sme naplnili zmysel Fakultnej nemocnice ako výučbovej základne v plnom rozsahu. Je to výzva nielen pre nás, ale pre všetkých zainteresovaných, aby sme jednotne a plnohodnotne vytvárali podmienky pre úspešné plnenie študijných zámerov.

MUDr. Peter CHUDÍK predseda Prešovského samosprávneho kraja

Predseda Prešovského samosprávneho kraja MUDr. Peter Chudík najprv pozdravil účastníkov slávnostného zhromaždenia a zároveň vy- zdvihol regionálny princíp, teda, že všetci, ktorí

záležitosť mohli ovplyvňovať, vznik fakulty prijali za záujem číslo jedna. Prízvukoval, že vo všeobecnosti je vznik novej fakulty dlhodobý proces, no v Prešove sa mohol udiť v krátkom čase pre-

to, lebo je tu kvalitná Stredná zdravotná škola v Prešove, ktorá vychováva stredný zdravotnícky personál, kompatibilný s požiadavkami EÚ a na tomto sa dalo stavať. Na záver Peter Chudík poprial PU, vedeniu Fakulty zdravotníctva veľa dobrých študentov a úspechov vo vzdelávacom procese, najmä v jej začiatkoch štádiu existencie.

Ing. Juraj KOPČÁK primátor Prešova

Slávnostne uvedená fakulta ošetrovateľstva, prvá nová fakulta od vzniku Prešovskej univerzity pred piatimi rokmi, je dôkazom životaschopnosti vzdelávacej inštitúcie, ktorá tiež nevznikla jednoducho. Našla si miesto v rodine univerzít a tým, že sa rozšírila o novú fakultu,

potvrdila svoje ambície i spôsobilosť. I v tomto prípade je treba hovoriť o ťažkej ceste, o prekážkach a nepriazni. Na všetko zlé sa zabudne, dobré ostane. Teraz je nutné dokázať, že sústredený boj o to, aby pilotný projekt vysokoškolského vzdelávania zdravotníckych pracovníkov vyšiel, nebol napínaním nafuknutých svalov. Musíme dokázať, že sme svoje schopnosti neprecenili, že

v Prešove dokážeme vychovávať špičkových pracovníkov zdravotníctva, takých o akých bude záujem na celom svete. A že práve preto bude aj štúdium na tejto fakulte žiadané. To

nepôjde ak rovnako ako fakulta nebude fungovať i Fakultná nemocnica v Prešove. Pracovisko, ktoré vzniklo práve na tento účel, a pred ktorým rovnako ako pred fakultou stojí obrovské množstvo úloh. Verím, že bude zvládnuté a Fakultná nemocnica v Prešove sa stane spoľahlivým zázemím pre fakultu ošetrovateľstva a garanciou špičkových zdravotníckych služieb pre všetkých Prešovčanov i ľudí širokého okolia. Držme obidvom novovzniknutým inštitúciám palce a všetci sa pričíňme o to, aby v súťaži, pred ktorou stoja, obstáli. Na záver poprial všetkým zdravotníckym pracovníkom Fakultnej nemocnice, tak aj personálu a vedeniu Fakulty zdravotníctva veľa úspešných rokov pri realizácii v nastúpenej ceste.

Peter MAGDOLEN riaditeľ odboru vedy a techniky na vysokých školách

V mene Ministerstva školstva SR Peter Magdolen pozdravil slávnostné zhromaždenie pri príležitosti vzniku Fakulty zdravotníctva PU a zriadenia Fakultnej nemocnice v Prešove, ďalej povedal: „Želám vedeniu Fakulty zdravotníctva PU, aby vzdelanie našich sestier bolo plne kompatibilné s krajinami EÚ. Požiadavky sú zakotvené i v zákone o vzdelávaní sestier. Pokiaľ mi moje poznatky dovoľujú, neoceníteľnú pomoc a ústretovosť vidím v pomoci rektora PU prof. Karola Feča, ktorý bol hnacím motorom pri konštituovaní Fakulty zdravotníctva PU v Prešove. Vznikla FZ je výsledkom mravenčej práce zainteresovaných a verím, že bude prínosom v regionálnom meradle. Podobne aj vznik Fakultnej nemocnice je významným prvkom transformácie zdravotníctva v Prešovskom regióne a domnievam sa, že povedie ku skvalitneniu a zlepšeniu dostupnosti zdravotníckych služieb pre pacientov na východe Slovenska.“ Na záver Peter Magdolen vyslovil presvedčenie, že Prešov sa dostane na vyššiu úroveň, čo rozhodne vítajú aj zdravotnícki pracovníci, ktorým sa otvárajú možnosti realizovať sa aj na FZ PU. Poďakoval všetkým tým, čo sa najviac pričínili a poprial vedeniu FZ a vedeniu Fakultnej nemocnice, aby začatá práca sa plne realizovala.

Chronológiu vzniku Fakulty zdravotníctva PU nám v krátkosti priblížil prorektor PU doc. dr. Jozef Pavelka, CSc.

Začalo to marcom 2001 kedy bol vypracovaný rámcový projekt Fakulty ošetrovateľstva. Zaslúžila sa o to Dr. Eliášová, PhD., a kolektív učiteľov SZŠ.

A ďalej pokračovalo:

29. jún 2001 – stretnutie vedenia PU s poslancami NR SR a predstaviteľmi orgánov štátnej správy a miestnej samosprávy na pôde MÚ v Prešove – zjednotenie sa na prioritách rozvoja PU v Prešove vo vzťahu k potrebám mesta a regiónu a stanovenie vypracovania projektu FZ a SŠ (termín – 15. júla 2001 – zodp. Pavelka, na obrázku).

Júl 2001 – vypracovanie nového Rámcového projektu zriadenia FZ a SŠ PU a jeho zaslanie MZ SR.

12. 10. 2001 – stretnutie predstaviteľov PU s poslancami NR SR a vrcholnými predstaviteľmi orgánov štátnej správy a miestnej samosprávy na pôde PU – dohoda, že:

- rozvoj PU je jednou z ústredných priorít zameraných na rozvoj regiónu i rozvoj univerzity v medzinárodnom kontexte,
- podpora vzniku nových fakúlt PU – Fakulta zdravotníctva, Fakulta manažmentu, Fakulta telesnej výchovy a športu, prípadne ďalších fakúlt v zmysle strategických plánov regionálneho i národného rozvoja,
- podpora priestorového, personálneho a materiálno-technického zabezpečenia uvedených fakúlt a celkového rozvoja PU.

19. 10. 2001 – predloženie skrátenej verzie projektu FZ a SŠ PU poslancom NR SR a jeho prerokovanie s poslancami na pôde PU (podklad pre návrh poslancov na pridelenie 40 mil. Sk zo štátneho rozpočtu na priestorové, materiálno-technické a personálne zabezpečenie vzniku FZ a SŠ PU v Prešove).

31. 10. 2001 – mimoriadne zasadnutie vedenia PU – rozhodnutie o zmene, t. j., že pre Fakultu zdravotníctva sa bude zabezpečovať objekt bývalých Duklianskych tlačiarň v Prešove a nie objekt bývalých kasární A. Zápotockého v Prešove.

22. 1. 2002 – zasadnutie R. Kováča s Feč, Kluvanec, J. Kopčák, Vrzdák – rokovanie k postupu vzniku FZ na PU v Prešove a UKF v Nitre.

24. 1. 2002 – žiadosť rektora voči prof. Bukovskému, predsedovi AK AR o skoré prerokovanie a vyjadrenie sa k projektu FZ a SŠ na PU v Prešove.

12. 2. 2002 – na podnet PU list M. Dzurindu adresovaný prof. Bukovskému – vzhľadom na časovú tieseň žiadosť o urýchlenie prerokovania akreditácie FZ a SŠ PU v Prešove.

12. 2. 2002 – pracovná porada MZ SR, MŠ SR, zástupcov SŠ a VŠ a členov AK SR – k príprave sestier a pôrodných asistentiek v SR, očakávané zmeny, možnosti, postup uskutočnenia zmien (Eliášová, Pavelka). 25. 3. 2002 – žiadosť rektora voči M. Ftáčnikovi, ministrom školstva SR o vyjadrenie k projektu FZ a SŠ PU v Prešove.

5. 3. 2001 – žiadosť R. Kováča voči Fečovi – o vyjadrenie k časovému horizontu novej transformácie SZŠ na FZ a SŠ PU.

– hodnotiaci správa PS AK SR,
– prerokovanie projektu FZ PU v AK SR,

- doručenie zápisnice z rokovania AK SR na PU,
- priznanie práva PU konať štátne skúšky v Bc. štúdiu ošetrovateľstva a pôrodná asistencia,
- schválenie zriadenia FZ PU v AS PU,
- menovanie Dr. Eliášovej, PhD., štatutárkou (dekankou) FZ PU,
- podpis zriaďovacej listiny FZ PU,
- delimitácia mzdových fondov so SZŠ na FZ PU, slávnostný akt z príležitosti vzniku FZ PU, menovania dekanky FZ PU a odovzdania zriaďovacej listiny Fakultnej nemocnice v Prešove, 5. 4. 2002 – zaslanie projektu zriadenia FZ a SŠ členom pracovnej skupiny AK SR.

8. 3. 2002 – súhlas MŠ SR na vypracovanie projektovej dokumentácie rekonštrukcie objektu Duklianskych tlačiarň pre potreby FZ PU.

19. 4. 2002 – súhlas MF SR a MŠ SR (26. 4. 2002) so začatím stavby Rekonštrukcia objektu Duklianskych tlačiarň pre účely zriadenia FZ PU.

23. 4. 2002 – zasadnutie pracovnej skupiny AK SR na PU.

27. 6. 2002 – žiadosť rektora voči p. R. Kováčovi, ministrom zdravotníctva SR o delimitáciu mzdových fondov zo SZŠ na FZ PU a preradenie nemocnice v Prešove do kategórie Fakultná nemocnica.

3. 7. 2002 – vymenovanie členov komisie pre vypracovanie projektu FZ a SŠ PU rektorom PU (predsa – Pavelka, členovia – Belejanič, Tokárová, Gula).

12. 7. 2001 – zaslanie návrhu projektu zriadenia FZ a SŠ PU v Prešove – Kováč, Ftáčník, Magvaši, Kopčák, Polačko, Benč, Kužma.

10. 9. 2002 – prijímacie konanie na FZ PU v Prešove.

Uskutočnené mnohé rokovania Feča, Pavelku, Eliášovej a Gulu s poslancami NR SR, s predstaviteľmi vrcholných orgánov štátnej správy (ministerstvá, VÚC, KU, OÚ) a miestnej samosprávy súvisiace so zabezpečením vzniku FZ PU a odkúpením objektu bývalých Duklianskych tlačiarň pre zabezpečenie priestorových potrieb FZ PU.

Vzdelávať sa bude 120 študentov

Ako nás informovala poverená dekanka Fakulty zdravotníctva PU PhDr. Anna Eliášová, PhD., ktorá je súčasne riaditeľkou Prešovskej SŠZ v prvom akademickom školskom roku sa bude na fakulte vzdelávať 120 študentov v trojročnom bakalárskom štúdiu v odboroch pôrodná asistencia a ošetrovateľstvo. V súčasnosti sa ešte pracuje na aktualizovaní akreditačnou komisiou schváleného štúdiijného programu. Okrem prvákov budú môcť aj druháci z doterajšieho pomaturitného štúdia, po splnení určitých podmienok, pokračovať na novovzniknutej fakulte (v prvom semestri budú musieť absolvovať prvý ročník).

Kde sa bude vyučovať

Štúdium sa bude zatiaľ realizovať v priestoroch SZŠ do zrekonštruovania budovy bývalých tlačiarň. Do pol roka sa musí konštituovať senát, ostatné orgány akademickej obce a bude zvolený aj dekan fakulty. Pedagogickú časť výučby zabezpečujú súčasní pedagógovia SZŠ, prešovská nemocnica III. typu sa stáva rozhodnutím MZ SR Fakultnou nemocnicou a štyri katedry (chirurgie, pediatrie, interného lekárstva a gynekologicko-pôrodníka) budú viesť odborníci spomedzi zamestnancov nemocnice.

Šancu dostávajú aj tretiaci

Šancu dokonca dostávajú aj tretiaci, ale za cenu straty poldruha roka štúdia. Je na každom z nich, ako sa rozhodne, podľa kritérií však sestra bude tá, ktorá absolvuje vyššie odborné štúdium bakalárske a magisterské; štvorročné štúdium na stredných zdravotníckych školách teraz absolvujú zdravotnícki asistenti s odlišným zameraním.

Oceňujeme prácu tých, ktorí sa podieľali na zriadení Fakulty zdravotníctva PU

1. prof. PhDr. Karol Feč, CSc.	12. Mgr. Silvia Žultáková
2. doc. PaedDr. Jozef Pavelka, CSc.	13. Mgr. Slávka Kápošová
3. prof. ThDr. Imrich Belejanič, CSc.	14. Ing. Mária Blašková
4. Ing. Igor Gula	15. Ing. Mária Nováková
5. Dr. Štefánia Andraščíková	16. Mária Zelinková
6. Dr. Ľubica Derňárová	17. Monika Šarišská
7. Mgr. Ľubica Rybárová	18. Adela Menceľová
8. Ing. Stanislav Fedor	19. Monika Mravová
9. PhDr. Emília Sidorová	20. Helena Lažová
10. Mgr. Jana Bačišinová	PhDr. Anna Eliášová, PhD.,
dekanka FZ PU
11. Dr. Iveta Ondriová	

Ministerstvo zdravotníctva SR vyslovuje poďakovanie PU

Prešovská univerzita dostala ďakovný list od Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky v ktorom vyslovuje poďakovanie PU, menovite jeho rektorovi prof. PhDr. Karolovi Fečovi, CSC., za prípravu slávnostného otvorenia Fakulty zdravotníctva a Fakultnej nemocnice v Prešove. V liste sa uvádza:

Vážený pán rektor,
dovoľte mi týmto úprimne sa Vám poďakovať za spoluprácu pri príprave a realizácii slávnostného aktu otvorenia Fakulty zdravotníctva na Prešovskej univerzite a odovzdania zriaďovacích listín FNŠP J. A. Reimana v Prešove. Celý priebeh programu, jeho slávnostný charakter, významné osobnosti zúčastnené na podujatí ešte podčiarkli nesporný význam týchto dvoch udalostí.

Spoločne s Vami sa teším, že Vaša univerzita včerašou slávnosťou rozšírila spektrum predmetov, ktoré vyučuje na svojej pôde. Som hlboko presvedčený, že Prešovská univerzita pod Vaším vedením a v spolupráci s Fakultnou nemocnicou v Prešove dokáže zabezpečiť najkvalitnejší priestor pre praktickú výučbu študentov a že tak Váš kolektív vysokoškolských pedagógov spoločne s tímom pracovníkov nemocnice budete významným článkom v procese prípravy nových zdravotníckych pracovníkov. Verím, že z Fakulty zdravotníctva Prešovskej univerzity budú vychádzať špičkoví zdravotnícki pracovníci.

S úctou Martin Urmanič, riaditeľ odboru pre styk s verejnosťou, MZ SR

Jej cesta osobným a pracovným životom

PhDr. Anna Eliášová, PhD., (53) poverená vykonávaním funkcie dekanke Fakulty zdravotníctva Prešovskej univerzity.

Narodila sa v Mlynici, okr. Poprad. Svojú pedagogickú dráhu začala po skončení FF UK v Bratislave, ktorú ukončila v roku 1986. Jej cesta osobným i pracovným životom je pestrá a bohatá. S tým čo dosiahla na vysokej škole sa neuspokojila. Už v roku 1987 urobila rigoróznú skúšku na FF UK a dosiahla titul PhDr. Hneď v tomto roku nastúpila pracovať na Ministerstvo zdravotníctva SR v Bratislave a zároveň absolvovala prípravu pedagogických pracovníkov na nové poňatie obsahu a metód vzdelávania na stredných školách. Od roku 1995 až 2000 absolvovala niekoľko kurzov zdravotníckych manažérov, kurz Efektívny manažmet, inštitút pre ďalšie vzdelávanie pracovníkov v zdravotníctve v Bratislave. Na Metodickom centre SR v Prešove absolvovala prípravu vedúcich pedagogických pracovníkov. Najplodnejším rokom bol rok 2002, keď na Trnavskej univerzite obhájila prácu z oblasti: Príprava pedagogických pracovníkov na nové poňatie obsahu a metód vzdelávania na zdravotných školách, čím dosiahla vedecko-akademickú hodnosť PhD.

Dr. Anna Eliášová má aj bohatú prax. Jej prácu dobre poznajú

a úspešne hodnotia na Okresnom ústave národného zdravia v Poprade, kde pracovala na Gynekologicko-pôrodnickom oddelení ako ženská sestra pri lôžku, podobne na OÚNZ v Prešove, kde takmer tri roky pokračovala v začatej práci v Poprade.

Od roku 1975 pôsobila ako učiteľka odborných predmetov na SZŠ v Prešove a od roku 1992 doteraz ako jej riaditeľka.

Od 1. 8. 2002 pracuje ako poverená dekanke FZ PU.

Ďalšie aktivity poverenej dekanke sú širokospektrálne, interdisciplinárne a preto nie je možné ich na vymedzenom priestore vymenovať. Osobitne však treba pripomenúť jej tvorivú vedeckú činnosť počas ktorej sa zaslúžila o pozitívne výsledky v tejto veľmi náročnej a pre aplikačnú prax potrebnej činnosti.

je pestrá a bohatá

Je členkou poradného zboru pri Ministerstve zdravotníctva SR, expertnej skupiny

za SZŠ pri MŠ SR, viceprezidentkou Rady asociácie stredných zdravotných škôl, členkou skúšobnej komisie pre I. a II. kvalifikačnú skúšku učiteľov stredných zdravotných škôl pri MZ SR.

Nepreostávala ani v publikačnej činnosti. Publikovala práce ako spoluautorka učebnice pre SZŠ (manažmet v ošetrovatelstve). Je autorkou učebnice pre SZŠ „Pôrodné ošetrovatelstvo“. Publikovala niekoľko desiatok článkov v zdravotníckych novinách, *Revue ošetrovatelstva*, a regionálnych novinách. Má niekoľko nepublikovaných prác, ktoré postupne budú uverejnené. Vyznačuje sa humánymi charakterovými vlastnosťami, je priateľská, medzi študentami a spolupracovníkmi požíva prirodzenú autoritu.

Želáme poverenej dekanke pevné zdravie, osobné a rodinné šťastie a ďalších pracovných úspechov v pedagogicko-vedeckej činnosti i pri riadení Fakulty zdravotníctva PU.

-R-

Rekonštrukcia objektu bývalých Duklianskych tlačiarň pre novozriadenú FZ PU pokračuje

Na základe žiadosti Prešovskej univerzity v Prešove a potrebných podkladov, MŠ vydalo súhlas dňa 8. 3. 2002 na vypracovanie projektovej dokumentácie na predmetnú stavbu. Podkladom bol list vlastníctva č. 9744, vydaný 11. 2. 2002 z ktorého vyplýva vlastníctvo PU.

Z vypracovaného stavebného zámeru bola stanovená aj predpokladaná cena na rekonštrukciu objektu. Je potrebné povedať, že jednotlivé objekty sme prevzali v značne schátralom stave, niekoľko rokov neužívaných. Zub času vykonal svoje a jestvujúce zariadenia rozvodov elektroinštalácie, plynu, vodovodu, kanalizácie a ďalších stavebných častí je potrebné nanovo vybudovať.

Vzhľadom na predchádzajúci charakter a účel objektov – výrobný proces, je potrebné tieto prestavať na školské účely, v rozsahu a v kvalite zodpovedajúcej akademickej pôde a postaveniu univerzity. Budovy vyžadujú celkovú rekonštrukciu miestností, výmenu podláh, okien a ďalších stavebných prvkov, v nevyhovujúcom stave je časť strechy, kotolňa, vnútorné rozvody el. inštalácie, ústredného kúrenia a pod. Z uvedených skutočností je zjavné, že rekonštrukcia v takom veľkom rozsahu a finančných možnosti musí byť rozdelená na niekoľko rokov.

Predpokladaný náklad celkovej rekonštrukcie

objektov je podľa predloženej projektovej dokumentácie a spracovaného rozpočtu, vychádzajú z dispozície cca 98 mil. Sk. MŠ SR prideliť na uvedenú stavbu v roku 2002 celkom 40 mil. Sk, pričom v tomto sú zahrnuté náklady na zriadenie samotnej fakulty, materiálové, personálne a pries-

Termín ukončenia I. etapy výstavby je marec 2003

torové vybavenie. Výber zhotoviteľa projektovej dokumentácie bol zrealizovaný v mesiaci apríl 2002 po súhlase danom z MŠ SR pod č. 186/2002-93.

Zmluva so zhotoviteľom projektovej dokumentácie stavby bola uzavretá v súlade so zákonom č. 263/99 Z.z. o verejnom obstarávaní v znení zákona č. 557/2001 Z.z. (ďalej zákon). Uchádzači, ktorí sa zúčastnili verejného obstarávania predložili svoje ponuky komisii menovanej na tento účel, rektorom PU.

Generálnym projektantom vyhotovenia projektovej dokumentácie je osvedčený architektonický ateliér pod vedením Ing. arch. Pavla Lieskovského z Prešova. Projekt je riešený tak, aby bolo možné odovzdať do užívania samostatnú funkčnú časť. Rozsah odovzda-

nia je závislý od vyčíslenia nákladov nevyhnutných súčastí objektov, ako kotolňa, inžinierske siete, stavebná časť a ďalšie.

Zo spracovanej projektovej dokumentácie a pridelených finančných prostriedkov je zjavné, že celá rekonštrukcia objektov bývalých Duklianskych tlačiarní je rozdelená do niekoľkých etáp, čo sťažuje pracovné podmienky účastníkov tohto procesu.

Výber zhotoviteľa realizácie stavby bol uskutočnený v mesiaci august 2002 z troch uchádzačov, ktorí predložili svoju ponuku. Realizátorom stavebno-rekonštrukčných prác je prešovská stavebná firma Unistav, s.r.o., Prešov, ktorej referencie potvrdzujú dodržanie zmluvne uzatvorených podmienok.

V súčasnosti sa realizujú stavebné práce na vybúvaní jestvujúcich stavebných konštrukcií a montáž prípojok.

Ing. Karol Gabányi, ved. invest. odd. PU

V týchto objektoch bude po rekonštrukcii sídliť Fakulta zdravotníctva PU

Časť predsedníctva slávnostného zhromaždenia. Prvá zľava PhDr. Anna Eliášová, PhD., prof. Karol Feč, rektor PU, MUDr. Peter Biroš, riaditeľ FN, predseda Akademického senátu PU prof. Ján Birčák

vateľského procesu (ide o systematickú, racionálnu a individualizovanú metódu plánovania, poskytovania a dokumentovania ošetrovateľskej starostlivosti a pôrodnej asistencie).

Cieľom ošetrovateľského procesu je: 1. určiť skutočné alebo predpokladané problémy osoby v súvislosti so starostlivosťou o zdravie, 2. naplánovať uspokojenie zistených potrieb, 3. vykonať, dokumentovať a vyhodnotiť špecifické ošetrovateľské zásahy na ich uspokojenie. Zákonodarcu ďalej upravil, že súčasťou ošetrovateľského procesu je určenie ošetrovateľskej diagnózy

• spoluprácu s ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi a s inými odbornými pracovníkmi v zdravotníctve príslušného zdravotníckeho zariadenia a spoluprácu s inými fyzickými osobami a s právnickými osobami pri plánovaní, poskytovaní, koordinácii a vyhodnocovaní ošetrovateľskej starostlivosti.

Prax pôrodnej asistentky je riadenie a poskytovanie primárnej, sekundárnej a následnej pôrodnej asistencie metódou ošetrovateľského procesu. Prax pôrodnej asistencie obsahuje najmä

- určovanie potrieb pôrodnej asistencie a ošetrovateľských potrieb a zdrojov ich zabezpečenia,
- vedenie dokumentácie pôrodnej asistencie a ošetrovateľskej dokumentácie, ktoré sú súčasťou zdravotnej dokumentácie (§ 16 zákona č. 277/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov), a vyhodnocovanie výsledkov pôrodnej asistencie a ošetrovateľskej starostlivosti,
- starostlivosť o reprodukčné zdravie,
- výchovu zdravotníckych pracovníkov v pôrodnej asistencii a k profesionálnej etike,
- spoluprácu s ostatnými zdravotníckymi pracovníkmi a s inými odbornými pracovníkmi v zdravotníctve príslušného zdravotníckeho zariadenia a spoluprácu s inými fyzickými osobami a s právnickými osobami pri plánovaní, poskytovaní, koordinácii a vyhodnocovaní ošetrovateľskej starostlivosti a pôrodnej asistencie.

Na sestru, ktorá vykonáva povolanie sestry, a na pôrodnú asistentku, ktorá vykonáva povolanie pôrodnej asistentky, sa počas trvania služobného pomeru v ozbrojených silách a v ozbrojených zboroch tento zákon nevzťahuje okrem Etického kódexu sestry a Etického kódexu pôrodnej asistentky. Pre potreby tohto periodika žiada sa ešte dodať, že sestra poskytuje ošetrovateľskú starostlivosť samostatne alebo za asistencie lekára. Pôrodná asistentka poskytuje pôrodnú asistenciu tiež buď samostatne alebo za asistencie lekára.

Na záver uvádzame, že zákon č. 311/2002 Z.z. upravil o.i. ďalšie vzdelávanie a sústavné vzdelávanie sestier a pôrodných asistentiek. Jeho druhá časť sa týka zriadenia komory ako samosprávnej stavovskej organizácie, ktorá je právnickou osobou so sídlom v Bratislave. Do tejto časti sú implikované úlohy komory, členstvo v komore, register, otázky súvisiace s odmietnutím zápisu do registra a s vylúčením z registra, ďalej sú tu práva a povinnosti členov komory, orgánov komory (snem, rada, prezident, Registračný výbor pre sestry a Registračný výbor pre pôrodné asistentky, disciplinárna komisia a kontrolný výbor).

Doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., PU

Etický kódex sestry uverejníme v nasledujúcom vydaní nášho periodika PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

Povolanie sestry a povolanie pôrodnej asistentky upravuje osobitný zákon

Národná rada SR 16. mája 2002 sa uzniesla na zákone č. 311 o povolaní sestry, o povolaní pôrodnej asistentky, o Slovenskej komore sestier a pôrodných asistentiek a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 14/1992 Zb. o Slovenskej komore stredných zdravotníckych pracovníkov a o Slovenskej komore zubných technikov, ktorý nadobúda účinnosť 1. augusta 2002 okrem § 7 ods. 6 a § 28 ods. 1, ktoré nadobúdajú účinnosť vstúpom Slovenskej republiky do Európskej únie.

PREDMET ZÁKONNEJ ÚPRAVY

Tento zákon upravuje: povolanie sestry a povolanie pôrodnej asistentky; odborné zásady a etické zásady výkonu povolania sestry a povolania pôrodnej asistentky; reguláciu výkonu povolania sestry a povolania pôrodnej asistentky, ako aj vznik, postavenie, práva a povinnosti Slovenskej komory sestier a pôrodných asistentiek (ďalej len „komora“).

Povolanie sestry a povolanie pôrodnej asistentky

Povolanie sestry na účely tohto zákona je súbor činností, ktoré vykonáva sestra pri poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti (pozri § 20a zákona č. 277/1994 Z.z. o zdravotnej starostlivosti v znení zákona č. 118/2002 Z.z.), vyžadujúce získanie odbornej spôsobilosti podľa osobitných predpisov.

Povolanie pôrodnej asistentky na účely tohto zákona, je súbor činností, ktoré vykonáva pôrodná asistentka pri poskytovaní pôrodnej asistencie (pozri § 20a zákona č. 277/1994 Z.z. v znení zákona č. 118/2002 Z.z.), vyžadujúce získanie odbornej spôsobilosti podľa osobitných predpisov.

Povolanie sestry a povolanie pôrodnej asistentky sa vykonáva

a) v pracovnoprávnom vzťahu (zákon č. 311/2001 Z.z. Zákonník práce v znení neskorších predpisov a zákon č. 313/2001 Z.z. o verejnej službe v znení neskorších predpisov),

b) na základe povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti (pozri zákon č. 277/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov) alebo

c) ako činnosť spolupracujúcej osoby držiteľa povolenia na poskytovanie zdravotnej starostlivosti, ktorým je fyzická osoba (pozri už citovaný zákon č. 277/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Pripomínáme, že sestra na účely tohto zákona je osoba, ktorá vykonáva ošetrovateľskú prax a je zapísaná v Registri sestier a pôrodných asistentiek na účely tohto zákona je osoba, ktorá vykonáva prax pôrodnej asistentky a je zapísaná v Registri pôrodných asistentiek. Akcentujeme, že súbor činností u povolania sestry a povolania pôrodnej asistentky (ako boli prezentované vyššie – porov. tiež ods. 1 a 2 § 2 zákona) sa vykonáva metódou ošetro-

(je to označenie skutočných a predpokladaných stavov a situácií u osoby alebo skupiny osôb, ktoré vyžadujú poskytnutie ošetrovateľskej starostlivosti alebo poskytnutie pôrodnej asistencie na ich zmiernenie alebo úplné odstránenie).

Ošetrovateľská prax zákonodarcu definuje ako praktické uskutočňovanie činnosti sestry a pôrodnej asistentky. – pri poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti a pôrodnej asistencie

– pri výučbe ošetrovateľstva a pôrodnej asistencie,

– pri riadení a poskytovaní primárnej, sekundárnej a následnej ošetrovateľskej starostlivosti metódou ošetrovateľského procesu.

Ošetrovateľská prax obsahuje najmä

• určovanie ošetrovateľských potrieb a zdrojov ich zabezpečenia,

• vedenie ošetrovateľskej dokumentácie, ktorá je súčasťou zdravotnej dokumentácie (§ 16 zákona číslo 277/1994 Z.z. v znení neskorších predpisov), a vyhodnocovanie výsledkov ošetrovateľskej starostlivosti,

• výchovu pacienta k podpore, udržiavaniu a obnove zdravia, poskytovanie informácií o potrebnej ošetrovateľskej starostlivosti,

• výchovu zdravotníckych pracovníkov v ošetrovateľstve a k profesionálnej etike,

Nový mesačník pre ošetrovateľstvo

Vychádza od januára 2002. Čo prináša?

– Odborné články zdravotných sestier, pôrodných asistentiek i lekárov, dáva priestor na výmenu poznatkov a skúseností z ošetrovateľskej praxe, mapuje súčasný stav a smerovanie povolania zdravotnej sestry a pôrodnej asistentky, venuje sa problematike agentúr ošetrovateľskej starostlivosti a výučby ošetrovateľstva.

V septembrovom čísle, ktoré už vyšlo, si okrem iného môžete prečítať:

Perspektíva: Univerzitné vzdelávanie sestier

- Nezabudli ste na registráciu?
- Quo vadis pôrodné asistentky?
- Na skusoch v Rakúsku
- Sporné pracovné zaradenie

Skúsenosti s registráciou = Ako proti stresu = Z odborných konferencií

Sestra

68. číslo: mesiacník pre ošetrovateľstvo • september 2002 • 48 Sk

Až sedemdesiat percent pacientov nemoci má nutričný deficit. Po roku 1990 u nás stúpol počet chorých na tuberkulózu, pretože ľudia sačali krotiť na strave.

Výživa je dôležitou súčasťou liečby

Tematický zväzok 35 Gastroenterológia

Tematický zväzok 36 Plastická chirurgia

Vydáva:

Rektorát PU Prešov. Kontakt na redakciu: tel.: (051) 773 32 31-4, Ulica 17. novembra č. 1, 081 16 Prešov

Predseda redakčnej rady a vedúci redaktor: doc. PhDr. Michal Rusinko, CSc. Členovia redakčnej rady: prof. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc., doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., prof. PhDr. Ladislav Šimon, CSc., Ing. Peter Halko, PhDr. Viliam Tarjány, Mgr. František Dancák, doc. Ján Zozulák, doc. Milan Porták, CSc., PhDr. Ján Bartko, Andrej Bañas – výtvarník, Mgr. Ľubomír Krajčák – fotograf.

Univerzitný časopis vychádza ako dvojmesačník, päťkrát ročne pre vlastnú potrebu.

Za grafickú a jazykovú úpravu zodpovedá Miroslav Mudrák. Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

(Nepredajné)

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

PERIODIKUM AKADEMICKÉJ OBCE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

PREŠOV SEPTEMBER–OKTÓBER 2002

ROČNÍK VI.

č. 7–8 / 2002

**PRÍHOVOR REKTORA PU prof. PhDr. KAROLA FEČA, CSc., NA CELOUNIVERZITNOM OTVORENÍ AKADEMICKÉHO
ROKA 2002/2003 DŇA 30. SEPTEMBRA 2002 VO VEĽKEJ SÁLE KRAJSKÉHO ÚRADU V PREŠOVE**

AKADEMICKÝ ROK 2002/2003 ZNAMENÁ PRE PREŠOVSKÚ UNIVERZITU

ÚSPEŠNÉ ZAVRŠENIE PIATEHO ROKU JEJ SAMOSTATNEJ EXISTENCIE

30. septembra 2002 sa uskutočnilo vo veľkej sále Krajského úradu v Prešove slávnostné otvorenie nového školského roka na Prešovskej univerzite.

Pedagogický zbor a študenti, najmä prvých ročníkov šiestich prešovských fakúlt (už aj fakulty zdravotníctva), privítali medzi sebou rektora PU prof. dr. Karola Feča, CSc., zástupcu Ministerstva školstva SR Emila Pichu, riaditeľa kancelárie MŠ, Jaroslava Asmana, konzula Ukrajiny na Slovensku, prorektorov PU a akademických funkcionárov jednotlivých fakúlt PU, predsedu Akademického senátu PU a predsedov AS jednotlivých fakúlt. Prítomní boli aj funkcionári krajských a okresných orgánov a VÚC, ako aj predstavitelia mesta Prešov. Účastníci medzi sebou privítali jeho blaženstvo ThDr. Nikolaja, arcibiskupa prešovského, metropolitu českých krajín a Slovenska a jeho excelenciu dr. h.c. Mons. Jána Hirku, prešovského diecézneho biskupa a ďalších cirkevných hodnostárov. Po otvorení a privítaní účastníkov slávnostného zhromaždenia prorektorom profesorom ThDr. Imrichom Belejkanícom, CSc., slávnostný prejav predniesol rektor PU prof. dr. Karol Feč, CSc. Na slávnosti vystúpil aj zástupca ministerstva školstva SR Emil Picha, riaditeľ kancelárie MŠ.

V úvode svojho prejavu rektor povedal, že v živote vysokej školy prežívame spoločne významné akademické chvíle, medzi ktoré nepochybne patrí otvorenie akademického roka.

Preto mi dovoľte, aby som Vás všetkých srdečne privítal na tejto našej slávnosti pri vstupe do nového akademického roka 2002/2003 Prešovskej univerzity. (Pokračovanie na 2. strane.)

Rektor PU prof. PhDr. K. Feč, CSc., pri prejave

Pohľad na akademických funkcionárov fakúlt a účastníkov zhromaždenia

AKADEMICKÝ ROK 2002/2003 ZNAMENÁ PRE PREŠOVSKÚ UNIVERZITU ÚSPEŠNÉ ZAVRŠENIE PIATEHO ROKU JEJ SAMOSTATNEJ EXISTENCIE

Predsednícky stôl slávnostného zhromaždenia

(Pokračovanie z 1. strany.)

Zvlášť chcel by som privítať študentov I. ročníkov našich šiestich fakúlt, ktorí po prvýkrát vstupujú na pôdu našej Alma mater plní očakávania, spoznávania nového prostredia a elánu pre naplnenie svojich životných cieľov. Dnešné slávnostné stretnutie sa pre vás stáva symbolom nového poznania i zárukou, že spoločnými silami chceme vytvoriť tie najlepšie možnosti a podmienky pre pokojné a vysoko odborné vzdelávanie.

V tomto školskom roku sa stala súčasťou Prešovskej univerzity nová **Fakulta zdravotníctva s akreditovaným právom konať štátne skúšky** v študijnom odbore bakalárskeho štúdia ošetrovateľstvo a pôrodná asistencia. Tieto práva boli priznané rozhodnutím ministra školstva Slovenskej republiky p. **Petrom Ponickým** 17. júna 2002. Funkciou dekanky Fakulty zdravotníctva bola poverená **Dr. Anna Eliášová, PhD.**, s platnosťou od 1. augusta 2002 do doby konštituovania akademických orgánov fakulty a voľby dekana.

V tomto školskom roku, po úspešnom absolvovaní prijímacích skúšok, na vysokú školu nastúpi na štúdium na Fakultu zdravotníctva celkom 260

Odbornú kvalitu akademickej obce Fakulty zdravotníctva tvorí 34 členov, ktorí až na jedného, všetci majú vysokoškolské vzdelanie a navyše ôsmi sú v doktorských štádiách. V štátnom rozpočte na tento rok je účelovo vyčlenených **40 miliónov korún** na zriadenie uvedenej fakulty. Lokalizovaná bude v bývalom objekte **Duklianskych tlačiarň**, ktorý sa teraz pre jej potreby rekonštruuje.

TENTO ROK NA UNIVERZITE BUDE ŠTUDOVAŤ OKOLO 9000 ŠTUDENTOV

Súčasťou odbornej prípravy tejto fakulty budú výučbové pracoviská novozriadenej Fakultnej nemocnice s poliklinikou **Jana Adama Reimana** v Prešove. Tohto povýšenia sa jej dostalo práve zriadením Fakulty zdravotníctva Prešovskej univerzity a to rozhodnutím ministra zdravotníctva **Romana Kováča** o zmene zriaďovacej listiny bývalej Nemocnice s poliklinikou **Jana Adama Reimana** v Prešove s účinnosťou od 1. septembra tohto roku. Podľa vyjadrenia jej riaditeľa **MUDr. Petra Biroša**, bude to pre fakultnú nemocnicu znamenať zlepšenie po ekonomickej a odbornej stránke a získanie vyšších prostriedkov zo štátneho rozpočtu na jej prístrojové vybavenie. Veríme, že týmto krokom Prešovská univerzita v Prešove prispeje aj k zvýšeniu úrovne zdravotníctva v našom regióne.

prírodných vied a **Pravoslávna bohoslovecká fakulta** s viac ako **50-ročnými** tradíciami, **Filozofická fakulta** s viac ako **40-ročnou** tradíciou a **Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta**, ktorá vznikla po nežnej revolúcii v roku 1990.

Súčasný svet i pokrok vedy si vyžadujú stále viac odborníkov, rastúce odborné i špecializované vzdelávanie. V tomto spoločenskom živote má svoje miesto univerzita, ktorá sa spája s hodnotami, ktoré hlása a ktorým slúži. Úlohou univerzity je prirodzeným spôsobom vstúpiť do úcty k autoritám, pripravovať študentov pre verejnú službu a spolužiť s inými a formovať v nich prispôsobivé postoje. S touto kvalitou sa spája i práca nášho vysokoškolského učiteľa. Sme presvedčení, že tieto aspekty sú nepochybne dôkazom záujmu o štúdium na fakultách univerzity, ktorá je ako jediná etablovaná v Prešovskom kraji. **Univerzita sa zameriava na vzdelávanie v oblasti humanitných, prírodných, teologických vied a odborov manažmentu a zdravotníctva.**

Ďalej rektor prof. **K. Feč**, hovoril o stúpajúcich tendenciách nárastu študentov na univerzite. Povedal, že v tomto roku bolo na štúdium na univerzite prihlásených **5733** uchádzačov, prijatých bolo **1696** študentov do dennej formy štúdia a **48** študentov v štúdiu popri zamestnaní. V školskom roku 2002/2003 univerzita eviduje celkom **8754** študentov vo všetkých ročníkoch a vo všetkých formách štúdia.

Z tohto počtu je **5645** študentov denného magisterského a bakalárskeho štúdia, **2807** magisterského a bakalárskeho štúdia popri zamestnaní spolu, **173** študentov dennej a externej formy doktorandského štúdia, **124** študentov v iných formách štúdia a **5** zahraničných študentov. Oproti akademickému roku 1997/98 t. j. od začiatku existencie Prešovskej univerzity zaznamenáme nárast o **3164** študentov vo všetkých formách štúdia. Strategické ciele zameriava univerzita v zhode s koncepciou rozvoja vysokého školstva na Slovensku pre 21. storočie, ktorá zdôrazňuje vytváranie podmienok pre rozší-

študentov v dennej forme štúdia z toho 120 do prvého ročníka. Študenti doterajšieho II. a III. ročníka nadstavbového štúdia Strednej zdravotnej školy budú pokračovať v II. ročníku v štúdiu študijných odborov **Fakulty zdravotníctva** s tým, že za I. semester úspešne zvládnu aj štúdium I. ročníka. Môžem povedať, že Prešovská univerzita tak úspešne vykročila do Európskej únie. Stala sa druhou vysokou školou na Slovensku, ktorá otvára možnosti štandardizovať vzdelanie stredného zdravotníckeho personálu s úrovňou Európskej únie.

Akademický rok 2002/2003 znamená pre PU úspešné završenie 5. roku jej samostatnej existencie, v sústave vysokých škôl Slovenskej republiky. Toto obdobie znamenalo hľadanie nových ciest a mechanizmov. O jeho správnom svedčí životaschopnosť našich fakúlt i univerzity ako celku, založených na dlhoročných historických skúsenostiach **Pedagogickej fakulty**, z ktorej rozdeľením zo zákona vznikla i **Fakulta humanitných a**

Aula Krajského úradu v Prešove bola zaplnená do posledného miesta. Na dolnom zábere cirkevní hodnostári – prvý zľava jeho blaženstvo ThDr. Nikolaj, arcibiskup prešovský, metropolita českých krajín a Slovenska, tretí zľava jeho excelencia dr. h.c. Mons. Ján Hirka, prešovský diecézny biskup.

rovanie prístupu k vysokoškolskému vzdelávaniu s cieľom umožniť zvyšovanie počtu študentov tak, aby sa percento populácie prechádzajúcej vysokoškolským vzdelávaním postupne približovalo k hodnotám platným v krajinách Európskej únie.

(Dokončenie na 3. strane.)

AKADEMICKÝ ROK 2002/2003

(Dokončenie z 1. a 2. strany.)

Potešiteľné je, že trend rozvoja Prešovskej univerzity má neustále stúpajúcu tendenciu. Z jej ďalších strategických plánov v najbližšom období je prioritou riešenie ubytovacích kapacít pre študentov univerzity, dobudovanie fakulty zdravotníctva, realizáciu projektu zriadenia fakulty telesnej výchovy a športu a projektu zriadenia ústavu manažmentu na univerzite.

Vážení prítomní, vážení študenti,

PREŠOVSKÁ v tomto akademickom roku pred nami stoja neľahké úlohy v súvislosti so zmenami prijatých nových zákonov v roku 2002 a zapojení sa do Európskeho procesu vysokoškolského vzdelávania. V uplynulých dňoch sme sa zúčastnili parlamentných volieb do Národnej rady Slovenskej republiky v očakávaní ďalších rozhodnutí predstaviteľov budúcej vlády a zákonodarného zboru o budúcnosti našej krajiny a vytváranie podmienok pre jej rozvoj.

ČAKÁ NÁS ROK PLNÝ AKADEMICKÝCH ZMIEN

Aj pre našu univerzitu bude tento akademický rok a hlavne kalendárny rok 2003 znamenať rok plný akademických zmien. Čakajú nás voľby všetkých akademických orgánov univerzity a fakúlt po ukončení funkčného obdobia, keďže boli v rovnakom čase konštituované so vznikom Prešovskej univerzity. Preto mi dovoľte vyjadriť presvedčenie, že spoločnými silami sa nám podarí tieto úlohy úspešne zvládnuť v pokojnej a kolegiálnej atmosfére.

Na záver sa rektor poďakoval všetkým, ktorí sa akoukoľvek mierou podieľali na rozvoji Prešovskej univerzity a jej dosiahnutých výsledkoch. Bez takejto úzkej spolupráce, či už s predstaviteľmi vlády, poslancami národnej rady, predstaviteľmi kraja, okresu, mesta, sponzorov, celej akademicko-obce Prešovskej univerzity, by dosiahnuté ciele a zámery nebolo možné zrealizovať. Patrí vám všetkým uznanie a vďaka.

Prajem Vám všetkým pevné zdravie, priaznivú klímu pri Vašej práci a elánu pre rozvoj a napredovanie Prešovskej univerzity.

Naším študentom 1. ročníkov prajem, aby sa ich predsavzatia a ciele naplnili štúdiom na našej univerzite. Ešte raz srdečne vitajte na pôde našej Alma mater.

Na obrázku dr. Ján Telus, rektor Vysokej školy manažmentu regionálnej ekonomiky a turizmu v Kielci (Poľsko) v rozhovore s prof. Františkom Mihinom po promočných oslavách

Na univerzite je akreditovaných 31 študijných programov magisterského štúdia v 41 špecializáciách, 11 študijných programov bakalárskeho štúdia, 32 študijných programov s právom konať rigorózne skúšky a obhajoby rigorózných prác, 18 vedných odborov s právom konať doktorandské štúdium.

Spoločný záber členov Akademického senátu Prešovskej univerzity, ktorý od svojho zvolenia rieši problémy univerzity, jednotlivých fakúlt v rámci svojich kompetencií. Títo členovia naďalej budú zabezpečovať úlohy vyplývajúce im zo Štatútu univerzity až do skončenia volebného obdobia, do skončenia školského roku 2002-2003. Želáme všetkým členom, aby svojou prácou zabezpečovali realizáciu úloh, ktoré stoja pred univerzitou a tak úspešne zavŕšili trojročné volebné obdobie svojej činnosti. Na obrázku v dolnom rade zľava je predseda AS dr. h.c. prof. RNDr. Ján Birčák, CSc., a rektor PU prof. PhDr. Karol Feč, CSc., ktorý sa pravidelne zúčastňuje jednotlivých rokovaní AS PU.

PROMÓCIE

V sále Čierneho orla 27. septembra 2002 sa uskutočnili promócie absolventov FF PU. Na promočnom akte bol prítomný dekan FF prof. PhDr. František Mihina, CSc., ktorý odovzdal 49 absolventom dekréty, ktorí úspešne ukončili päťročné štúdium na Filozofickej fakulte PU. Slávnostného aktu sa zúčastnil aj rektor Vysokej školy manažmentu regionálnej ekonomiky a turizmu v Kielci v Poľskej republike. O prebiehajúcom akte doktor Jan Telus, rektor z Poľska, sa veľmi pochvalne vyjadroval.

Ministrom školstva SR sa stal Martin Fronc

Do čierneho koženého kresla v klimatizovanej kancelárii ministra školstva v minulom týždni zasadol nový šéf rezortu – Martin Fronc. Uplynulé vládne obdobie bol štátnym tajomníkom pre vysoké školy. Martin Fronc sa narodil v roku 1947 v Košiciach, vyštudoval Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave, odbor numerická matematika. Po skončení školy nastúpil na Katedru matematických metód Vysoké školy dopravy a spojov v Žiline. Po novembri 1989 sa začal politicky angažovať v KDH. V jeho prioritách, ako ministra školstva, je pripraviť a prijať zákon o vzdelávaní a výchove:

- zabezpečiť, aby uchádzači o štúdium na stredných školách mohli skladať prijímačky aspoň na dvoch školách,
- zabezpečiť spoločenské postavenie učiteľa a jeho ohodnotenie, a to postupným zvyšovaním financií pre školstvo a racionalizáciou,
- vytvoriť podstatne väčší priestor, ako v súčasnosti, pre kreativitu pedagógov a škôl. Školský systém diverzifikovať a budovať jednotnú školu,
- uviesť do praxe pripravený model pôžičkového systému a štipendií a následne zaviesť spoluúčast študentov na platení vysokoškolského štúdia v rozsahu 10–20 % z reálnych nákladov.

Na obrázku vidíte nového ministra školstva Martina Fronca na jednom z vystúpení na stretnutí so študentmi a pedagógmi našej univerzity ešte vo funkcii štátneho tajomníka MŠ SR.

Štátnym tajomníkom MŠ SR sa stal Szigeti.

VÝZNAMNÁ NÁVŠTEVA

Na pozvanie Katedry slavistiky FF PU navštívil dňa 6. júna 2002 veľvyslanec Juhoslovanskej zväzovej republiky v Slovenskej republike Dr. Miroslav Kopečni našu univerzitu. Pána veľvyslanca prijali prorektor pre zahraničné vzťahy doc. PhDr. Theodor Hrehovčík, CSc., prodekan pre zahraničné vzťahy FF PhDr. Jaroslava Stašková, CSc., ako aj vedúca Katedry slavistiky FF PU prof. PhDr. Júlia Dudášová, CSc. Hostitelia poinformovali pána veľvyslanca o fungovaní univerzity, Filozofickej fakulty a Katedry slavistiky, kde sa v rámci slavistického štúdia vyučuje aj srbský jazyk, o ktorý je medzi poslucháčmi pomerne veľký záujem. Témou rozhovorov boli možnosti spolupráce po podpísaní medzistátnej dohody o spolupráci Slovenska a Juhoslávie v oblasti školstva a kultúry. Táto skutočnosť by mala v budúcnosti umožniť vyslanie poslucháčov slavistiky na študijné pobyty a letné školy srbského jazyka do Juhoslávie. Okrem toho bola nastolená otázka lektorátu srbského jazyka, ktorý sa doteraz na katedre slavistiky nepodarilo otvoriť. Pán veľvyslanec Kopečni prisľúbil pomoc v rámci svojich kompetencií a prvým výsledkom je ponuka študijného pobytu na Filologickej fakulte Univerzity v Belehrade pre dvoch poslucháčov v školskom roku 2002/2003.

Z. Miškovcová

Na obrázku veľvyslanec Juhoslovanskej zväzovej republiky v SR Dr. Miroslav Kopečni (vľavo) s radcom pri zápise do kroniky Katedry slavistiky FF PU.

Veľvyslanec Bieloruska na PU

V minulých dňoch navštívil Prešovskú univerzitu veľvyslanec Bieloruska so sídlom v Prahe, pán **Uladzimir Belski**, ktorého na pôde Rektoriátu PU privítal prorektor pre zahraničné vzťahy PU, doc. PhDr. Theodor Hrehovčík, CSc. Prijatia sa zúčastnili aj doc. PaedDr. Jozef Pavelka, CSc., prorektor PU, prof. PhDr. Júlia Dudášová, CSc., vedúca Katedry slavistiky Filozofickej fakulty a Mgr. Ján Jácoš, CSc., prodekan Pravoslávnej bohosloveckej fakulty. Prítomnosť jeho excelencie v Prešove využil aj dekan Fakulty výrobných technológií TU v Košiciach so sídlom v Prešove, doc. Ing. Slávko Pavlenko, CSc.

Predmetom rokovania bolo zrekapitulovať doterajšiu spoluprácu medzi pracoviskami Prešovskej univerzity a vysokými školami v Bielorusku a hľadať možnosti jej

Veľvyslanec Bieloruska Uladzimir Belski, pri podpise zmluvy, ktorú podpísal za prítomnosti prorektora PU doc. PhDr. Teodora Hrehovčíka, CSc.

Zasadal Akademický senát FF

Dňa 7. 10. 2002 zasadal AS FF PU v Prešove. Súčasť programu jeho rokovania bolo kooptovanie nového člena AS FF, schválenie plánu práce na obdobie október 2002 – marec 2003, organizačné zabezpečenie doplňujúcich volieb zástupcov FF (učiteľská časť) v AS PU a pripomienkovanie návrhu vyhlášky MŠ SR o sústave študijných odborov a jej spravovaní.

Novým členom AS FF sa stal PaedDr. Július Alenauer z ITHM. V Akademickom senáte FF nahradil prof. PhDr. Annu Valcerovú, CSc., ktorá sa vzdala členstva z dôvodu dlhodobého pracovného pobytu v zahraničí.

Úpravu vnútorných predpisov FF PU podľa zákona číslo 131/2002 o vysokých školách (schválenie Štatútu Filozofickej fakulty PU v Prešove) akademický senát zaradil vo svojom pláne práce na november 2002.

Po prerokovaní návrhu vyhlášky MŠ SR o sústave študijných odborov AS FF poveril predsedu AS FF, aby schválené pripomienky postúpil, resp. tlmočil Rade vysokých škôl SR na jej najbližšom zasadnutí.

prof. PhDr. R. Dupkala, CSc.,
predseda AS FF PU

skvalitnenia a rozšírenia. Zástupcovia Prešovskej univerzity informovali hosťa o tom, že na Katedre slavistiky Filozofickej fakulty v súčasnosti pôsobí bieloruský lektor a že šesť študentov katedry sa špecializuje na bieloruský jazyk a kultúru. Prof. Dudášová v diskusii požiadala pána veľvyslanca o pomoc pri organizácii študijného pobytu prešovských vysokoškolákov na univerzite v Minsku. Pán veľvyslanec reagoval sľubom, že danú problematiku prerokuje so zodpovednými pracovníkmi partnerskej univerzity a že urobí všetko pre to, aby prešovskí študenti slavistiky mohli v najkratšom možnom termíne vycestovať do Bieloruska.

Zástupca Pravoslávnej bohosloveckej fakulty hovoril o dobrých skúsenostiach s realizáciou zmluvnej spolupráce s Teologicou fakultou v Minsku a súčasne naznačil možnosti pre rozšírenie doterajšej spolupráce. S dobrými kontaktmi s bieloruskými vysokými školami sa pochválil aj dekan Fakulty výrobných technológií TU.

Návšteva bieloruského veľvyslanca, ktorá sa niesla v srdečnej atmosfére, vyznela ako nový stimul pre hľadanie spolupráce medzi vysokými školami v blízkom regióne a v krajinách slovanského sveta.

Doc. PhDr. Theodor Hrehovčík, CSc.,
prorektor PU

PREDSTAVUJEME VÁM ČLENOV REDAKČNEJ RADY NÁŠHO PERIODIKA –

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

Rátame s vašou pomocou, milí spolupracovníci, kolegovia

Keď som tak sedel v aule Krajského úradu v Prešove pri príležitosti slávnostného otvorenia nového školského roka, napadla ma myšlienka povedať niekoľko slov študentom, kolegom pedagógom na úvod do nového školského roka. Začnem tým, že po dvojmesačných prázdninách

a symbolicky **Za redakciu**
v deň otvorenia nového školského roka prichádza k vám siedme číslo šiesteho ročníka nášho i vášho periodika PU. Už takmer šesť rokov je toto periodikum základným obrazom diania na našej univerzite. Napriek svojmu „mladému veku“ mám však stále tu istú ambíciu byť pri všetkom čo sa tu deje. V oblasti pedagogickej, vedeckovýskumnej ale aj spoločenskej a sociálnej, kultúrnej, športovej, pri všetkom, čo sa týka života univerzity i čo naň pôsobí zvonka. Veď univerzita, to nie je len svet sám pre seba, ale aj súčasť mesta, regiónu, krajiny, európskej a svetovej siete vzdelávacích inštitúcií. Na druhej strane je to zložitý organizmus, ktorý žije svojimi každodennými radostami a starosťami. S radostami sa treba podeliť, starosti riešiť. Radi by sme boli prítom. Rátame s vašou pomocou, milí spolupracovníci, kolegovia. Vaše zážitky, názory, polemické hlasy ale aj osobné impresie budú vítaným námetom a veríme, že aj zaujímavým a poučným čítaním. Aj s vami rátame, milí študenti! Veď zážitky z rokov strávených na vysokej škole, je čas, na ktorý sa najradšej spomína! Radi medzi vami objavíme aj nové talenty, ak nám dovoľíte nazrieť do vašej tvorivej dielne, príležitostne nám svoje „hoby“ či mimoškolské aktivity. Preto je v redakcii názor, aby sme sa rozhodli s vami, pedagógmi, študentmi, úzko spolupracovať.

Tešíme sa na spoluprácu a všetkým zamestnancom, študentom a pedagógom našej univerzity prajeme úspešný štart do nového akademického roka.

Prešovská univerzita – periodikum – začala svoju činnosť po vzniku Prešovskej univerzity v roku 1997. Kolégium rektora PU schválilo členov redakčnej rady a mnohí z nich pracujú až doposiaľ. Niektorí boli menovaní v priebehu dvoch posledných rokov v dôsledku odchodu na iné pracoviská alebo do dôchodku. Redakčná rada je poradný aktív **vedúceho redaktora, ktorá schvaľuje tematické plány**, hodnotí jednotlivé vydania a pomáha pri tvorbe jednotlivých čísiel. Za doterajšiu prácu vedenie univerzity už niekoľkokrát vyslovilo poďakovanie a uznanie členom redakčnej rady s akcentom, aby Prešovská univerzita – periodikum – ešte aktívnejšie propagovala dobré výsledky našich fakúlt a zariadení a zviditeľňovala univerzitu nielen doma, ale aj v zahraničí.

1. Predseda redakčnej rady a vedúci redaktor doc. PhDr. Michal Rusinko, CSc.

2. Prof. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc.

3. Doc. JUDr. Ján Roháč, CSc.

4. Prof. PhDr. Ladislav Šimon, CSc.

5. Ing. Peter Haľko

6. PhDr. Viliam Tarjányi

7. Mgr. František Dancák

8. Doc. Ján Zozulák, PhD.

9. Doc. PhDr. Milan Portík, CSc.

10. PhDr. Ján Bartko

11. Andrej Baňas – výtvarník

12. Mgr. Ľubomír Krajňák – fotograf

13. Miroslav Mudrák – grafik

Integrovaný informačný systém PU

Budovanie centrálneho integrovaného informačného systému Prešovskej univerzity (IIS PU) je dlhodobá úloha, ktorej príprava a čiastočná realizácia prebieha už od vzniku univerzity. Hľadanim vhodného riešenia a plánovaním čiastkových úloh sa systematicky zaoberali viaceré orgány a odborné komisie na PU (Vedenie PU, Kolégium rektora, Rada informatiky PU atď.), hľadali sa východiská spoluprácou s inými slovenskými univerzitami (najmä cez združenie EUNIS SK) a MŠ SR, získavali sa skúsenosti aj na zahraničných univerzitách. Výstupy týchto aktivít a základná koncepcia sa premietla do Projektu rozvoja informačného systému PU na r. 2001–2005.

Ing. Vladimír Pisarský,
riaditeľ CVT PU (autor
článku)

Základné komponenty IIS PU sú uvedené v zobrazenej blokovej schéme. Integrovaný informačný systém je budovaný na trojvrstvovej architektúre klient/server (databázová vrstva, aplikačná vrstva, prezentačná vrstva). Umožní v konečnej podobe integráciu databázových zdrojov univerzity, jednoduchšiu a jednotnú aktualizáciu údajov, prepojenie jednotlivých subsystémov informačného systému, lepší a efektívnejší prístup k informáciám a ich spracovaniu atď.

1. Sieťová infraštruktúra, komunikačný systém, sieťové služby

Lokálne siete fakúlt a pracovísk

Pozornosť v prvej fáze budovania informačného systému PU od roku 1997 bola venovaná najmä tejto oblasti, nakoľko univerzita v čase vzniku mala počítačové siete vybudované len vo veľmi obmedzenom rozsahu a to len v jednom objekte - vo VŠA. V súčasnosti je na univerzitnú sieť pripojených 10 objektov. Paralelne prebiehalo aj prvotné vybavovanie fakúlt a pracovísk univerzity výpočtovou technikou, resp. obmena strojového parku, bola zriadená počítačová miestnosť pre študentov v ŠDJ PU (klientská časť IIS). Bez systematického budovania a zdokonaľovania počítačových sietí a pripojenia všetkých objektov univerzity nie je možné budovať žiadny moderný integrovaný informačný systém.

Sieťové centrum CVT PU

Sieťové centrum univerzity spravuje CVT PU od marca 1999. Za toto obdobie bolo na jeho rozvoj vynaložených nemalo finančných prostriedkov, bola nahradená zastaralá technika, pribudli nové zariadenia, optické a metalické rozvody. Úspešne sa realizovalo viacero rozvojových projektov. V súčasnosti je v sieťovom centre 9 centrálnych serverov a smerovačov a ich počet sa so zavádzaním nových subsystémov IIS postupne zvyšuje. Sieťové centrum aj v budúcnosti bude zohrávať kľúčovú úlohu pre fungovanie a rozvoj IIS.

2. Akademický informačný systém PU (AIS)

Akademický (študijný) informačný systém patrí k najdôležitejším častiam každého univerzitného IS, poskytuje podporu celého životného cyklu štúdia. Implementácia celouniverzitného AIS na PU začala v tomto roku v spolupráci s Prírodovedeckou fakultou UPJŠ Košice. Intenzívne sa na nej pracovalo aj v letných mesiacoch (náklady a inštalácia 2 serverov,

databázového a zálohovacieho systému, zber a triedenie údajov). V súčasnosti sa dokončuje konverzia údajov a pripravuje sa spustenie registra študentov podľa požiadaviek nového vysokoškolského zákona. AIS budú po sprevádzkovaní všetkých modulov (postupne v rokoch 2003-4) používať okrem študijných oddelení aj všetci pedagogickí zamestnanci a študenti v súvislosti so zavedením kreditového systému štúdia.

3. Knižničný informačný systém PU

Bol prvým celouniverzitným informačným systémom na PU budovaným na moderných technológiách. Každý rok prebieha jeho ďalšie zdokonaľovanie, aby čo najlepšie slúžil potrebám univerzity.

4. Ekonomický informačný systém PU (EIS)

Nový celouniverzitný ekonomický informačný systém sa začne zavádzať začiatkom budúceho roku. Bude znamenať výrazný kvalitatívny skok z pohľadu integrácie činností a nových funkčných vlastností. Nahradí niekoľko doteraz používaných a už zastaralých lokálnych systémov a zavedie aj podporu doteraz počítačovo nepodporovaných funkcií. Klientmi tohto systému budú okrem finančných učtární, útvarov plánu a rozpočtu aj pracoviská evidencie majetku, sklady, pokladne a ekonomický manažment.

5. Identifikačný informačný systém PU (IdIS)

Tento projekt sa bude realizovať od začiatku budúceho roku s použitím finančných prostriedkov získaných z MŠ SR. Umožní zavedenie moderných viacúčelových identifikačných elektronických preukazov pre zamestnancov a študentov PU a základov ďalšej nadväzujúcej technológie - prístupový a parkovací systém (vstupy na základe bezkontaktných čípkových preukazov), stravovací systém v ŠJ (náhrada stravovacích lístkov, spracovanie objednávok), termíny pre UK (náhrada čitateľských preukazov). Zavedenie tohto systému možno považovať za systémový krok v súvislosti s novým vysokoškolským zákonom (povinné zavedenie preukazu študenta), ako aj v súvislosti s prevádzkou objektov a pracovísk univerzity.

6. Informačný systém pre správu ľudských zdrojov

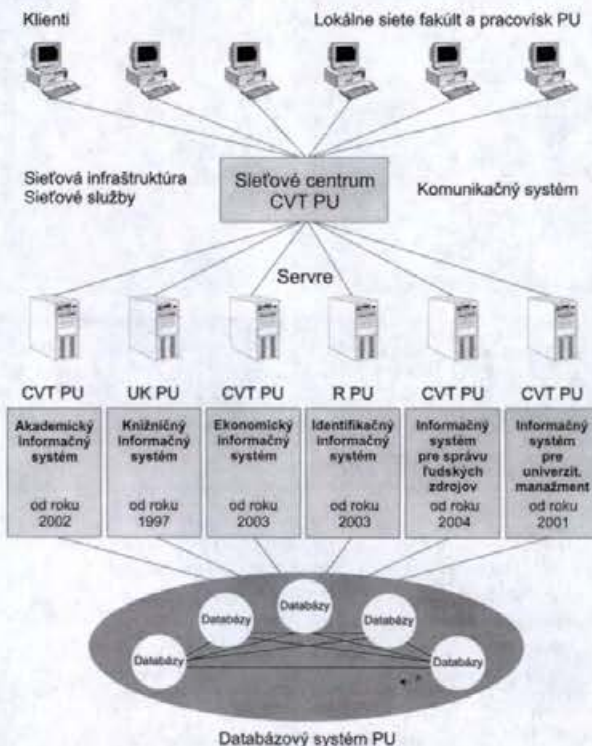
Zavedenie nového informačného systému pre správu ľudských zdrojov okrem spracovania personalistiky a miezd bude riešiť aj ich in-

Správcovia sieťového centra CVT PU - Ľ. Kručay a Ing. J. Hífovský

tegráciu s ostatnými subsystémami IIS, ktoré pracujú s personálnymi údajmi a väzby na nový ekonomický IS. V súčasnosti používané aplikácie sú už technologicky zastaralé, nepoužívajú architektúru klient/server a neumožňujú plnohodnotnú integráciu.

Integrovaný informačný systém PU (zjednodušená schéma)

7. Informačný systém pre univerzitný manažment (ISUM)

Tento informačný systém bol zavedený na základe projektu TEMPUS PHARE v roku 2001. Poskytuje podporu pre elektronický obchod dokladov, organizovanie porád, evidenciu a spracovanie úloh, generovanie telefónnych zoznamov a pod. Služí jednak pre potreby riadiacich a administratívnych pracovníkov PU (v súčasnosti 120 klientov), ale aj pre AO PU prostredníctvom verejných výstupov cez www rozhranie.

Cieľom pripravovanej série článkov bude predstaviť a komplexnejšie informovať Akademickú obec PU o zámeroch a aktivitách v tejto oblasti, podrobnejšie predstaviť jednotlivé subsystémy IIS a vysvetliť aj viaceré aspekty tohto komplexného projektu.

Správcovia Akademického informačného systému PU - Ing. J. Halagová a Ing. P. Čisárík

Anna Tokárová a kolektív

Sociálna práca

Kapitoly z dejín, teórie a metodiky sociálnej práce

Užitočná publikácia pre teóriu a prax

SOCIÁLNA PRÁCA

(Kapitoly z dejín, teórie a metodiky sociálnej práce)

Na Filozofickej fakulte PU kolektív autorov pod vedením doc. PhDr. Anny Tokárovej, CSc., bola vydaná publikácia, ktorá má slúžiť ako vysokoškolská učebnica pre študijný odbor sociálna práca. Okrem predhovoru obsahuje 9 kapitol, členených na subkapitoly, vrátane otázok a úloh, príslušnej korešpondujúcej literatúry. Cenným prínosom je aj príloha, ktorá poskytuje informácie o profile absolventa štúdia sociálnej práce a vzdelávacie štandardy, ako aj menný register, vecný register a základné charakteristiky autorov spracovaných kapitol.

Nepochybne ide o užitočnú publikáciu nielen pre teóriu a prax, pre študujúcich odbor sociálna práca, ale tiež pre každého, kto má záujem svoje vedomosti rozšíriť o vysoko aktuálnu problematiku pre kvalitnejší život v transformujúcej sa spoločnosti. —Jár—

Aktuálne

Koncom minulého semestra 2002 sa konal 21. Výročný svetový kongres (pod záštitou prezidenta ČR Václava Havla na tému: Transformácia české a slovenské spoločnosti na prahu nového milénia a jej úloha v súčasnom globálnom svete.

Celosvetový kongres pod vyššie uvedeným názvom mal 82 panelov vystúpení a to z oblasti filozofie, multikultúrarity, literatúry, umenia, hudby, právnych disciplín, kultúry a vedeckej racionality na prelome tisícročí. Ďalej je možné uviesť názvy tých najzaujímavejších panelov, ktorými boli: Úloha občianskej spoločnosti v demokratickom štáte, Ústava a volebné systémy, Média a demokracia, Česká a slovenská hudba v 20. storočí, České a slovenské archívy, Súčasná svetová sociológia, Viera a Česká spoločnosť, Multikulturalizmus – výzva alebo ohrozenie?, Prežije stredná Európa rok 2001?, Podoba prvej republiky – vojnový a po-vojnový vývoj, Ekonomické výhľady Európy etc.

Vzhľadom na množstvo vystúpení (panelov) a počtu účastníkov cca 500, uvádzame iba tie najpodstatnejšie a tie, ktoré mali pre nás podnetný zmysel a význam.

Vzhľadom ku skutočnosti je možné uviesť, že z Prešovskej univerzity, konkrétne z katedry občianskej a etickej výchovy sme sa celosvetového kongresu zúčastnili dvaja členovia (a to na osobné pozvanie) – doc. PhDr. Anna Klimeková, CSc., a doc. PhDr. Andrej Sičák, CSc., ktorí sme reprezentovali našu univerzitu svojimi príspevkami v paneli č. 1. s názvom: **Multikulturalizmus – výzva alebo ohrozenie?**

Názvy našich príspevkov boli následne: doc. PhDr. Anna Klimeková, CSc., vystúpila s príspevkom: **Kultúrna identita autentickosti človeka v horizonte 21. storočia. (Filozofické problémy človeka, multikulturality, násilia a tolerance).** V

Doc. PhDr. Anna Klimeková, CSc., doc. PhDr. Andrej Sičák, CSc., Katedra občianskej a etickej výchovy FHPV PU, autori článku

svojom príspevku som analyzovala problematiku autentickosti človeka v horizonte 21. storočia.

Kolega doc. PhDr. Andrej Sičák, CSc., vystúpil s príspevkom s názvom: **Multikultúra v podmienkach regiónu východného Slovenska.** Vo svojom príspevku sa zaoberal procesom socializácie a

o celosvetovom kongrese

transformačnej premeny v poslednom desaťročí v regióne východného Slovenska.

Môžeme jednoznačne konštatovať, že účasť na celosvetovom kongrese nám dala do ďalších rokov našej vedecko-výskumnej práce, ako aj edukatívneho procesu veľmi veľa; spoznali sme veľa zaujímavých ľudí a kontakty s nimi považujeme za veľké pozitívum, pretože nám umožňujú realizovať publikačnú činnosť v rôznych – i medzinárodných periodikách.

Záverom iba malá poznámka, účasť na celoslovenských konferenciách a kongresoch je veľkým plusom aj pre našu **Prešovskú univerzitu**, ktorá našimi príspevkami a účasťou vošla do povedomia štátov: **Kanada, USA, Belgicko, Švédsko, Nórsko, Austrália etc.**, čo je pre našu univerzitu skutočne veľkým pozitívom. Preto iba snáď toľko, ak by sa konal ešte nejaký celosvetový, či medzinárodný kongres, napr. **i v ČR**, bolo by vhodné pre Prešovskú univerzitu týchto konferencií sa zúčastniť a tak zviditeľniť i našu univerzitu v celosvetovom merítku.

Životné kódy jubilujúceho

Zdá sa, že keď si pripomíname krásny sviatok významného slovenského vedca, rusistu, tak najlepšie je to urobiť prostredníctvom istého jazykového obrazu osobnosti jubilanta, ktorý za celý svoj bohatý život sa prezentoval pre neho typickými jazykovými formami. Žiada sa tu sústrediť našu pozornosť na jeho poslednú knihu „Ideografičeskoje opisanie russkogo jazyka“ (spoluautor **V. Volkov**), ktorá obsahuje niekoľko kľúčových pojmov. Možno sa o ne oprieť pri fragmentárnom pohľade na jeho život. V prvom rade ide o termín „ideografia“, ktorý v interpretácii autora hovorí o zmysloch jazykových foriem. No v našich úvahách sa to vzťahuje k „ideografii jeho života“. Mnohé generácie študentov rusistiky na FF v Prešove, jeho kolegovia i spolupra-

covníci si premietajú termín „ideografia“ do myšlienky, ktorú **prof. Mikluš** často vyslovoval a vyslovuje – **KEĎ SOM NEPOMOHO, TAK ŠKODÍ NEBUDEM.** Táto veta odhaľuje veľmi dôležitú zložku jeho osobnosti: na jednej strane v nej vidíme človeka veľmi skromného a na strane druhej stojí pred nami človek s veľkým potenciálom aktívnej ľudskosti. Prejavil ju v mnohých osudových chvíľach. Na tomto mieste sa žiada pripomenúť dramatické 60-té roky minulého storočia, keď vtedy mladý učiteľ **PhDr. M. Mikluš, CSc.**, doslova hájil študentov a svojich kolegov v najvyšších politických orgánoch. Dodnes mu ostala táto

humánna črta, ktorú nedávno vyjadril jeden študent po štátniciach: **Pán prof., Vy ste ČLOVEK s veľkým „Č“.**

Druhým výrazom krátkého jazykového obrazu **prof. M. Mikluš** z uvedenej knihy je slovo „kód“. V jeho živote sú to geografické kódy: **Malý Lipník** – kde sa narodil a prežíval svoju mladosť; **Prešov** – kde pokračoval v stredoškolských štúdiách, **Bratislava** – kde skončil univerzitné štúdium, **Praha** – kde absolvoval **vedeckú aspirantúru** a opäť

„**Prepojenie**“ (prekľučenie) je tretím základným výrazom z uvedenej knihy **prof. Mikluš**. A opäť sa žiada vrátiť do obdobia, kedy sme boli študentmi a spomíname si, ako sa vedel „pereklučit“ z lingvistiky na všetky možné témy, spomíname si, že si s nami zašportoval, zaspieval slovenské, české, ruské, ukrajinské a rusínske piesne. Hádám všetci študenti prešovskej rusistiky si pamätajú slová jeho obľúbenej piesne – „**Kopernik celý vek trudilsja**“, kde posledné slovo

prof. PhDr. M. Mikluš, CSc.

Prešov – kde vychoval stovky rusistov. Okrem geografických kódov sú to kódy osobnosti, ktoré významným spôsobom vstúpili do jeho života. Sú to predovšetkým – **prof. Kopecký, prof. Isačenko** ako jeho učiteľ, mnohí rusisti z jeho generácie, ktorí spolu predstavujú nestorov slovenskej rusistiky – **prof. Červenák, prof. Čima, prof. Svetlík, prof. Benediková, prof. Rybák** a mnohí ďalší.

vykajúco kóduje samotného jubilanta. **Prof. Mikluš** sa skutočne celý život „trudil“ a výsledky jeho práce sú reálnym duchovným majetkom, najmä našej katedry.

Symbolicky zdvíhame čašu A pripájame mu na jeho radosť, šťastie, ktoré nech budú našou radosťou i naším šťastím.

Doc. PhDr. Jozef Sipko, Ph.D.

50 rokov Univerzitnej knižnice

Vznik a vývoj tejto akademickej knižnice je organicky spätý s existenciou vysokých škôl humanitného zamerania, predovšetkým pedagogického, v našom regióne. V roku 1949 bola vládny výnosom založená Pobočka Pedagogickej fakulty Slovenskej univerzity v Košiciach a spolu s ňou vznikla aj knižnica pod názvom Knižnica Pobočky pedagogickej fakulty SU v Koši-

zvážkov, 500 titulov periodík a 10 odborných pracovníkov.

Na báze troch ústredných fakultných knižníc bola v roku 1973 zriadená Ústredná knižnica a Študijná-informačné stredisko UPJŠ v Košiciach. Jej súčasťou bola aj naša knižnica, ktorá dostala názov Ústredná knižnica a ŠIS UPJŠ v Košiciach, vysunuté pracovisko v Prešove. Toto pracovisko fungovalo so všetkými oddeleniami potrebnými na zabezpečenie služieb (akvizícia, katalogizácia, požičovňa, študovňa a informačné pracovisko). Špecifickou črtou knižnice bola skutočnosť, že napriek centrálnemu riadeniu si zachovala samostatnosť knižničných fondov, samostatnosť evidencie a spracovania a samostatnosť poskytovania služieb.

Významným medzníkom v činnosti knižnice bol rok 1984. V tomto roku bola dokončená výstavba vysokoškolského areálu na Ul. 17. novembra 1 (bývala Gottwaldova ulica) pre prešovské fakulty UPJŠ. Súčasťou tohoto komplexu boli aj priestory, určené pre knižnicu. V roku 1990 sa UPJŠ rozšírila o dve nové prešovské fakulty Pravoslávnu bohosloveckú fakultu a Gréckokatolícku bohoslo-

Ing. Peter HALKO riaditeľ UK PU

veckú fakultu, čím sa rozšírilo aj prešovské pracovisko UK o dve špecifické knižnice, ktoré sú dodnes jej súčasťou. V roku 1991 bola Ústredná knižnica a ŠIS UPJŠ premenovaná na Univerzitnú knižnicu UPJŠ v Košiciach a opäť sa menil aj názov knižnice, ktorý znel Univerzitná knižnica UPJŠ, vysunuté pracovisko v Prešove. Až do konca roka 1996 bola Univerzitná knižnica UPJŠ najväčšou akademickou knižnicou v regióne východného Slovenska. Naša knižnica, ako jej najväčšia pobočka, mala vtedy 14 odborných pracovníkov a vo svojom knižničnom fonde 300 000 zväzkov kníh a 11 000 titulov periodík.

V roku 1997 došlo k rozdeleniu Univerzity P. J. Šafárika na dve samostatné univerzity. So vznikom Prešovskej univerzity sa osamostatnila aj naša knižnica a dostala svoj dnešný názov Univer-

zitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove (UK PU). S dynamickým rozvojom univerzity (počet študentov od jej vzniku vzrástol o takmer 4 000)

dochádza k nevyhnutnému rozširovaniu aj jej akademickej knižnice, čo sa odzrkadlilo v skvalitňovaní všetkých jej činností. Vedenie Prešovskej univerzity a aj vedenia jednotlivých fakúlt pochopili, že bez kvalitnej knižnice nemôže byť ani kvalitná univerzita. Preto sa snažili a snažia v rámci svojich možností maximálne podporovať jej rozvoj, za čo im patrí naše uznanie. Dovoľme si preto tvrdiť, že obdobie od vzniku Prešovskej univerzity patrí k tým svetlejšim etapám v histórii knižnice. Dokazujú to aj kvantitatívne ukazovatele dosiahnuté v tomto období (dvojnásobne vzrástol počet výpožičiek, päťnásobne počet rešerší a nákup literatúry, počet odborných pracovníkov vzrástol o 10).

V súčasnosti je UK PU vedecko-informačným, bibliografickým, koordinačným a poradenským pracoviskom Prešovskej univerzity a tvoria ju 3 pracoviská:

- CENTRÁLNE PRACOVISKO UK PU
- PRACOVISKO UK PU GRÉCKOKATOLÍCKEJ BOHOSLOVECKEJ FAKULTY PU
- PRACOVISKO UK PU PRAVOSLÁVNEJ BOHOSLOVECKEJ FAKULTY PU

Na týchto pracoviskách pracovalo k 1. 9. 2002 24 odborných pracovníkov, ktorých služby využíva vyše 7 100 používateľov z radov študentov a pracovníkov univerzity. UK PU disponuje knižničnými fondami o veľkosti 286 800 knižničných jednotiek, každoročne odoberá cez 350 titulov odborných zahraničných a domácich periodík, čo celkovo predstavuje 9 470 ročníkov periodík.

Od roku 1999 Univerzitná knižnica využíva pre poskytovanie svojich služieb automatizovaný knižničný systém ALEPH 500, ktorý získala prostredníctvom grantového projektu KOLIN (Košice Library and Information Network), financovaného Mellonovou nadáciou (USA). Implementácia tohto

ciach. Vládnym nariadením z 8. júla 1952 bola Pobočka PF SU premiestnená do Prešova a následne bol presťahovaný aj jej knižničný fond, ktorý tvorilo 4 308 zväzkov. Týmto začala knižnica, už pod názvom Knižnica Pobočky Pedagogickej fakulty SU v Prešove, svoju činnosť v Prešove. Polstoročie, ktoré odvtedy uplynulo, ponúka priestor zamyslieť sa nad poslaním tejto inštitúcie.

V súvislosti s reorganizáciou školstva v roku 1953 vznikla z Pobočky PF SU Vyššia pedagogická škola a aj knižnica dostala názov Knižnica Vyššej pedagogickej školy v Prešove. Zároveň začala knižnica slúžiť Filologickej fakulte Vysoké školy pedagogickej v Bratislave, ktorá bola práve zriadená v Prešove. V tejto dobe knižnica sídlila v centre Prešova na terajšej Hlavnej ulici č. 22 v historickej budove známej ako palác Klobušickovcov.

V roku 1959 z Vyššej pedagogickej školy vzniká Pedagogický inštitút a knižnica dostala názov Knižnica Pedagogického inštitútu v Prešove. V tom istom roku bola založená vládny výnosom Filozofická fakulta (z Filologickej fakulty VSP), ktorá spolu s Lekárskou fakultou v Košiciach tvorila Univerzitu P. J. Šafárika so sídlom v Košiciach. V roku 1964 sa Pedagogický inštitút pretransformoval na Pedagogickú fakultu, ktorá sa stala súčasťou UPJŠ. Knižnica pod názvom Ústredná knižnica Filozofickej fakulty a Pedagogickej fakulty v Prešove si plnila základné úlohy prostredníctvom dvoch oddelení: Oddelenia spracovania knižničných fondov a Oddelenia styku s čitateľom. Organizačne bola knižnica riadená Dekanátom Filozofickej fakulty. Ústredná knižnica FF a PdF mala v roku 1972 vo svojom knižničnom fonde 240 000

Prešovskej univerzity v Prešove

Ing. Peter Haľko blahoželá jubilantke Dr. Kucianovej

systému posunula knižnicu na novú, kvalitatívne vyššiu úroveň, čo sa prejavilo najmä v efektívnosti poskytovania služieb a produktivite práce. V súčasnosti má UK spracovaných v tomto systéme cca 31 000 záznamov.

UK PU poskytuje svojim používateľom knižnično-informačné služby štandardné v knižniciach jej typu. Okrem najviac využívaných výpožičných služieb, sa v posledných rokoch do centra záujmu dostávajú najmä bibliograficko-informačné služby, ktoré sú zamerané na vytváranie resp. sprostredkovanie rešerší z interných elektronických informačných zdrojov a externých databázových centier. Samozrejmosťou sú konzultačné a reprografické práce. V poslednom období knižnica úspešne realizuje aj prednáškovú a školiacu činnosť zameranú na propagáciu a využitie informačných technológií v činnosti knižnice.

Veľmi cenenou službou je aj automatizované spracovanie evidencie publikačnej činnosti pracovníkov všetkých fakúlt univerzity, ktorú UK vy-

konáva od roku 1998 v systéme Rapid Library EPC. S tým je spojené každoročné vydávanie tlačenej bibliografie, ktorá sa teší mimoriadnemu záujmu nielen našej akademickej obce, ale aj širokej odbornej verejnosti.

Vo svojich priestoroch knižnica pravidelne organizuje aj odborné semináre, vernisáže umeleckých diel, výstavy a prezentácie kníh, či rôzne iné akcie, ktorými sprestruje svoju činnosť.

Univerzitná knižnica PU je členom mnohých domácich a zahraničných profesných organizácií, združení a spolkov (Spolok slovenských knihovníkov, Slovenská asociácia knižníc, Združenie KOLIN, ICAU,...). Knižnica sa podieľa aj na realizácii viacerých grantových projektov (KOLIN, TEMPUS, PROLIB, MALIB, ProScientia,...).

Ako všetci dobre vieme, knižnice na Slovensku trápí v súčasnosti množstvo problémov, ktoré sa niekedy zdajú takmer neprekonateľné. UK PU nie je výnimkou. Dlhodobu zápasí najmä s priestorovými problémami a s nedostatkom informačných zdrojov pre neustále sa zvyšujúci počet študentov. Snažíme sa to však riešiť a veríme, že sa nám

tento stav v blízkej budúcnosti podarí zlepšiť. V tejto našej snahe nás výrazne podporilo aj uznesenie Kolégia rektora PU z mája 2002, ktorým schválilo **Koncepciu rozvoja Univerzitnej knižnice PU**. Táto koncepcia je založená na nasledujúcich východiskách:

- UK PU je prioritou PU, čo vedenie PU zohľadní v strategickom pláne PU na roky 2002–2010,
- UK PU zrealizuje Projekt elektronického publikovania na PU, ktorého hlavným cieľom bude spracovanie a sprístupnenie elektronických informačných zdrojov (učebné texty, monografie, výtvarné a hudobné diela,...) vytvorených pracovníkmi PU.

Pri spomienkach na minulosť knižnice nesmieme zabúdať na ľudí, ktorí ju tvorili a tvoria, ľudí, ktorí svoj život spojili s jej osudom a svojou prácou určili jej charakter. Pri hodnotení polstoročia činnosti našej akademickej knižnice si dovoľujem s úprimnou úctou poďakovať všetkým tým, ktorým sa práca pre túto inštitúciu stala poslaním a ktorí sa snažili a snažia, aby si Univerzitná knižnica PU dôstojne plnila svoje úlohy a bola tak skutočným srdcom univerzity.

Tri významné jubileá

PhDr. Anna Kucianová
vedúca Oddelenia výskumu
a koordinácie bibliografie
SNK v Martine

V dňoch 2. – 4. septembra 2002 sa uskutočnilo v Prešove tradičné stretnutie - periodické metodické podujatie Národného bibliografického ústavu **Dni vedeckých knižníc 2002**. Spoluorganizátormi tohto podujatia boli Univerzitná knižnica Prešovskej univerzity v Prešove, Štátna vedecká knižnica v Prešove a Bibliografická sekcia Spolku slovenských knihovníkov.

Podujatia sa zúčastnilo počas troch dní cca 75 účastníkov podľa toho, o ktorú problematiku mali najväčší záujem. Jednotlivé prednášky odzneli a boli prezentované v jednej z prednáškových miestností Prešovskej univerzity, ktorá bola výborne vybavená všetkými požadovanými prezentáčnymi technológiami a zariadeniami.

(Pokračovanie na 10. strane.)

PhDr. Anna Kucianová z SNK Martin (na obrázku v strede) aktívne spolupracuje s Univerzitnou knižnicou v Prešove

Zábery bez textov patria k činnosti UK

DOSIAHLA SVOJ CIEĽ

Prof. RNDr. Eva Michaeli, PhD., narodila sa a detstvo prežila na Spiši. Po ukončení základných škôl a gymnaziálnych štúdií v Gelnici zapísala sa v roku 1960 na Prírodovedeckú fakultu Univerzity Komenského v Bratislave. Štúdium

ALE IDE ĎALEJ

geografie, špecializácia fyzická geografia, ukončila v r. 1965. Diplomovú prácu „Komplexný fyzikogeografický profil Liptovskej kotliny“ spracovala pod vedením prof. RNDr. Michala Lukniša, DrSc., oponentmi práce boli prof. RNDr. Pavol Plesník, DrSc., a RNDr. Štefan Bučko, CSc. Po ukončení vysokej školy pracovala v r. 1965–1966 vo Výskumnom ústave pôdozvedectva a ochrany pôdy v Bratislave. V r. 1966 nastúpila na Katedru geografie PdF v Prešove, UPJŠ v Košiciach, kde sprvu pôsobila ako vedecká pracovníčka, od r. 1987 ako odborná asistentka a od r. 1992 ako docentka pre fyzickú geografiu. V r. 1975 získala titul doktorky prírodných vied (RNDr.) na základe obhajoby rigorózneho práce „Geomorfológia Hornádskej kotliny“, ktorej oponentom bol prof. RNDr. Michal Lukniš, DrSc. Kandidátsku dizertačnú prácu „Fyzikogeografická regionalizácia východnej časti Hornádskej kotliny, juhovýchodnej časti Levočských vrchov a západných strání Braniska“ odovzdala v r. 1976 a úspešne obhájila v r. 1979, čím sa stala kandidátkou geografických vied. Školiteľom práce bol prof. RNDr. Michal Lukniš, DrSc., oponentmi akademik Emil Mazúr, doc. RNDr. Ľudovít Mičian, DrSc., a prof. RNDr. Michal Zátka, CSc. V r. 1992 úspešne zavŕšila konanie súborom prác a sprievodnou štúdiou „Fyzikogeografický výskum vo vybraných regiónoch Spiša a Šariša“, čím sa stala prvou ženou – docentkou fyzickej geografie v histórii slo-

CSc.

Vo vedecko-výskumnej práci venuje sa regionálnej geografii Slovenskej republiky a mikrogeografii so zreteľom na potreby edukácie a spoločenskej praxe. Je spoluautorkou 2 monografií a autorkou 1 monografie, 40 pôvodných vedeckých prác, 22 odborných prác, autorkou 1 učebných textov a spoluautorkou 3 učebných textov, spoluautorkou kapitoly vo vysokoškolskej učebnici vydané v zahraničnom vydavateľstve, autorkou 4 metodických textov. Vypracovala 15 nepublikovaných expertíz a vedeckých správ. Na uvedené publikácie zaznamenala 145 citácií a ohlasov. Je zostavovateľkou viacerých vedeckých zborníkov a dvoch prehľadových prác. Pôsobí ako vedecká redaktorka edície Geografické práce, je členkou redakčnej rady periodika Urbánne a krajinné štúdie, členkou a predsedníčkou redakčnej rady vedeckých spisov Acta Facultatis Studiorum Humanitatis et Naturae Universitatis Presoviensis, Folia geographica, členkou redakčnej rady časopisu Geografia. Pôsobí v komisii KEGA pri MŠ SR. Je členkou spoločnej odbornej komisie doktorandského štúdia vo vednom odbore 13-01-9 fyzická geografia a geológia. Na školiacom pracovisku na FHPV PU vedie z predmetného vedného odboru 3 aspirantov. V predchádzajúcom období bola vedúcou dvoch grantových projektov VEGA, v súčasnosti je vedúcou grantového projektu VEGA „Transformačné procesy sídelných štruktúr východného Slovenska v ostatnom decénií“ a grantového projektu KEGA „Geografia Slovenskej republiky“. Od r. 1997 zastáva na Fakulte humanitných a prírodných vied PU v Prešove funkciu vedúcej Katedry geografie a geoekológie a od r. 1999 je predsedníčkou Akademického senátu predmetnej fakulty.

venskej geografie. Recenzentmi habilitačného konania boli prof. RNDr. Jaroslav Demek, DrSc., prof. RNDr. Pavol Plesník, DrSc., a prof. RNDr. Jaroslav Mazúrek,

Tri významné jubileá

(Dokončenie z 9. strany.)

Stretnutie bolo venované trom významným jubileám, ktoré slávil usporiadateľské inštitúcie:

- 50. výročie založenia Univerzitnej knižnice Prešovskej univerzity v Prešove
- 50. výročie založenia Štátnej vedeckej knižnice v Prešove
- jubileum CD-ROMu Slovenská národná bibliografia – 1 milión bibliografických záznamov

Podujatie slávnostne otvoril prodekan Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity doc. Michal Očenáš, PhD., ktorý prítomných privítal pri príležitosti jubilej práve na pôde jednej z jubilujúcich inštitúcií.

Ing. Peter Halko, riaditeľ UK, sa v svojom úvodnom referáte venoval vývoju, pôsobeniu, zmenám názvov a ďalším údajom charakterizujúcim Univerzitnú knižnicu Prešovskej univerzity počas jej 50-ročného vývoja a pôsobenia.

PhDr. Anna Hudáková, riaditeľka ŠVK v Prešove, charakterizovala vo svojom referáte vývoj, oblasti pôsobenia, vydané tituly a ďalšie aktivity jubilujúcej Štátnej vedeckej knižnice v Prešove. Oba uvedené referáty budú tiež publikované v časopise Knižnica.

Dr. Miloš Kovačka, PhD., riaditeľ Národného bibliografického ústavu v Martine, sa venoval vo svojom referáte kooperácii pri spracovávaní bibliografických záznamov, ktorá je veľmi dôležitá práve v oblasti pôsobenia akademických a vedeckých knižníc, pri spracovávaní publikačnej činnosti jednotlivých akademických pracovníkov, ako aj ich vedecko-kvalifikačných prác.

Ďalší blok bol venovaný významnému jubileu moderného média - CD-ROMu Slovenská národná bibliografia, ktoré v šiestom roku svojho vydávania dosiahlo významný bod – 1 milión bibliografických záznamov zverejnených na tomto médiu.

Druhý deň podujatia bol venovaný rozličným metodickým problémom podľa požiadaviek kolegov - spracovateľov bibliografických záznamov. So svojimi odbornými referátmi vystúpili Mgr. Mária Okálová, Ing. Viera Matejčíková, Mgr. Marta Jahňáková a Dr. Anna Kucianová.

Tretí deň podujatia bol venovaný dvom blokmi. Ing. Emil Rišian priblížil používateľom nové vydanie Národného bibliografického ústavu SNK, a to slovenský preklad ISBD(ER), ktorý vyšiel v slovenčine pod názvom ISBD(ER) Medzinárodný štandardný bibliografický popis pre elektronické zdroje. Ďalší veľký blok bol venovaný Medzinárodnému desiatinnému triedeniu (MDT). Mgr. Ľudmila Rošoňová, Ing. Darina Mazuchová a Daniela Sidová predstavili aktuálne zmeny a doplnky.

V rámci podujatia bolo prediskutovaných aj množstvo ďalších problémov a otázok, prebehli aj diskusie a konzultácie k ďalším podujatiam, ktoré sa uskutočnia ešte v tomto roku.

Na záver podujatia sme poďakovali hostiteľom a dohodli sme sa, že ďalší rok sa naše tradičné podujatie uskutoční znova v priestoroch Prešovskej univerzity v druhom septembrovom týždni.

O čom rokovala Rada vysokých škôl SR?

Rada vysokých škôl SR je najvyšším orgánom samosprávy vysokých škôl. Podľa § 107 ods. 1 písm. a) Zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách je RVŠ SR „orgánom reprezentácie vysokých škôl“. Činnosť RVŠ SR vyplýva z čl. 3 štatútu RVŠ SR, ktorý vymedzuje pôsobnosť rady.

Ostatné zasadnutie RVŠ SR sa uskutočnilo 10. októbra 2002 v Košiciach. RVŠ SR na tomto zasadnutí – okrem iného – prerokovala: návrh vyhlášky MŠ SR o systéme študijných odborov a jej spravovaní, finančné zabezpečenie dopadov novej legislatívy týkajúcej sa vysokých škôl a prípravu rozpočtu na rok 2003, informáciu o aktivitách SAIA a i.

Vo vzťahu k návrhu Vyhlášky MŠ SR o systéme odborov bolo na zasadnutí RVŠ SR konštatované, že návrh je potrebné prehodnotiť (upraviť a doplniť), lebo aj podľa stanoviska Rady pre vzdelávanie a výchovu pri RVŠ SR: a) navrhovaná sústava študijných odborov nezodpovedá ISCED-u, b) zámer redukovať počet študijných odborov sa v návrhu Vyhlášky... uplatnil nedostatočne (nevýváženosť štud. odborov v úzkych i širších skupinách štud. odborov) atď.

V tejto súvislosti sa RVŠ SR formou uznesenia obrátila na MŠ SR s požiadavkou o zverejnenie korpusov študijných odborov a pravidiel tvorby študijných programov.

Ďalej RVŠ SR vyjadrila formou uznesenia súhlas so zriadením Slovenskej zdravotníckej univerzity, lebo v súvislosti so zriadením SZU bol porušený Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých

školách, ktorý v § 82 ods. 2 písm. d) podmieňuje zriadenie vysokej školy teda aj SZU, vyjadrením Akreditačnej komisie. Podobne RVŠ SR konštatovala, že Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách bol porušený aj pri vymenovaní Akreditačnej komisie, na koľko RVŠ SR nebolo v zmysle § 81 ods. 2 umožnené vyjadriť sa k dodatočne navrhnutým a následne vymenovaným členom AK.

Na zasadnutí RVŠ SR bolo tiež opätovne konštatované, že finančné prostriedky poskytované štátom na zabezpečenie hlavných činností vysokých škôl sú dlhodobo nepostačujúce. RVŠ zdôraznila, že do návrhu rozpočtu vysokých škôl na rok 2003 je potrebné zapracovať jednak dopady legislatívnych úprav v mzdovej oblasti pedagogických, vedeckých a ostatných zamestnancov vysokých škôl a jednak dopady cenových úprav energií a služieb, resp. dopady zákonných opatrení v sociálnej oblasti zamestnancov a študentov vysokých škôl. Rovnako RVŠ upozornila aj na dopady zavedenia bezplatného štúdia v externej forme.

Prof. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc., predseda AS FF a člen RVŠ SR, autor článku

MEDZINÁRODNÁ VEDECKÁ KONFERENCIA „Príprava učiteľov-elementaristov v novom storočí“

na Pedagogickej fakulte PU

V dňoch 26.–27. septembra 2002 sa v nových priestoroch Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity konala v poradí druhá medzinárodná vedecká konferencia tematicky orientovaná na špecifickú problematiku prípravy učiteľov pre prvý stupeň základných škôl. Základné tematické zameranie konferencie bolo rozšírené aj o otázky prípravy učiteľov predškolských zariadení a celoživotného vzdelávania učiteľov. Podobne ako v roku 1999 sa aj na tejto konferencii okrem zá-

Účastníci medzinárodnej vedeckej konferencie

stupcov slovenských vysokých škôl zúčastnilo veľa zahraničných účastníkov z **Českej republiky, Poľska, Rakúska, Belgicka, Maďarska**. Široký záber problematiky sa odzrkadlil na tematickom rozdelení účastníkov konferencie do rokovania ôsmich odborných sekcií: **Pedagogiky a psychológie, Elementárnych reálií, Slovenského jazyka a literatúry, Matematiky, Hudobnej výchovy, Výtvarnej výchovy, Telesnej výchovy a Celoživotného vzdelávania učiteľov**. Súčasťou bohatého programu boli aj sprievodné podujatia, medzi ktoré patrí prijatie zahraničných účastníkov u primátora mesta, kultúrny program pripravený študentmi a pedagógmi **Katedry hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty PU**, spoločenské posedenie účastníkov spríjemnené ľudovou hudbou **Šarišan** ako aj výstava pod názvom „Učebnice, učebné pomôcky a programy pre edukáciu na I. stupni základnej školy“. Celkom **135 aktívne** vystupujúcich účastníkov počas dvoch dní trvania konferencie naozaj svedčí o nebyvalom záujme širokej pedagogickej verejnosti hľadať a nachádzať nové cesty, prístupy a stratégie v príprave učiteľov pre najbližšie aj vzdialenejšie horizonty tohto storočia.

PaedDr. D. Šimčík, PhD., doc. PhDr. M. Portik, CSc.

Historický seminár katedier dejín slovenských univerzít –

V dňoch 25. a 26. septembra 2002 sa na pôde Filozofickej fakulty PU uskutočnil celoslovenský pracovný seminár katedier dejín. Nadviazal na staršie tradície celoštátnych stretnutí katedier dejín, ktoré sa konali v 80. rokoch ešte v spoločnom česko-slovenskom štáte.

Hlavným organizátorom tohto podujatia bola **Katedra slovenských dejín a archívniectva a Katedra všeobecných dejín na FF PU v Prešove, Katedra dejín FHPV PU v Prešove a Katedra slovenských dejín FF UK v Bratislave**.

Historici a vysokoškolskí pedagógovia

prvý v tomto tisícročí

z dvanástich katedier dejín si chceli na tomto stretnutí vymeniť skúsenosti z pedagogickej a vedeckovýskumnej činnosti a dohodnúť sa na spôsobe a forme vzájomnej spolupráce. Jej diapazón je skutočne široký, a to od výmeny učiteľov, študentov, cez tvorbu spoločných vedeckovýskumných projektov až po tvorbu celoslovenských učebných textov (skript) či učebníc, ktoré chýbajú študentom histórie na všetkých fakultách, kde sa dejiny študujú.

Ťažiskovou témou diskusií však bol kreditný systém štúdia, na ktorý budú musieť nastúpiť všetky univerzity. Bratislavské a banskobystrické historické pracoviská už majú prvé skúsenosti z kreditného systému za sebou. Tie prezentovali aj na seminári.

Dr. A. Sopusková (FF UK v Bratislave), ktorá je celoslovenskou koordinátorkou, predstavila všetky výhody kreditného štúdia, ale upozornila aj na jeho slabé stránky. A ako sa ukázalo, v slovenských podmienkach je aj týchto ešte pomerne dosť. Disku-

sia prezradila, že kreditný systém preverí najmä mladšie a početne menšie pracoviská, pretože si vyžaduje pomerne široký ponukový „vejár“ výberových prednášok. V diskusii nezostali bokom ani technické problémy zapisovania a evidencie kreditov.

Odborný seminár ukázal na potrebu takýchto stretnutí, a tak jedným z bodov spoločných uznesení bolo poverenie **Katedry slovenských dejín FF UK v Bratislave** pripraviť seminár venovaný len otázkam kreditného štúdia a jeho zosúladenie v rámci Slovenska a poverenie **Katedry histórie Fakulty humanitných vied UMB v Banskej Bystrici** zorganizovať širšie koncipovaný pracovný seminár katedier dejín v Banskej Bystrici.

-pš-

Účastníci seminára pozorne sledujú vystúpenie doc. PhDr. Petra Švorca, CSc., organizátora historického seminára katedier dejín slovenských univerzít

§ Právna poradňa §

SÚČASŤOU ŠTÚDIA PODĽA KAŽDÉHO ŠTUDIJNÉHO PROGRAMU JE AJ ZÁVEREČNÁ PRÁCA (jej obhajoba patrí medzi štátne skúšky)

Zákon č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v piatej časti upravuje problematiku týkajúcu sa študijného odboru (§ 50), študijného programu a študijného plánu (§ 51).

Študijný odbor, návrh na zaradenie nového študijného odboru alebo na inú zmenu

Študijný odbor je oblasť poznania, ktorá môže byť predmetom vysokoškolského vzdelávania v niektorom z jeho troch stupňov (bakalárske, doktorandské). Študijný odbor sa vymedzuje obsahom, ktorý charakterizujú najmä oblasti a rozsah vedomostí, schopností a zručností, ktoré profilujú absolventa.

Sústavu študijných odborov Slovenskej republiky upravuje ministerstvo. Táto sústava obsahuje študijné odbory, v ktorých môžu vysoké školy v Slovenskej republike poskytovať vysokoškolské vzdelávanie.

Návrh na zaradenie nového študijného odboru do sústavy študijných odborov alebo návrh na inú zmenu sústavy študijných odborov sa podáva na ministerstvo (podáva ho spravodlná vysoká škola).

NÁVRH NA NOVÝ ŠTUDIJNÝ ODBOR OBSAHUJE NAJMÁ

- názov študijného odboru,
- stupne vysokoškolského štúdia, v ktorých sa odbor študuje, a štandardnú dĺžku študijných programov pre tieto stupne vysokoškolského štúdia,
- obsah študijného odboru,
- zdôvodnenie potreby vzniku študijného odboru,
- príklady podobných študijných odborov v zahraničí,
- vymedzenie príbuzných študijných odborov a rozdielov medzi nimi.

Aktentujeme, že ministerstvo môže do sústavy študijných odborov zaradiť nový študijný odbor alebo urobiť inú zmenu sústavy študijných odborov iba po vyjadrení Akreditačnej komisie, poradného orgánu vlády Slovenskej republiky.

Podrobnosti o sústave študijných odborov a o jej spravovaní je predmetom úpravy všeobecne záväzného právneho predpisu, ktorý vydáva ministerstvo.

ŠTUDIJNÝ PROGRAM MUSÍ BYŤ AKREDITOVANÝ

Z dikcie ods. 1 § 51 vyplýva, že vysokoškolské vzdelávanie v študijnom odbore alebo v kombinácii študijných odborov sa získa štúdiom podľa akreditovaného študijného programu (pozri § 83 ods. 1).

V tomto študijnom odbore alebo v kombinácii študijných odborov (podľa ods. 5 § 51 študijný program možno uskutočňovať v študijnom odbore, ktorý je súčasťou študijných odborov, študijný program možno uskutočňovať aj v kombinácii dvoch študijných odborov ako sú oba študijné odbory v študijnom programe zastúpení približne rovnako, ide o Medziodborové štúdium, v inom prípade je jeden študijný odbor hlavný a druhý je vedľajší).

Študijný program je súbor vzdelávacích činností (jednotiek študijného programu), najmä:

1. prednáška
2. seminár
3. cvičenie
4. dizertačná práca
5. diplomová práca
6. projektová práca
7. laboratórna práca
8. stáž
9. exkurzia
10. odborná prax a

súbor pravidiel zostavený tak, že úspešné absolvovanie pri zachovaní uvedených pravidiel umožňuje získať vysokoškolské vzdelávanie prezentované v ods. 1 § 51 (porov. Ods. 2 § 51).

Pripomíname, že súčasťou štúdia podľa každého študijného programu je aj záverečná práca, jej obhajoba patrí medzi štátne skúšky!

Študijný program bližšie určuje:

- a) názov študijného programu,
- b) študijný odbor, v ktorom sa absolvovaním študijného programu získa vysokoškolské vzdelávanie, alebo kombinácia dvoch študijných odborov, v ktorých sa absolvovaním študijného programu získa vysokoškolské vzdelávanie,
- c) stupeň vysokoškolského štúdia, pre ktorý je študijný program určený
- d) forma štúdia
- e) profil absolventa
- f) charakteristika jednotiek študijného programu, prípadne dĺžka praxe vrátane počtu kreditov, ktoré sa ich absolvovaním získajú,
- g) pravidla a podmienky na utváranie študijných plánov,
- h) štandardná dĺžka štúdia vyjadrená v akademických rokoch,
- i) rozdelenie štúdia na časti vyjadrené v akademických rokoch alebo v ich častiach a podmienky, ktorých splnenie sa vyžaduje, aby študent mohol postúpiť do ďalšej časti štúdia, podmienky sa vyjadrujú počtom kreditov získaných za absolvované jednotky študijného programu,
- j) počet kreditov, ktorého dosiahnutie je podmienkou riadneho skončenia štúdia,
- k) ďalšie podmienky, ktoré musí študent splniť v priebehu štúdia študijného programu a na jeho riadne skončenie vrátane štátnych skúšok,
- l) osobitná charakteristika, ak ju študijný program má

1. podľa odseku 7 § 51 – "študijný program je umelecký, ak sa zameriava na rozvíjanie talentu a tvorivosti v oblasti umeleckého vý-

skumu a umeleckého diela na základe umeleckých princípov. Významnou zložkou umeleckého študijného programu môže obsahovať výraz "umelecký", "umenie" alebo podobný výraz, len ak ide o umelecký študijný program",

2. v zmysle § 53 ods. 5, 6 na ktoré odkazuje, a ods. 8 § 51 – "absolventi študijných programov, ktorí získali titul "magister", môžu vykonávať rigoróznú skúšku, ktorej súčasťou je aj obhajoba rigorózne práce v študijnom odbore, v ktorom získali vysokoškolské vzdelávanie, alebo v príbuznom študijnom odbore. Po jej vykonaní im vysoké školy udeľujú akademický titul

– v prírodovedných študijných programoch doktor prírodných vied (v skratke "RNDr.")

– v spoločenskovedných a umenovedných študijných programoch "doktor filozofie" (v skratke "PhDr."),

– v právnických študijných programoch "doktor práv" (v skratke "JUDr."),

– v učiteľských študijných programoch a telovýchovných študijných programoch "doktor pedagogiky" (v skratke "PaedDr."),

– v teologických študijných programoch okrem študijných programov v oblasti babalogickej teológie "doktor teológie" (v skratke "ThDr.") alebo

3. podľa § 54 ods. 16 – "doktorandom v oblasti katolíckej teológie sa po absolvovaní prvej ucelenej časti doktorandského štúdia udeľuje titul "licenciát teológie" (v skratke "ThLic."). Absolventom doktorandského štúdia v týchto oblastiach sa udeľuje aj titul "doktor teológie" (v skratke ThDr.).

m) udeľovaný akademický titul (porov. Ods. 4 § 51).

Pokiaľ ide o názov študijného programu, ten sa spravdlna odvodzuje od názvu zodpovedného študijného odboru. Ak ide o kombináciu hlavného a vedľajšieho študijného odboru, názov študijného programu sa odvodzuje od názvu hlavného študijného programu.

POSKYTOVANIE PORADENSKEJ SLUŽBY ŠTUDENTOM

Študijný plán študenta určuje 1. časovú a obsahovú postupnosť jednotiek študijného programu a 2. formy hodnotenia študijných výsledkov. Študijný plán si okrem formy hodnotenia študijných výsledkov zostavuje v rámci určených pravidiel (ako je písané vyššie, porov. tiež ods. 2 a 4 písm. g) zákona o vysokých školách) a v súlade so študijným poriadkom vysokej školy (§ 15 ods. 1 písm. b) alebo fakulty (§ 33 ods. 3 písm. a) študent sám alebo v spolupráci so študijným poradcom. Na poskytovanie poradenskej služby študentom pri zostavovaní študijných plánov pôsobia na vysokých školách študijní poradcovia. Študijného poradcu vymenúva z radov vysokoškolských učiteľov a odvoláva rektor, alebo dekan, ak má študijný poradca pôsobiť v rámci fakulty.

DISCIPLINÁRNY PRIESTUPOK A DISCIPLINÁRNE OPATRENIA

V § 72 nového zákona o vysokých školách zákonodarcu ustanovil, že disciplinárny priestupok je zavinené porušenie právnych predpisov alebo vnútorných predpisov vysokej školy, alebo jej súčasti, alebo verejného poriadku.

Za disciplinárny priestupok možno uložiť študentovi niektoré z týchto disciplinárnych opatrení:

- a) pokarhanie,
- b) podmienčné vylúčenie zo štúdia s určením lehoty a podmienok, pri dodržaní ktorých bude podmienčné vylúčenie zo štúdia zrušené,
- c) vylúčenie zo štúdia

Treba vedieť, že disciplinárny priestupok je premlčaný, ak od jeho spáchania uplynul viac ako jeden rok. Ako aj to, že disciplinárne opatrenia vyššie uvedené ukladá rektor (študentom zapísaným na štúdium na fakulte ukladá disciplinárne opatrenia dekan). V tejto súvislosti žiada sa upozorniť, že rektor ani dekan nemôže uložiť prísnejšie disciplinárne opatrenie, než navrhla disciplinárna komisia.

Konanie o disciplinárnom priestupku pred disciplinárnou komisiou vysokej školy (fakulty) je ústne za prítomnosti študentov (ak sa študent nedostaví bez riadneho ospravedlnenia, možno konať aj bez jeho prítomnosti).

Rozhodnutie o ukončení disciplinárneho opatrenia

■ musí byť písomné

■ musí obsahovať odôvodnenie a poučenie o možnosti podať žiadosť (nie odvolanie) o jeho preskúmanie,

■ študentovi musí byť doručené do vlastných rúk.

Upozorňujeme, že žiadosť o preskúmanie spomínaného rozhodnutia sa podáva orgánom, ktorý rozhodnutie vydal, a to do ôsmich dní odo dňa jeho doručenia. Ak je týmto orgánom dekan, môže sám žiadosť vyhovieť a rozhodnutie zmeniť alebo zrušiť (ide tu o úkony v rámci tzv. autoremedury). V prípade, že dekan žiadosti o preskúmanie rozhodnutia nevyhoví, postúpi ju rektorovi. Rektor rozhodnutie dekana preskúma a ak je v rozpore a) so zákonom,

b) vnútorným predpisom verejnej vysokej školy alebo jej súčasťou rozhodnutie zmení, alebo zruší. Rektor však musí vydať rozhodnutie najneskôr do 30 dní od doručenia žiadosti o preskúmanie rozhodnutia dekana.

DISCIPLINÁRNA KOMISIA VEREJNEJ VYSOKEJ ŠKOLY A DISCIPLINÁRNA KOMISIA FAKULTY

Medzi orgány akademickej samosprávy verejnej vysokej školy podľa nového zákona o vysokých školách patrí aj disciplinárna komisia verejnej vysokej školy pre študentov (§ 7 písm. d). Táto komisia prerokováva disciplinárne priestupky iba tých študentov verejnej vysokej školy, ktorí nie sú zapísaní na žiadnom študijnom programe uskutočňovanom na fakulte, a predkladá návrh rozhodnutia rektorovi.

Členov disciplinárnej komisie verejnej vysokej školy a jej predsedu vymenúva z členov jej akademickej obce po schválení akademickým senátom verejnej vysokej školy rektor (polovicu členov tejto komisie tvoria študenti).

Činnosť disciplinárnej komisie verejnej VŠ sa riadi rokovacím poriadkom disciplinárnej komisie verejnej VŠ (porov. § 13 zákona o VŠ).

Medzi orgány akademickej samosprávy fakulty (§ 24 písm. d) patrí tiež disciplinárna komisia fakulty pre študentov, ktorá (§ 31) prerokováva disciplinárne priestupky študentov zapísaných v študijnom programe uskutočňovanom na fakulte, a ktorá aj predkladá návrh na rozhodnutie dekanovi. Členov disciplinárnej fakulty pre študentov a jej predsedu vymenúva z radov členov jej akademickej obce po schválení akademickým senátom fakulty dekan (polovicu členov tejto komisie tvoria študenti).

Činnosť disciplinárnej komisie fakulty sa však riadi rokovacím poriadkom disciplinárnej komisie fakulty.

VEDÚCI ZAMESTNANCÍ VEREJNEJ VYSOKEJ ŠKOLY

V intenciách § 14 nového zákona o VŠ vedúcimi zamestnancami verejnej VŠ sú

– kvestor

– a jednotliví vedúci súčasti VŠ podľa § 21 ods. 1 písm. b) – „iných pedagogických, výskumných, vývojových, umeleckých, hospodársko-správnych a informačných pracovísk“, písm. c) – „účelových zariadení“. Funkcie vedúcich zamestnancov verejnej VŠ sa obsadzujú výberovým konaním. Zásady výberového konania na funkcie vedúcich zamestnancov verejnej VŠ určuje vnútorný predpis verejnej VŠ (§ 15 ods. 1 písm. c). Kvestor zabezpečuje hospodársky a administratívny chod verejnej VŠ a koná v jej mene v rozsahu určenom rektorom (je podriadený priamo rektorovi).

HOSPODÁRSKY A ADMINISTRATÍVNY CHOD FAKULTY ZABEZPEČUJE TAJOMNÍK FAKULTY

Zákonnodarca v novom zákone o VŠ (§ 32) jednoznačne ustanovil, že vedúcimi zamestnancami fakulty sú

– tajomník fakulty a

– jednotliví vedúci

a) pedagogických pracovísk

b) výskumných pracovísk

c) vývojových alebo umeleckých pracovísk,

d) hospodársko-správnych a informačných pracovísk a

e) účelových zariadení fakulty.

Funkcie vedúcich zamestnancov fakulty sa obsadzujú výberovým konaním. Spôsob výberového konania na funkcie vedúcich zamestnancov fakulty určí pracovný poriadok fakulty (§ 33 ods. 3 písm. b) alebo 2. pracovný poriadok verejnej VŠ (§ 15 ods. 1 písm. d), ak sa ním fakulta riadi.

Z diskusie ods. 2 § 32 je evidentné, že je to tajomník fakulty, ktorý zabezpečuje

■ hospodársky a

■ administratívny chod fakulty, je podriadený priamo dekanovi.

Orgány akademickej samosprávy verejnej VŠ sú:

a) akademický senát verejnej VŠ

b) rektor

c) vedecká rada verejnej VŠ, umelecká rada verejnej VŠ, vedecká a umelecká rada verejnej VŠ a na odbory VŠ akademická rada verejnej VŠ.

d) disciplinárna komisia verejnej VŠ pre študentov.

Orgány akademickej samosprávy fakulty sú:

a) akademický senát fakulty

b) dekan

c) vedecká rada fakulty, umelecká rada fakulty, vedecká a umelecká rada fakulty alebo na fakulte odbornej VŠ akademická rada fakulty,

d) disciplinárna komisia fakulty pre študentov.

Reprezentáciu vysokých škôl tvoria:

1. Rada vysokých škôl

2. Študentská rada vysokých škôl

3. Slovenská rektorská konferencia

1.1 Rada VŠ je najvyšším orgánom samosprávy VŠ, tvoria ju zástupcovia VŠ zvolení akademickými senátmi VŠ a akademickými senátmi fakúlt.

2.2 Študentská rada VŠ je najvyšším zastupiteľským orgánom študentov VŠ, zastupuje záujmy študentov navonok. Členom študentskej rady VŠ môže byť len študent VŠ. Študentskú radu VŠ za každú VŠ tvorí:

a) jeden zástupca zvolený študentskou časťou akademického senátu VŠ,

b) ďalší zástupcovia študentskej časti akademickej obce VŠ zvolení študentskou časťou akademickej obce VŠ, a to z každých i započatých 2000 zapísaných študentov jeden zvolený zástupca.

3.3 Slovenská rektorská konferencia je orgánom zložený z rektorov VŠ, koordinuje a podporuje činnosť rektorov v záujme utvárania vysokoškolskej politiky. Ak súkromná VŠ nemá zavedenú funkciu rektora, reprezentuje ju v Slovenskej rektorskej konferencii jej štatutárny zástupca.

-Jar-

MONITOROVANÉ VÝRAZY A VÝROKY

– Z protiprávneho činu nevzniká zmluva.

– Pracovnoprávny vzťah nemôže vzniknúť medzi manželmi.

– Keď sa dvaja vadia, tretí má z toho radosť, prípadne ošoh.

– Terorizovať niekoho, zastrašovať vyhrážkou násilia.

– Paranoja, druh duševnej choroby (paranoik, kto trpí na paranoju).

– Mýliť sa je ľudské, ale zotrvať v omyle je diabolské.

– Úcta je odmena cnosti.

– Funkcia mení mravy, ale zriedka v lepšie.

– To chcem, tak rozkazujem (používali dospelí vladári).

– Mŕtvi sa nemôžu brániť, preto o nich treba hovoriť len dobre alebo vôbec nič.

– Nikto ma nemá rád, a preto som nešťastný.

– Dobrý manažér viac hodnotí argumenty odborníkov ako výpovede pochlebovačov.

– Zlomyselný je výklad, ktorý prekrúca text, zmysel textu.

– Ak šéf Vám chce zle robiť, vždy si nájde dôvod, nemal by však zneužívať platné právo, právne predpisy.

– Zle si robí chorý, ktorý si určí za dediča lekára.

– Nadriadený nemôže objektívne (spravodlivo) riadiť podriadených, medzi ktorými je aj jeho milienka či manželka (exmanželka) alebo iní príbuzní (blízke osoby).

– Vyššou mocou je to, čomu ľudská slabosť nemôže odporovať, čeliť.

– Talent sa formuje v samote, charakter v kolektíve.

– Zlé spoločnosti (styky) robia ľudí zlými, s kým sa stýkaš, taký si!

– Vlastnosťou veľkého ducha je opovrhovať urážkami.

– Nič nie je také sväté, čo by sa peniazmi nemohlo znesvätiť, nič nie je tak opevnené, čo by sa peniazmi nemohlo dobyť.

– Počas vykonávania funkcie nič tak rýchlo neletí ako roky, každá funkcia má svoj začiatok i koniec!

– Dohovory, ktoré sledujú nečestný cieľ, sa nemajú dodržiavať.

– Každá práca si žiada odmenu.

– Panovník je vyňatý spod platnosti zákonov (platilo to však v absolutizme, konštitucionizmus a demokratizmus to nepripúšťa).

– Súkromný prospech ustupuje pred verejným.

– Ďaleko z očí, ďaleko z mysle (napr. sťahovanie osôb na pracoviskách).

Reprezentovali nielen univerzitu,

Najväčším podujatím vo vedeckých kruhoch na Ukrajine a zároveň najväčšie podujatie celosvetovej ukrajinistiky je medzinárodný kongres ukrajinistov, ktorý sa koná každé tri roky. Kongres organizuje Medzinárodná asociácia ukrajinistov, ktorá zjednocuje asociácie ukrajinistov tých krajín vo svete, v ktorých sa ukrajinistika venuje náležitá pozornosť a môže sa v nich slobodne rozvíjať. Medzinárodná asociácia ukrajinistov (MAU) bola založená v roku 1989 na ustanovujúcej schôdzi v Neapole. Odvtedy sa uskutočnili štyri

viedli sa odborné diskusie na vybrané a aktuálne témy, okružle stoly, napr. o existencii rôznych ukrajinských vedeckých ustanovizní za hranicami Ukrajiny a ich možnostiach spolupracovať s Ukrajinou, o súčasnej ukrajinskej kinematografii v európskom kontexte, o ďalšom vývoji ukrajinistiky, jej perspektívach doma a vo svete, o postavení ukrajinčiny ako spisovného jazyka v Ukrajine atď. Bohatý program vedeckých prednášok, bohatý kultúrny program, spoznávanie ukrajinských osobností - odovzdávanie čestného doktorá-

Účastníkov konferencie ukrajinského jazyka a literatúry krátkym príhovorom pozdravil aj dekan FF PU prof. PhDr. František Mihina, CSc. (na obrázku pri pozdravnom prejave)

kongresy ukrajinistov – v roku 1990 (Kyjev), v roku 1993 (Lvov), v roku 1996 (Charkov) a v roku 1999 (Odesa).

5. medzinárodný kongres sa konal tohto roku v ukrajinskom meste Černovice na Černovickej národnej univerzite Jurija Fedkoviča a tak ako aj predošlé bol vynikajúco pripravený a nesmierne inšpirujúci.

V programe kongresu bolo uvedených 900 diskusných príspevkov od vedeckých pracovníkov (ukrajinistov) z 24 krajín sveta. Príspevky boli rozvrhnuté do 14 vedných oblastí: jazykovedy, literárnej vedy, histórie, folkloristiky, vedy o umení, vedy o filme, divadle atď. V rámci týchto základných oblastí bolo niekoľko sekcií (história ich mala 46).

Rokovania sa konali dopoludnia i popoludní. Okrem nich sa konali mnohé prezentácie odborných publikácií, kníh, časopisov, slovníkov,

Účastníci konferencie pozorne sledujú bohatý program vedeckých prednášok

ale celé Slovensko!

tu Line Kostenko (známej ukrajinskej poetke a „večnej“ občianskej aktivistke), vystúpenie známych umelcov mesta a celej Bukoviny – to všetko sa udialo počas štyroch dní (od 26. 8. – 29. 8. 2002).

Slovenskú republiku reprezentovali na tomto kongrese okrem pracovníkov

Múzea rusínsko-ukrajinskej kultúry vo Svidníku a SAV v Košiciach pracovníci Katedry výtvarnej výchovy FHPV: Vladislav Grešlík a Prokip Kolisnyk a Katedry ukrajinského jazyka a literatúry FF našej univerzity: Ľ. Babotová, J. Bača, V. Juríčková, J. Kredátusová, A. Mušinka a M. Mušinka, ktorý slovenskú delegáciu viedol a aktivity Asociácie ukrajinistov na Slovensku prezentoval na úvodnom plenárnom zasadnutí kongresu.

Naša delegácia reprezentovala Prešovskú univerzitu a celé Slovensko v jednotlivých sekciách: Ľ. Babotová a V. Juríčková v sekcii

Ukrajinská literatúra v diaspóre, J. Bača v sekcii Ukrajinská literatúra 19. a zač. 20. storočia, J. Kredátusová v sekcii Ukrajinský jazyk medzi slovanskými a neslovanskými jazykmi, A. Mušinka v sekcii Ukrajinská diaspóra: história a súčasnosť, M. Mušinka v sekcii Folkloristika, V. Grešlík v sekcii Ikony a P. Kolisnyk v sekcii Veda o umení.

Naši pracovníci vystupovali aktívne aj v diskusiách, mali sa čím pochváliť a informácia o výsledkoch činnosti ukrajinistov na Slovensku vyvolala v kuloároch odozvu. Kongres výrazne obohatil našich kolegov, stretnutia umožnili spoznať mladším kolegom mnohé vedecké kapacity osobne a umožnili diskutovať nielen o úspechoch, ale aj o starostiach,

ktoré nás počas našej práce neobchádzajú. Sme naozaj vďační, že sme sa na takomto kongrese mohli zúčastniť, predovšetkým vďaka organizačnému výboru, ktorý našej delegácii celý pobyt hradil. Ďakujeme tiež vedeniu fakulty za uhradenie cestovných nákladov. Môžeme všetkých ubezpečiť, že finančné prostriedky boli využité efektívne.

Jarmila Kredátusová, PhD.

Katedra ukrajinského jazyka a literatúry FF

SVEDECTVO O POSTOJOCH

Z príležitosti svojich 70-tých narodenín a odchodu do dôchodku profesor Juraj Bača vydal v máji t. r. osobnú bibliografiu p. n. Jurij Bača – čhto vin takij? (Juraj Bača – kto

to je?), kde okrem bibliografického materiálu nachádzame aj rozsiahle interview, ktoré ozrejmuje najdôležitejšie životné udalosti autora ako aj osudy jeho najvýznamnejších prác a iný doplnujúci a ilustračný materiál, čo robí knihu vcelku solidným príspevkom k štúdiu života a diela autora.

Hneď nato autor na vlastné náklady vydal ďalšiu knihu Dobryj deň, Ukrajinu, do ktorej zaradil svoje najvýznamnejšie práce o Ukrajine a ukrajinskej problematike, čomu sa venoval po celý svoj plodný život. (Kniha vyšla k piatemu Svetovému kongresu ukrajinistov, ktorý sa koncom augusta konal v Černivciach na Ukrajine).

Ak prvá kniha podáva všetky najdôležitejšie údaje o živote a diele profesora Juraja Baču, potom druhá podáva iba najdôležitejšie práce k uvedenej tematike. Ozrejmuje nám však dostatočnou mierou (po rokoch) začo a prečo stránice a štátne orgány Československa i Sovietskeho zväzu zaujímali k autorovi taký krutý postoj, že ho na plných dvadsať rokov vylúčili z akejkoľvek účasti na spoločenskom živote, že ho súdili a väznili za šírenie literatúry o skutočnom živote v Ukrajine a za jeho postoje k tejto problematike. Témy týchto prác sú vždy veľmi zásadné a aktuálne, názory na situáciu sú fundované a objektívne, avšak všetko toto spolu najviac svedčí o zásadných životných postojoch autora k poznanej pravde, aj keď za ňu musel trpieť nielen on, ale často aj celá jeho širšia rodina.

Red.

DVAJA PEDAGÓGOVIA Z PBF PU

V dňoch 29. – 30. augusta 2002 sa v Bukurešti (Rumunsko) konal **ŠIESTY DIALÓG MEDZI PRAVOSLÁVNOU CIRKVOU A SKUPINOU EURÓPSKÝCH LUDOVÝCH STRÁN (KREŠŤANSKÝCH DEMOKRATOV) A EURÓPSKÝCH DEMOKRATOV**, ktorý venoval pozornosť náboženským a sociálnym následkom teroristického útoku z 11. septembra 2001. Účastníci sa snažili svojou prácou prispieť k víťazstvu mieru nad pre-

Doc. Ján Zozulák, PhD.,
autor článku

vládajúcim terorizmom vo svete. Bola pre-rokovaná deklarácia európskeho parlamentu, týkajúca sa boja proti terorizmu a rešpektovania ľudských práv z 12. marca 2002. Ďalším závažným dokumentom, o ktorom sa na konferencii rozprávalo, bola Charta základných ľudských práv Európskej únie. Najvýznamnejším posunom vo vývoji celosvetovej spolupráce po 11. septembri 2001 bola snaha o mierovú spoluexistenciu a spoluprácu troch monoteistických náboženstiev: židovstva, kresťanstva a islamu so spoločným heslom "Boží mier vo svete". Oficiálna deklarácia o tejto spolupráci bola prijatá 20. decembra 2001 v Bruseli vďaka aktivitám Jeho Svätosti Bartolomeja I., ekumenického (konštantínopolského) patriarchu a prezidenta európskej komisie v Bruseli Romana Prodiho. Patriarcha Bartolomej už niekoľko rokov vyvíja aktivity smerom k Európskej únii a stal sa koordinátorom miestnych pravoslávnych Cirkví pri spoločnom okružnom stole s európskymi poslancami. Stalo sa tradíciou, že v rôznych európskych mestách sa každoročne koná dialóg medzi zástupcami miestnych pravoslávnych Cirkví v Európe a európskymi poslancami. **Hlavná pozornosť pri všetkých stretnutiach je venovaná najaktuálnejším otázkam, ktoré sa týkajú európskeho i celosvetového priestoru.** Fakt, že Európska únia rokuje na najvyššej úrovni so zástupcami pravoslávnych Cirkví v Európe umocňuje fakt, že Európska únia sa bude rozširovať smerom k východnej Európe, kde žijú milióny pravoslávnych kresťanov, preto otázkam spolupráce musí byť venovaná patričná pozornosť, aby pravoslávna Cirkev mohla účinne pomôcť pri budovaní spoločného európskeho domu.

Konferencie sa zúčastnil aj minister sociálnych vecí z Bahrajnu, ktorý zastupoval islamský svet. Vo svojej prednáške informoval účastníkov konferencie o aktivitách svojej krajiny pri zabezpečovaní celosvetového mieru ako aj o úsilí Bahrajnu sprostredkovať dialóg medzi islamskými krajinami a ostatným svetom v dnešnej veľmi krízovej dobe. Určite nebolo náhodou, že usporiadatelia konferencie do programu zaradili prednášku amerického pravoslávneho arcibiskupa Spiridona, ktorý má svoje sídlo v New Yorku, aby ako priamy svedok udalostí 11. septembra 2001 v New Yorku porozprával svoje dojmy.

Arcibiskup podal osobné skúsenosti utrpenia ľudí v New Yorku, pretože sa s nimi od rána do večera stretával ako ich duchovný otec. Zdôraznil tri roviny, ktoré ranili obyvateľov mesta: 1. Citové rany – tisíce ľudí pocítilo veľkú bolesť, pretože boli nejakým spôsobom zavlečení do katastrofy v New Yorku. Arcibiskup Spiridon povedal: "Chodil som z pohrebu na pohreb, mnohí pochovávali mŕtvych bez tiel, ktoré boli úplne zničené. Môžete si predstaviť veľký žal a zúfalstvo". 2. Existenčné rany – ľudia sa snažili nájsť východisko z nepredstaviteľne ťažkej situácie. Stratili svoje bývanie a potrebovali sa niekam uchýliť. Ako môžu ľudia používať svoj najväčší dar – slobodnú vôľu tak, aby ju brali iným? 3. Ekonomické rany – utrpelo mesto a celé USA, čo sa prejavilo v celom svete. Tisíce ľudí ostalo bez práce. Ľudia sa pýtali: Kde bol Boh 11. septembra? Pri hľadaní odpovede na túto otázku je potrebné si uvedomiť jednu veľmi dôležitú vec: Boh nie je príčinou zla vo svete, Boh netrestá ľudí. Zlo je výsledkom

mrakodrapu sa zrútil aj pravoslávny chrám svätého Nikolaja a trosky ho zahĺbili 11 metrov do zeme. Po niekoľkých dňoch začali do úradu arcibiskupa prichádzať šeky s rôznymi sumami na výstavbu nového chrámu. Keď ich začal čítať, na každom šeku bolo napísané iné meno a iná suma, ale jedno mali spoločné, ulica bola rovnaká: svätého Nikolaja (saint Nicolas), len čísla domov sa líšili. To bol prejav obyvateľov jednej z New Yorkských štvrtí, ktorí žili na ulici svätého Nikolaja, aby bol čoskoro obnovený chrám, ktorý patrila k najstarším v USA.

Na konferencii vystúpili aj ďalší rečníci, ktorí sa zhodli v tom, že sloboda je aj to, ak niekto vyjadrí túžbu byť iný, má na to právo. Mier bez slobody nie je možný, pretože presadzovanie svojej vôle bez rešpektovania vôle iného znamená diktatúru. **Nikdy si človek nesmie myslieť, že jeho názorom sa musí riadiť iný, pretože ten iný môže mať iný názor, iné presvedčenie, iné cítenie. A má na to plné právo.** Toto je hlavný princíp demokracie. Na druhej strane, nerešpektovanie žiadnych princípov, žiadnych zásad je anarchia. Ak sa všetci budú snažiť o zachovávanie princípu demokracie a rešpektovať vôľu iných, je možné dôjsť k pokroku vo vzájomných vzťahoch.

Zástupcami na konferencii v Bukurešti za Pravoslávnu cirkev v českých krajinách a na Slovensku boli doc. Ján Zozulák, PhD. a Mgr. Štefan Šák, PhD., ktorí získali ďalšie informácie o európskom dianí a nadviazali nové kontakty prospešné pre rozvoj Pravoslávnej cirkvi aj Prešovskej univerzity. Pravoslávna cirkev odsudzuje akúkoľvek formu terorizmu, náboženskej či rasovej neznášanlivosti a tieto otázky rieši vo svetle Evanjelia, ktoré hovorí o láske, porozumení a úcte k blížnemu.

NA MEDZINÁRODNEJ KONFERENCII V BUKUREŠTI

zlého konania človeka, ktorý zneužíva svoju moc na ovládnutie iných. Podľa slov arcibiskupa stále viac a viac si ľudia v New Yorku začali uvedomovať, že nemôžu žiť bez Boha, že Ho potrebujú vo svojom živote. Uviedol aj veľmi dojímavý príklad: Pri páde druhého

NOVÍ PRODEKANI GBF PU

PhDr. Pavol Dancák, PhD. Narodil sa 4. 5. 1965 v Bardejove v rodine gréckokatolíckeho kňaza a učiteľky. Základnú školu navštevoval v Novom Ruskove a v Trebišove, kde absolvoval aj gymnázium. V roku 1988 absolvoval štúdium teológie na Rímskokatolíckej Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte v Bratislave. V roku 1988 prijal kňazskú vysviacku a do roku 1995 pôsobil ako správca farnosti v Koromli (okres Sobrance). V roku 1995 začal študovať filozofiu na Filozofickej fakulte Pápežskej teologickej akadémie v Krakove, kde v roku 1997 dosiahol licenciát. Téma práce – Konceptia výchovy vo filozofii Radima Palouša. V roku 2001 pod vedením profesora Karola Tarnowského obhájil doktorskú prácu Otázka výchovy v náuke Jána Pavla II. Svoju vedecko-výskumnú činnosť zameriava na problematiku Boha a výchovy vo filozofickom myslení, čo sa odráža aj v jeho publikačnej a prednáškovej činnosti. Je členom Združenia učiteľov filozofie na teologických fakultách na Slovensku a v Čechách a členom Spolku svätého Cyrila a Metoda v Michalovciach. Od roku 1995 pracuje na Katedre kresťanskej filozofie Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove ako vysokoškolský učiteľ. Od roku 1998 je vedúcim katedry. 18. augusta 2002 ho dekan fakulty vymenoval za prodekana pre rozvoj.

PhDr. Marek Pribula prodekan pre vzdelávanie – absolvoval Katolícku teologickú fakultu Univerzity Karlovej v Prahe – licenciát teológie získal na Teologickej fakulte Katolíckej univerzity v Lubline (Poľsko) – na Rímskokatolíckej Cyrilometodskej bohosloveckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave získal vedecko-akademickú hodnosť **PhD.** a titul doktora teológie – na GBF PU pôsobí od roku 2000 ako odborný asistent na Katedre systematickej teológie, kde vedie Oddelenie súčasných foriem ohlasovania viery – v uplynulom akademickom roku vykonával funkciu predsedu **AS GBF, bol tiež členom AS PU** – dňa 18. augusta 2002 bol vymenovaný do funkcie prodekana pre vzdelávanie – svoju vedecko-výskumnú činnosť zameriava predovšetkým na problematiku spoločenských komunikačných prostriedkov a využívania moderných informačných technológií na podklade potrieb a úloh Katolíckej cirkvi – je členom Českej kresťanskej akadémie, Rady pre spoločenské komunikačné prostriedky Konferencie biskupov Slovenska, Ekumenického konzultačného zboru PCDŽ STV v Bratislave a Ekumenickej poradnej rady ORNV SR v Bratislave

Organizátorom konferencie ruštinárov bol vedúci Katedry RJL FF PU doc. Jozef Sipko

Hľadanie ekvivalentnosti

Pod týmto názvom prebiehala v dňoch 16.–17. septembra 2002 medzinárodná vedecká konferencia, ktorú organizovala Katedra rusistiky a translológie PU FF. Na dvojdnovom podujatí vystúpilo okolo 70 rusistov z 8 krajín. Konferencia bola venovaná 70-tinám prof. PhDr. Michala Mikluša, CSc. a riešeniu grantových projektov Katedry rusistiky a translológie PU FF. Po pôsobivom hudobno-speváckom vystúpení, ktoré zabezpečili A. Ščerbová, I. Bednárová, I. Pac-

Druhým východiskom vedeckej konferencie boli dva grantové projekty KRaT: 1. RUSKO-SLOVENSKÉ KULTUROLOGICKÉ POROVNÁVANIE SÚČASNÝCH TEXTOV a 2. SOCIOKULTÚRNA INTERPRETÁCIA UMELECKÉHO TEXTU. V centre pozornosti bol pojem "ekvivalentnosť", ktorý v uvedených projektoch sa chápe nielen v úzkom lingvistickom rámci, ale ide o ekvivalentnosť ako komunikačný a kulturologický fenomén, ktorý je predurčený etnokultúrnymi zvláštnosťami a ich konkrétnymi jazykovými formami. V rusko-slovenskom porovnávaní sa katedra snaží určiť typické neopakovateľné a jedinečné lingvoreálie a možnosti ich jazykovej prezentácie v partnerskej etnokultúre. Ide o snahu vytvoriť určitú klasifikáciu lingvoreálií rus-

kého jazyka, ktoré vo vzťahu k slovenčine v značnej miere vystupujú ako bezekvivalentné jazykové jednotky. Klasifikácia uvedených lingvoreálií je daná nielen jazykovými jednotkami ruského jazyka, ale evidentne vychádza z hlbokých národno-kultúrnych osobitostí, ktoré sú veľmi ťažko identifikovateľné, no majú jednoznačne hlboké etnopsycholingvistické korene.

Uvedené východiská pri hľadaní ekvivalentnosti realizovali vystupujúci v 3 sekciách – lingvistickej, literárnej a kulturologickej. Významným odborným prologom boli plenárne vystúpenia známych filológov prof. Mikluša, prof. Červeňáka, prof. Bardinovej, prof. Šimu a prof. Sabola.

Priebeh konferencie naznačil, že v súčasnosti jedným z hlavných filologických problémov je hľadanie a vypracovanie istého komunikačného modelu v rámci dialógu kultúr. Mnohí vystupujúci poukazyvali na medzijazykové komunikačné bariéry vo všetkých štylistických rovinách. Zvlášť sa to týka rôznych žánrov odborného štýlu, jazykových jednotiek so zvýšenou etnokultúrnou konotáciou, frazeologizmov, okridlených výrazov, skratiek, vnútrojazykového prekladu, adekvátneho pochopenia umeleckého textu v cudzojazyčnom prostredí a pod.

Konferencia poukázala na to, že hľadanie ekvivalentnosti má slúžiť pri prekonávaní etnokultúrnych bariér a pri zlepšovaní medzikultúrneho chápania v našom konfliktnom svete. Jazyk z tohto hľadiska je zrejme nielen prostriedkom komunikácie, ale predovšetkým nástrojom vzájomného objektívneho poznania a humanizácie jeho nositeľa. Organizátori konferencie predpokladajú, že sa im podarí vytvoriť istú tradíciu tohoto druhu vedeckých filologických hľadání a že sa onedlho stretnú s rusistami, ale aj s ostatnými filológmi na druhom ročníku "hľadania ekvivalentnosti".

Doc. Jozef Sipko

Hlavný referát na konferencii predniesol prof. Michal Mikuš, CSc., na obrázku pri prejave

zes, pod vedením PhDr. Kalmanovej z Katedry hudobnej výchovy Pedagogickej fakulty PU vystúpil dekan FF prof. PhDr. František Mihina, CSc., ktorý v prvom rade ocenil celoživotnú vedecko-pedagogickú prácu jubilanta prof. M. Mikluša a udelil mu Medailu fakulty ako najvyššie vyznamenanie FF PU.

S pozdravným prejavom vystúpil prodekan FF doc. PhDr. Ján Gbúr, CSc., ktorý ocenil snaženia mnohých generácií prešovských rusistov. Okrem akademických funkcionárov pozdravila jubilanta za najmladšiu generáciu prešovských rusistov študentka 5. ročníka Katedry rusistiky a translológie FF PU Miroslava Fedorová. Pôvodne konferencia mala byť úvodom k sympóziu o slovanskej slovtvorbe, organizátorom ktorého bol prof. PhDr. Juraj Furdík, DrCs. Vzhľadom na to, že prof. J. Furdík, tento vynikajúci pedagóg a známy slovenský vedec už nie je medzi nami, všetci účastníci konferencie si jeho pamiatku účtali minútou ticha.

Na obzore medzinárodný časopis ORBIS

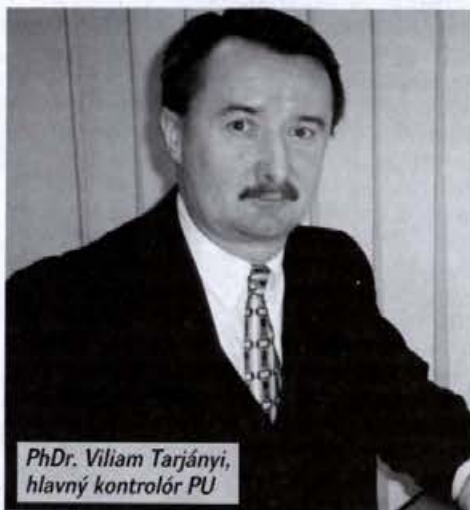
Ako sme sa dozvedeli, na Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulte vznikla iniciatíva, ktorá nás naozaj teší, že v spolupráci s teologickým inštitútom v Spišskej kapitule a Katedrou nových foriem odovzdávania viery Teologickej fakulty Katolíckej univerzity v Lubline v Poľskej republike, chce začať vydávať medzinárodný časopis „Orbis communicationis socialis“.

Účastníci konferencie

Vnútorný kontrolný systém

V tomto roku nadobudli účinnosť zákony, ktoré významne ovplyvnili činnosť vysokých škôl. Je to predovšetkým Zákon o vysokých školách, Zákon o verejnej službe, Zákon o vede a technike a Zákonník práce.

PhDr. Viliam Tarjányi,
hlavný kontrolór PU

Výraznou zmenou kontrolného systému na vysokých školách je nadobudnutie účinnosti zákona č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o FK“). Predovšetkým práva čast' tohto zákona t. j. finančná kontrola upravuje základné pravidlá, ciele a spôsob vykonávania finančnej kontroly.

V súvislosti s aplikáciou ustanovení zákona č. 502/2001 Z. z. vydal rektor PU v Prešove Smernicu č. 4 na zabezpečenie funkčnosti a realizácie kontrolného systému na jednotlivých stupňoch riadenia v podmienkach univerzity s účinnosťou od 1. augusta 2002.

Cieľom finančnej kontroly na Prešovskej univerzite je zabezpečiť včasné a spoľahlivé informácie rektora univerzity o úrovni hospodárenia s verejnými prostriedkami a vlastnými prostriedkami a o vykonaných finančných operáciách a prijatie opatrení na odstránenie zistených nedostatkov.

V zmysle ustanovení zákona o FK sa finančná kontrola vykonáva ako predbežná, priebežná a následná.

Priebežnou finančnou kontrolou sa overuje každá finančná operácia. Účelom predbežnej finančnej kontroly je potvrdiť splnenie obsahových, vecných a formálnych náležitostí pripravovanej finančnej operácie v súlade s právnymi predpismi pred vznikom zmluvného záväzku (podpisy osôb zodpovedných za verejné obstarávanie, uzatvorenie zmluvy, resp. vyhotovenie iných dokumentov súvisiacich so vznikom zmluvného záväzku) a inými rozhodnutiami o hospodárení s verejnými a vlastnými prostriedkami.

Pri vykonávaní predbežnej kontroly sa poverení zamestnanci PU (táto činnosť vyplýva z pracovnej náplne) riadia pravidlami predbežnej finančnej kontroly (§ 9 ods. 1 až 6 zákona o FK).

Priebežnou finančnou kontrolou sa overuje vecná a formálna správnosť vykonania predbežnej finančnej kontroly, úplnosť a preukázateľnosť účtovných alebo iných dokladov súvisiacich s kontrolovanou finančnou operáciou.

Sledujú sa finančné operácie týkajúce sa procesu výdaja verejných prostriedkov a vlastných

prostriedkov až do ich konečného vysporiadania a vyúčtovania.

Priebežnú finančnú kontrolu vykonáva zamestnanec organizačného útvaru, z ktorého činnosťou kontrolovaná finančná operácia súvisí (napr. zamestnanec zodpovedný za prevzatie materiálu, tovaru, prác, služieb, výkonov, atď.), ako aj zamestnanec zodpovedný za hospodárenie s finančnými prostriedkami. Pri vykonávaní priebežnej kontroly sa zodpovední zamestnanci PU (táto činnosť vyplýva z pracovnej náplne) riadia pravidlami priebežnej finančnej kontroly (§ 10 ods. 1 až 4 zákona o FK).

Následnú finančnú kontrolu vykonáva profesionálny zamestnanec útvaru kontroly PU v Prešove.

Z toho vyplýva, že rektorát univerzity, fakulty, celouniverzitné pracoviská, účelové zariadenia a kňazské semináre musia mať menovite kompetentných zamestnancov, ktorí budú vykonávať predbežnú a priebežnú finančnú kontrolu v zmysle zákona o FK.

Pre oblasť vnútornej kontroly na univerzite naďalej zostávajú v platnosti Pokyny na realizáciu systému vnútornej kontroly PU v Prešove v zmysle zákona NR SR č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe (aktualizovaný – september 2002). Čo patrí do systému vnútornej kontroly.

Do systému vnútornej kontroly PU v Prešove patrí kontrolná činnosť referátu BOZP a PO. V zmysle § 8 písm. d) zákona 330/1996 Z. z. v

znení neskorších predpisov vykonáva kontrolu, ako si plní zamestnávateľ svoje povinnosti vo vytváraní podmienok pre bezpečnú a zdravotne nezávadnú prácu na pracovisku. Pri previerke sa zameriava na oblasť evidencie dokumentácie týkajúcej sa BOZP, stav BOZP na jednotlivých objektoch PU a zabezpečenie a využívanie osobných ochranných pracovných prostriedkov.

Podľa § 235 Zákonníka práce príslušný odborový orgán kontroluje dodržiavanie pracovnoprávných predpisov vrátane mzdových predpisov a záväzkov vyplývajúcich z kolektívnej zmluvy.

§ 9 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov určuje pôsobnosť akademického senátu verejnej vysokej školy. Ods. 1 písm. f) tohto paragrafu znie: AS schvaľuje návrh rozpočtu verejnej vysokej školy, ktorý predložil rektor, a kontroluje hospodárenie s finančnými prostriedkami verejnej vysokej školy, tým nie je dotknuté právo odborovej organizácie kolektívne vyjednávať. V rámci vnútornej kontroly je vypracovaný „Kontrolný systém právomoci, povinnosti, kontroly členov akademického senátu PU v Prešove“.

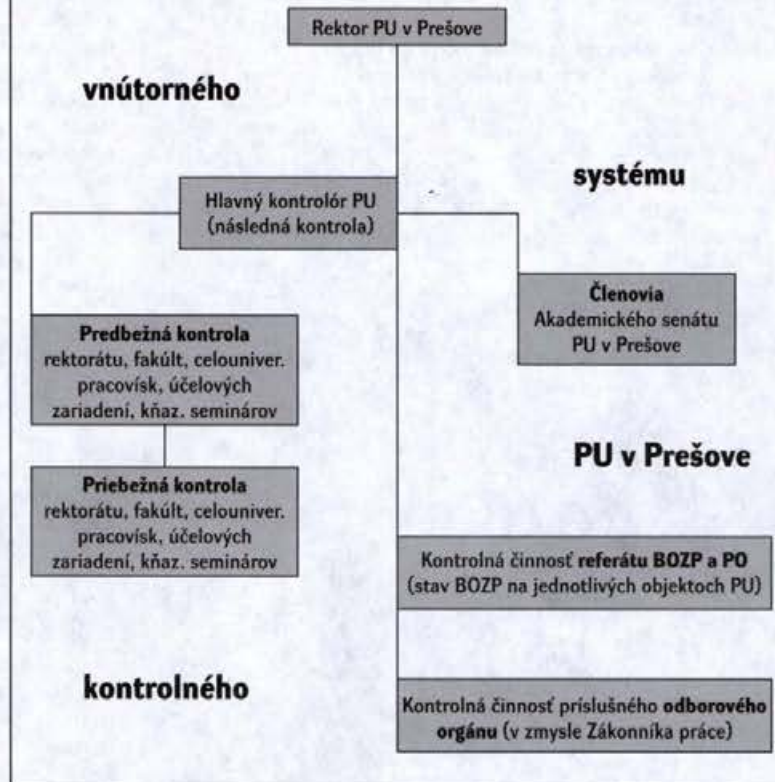
Pre kalendárny rok 2002 je vypracovaný a schválený „Plán kontrolnej činnosti PU v Prešove“. V období október–december 2002 bude vnútorná kontrolná činnosť zameraná predovšetkým na finančnú kontrolu prostriedkov Európskych spoločenských a iných prostriedkov zo zahraničia na financovanie projektov, kontrola hospodárenia s verejnými prostriedkami, kontrola dodržiavania zákona o verejnej službe, zákona o verejnom obstarávaní, finančná kontrola použitia prostriedkov poskytnutých PU v Prešove z rezervy vlády SR.

Zdokonalením vnútorného kontrolného systému t. j. predovšetkým dobrá spolupráca medzi hlavným kontrolórom PU v Prešove a zamestnancami, ktorí budú vykonávať predbežnú a priebežnú kontrolu (nevynímajúc ani AS PU, referát BOZP a odborový orgán PU) by mala prispieť k zlepšeniu kontrolnej činnosti na PU v Prešove.

Prešovskej univerzity

Schéma

FAKULTA ZDRAVOTNÍCTVA ZAČÍNA FUNGOVAŤ

PhDr. Anna Eliášová, PhD., poverená dekanka FZ PU

via z krajín Európskej únie. Učiteľia, ktorí vyučovali na tomto type štúdia, museli okrem vysokoškolského štúdia prejsť preškolením na novokoncipované odbory. Sami sme tvorili curriculum štúdia podľa Bielej knihy štandard vydané Európskou úniou. Takýto typ štúdia v krajinách Európskej únie sa uskutočňuje na univerzitách alebo vysokých odborných školách, čo nám bolo ostro vytýkané ako jeden z nedostatkov, pretože na Slovensku sa to dialo na stredných zdravotníckych školách. Hľadali sme možnosti, ako pretransformovať vyššie odborné štúdium na fakultu univerzity.

Našu školu v minulosti navštívil minister zdravotníctva Šagát, minister školstva Ftáčnik a nakoniec aj sám premiér Dzúrida. Všetci si vypočuli naše pripomienky a návrhy a chválaboju neostalo len pri sľuboch. Oslovili sme všetkých čelných predstaviteľov Vyššieho územného celku, kraja, okresu, mesta, poslancov a rektorát Prešovskej univerzity a našli sme pochopenie.

Dnes vďaka pochopeniu a mravenčej práci všetkých, môžeme konštatovať, že dňom 1. 8. 2002 bola na Prešovskej univerzite zriadená Fakulta zdravotníctva. Ak sa stretnú ľudia, ktorí nehľadajú dôvod, prečo nie, ale spôsob ako sa to dá, tak všetko ide ľahšie.

Začíname na zelenej lúke, ale s optimizmom a chuťou do práce.

Dovoľte mi poďakovať sa páňovi rektorovi Prešovskej univerzity Fečovi, prorektorom Pavelkovi, Belejkaníčov, kvestorovi Guľovi a všetkým pracovníkom rektorátu, ktorí nám maximálne vychádzajú v ústrety a kedykoľvek sa na nich obrátim o radu a pomoc, vždy u nich nájdeme podporu. Moje poďakovanie patrí všetkým pedagogickým a nepedagogickým pracovníkom Strednej zdravotníckej školy v Prešove, ktorí svojou statočnou prácou dokázali, že sú hodní takéhoto uznania. Chcem ubezpečiť všetkých, ktorí sa zaslúžili o vznik Fakulty zdravotníctva, že budeme robiť dobré meno Prešovskej univerzity.

V súlade so smernicami Európskej únie o vzdelávaní bude Európska únia uznávať 7 povolání, a to: lekár, stomatológ, farmaceut, zverolekár, architekt, sestra a pôrodná asistentka. Pre tieto povolania boli stanovené učebné programy, ktoré sú kompatibilné so vzdelávaním v krajinách Európskej únie.

V roku 1994 prvýkrát na Slovensku na Strednej zdravotníckej škole v Martine v rámci projektu TEMPUS sa začínali vzdelávať sestry a pôrodné asistentky podľa programu, ktorý stanovuje Európska únia (pomaturitné trojročné štúdium v dennej forme v rozsahu 4600 hodín). O rok neskôr bolo toto štúdium pridelené aj Strednej zdravotníckej škole v Prešove. Pre vznik takéhoto štúdia musela škola splniť prísne akreditačné podmienky:

1. personálne zabezpečenie,
2. materiálne zabezpečenie,
3. nemocnica III. typu.

Začiatok bol pre nás na Strednej zdravotníckej škole v Prešove veľmi ťažký, pretože kritériá posudzovala skupina TAIEX, kde boli nominovaní členovia z krajín Európskej únie. Učiteľia, ktorí vyučovali na tomto type štúdia, museli okrem vysokoškolského štúdia prejsť preškolením na novokoncipované odbory. Sami sme tvorili curriculum štúdia podľa Bielej knihy štandard vydané Európskou úniou. Takýto typ štúdia v krajinách Európskej únie sa uskutočňuje na univerzitách alebo vysokých odborných školách, čo nám bolo ostro vytýkané ako jeden z nedostatkov, pretože na Slovensku sa to dialo na stredných zdravotníckych školách. Hľadali sme možnosti, ako pretransformovať vyššie odborné štúdium na fakultu univerzity.

Poverená dekanka Fakulty zdravotníctva PU dr. Anna Eliášová vyslovila potešenie zo všeobecnej politickej vôle založiť fakultu zdravotníctva. Tiež ubezpečila, že zdravotné sestry a pôrodné asistentky, ktoré skončia prešovskú fakultu zdravotníctva, budú robiť iba česť a dobré meno Prešovskej univerzity

Vyslovujem radosť z toho, že sa nám podarilo otvoriť FZ PU

MUDr. Ján Sidor (60) skončil lekársku fakultu v Bratislave v roku 1965. Po skončení LF pracoval na úrazovej chirurgii, bol riaditeľom **Polikliniky v Sabinove**, neskôr pracoval ako zástupca primára i ako primár úrazovej chirurgie a od 1. 5. 1999 do 30. 6. 2002 bol riaditeľom Nemocnice s poliklinikou v Prešove. Bývalému riaditeľovi Nemocnice s poliklinikou **MUDr. Jánovi Sidorovi** sme pri príležitosti otvorenia Fakulty zdravotníctva PU položili iba jednu otázku:

– Kde vidíte najväčšie príčiny súčasného neuspokojivého stavu zdravotníctva.

– **MUDr. Sidor:** Najprv chcem vysloviť radosť z toho, že sa nám podarilo otvoriť Fakultu zdravotníctva a Fakultnú nemocnicu, čo nebolo ľahké v súčasných podmienkach. Stálo to veľa námahy a odriekania. Lenže rozhodujúci je vždy výsledok a toho sme dnes svedkami.

Pokiaľ ide o príčiny, na ktoré sa pýtate, k tomu iba veľmi stručne. Príčiny súčasného stavu sú už všeobecne známe a každý, kto sa touto problematikou zaoberá ich pozná, spomeniem ich iba heslovito. Na prvom mieste je to neuspokojivý zdravotný stav obyvateľstva – ide o následky zanedbávania prevencie a pozitívnej zdravotnej výchovy v minulých desaťročiach. Známá je hlboká podfinancovanosť rezortu. **Nepomer rozsahu zdravotnej starostlivosti, ktorú garantuje štát občanom na základe povinného zdravotného poistenia k výške verejných zdrojov určených na jej financovanie, je kdesi na úrovni 6 až 7 mld. Sk ročne.** Napriek významnému pokroku ešte stále máme predimenzovanú sieť lôžkových zariadení a nikto sa nechce dobrovoľne vzdať žiadnych činností, aj keď sú dokázateľne neefektívne. Ďalej je to celý komplex príčin, ktoré sú riešiteľné – zbytočná centralizácia riadenia, byrokratizmus na **MZ SR** i v zdravotných poisťovniach, nevhodné politické zasahovanie do riešenia odborných problémov, pretrvávajúce nerovnoprávneho postavenia štátnych a neštátnych subjektov pri prístupe k investičným zdrojom, obrovská sila liekovej loby vrátane korupcie, nerešpektovanie reálnych cien pri financovaní zdravotnej starostlivosti, bremeno dlhových z minulých období a v neposlednom rade dlhodobé pokrivené povedomie občanov, že zdravotná starostlivosť je zadarmo a v neobmedzenom rozsahu. –mr–

Želám veľa úspešných rokov

Exminister zdravotníctva SR **L. Javorský, CSc.:** S potešením som prijal správu o zriadení Fakulty zdravotníctva PU. Želám jej veľa úspešných rokov, veľa schopných študentov a absolventov, veľa dobrých učiteľov a vedenie, na čele ktorého je poverená dekanka **PhDr. A. Eliášová, PhD.**, ktorá bude garantovať stály rast tejto inštitúcie. Nech sa rozrastá Prešovská univerzita. Ja som o tom presvedčený, že tomu tak bude.

ETICKÝ KÓDEX PÔRODNEJ ASISTENTKY

1. Etický kódex pôrodnej asistentky (ďalej len „kódex“) vyjadruje základné ciele a hodnoty povolania pôrodnej asistentky. Ak sa niekto stane pôrodnou asistentkou, berie na seba morálny záväzok, že bude dodržiavať hodnoty a plniť špeciálne morálne povinnosti vyjadrené v kódexe.

2. Kódex zdôrazňuje v povolani pôrodnej asistentky zodpovednosť a dôveru, ktorú do nej vložila spoločnosť. Kódex určuje profesionálne požiadavky, ktoré zodpovedajú etickým normám povolania pôrodnej asistentky.

3. Kódex stanovuje všeobecné princípy na usmernenie pôrodnej asistentky a hodnotenie pôrodných služieb. Kódex nezabezpečuje kvalitu správania jednotlivých asistentiek, ktoré si vyžaduje profesionálnu prax. Profesionálna a osobná integrita môže zabezpečiť len pôrodná asistentka vnútorne stotožnená s profesionálnym kódexom správania.

4. Kódex poskytuje pôrodným asistentkám bežný etický systém vhodný na použitie, keď budú čeliť situáciám v každodennej praxi, keď konfliktné momenty, zneužívanie sily alebo jednoduché zanedbávanie základných morálnych princípov môžu dostať ženy a ich novorodencov alebo aj iných kolegov do nebezpečenstva.

5. Kódex zabezpečuje rovnosť pre všetkých ľudí v prístupe k starostlivosti o zdravie. Je založený na vzájomných vzťahoch úcty, dôvery a dôstojnosti všetkých členov spoločnosti.

KÓDEX

1. Vzťahy v pôrodníctve

a) Pôrodná asistentka rešpektuje zásadné právo ženy na voľbu materstva a podporuje ju v prevzatí zodpovednosti za následky tejto voľby.

b) Pôrodná asistentka spolupracuje so ženami, podporuje právo aktívne sa zúčastňovať na rozhodnutiach o ich starostlivosti, ponecháva ženám právo hovoriť za seba v otázkach týkajúcich sa ich zdravia a zdravia ich rodín.

c) Pôrodná asistentka spolupracuje s vládnymi agentúrami a nadáciami pri definovaní potrieb žien (klientiek) v starostlivosti o zdravie, pri zabezpečení efektívneho využitia zdrojov vzhľadom na ich prioritu a dostupnosť.

d) Pôrodné asistentky sa podporujú a pomáhajú si navzájom v naplnení profesionálnej roly a aktívne sa usilujú o primerané sebahodnotenie.

e) Pôrodná asistentka pracuje s inými zdravotníkmi, pracovníkmi, konzultuje s nimi a obracia sa na nich, keď potreba starostlivosti o ženu prekračuje kompetencie pôrodnej asistentky.

2. Odborná prax pôrodnej asistentky

a) Pôrodná asistentka poskytuje starostlivosť ženám a rodinám, ktoré čakajú narodenie dieťaťa, pričom rešpektuje kultúrnu rozmanitosť a zároveň sa usiluje eliminovať škodlivé zvyky v rámci tej istej kultúry.

b) Pôrodná asistentka podporuje u žien realistické očakávanie pôrodu s minimálnym predpokladom, že ani jedna žena by nemala byť poškodená počatím alebo pôrodom.

c) Pôrodná asistentka bez ohľadu na podmienky využíva svoje odborné vedomosti, aby zabezpečila bezpečný priebeh pôrodu u žien, ktoré vyhľadávajú zdravotnú pomoc.

ETICKÉ KÓDEXI

d) Pôrodná asistentka bez ohľadu na podmienky reaguje na psychické, telesné, emocionálne a duchovné potreby žien, ktoré vyhľadávajú zdravotnú pomoc.

e) Pôrodná asistentka podporuje zdravie žien v priebehu ich životného cyklu, života rodín a iných odborných zdravotníckych pracovníkov.

f) Pôrodná asistentka sa počas svojej pôrodnickej kariéry aktívne usiluje o osobný, intelektuálny a profesionálny rast, pričom tento rast spája so svojou praxou.

3. Profesionálna zodpovednosť pôrodných asistentiek

a) Pôrodná asistentka udržiava v tajnosti informácie o klientke a jej rodine, aby ochránila ich právo na súkromie a postupuje s rozvahou pri ich poskytovaní.

b) Pôrodná asistentka je zodpovedná za svoje rozhodnutia a výkony, ako aj za výsledky týkajúce sa jej starostlivosti o ženy.

c) Pôrodná asistentka môže odmietnuť zúčastniť sa na úkonoch, ku ktorým má hlboký morálny odpor, ale dôraz na individuálne svedomie by nemal pripraviť ženy o základné zdravotné služby.

d) Pôrodná asistentka sa zúčastňuje na rozvoji a uskutočňovaní zdravotnej politiky, ktorá podporuje zdravie všetkých žien a rodín očakávajúcich narodenie dieťaťa.

4. Rozvoj vedomostí a praxe pôrodnej asistentky

a) Pôrodná asistentka zabezpečuje, aby rozvoj vedomostí v pôrodnej asistencii bol založený na činnostiach, ktoré chránia práva žien.

b) Pôrodná asistentka rozvíja vedomosti o pôrodnej asistencii a delí sa o ne s inými pôrodnými asistentkami v rôznych činnostiach, napr. vo výskume.

c) Pôrodná asistentka sa zúčastňuje na formálnom vzdelávaní študentov pôrodnej asistencie.

ETICKÝ KÓDEX SESTRY

1. Etický kódex sestry (ďalej len „kódex“) vyjadruje základné ciele a hodnoty ošetrovateľského povolania. Ak sa niekto stane sestrou, berie na seba morálny záväzok, že bude dodržiavať hodnoty a plniť morálne povinnosti vyjadrené v kódexe.

2. Kódex informuje sestry aj spoločnosť o profesionálnych očakávaniach a požiadavkách, ktoré zodpovedajú etickým normám ošetrovateľského povolania.

3. Sestry majú štyri základné zodpovednosti:

- a) podporovať zdravie,
- b) predchádzať chorobám,
- c) obnovovať a udržiavať zdravie,
- d) zmierňovať utrpenie.

4. Pri svojom rozhodovaní o poskytovaní ošetrovateľskej starostlivosti metódou ošetrovateľského procesu zvažujú sestry dôsledky pre klienta-pacienta, rodinu a komunitu a všeobecné morálne princípy, z ktorých vyplývajú etické princípy ošetrovateľstva. Najzákladnejšie z nich sú:

a) úcta k človeku a rešpekt k ľudskému životu,

- b) autonómia – sebaurčenie jednotlivca,
- c) konanie dobra,
- d) vyhýbanie sa spôsobeniu škody,
- e) zachovávanie mlčanlivosti,
- f) pravdivosť, spoľahlivosť a spravodlivosť v konaní voči ľuďom.

KÓDEX

1. Sestra si váži ľudský život, ľudské práva a dôstojnosť každého jednotlivca ako jedinečnej ľudskej bytosti, akceptuje klienta-pacienta v jeho zdravotnej situácii a poskytuje mu ošetrovateľskú starostlivosť bez ohľadu na pohlavie, etnickú skupinu, rasu, náboženstvo, kultúru, sexuálnu orientáciu, sociálne postavenie a politické presvedčenie.

2. Sestra ochraňuje právo klienta na súkromie tak, že uvážene chráni informácie dôverného charakteru. Povinnosti mlčanlivosti môže byť zbavená, ak dá klient-pacient na to výslovný súhlas alebo ak to zákon ustanovuje.

3. Sestra koná tak, aby ochránila klienta v prípadoch, keď je zdravotná starostlivosť a bezpečnosť klienta ohrozená nekompetentným, neetickým alebo nezákonným konaním niektorého člena zdravotníckeho tímu alebo inej osoby.

4. Sestra je povinná sústavne prehľbovať svoje teoretické vedomosti a praktické

zručnosti, udržiavať si profesionálny výkon povolania v súlade s aktuálnymi vedeckými poznatkami v ošetrovateľstve a v ďalších vedeckých disciplínach súvisiacich s ošetrovateľstvom.

5. Sestra je osobne zodpovedná za ošetrovateľské rozhodnutia a výkony, ktoré vykonáva samostatne alebo v spolupráci s lekárom.

6. Sestra je zodpovedná za profesionálnu kvalitu ošetrovateľskej starostlivosti. Zúčastňuje sa na formulovaní, realizácii a hodnotení noriem (štandardov) ošetrovateľstva.

7. Sestra pri preberaní zodpovednosti za úlohy, ktorými bola poverená zdravotníckymi pracovníkmi, je oprávnená ich prijať len vtedy, ak si je istá, že je spôsobilá na ich výkon z hľadiska svojho vzdelania, vedomostí, schopností a rozsahu skúseností. Rovnako musí postupovať pri delegovaní ošetrovateľských úkonov na iné osoby.

8. Sestra sa zúčastňuje na činnostiach, ktoré prispievajú k rozvoju teoretickej základne ošetrovateľstva, ako aj na aplikácii vedeckých poznatkov do ošetrovateľskej praxe.

9. Sestra sa podieľa na profesionálnom úsilí o dosiahnutie a udržanie takých pracovných podmienok, ktoré vyúsťia do vysokej kvality ošetrovateľskej starostlivosti.

10. Sestra sa podieľa na výchove verejnosti k zdravému spôsobu života, podpore a udržiavaniu zdravia a na ochrane verejnosti pred nesprávnymi informáciami.

11. Sestra spolupracuje so zdravotníkmi a s inými pracovníkmi v zdravotníctve, s orgánmi štátnej správy a orgánmi územnej samosprávy a s občianskou verejnosťou pri rozvoji a zjednocovaní úsilia spoločnosti o uspokojovanie zdravotných potrieb obyvateľstva.

Zábery z vyučovacieho procesu Fakulty zdravotníctva PU

Snaha urobiť viac než je norma je aj pre priemerného prírodovedcu takmer normou, hoci pre iných je to ťažko pochopiteľné ... doba je iná. Vytvorila sa priaznivá situácia prostredníctvom „Dohody medzi Prešovskou a Užhorodskou univerzitou“. Cieľ nebol nový... pokračovať v prieskume doteraz málo prebádaných zakarpatských jazier, ktorých prieskum začal koncom 70. rokov. Vtedy sa položili základy spolupráce formou terénneho výskumu medzi univerzitami a pracoviskami lokalizovanými v Prešove, Užhorode, Ľvove, Kyjeve. Výsledkom boli prvé publikácie o karpatských jazerách, ktoré sa objavili na Slovensku a Ukrajine. Napriek veľkému záujmu o Karpáty, väčšina karpatských jazier Ukrajiny zostáva doteraz po hydrobiologickej stránke takmer neznáma. Vyzerá to tak, že som sa stal nestorom výskumu zakarpatských jazier. Môj záujem o prieskum sa stretol z oveľa väčším pochopením než som očakával, spoluúčasť na výskume bola nad očakávanie.

Organizácia a pochopenie pre takéto podnikanie v našich podmienkach má svoje špecifiká a je výrazne odlišné od univerzít, na ktorých sa pestujú prírodné vedy. Moje skúsenosti však ukazujú, že je to najefektívnejší spôsob získavania poznatkov a ďalších návykov, ktoré prispievajú k rozvoju vedeckej osobnosti. Akciu sme realizovali rektorátom vozidlom Škoda Favorit s 279 tisíckami kilometrov, ktoré ho odskúšali a poznačili niekoľkými dierami a deformáciami na karosérii. Zaplátanie a spevnenie pomocou autogénu umožnilo posadiť piatich účastníkov, z toho troch z katedry ekológie a pridať viac než 200 kg nevyhnutnej batožiny, ktorá obsahovala prevažne prístrojovú techniku. Vzhľadom na zloženie tímu, ciele akcie boli modifikované tak, aby sme mohli povýšiť cestu nielen na vedeckú ale aj športovú. Tou športovou bol splav hornej časti rieky Tisy.

Spríevodcu mám robil naslovovzatý znalec pán **Andrej Kovalčuk**, odchovanec Ukrajinskej akadémie vied a teraz profesor Užhorodskej univerzity.

V týchto vysokohorských podmienkach život perzistuje a je aj pre naše územie príkladom, ako sa dajú udržiavať kultúrno-výrobné aktivity trvajúce od valašskej kolonizácie. Krajina Polonín sa za posledné decénia výrazne zmenila. Došlo k vertikálnemu posunu pásma lesa do vyšších polôh a výmera lúk sa zmenšila. Je to jedinečné územie na štúdium

antropogénneho vplyvu či globálneho otepľovania. Sociálno-ekonomické podmienky transformačného procesu spoločnosti sa podobne ako v priemysle, poľnohospodárstve, prejavili aj v lesníctve a poľovníctve priam až katastrofálne. Napr. takmer niet vysokej a čiernej zvery, ktorá v týchto podmienkach dosahovala špičkovej trofejnej úrovne.

Ďalšou časťou expedičnej práce bolo sledovanie vybraných charakteristík živej a neživej zložky hornej Tisy. Spádové pomery Čiernej i Bielej Tisy sú veľmi výrazné. Takmer po celom úseku sú kaskády, pereje ba i menšie vodopády a pri vyššom hladinovom režime by mohli byť testovacou riekou pre

vé poznatky o druhovom zložení a genotypoví materiál druhov, ktoré sa na našom území nevyskytujú alebo sa tu vyskytujú v pôvodných formách.

Medzi zaujímavé ukazovatele, ktoré sme merali, bola špecifická vodivosť. V pramennej oblasti sa pohybovala okolo 110 uS/cm a v nížinatých podmienkach okolo mesta Chust dosahovala takmer 300 uS/cm. Vodnatosť hornej časti rieky je oveľa vyššia pri zrovnani so slovenským, nížinatým úsekom t.j. napriek početným prítokom sa vodnatosť znižuje, voda sa infiltruje do podzemných vôd nížinatých častí rieky. V nížinatých častiach Ukrajiny i Maďarska, čiastočne aj Rumunska vytvára tok priam učebnicovú ukážku živej rieky. **Koryto** sa nestále mení a spolu vytvárajú nesčíselné množstvo habitatov či podmienok pre veľkú druhovú bohatosť fauny i flóry.

Pre vodáka splav Tisy je zážitok nad zážitky. Niektoré časti hornej Tisy možno nazvať priam adrenalínové. Absencia vodáckeho športu v takmer ideálnych hydrologických, scenických podmienkach prekvapuje. Nepozorovali sme v celom úseku ani jeden rybársky či športový čln. Iste, podpísali sa na tejto skutočnosti prísne regulatívy a nariadenia vyplývajúce zo štatútu pohraničnej rieky s Rumunskom a Maďarskom. Počas plavby na nás pomerne často mávali muži vo vojenských uniformách a to mávanie s priateľským úsmevom sme opätovne a pokračovali v plavbe. Touto taktikou sme preplávali až po **Chust** a zdá sa, že za posledných päť decíí pri prvýkrát.

Na každej ceste náhoda pripraví množstvo príhod viac i menej príjemných. A neplánované príjemné o to viac potešia. Jednou z nich bolo stretnutie s absolventom Prešovskej univerzity, pôsobiaceho v gréckokatolíckej farnosti v **Tarnove**. Tam sme dostali čo naše zhýčkané telá potrebovali – dobré slovo, teplú sprchu, pivo a domácu večeru.

A záverečné hodnotenie. Za necelé dva týždne sme získali po odbornej, športovej i spoločenskej stránke viac ako za celé roky pri bežnom spôsobe života. Túto metódu poznávania doporučujem každému, kto chce zaujímavo prežiť, získať vedomosti a napredovať v nekonvenčnom spôsobe poznávania. Aby takáto cesta bola plnohodnotná, je potrebné sa duševne pripraviť, ale hlavne mať odvahu ísť. Iste tento druh poznávania si vyžaduje osobné dispozície najmä: schopnosť podriaďovať sa cieľu, mať potešenie z poznávania a byť tolerantný a solidárny so spoločne zdieľajúcim.

(Na požiadanie redakcie text bol skrátený na tretinu pôvodného rozsahu).

Nevšedná akcia Katedry ekológie FHPV PU

„HORNÁ TISA“

J. Terek

Autor článku prof. RNDr. Jozef Terek, CSc.

špičkových vodákov. Pomery od spojenia riek v **Rachove** sú pre vodácky šport priaznive aj v čase nižších stavov. Ichtyologický prieskum ukázal, že pomery sú podobné ako v lesoch. Uloviť generačného jedinca, aj menšej veľkosti, je priam rybársky sviatok. Na štruktúre rybiej populácii iste sa podpísala aj hľadiska na prítokoch Tisy v Rumunsku pred dvoma rokmi. Podobne naše snaženie získal biologický materiál z Tisy, napriek menšiemu počtu odberov bolo úspešné. Získali sme no-

Účastníci vedecko-športovej akcie Horná Tisa

Doteraz existujúca romantika Polonín

ŠANCA, KTORÚ VÁM

doc. PhDr. Michal Rusinko, CSc.

sokoškolský učiteľ, obraciam sa na učiteľov, kolegov, aby vo vyučovacom procese okrem moderných a pokrokových metód výučby, uplatňovali aj najnovšie poznatky svetovej vedy a techniky. A najmä, aby obsah jednotlivých predmetov obohacovali výsledkami vlastnej vedeckovýskumnej práce. To si vyžaduje odborne a vedecky pracovať na vysokej úrovni. Iba od kvality našej vedecko-pedagogickej práce závisí úroveň našej univerzity, jej akreditácie doma a v zahraničí a v neposlednej miere aj naša existencia na univerzite. Dodržiame etiku skúšania, dochvilnosť a dodržiavanie vypísaných termínov, budme nároční, ale nešíkanujeme študentov. Budme k nim ľudský, nepovyšujeme sa nad nimi ale budme spravodliví. Výsledky skúšky musíme študentovi povedať v deň, keď ju urobil a nie, aby ich 2-3 týždne chodil na katedru zisťovať. Vypisujeme a dodržiavame potrebný počet skúšobných termínov. Nie je možné, aby sa na skúšobný termín mohlo prihlásiť 40 či viac študentov. Sú to oprávnené požiadavky a pripomienky zo strany študentskej časti a senátov.

Budme na seba nároční, ale čestní a rešpektujeme sa. Študent je náš mladší kolega, dajme mu pomocnú ruku. Každý vysokoškolský učiteľ si musí uvedomiť svoju zodpovednosť a podiel na dotváraní morálneho profilu nášho študenta. Etický vzťah pedagógov k študentom sa musí prejavovať v celom vyučovacom procese, počnúc prednáškami, cvičeniami, cez konzultácie, diplomovú prácu až po skúšky.

Milí študenti, na prahu nového školského roka sa ako vedúci redaktor nášho periodika obraciam na vás s výzvou – začnite sa sami a vo vlastnom záujme odborne profilovať už počas štúdia. Študent, ktorý sa počas štúdia neorientuje na prax, nezaujíma sa o to, čo sa v praxi deje a nehladá si svoje uplatnenie, je po absolvovaní štúdia veľmi prekvapený a rozčarovaný, že ho nikto nečaká s otvorenou náručou. Taký študent sa na trhu práce ťažko uplatňuje. Moderné informačné nástroje, ako napr. internet, vám poskytujú obrovský priestor z ktorého môžete čerpať informácie pre vaše budúce poslanie a uplatnenie. **Zvážte svoje časté odchody domov, mnohí trávite na fakultách našej univerzity 2-3 dni v týždni.** Doma neštudujete a ani na to nemáte vhodné podmienky (internet, počítačové systémy, knižnicu). Internáty sú poloprázdne. Máme nedostatok študijnej literatúry a tá, ktorá je, je k dispozícii na katedrách u učiteľov. Je nevyužitá preto, že sa nechodí študovať počas semestra na katedry. Na štúdium sa nepozerajte ako na povinnosť, ale ako na veľkú príležitosť, ktorú vám život ponúka. Kto túto príležitosť nevyužije, škodí sám sebe. Využívajte prednášky a konzultácie počas semestra a nielen pred skúškou. Zdokonaľujte sa po všetkých stránkach, veď to robíte pre seba. Tieto moje myšlienky určite podporia aj AS jednotlivých fakúlt preto, že viem, že PU vytvára všetky podmienky na štúdium, na odborné profilovanie každého študenta.

ŽIVOT PONÚKA

Dnes a v budúcnosti vo svete sa môžeme presadiť múdrosťou a vysokými odbornými vedomosťami. Snažme sa preto učiť sa byť múdrymi a schopnými v živote dokázať svoje prednosti a sily. Preto, ako bývalý vy-

Zahraniční doktorandi na PU

Na oddelení rusínskeho jazyka a kultúry absolvovali študijný pobyt dvaja zahraniční doktorandi z Univerzity v Pittsburghu v USA a z Inštitútu slávistiky Univerzity v Heidelbergu, SRN. V tomto školskom roku bude na rusínskom oddelení stážovať ďalší zahraniční doktorand z USA. Ich činnosť bola a je zameraná na rusínsku kultúru, jazyk a národnostnú politiku na Slovensku.

VŠ otvára cyklus celoživotného vzdelávania

V súčasnom svete edukačný trend a niekoľkoročné vysokoškolské štúdium je len bránou do profesionálnych úloh, ktoré budú mladí ľudia v živote plniť. Vysoká škola nielen uzatvára cyklus vzdelávania mládeže, ale zároveň otvára cyklus celoživotného vzdelávania, ktorému slúžia nové informačné technológie. V tomto roku bola na Prešovskej univerzite ukončená implementácia informačného systému pre univerzitný manažment a jeho uvedenie do prevádzky v celkovom rozpočtovom náklade 4,2 milióna korún z prostriedkov projektu TEMPUS.

V roku 2003 ostáva pripojiť objekt študentského domova na Námestí mládeže.

V oblasti zahraničných stykov

má PU uzavretých 9 bilaterálnych dohôd so zahraničnými univerzitami v rámci programu SOCRATES-ERASMUS, má uzavreté dohody so 14 univerzitami v rámci Európskej únie. V rámci týchto dohôd v uplynulom akademickom roku absolvovalo 17 študentov študijné pobyty v zahraničí, čo je celkovo 68 mesiacov a v rámci učiteľských mobilit absolvovali zahraničné pobyty 4 učiteľia univerzity.

V rámci programu LEONARDO absolvovalo 20 študentov odbornú prax v Anglicku. PU sa zapojila do spolupráce v rámci ďalších 6 medzinárodných projektov.

Univerzitná knižnica PU

má vo svojich fondoch viac ako 285 000 zväzkov vedeckej, študijnej a periodickej literatúry. Aj toto množstvo nestačí na plné uspokojenie potrieb jej čitateľov. Preto sa zameriava na sprístupnenie elektronických informačných zdrojov a digitalizáciu svojich služieb. K tomu jej napomáha jeden z najmodernejších knižno-informačných systémov v súčasnosti – systém ALEPH. Aj napriek priestorovým problémom s ktorými UK zápasí, je jedným z najdynamickejších sa rozvíjajúcich pracovísk univerzity.

Tretia sezóna Slovensko-Poľského archeologického výskumu

gellonskej univerzity v Krakove a PhDr. M. Vizdala, CSc., z Katedry všeobecných dejín FF PU v Prešove zúčastnilo 17 poľských študentov archeológie z Krakova.

Cieľom tohtoročných výskumných prác bolo zistenie približného rozsahu areálu osady v severojužnom smere. Výsledkom bolo zistenie ďalších šiestich štruktúr, ktorých pôdorysy naznačujú rôzne funkčné využívanie. Celkový počet sídliskových objektov tak od roku 1998 stúpol na 26. Je zrejmé, že táto, zatiaľ jediná osada z obdobia 5 700 – 5 400 pr. n. l. situovaná v pahorkatinovom teréne v celom SV Potisí, je síce jednofázová, avšak vyvíjajúca sa v intervale 20-30 rokov. Znamená to, že doteraz objavené objekty nevznikli na sídlisku naraz. Pokračovala tiež spolupráca s odborníkmi z iných vedných disciplín. V tomto roku boli poľskými kolegami vykonané na lokalite geomorfologické pozorovania (dr. Kaliczky). Rozborom odobraných vzoriek by sa mali získať informácie o procesoch tvorby a ohybov pôd v období starého holocénu, t. j. v čase, kedy Pozdišovskú pahorkatinu nad dnešnými Moravanami obsadili prví roľníci.

v Moravanoch, okres Michalovce

MORAVANY, okres Michalovce. Štredne polo. Pohľad na sondy v južnej časti areálu neolitického osady z pol. 6. tis. pr. n. l.

MORAVANY, okres Michalovce. Štredne polo. Pohľad na sondy v južnej časti areálu neolitického osady z pol. 6. tis. pr. n. l.

NAŠE INTERVIEW

s poverenou prodekanou
Fakulty zdravotníctva PU
PhDr. Štefániou
Andraščíkovou

Po otvorení FZ PU bola poverená prodekanou pre vzdelávanie PhDr. Štefánia Andraščíková, ktorú sme navštívili a položili niekoľko otázok. Prvá naša otázka bola:

Ako začala Fakulta zdravotníctva PU svoj prvý školský rok?

- FZ vlastne začala školský rok 2002/2003 prijímacími skúškami, ktoré absolvovali naši potencionálne noví, ale i staronoví študenti v septembri, t. z., že prijímacími pohovormi prešli všetci noví uchádzači o toto štúdium, ale i naši študenti druhého a tretieho ročníka v odbore ošetrovateľstvo a pôrodná asistencia. Od toho, aký bude záujem týchto študentov o nástup do 1. a 2. ročníka bakalárskeho štúdia sa odvíjala celá administratívna i organizačná príprava školského roka.

Bol spomínaný záujem o túto formu štúdia zo strany študentov? Ako sa vám podarilo naštartovať samotný vzdelávací proces?

Záujem bol obrovský. Behom jedného týždňa sme museli administratívne zvládnuť prijímacie skúšky, prijatie nových i staronových študentov a ich zápis so všetkými formalitami a požiadavkami vysokej školy. Keď sa toto uskutočnilo, musela sa spustiť výuka. O jej organizácii a spôsobe vyučovania sa začalo uvažovať vlastne už od augusta: Mali sme konkrétne predstavy, keďže sme určili štýl práce v edukačnom procese, ktorý mal prvky vysokoškolského štúdia už realizovali vo vyššom odbornom štúdiu aktivovanom na strednej zdravotníckej škole. Ovšem všetko sa to odvíjalo od spomínaného záujmu a počtu študentov, a tým od vytvorenia určitého počtu a druhu študijných skupín, ktoré vlastne ukázali akou cestou a akými spôsobmi práce sa budeme uberať.

Tím ľudí, zložený z pedagógov našej školy, pracoval 3 týždne 24 hodín denne na zostavení študijného plánu a rozvrhu výuky, ktorý sme po prvé: museli prispôsobiť vysokoškolskému systému, po druhé sme museli zvoliť vhodnú organizáciu vyučovacieho procesu, nájsť priestory na výučbu a to všetko sme museli dať do konkrétnej podoby na papier a rozdistribúovať medzi interných a externých pedagógov a študentov. (Už sa tešíme na spustenie AIS, ktorý nám túto prácu od budúceho roka značne uľahčí). To všetko sa dialo súbežne so študovaním štatútov fakúlt, vysokoškolského zákona, skúšobných poriadkov a iných vysokoškolských dokumentov, ktoré bolo potrebné ovládať, aby sme neurobili chybu. Mali sme výborné nápady a jasné predstavy, no samotná realizácia bola o to tvrdšia a náročnejšia.

Vráťme sa však ku konkrétnym veciam. Čím je Vaša fakulta a výuka na nej špecifická?

Skoro všetkým. Tým, že sme prví, ktorý poskytujeme na samostatnej fakulte bakalárske štúdium v dennej forme v odbore ošetrovateľstvo a pôrodná asistencia v súlade s normami EÚ. Tým, že študijný program má rozsah 4600 hodín, čo je neštandardné v iných študijných odboroch a najmä to, že 2/3 výu-

Záber v odbornej učebni, kde svoje prvé hodiny študentky odboru ošetrovateľstva a hodiny ošetrovateľskej techniky FZ začali vnímať už po novom, ako vysokoškolsky

ky tvorí praktické vyučovanie, ktoré sa realizuje na klinických lôžkových oddeleniach v zdravotníckych zariadeniach a v primárnej starostlivosti. Ale i tým, že výuka prebieha najprv v teoretickom bloku a na ňu nadväzuje praktické vyučovanie, kedy študenti vykonávajú klinickú prax kontinuálne 6 týždňov.

Aké sú momentálne pocity a reakcie pedagógov a študentov na vysokoškolské štúdium na Fakulte zdravotníctva PU?

Myslím, že to nie je len o pocitoch, ale predovšetkým o tvrdej práci a tie reakcie a ohlasy sú v prevažnej miere pozitívne. Je skutočne náročné ako pre študentov, tak aj pre pedagógov preorientovať sa na iný štýl a organizáciu

práce a znútorňovať sa s tým, že to, čo bolo zabehané a osvojené, a na čo sme boli zvyknutí niekoľko rokov sa zrazu mení a vyžaduje si to prudkú a rýchlu adaptáciu na nové podmienky. Ale my sme túto zmenu iniciovali a chceli sme ju, a ja viem, že s tímom pedagógov, ktorí je na našej fakulte, ale i s našimi študentmi, ktorí začínajú chápať, že ich profesia, ale i samotný život je aj „o čomsi inom“ sa nebojím, a som presvedčená, že to všetci zvládneme. Ale viem ešte jedno. To, že sme to úspešne naštartovali, je len začiatok „nekonečného príbehu“ a ďalších sto-viek povinností, ktoré nás už čakajú a ďalšie nové a nové budú prichádzať. Chcem ale vysloviť presvedčenie a ubezpečenie, že sme v plnej sile pripravení, tak vedenie fakulty ako aj pedagógovia

a študenti, zvládnuť nápor povinností a stať sa rovnocennou súčasťou PU a za krátky čas získať kredit a štandard fakulty taký, aký je vyžadovaný v našej spoločnosti i v štátoch EÚ.

-R-

Vysokoškolský klub

Po takmer polročnom úsilí niekoľkých študentov PU a hlavne primátora Prešova pána Juraja Kopčáka, vznikol v Prešove Vysokoškolský klub. Jeho sídlom sa stal Hotel Senátor v samom srdci Prešova, len pár krokov od kostola sv. Mikuláša. Slávnostné otvorenie Vysokoškolského klubu Spoločensko-pastoračného centra sa konalo 24. októbra 2001 za prítomnosti primátora Prešova, košického arcibiskupa Alojza Tkáča, vedenia univerzity, všetkých nadšencov, ktorým vďačíme za vznik klubu a samozrejme tých najdôležitejších – veľikánskej kope študentov našej alma mater. Cieľom tejto inštitúcie je alternatívne využitie voľného času študentov s možnosťou prezentovať produkty svojej činnosti, povznesenie spoločenskej, kultúrnej a duchovnej úrovne.

Pri zrode občianskeho združenia Vysokoškolský klub Spoločensko-pastoračné centrum stálo päť právnických osôb: Filozofická fakulta, Fakulta humanitných a prírodných vied, Grécko-katolícka bohoslovecká fakulta, Arcibiskupský úrad v Košiciach a mesto Prešov. Členom združenia sa môže stať ktorýkoľvek vysokoškolský študent alebo absolvent vysokej školy, ako aj subjekty pôsobiace v Prešove. Zakladatelia klubu si určili skutočne náročný plán. Minimálne raz do týždňa usporiadať pre študentov univerzity a občanov mesta Prešov spoločenskú, vzdelávaciu alebo kultúrnu aktivitu. Počas dvoch mesiacov sa klub predstavil organizáciou bezmála dvoch desiatok podujatí. Nechýbali koncerty, muzikál, chvíľka pre poéziu, duchovné stretnutia, politologickú a filozofickú besedy, prezentácia nových alebo Mikulášsky večierok študentov nemeckého jazyka. V budúcnosti by sa tu mali predstaviť o. i. priatelia večierkov poézie, nadšenci improvizácie, návštevníci duchovných cvičení, maliari, fotografi a, ak sa nájdú sponzori, aj fanúšikovia internetu. Veríme, že Prešovská univerzita neostane stáť bokom.

Vysokoškolský klub, to nie je len hudba, spev, divadlo, poézia, je to aj možnosť posedenia v príjemnom prostredí kaviarne klubu, ktorá je otvorená pre verejnosť každý pracovný deň od 16. do 22. hodiny. Zakladatelia klubu Vás týmto všetkým srdečne pozývajú.

Dvere Vysokoškolského klubu sú otvorené pre každého návštevníka. V prípade záujmu klub poskytne priestor na usporiadanie akejkoľvek akcie. Klub má len jednu podmienku. Cieľom každého podujatia musí byť povznesenie kultúrneho, duchovného a spoločenského života poslucháčov fakúlt Prešovskej univerzity. Záujemcovia sa môžu s požiadavkou o poskytnutie priestoru klubu obrátiť na predsedu Občianskeho združenia Vysokoškolský klub Spoločensko-pastoračné centrum Mgr. Ján Knapíka alebo na telefónne čísla, ktoré nechávame v redakcii Spravodaja Prešovskej univerzity.

Martina Gajdošíková a RŠ

Súbor Aventus pedagogica

Pätnáste výročie **Camerata Academica**, komorného sláčikového orchestra, súboru Prešovskej univerzity v Prešove je vhodnou príležitosťou k tomu, aby sme hodnotili jeho prácu, jeho podiel na výchove mladej generácie i jeho príspevok k obohateniu nášho kultúrneho života.

Camerata Academica, vznikol v roku 1987 z iniciatívy PaedDr. Antona Stracenského, pedagóga KHv, vtedy Pedagogickej fakulty v Prešove, Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach. Po vzniku Prešovskej univerzity v Prešove v roku 1997 je súborom PU v Prešove v odbornej gescii Katedry hudobnej výchovy Fakulty humanitných a prírodných vied. Pôsobia v ňom študenti tejto fakulty. Od roku 1992 je umeleckým vedúcim a dirigentom Cameraty Academica Mgr. art. Karol Medňanský.

O vysokej umeleckej úrovni komorného sláčikového orchestra svedčí aj to, že sa pravidelne zúčastňuje na celoslovenských festivaloch „Divertimento Musicale“, kde je najviac oceňovaný za kultivovaný jav.

Pred pätnástimi rokmi

V rámci projektu „Most k spolupráci“ sa predstavil v apríli 1997 s tvorbou slovenských skladateľov Milana Nováka a Jozefa Podprockého na koncerte v Prahe a v stredných Čechách. V ďalšej etape projektu „Most k spolupráci“ v roku 2000 uviedol v premiére v starobylom Karolíne - veľkej aule Karlovej univerzity v Prahe, skladbu Ladislava Burlasa *In memoriam*, ktorá vznikla z podnetu umeleckého vedúceho orchestra.

Významnú úlohu v živote orchestra zohrali vystúpenia v rámci III. ročníka festivalu komorných gymnaziálnych súborov „Mláď temperované hudbou 2001“ v Mladej Boleslavi. Členovia orchestra mali možnosť na tomto festivale pracovať aj s poprednými lektormi: prof. AMU a PdF UK v Prahe Jiřím Tomáškom a pedagógom PdF UK Milanom Portyhom.

V rámci orchestra pôsobia aj menšie komorné telesá ako sú dychové trio, klavírne trio a v roku 2000 začalo svoju umeleckú činnosť gitarové trio.

Camerata Academica reprezentuje svoju PU v Prešove aj v rámci Prešovskej hudobnej jari a Prešovskej hudobnej jesene.

Za všetkými úspechmi, ktoré komorný sláčikový orchester dosiahol, je neúnavná, obetavá, systematická a cieľavedomá práca (v mnohých prípadoch neocenená) umeleckého vedúceho a dirigenta súboru p. Medňanského i hodiiny svedomitého nácviku, poctivej práce každého člena orchestra.

Medzi posledné významné úspechy Cameraty Academica patrí spolupráca s poprednými zahraničnými umelcami z Rakúska, vďaka finančnej podpore Kultúrneho oddelenia Rakúskeho veľvyslanectva.

V rámci II. vianočného koncertu PU v Prešove v roku 2001 sa predstavil orchester so sólistom na klavír prof. Wolfgangom Mastnakom z Rakúska skladbou od W. A. Mozarta.

Interpretácia skladby rakúskym sólistom bola nesmiernym a atraktívnym zážitkom pre obecenstvo. Jeho precízna hra a virtuozita dostala prítomných do bodu varu. Ocenením bol dvakrát prídavok a dlhotrvajúci potlesk.

K 15. výročiu založenia Cameraty Academica, komorného sláčikového orchestra, k úspechom dosiahnutým počas pätnásťročnej činnosti blahoželáme všetkým bývalým i terajším členom súboru a ich umeleckému vedúcemu a dirigentovi Mgr. art. Karolovi Medňanskému. Do ďalších rokov želáme veľa tvorivých nápadov, harmónie, súladu, muzikálne nadaných študentov a umeleckých úspechov. Živio!

PhDr. V. Tarjáni, tajomník RUČ PU

MUSICA HISTORICA PREŠOV KONCERTOVALA V NEMECKU

Súbor starej hudby Musica historica Prešov zložený z pedagógov FHPV KHv PU vystúpil 5. – 6. 10. 2002 na dvoch koncertoch v SRN na zámku Offenber a v Leonhardi-Múzeu v Aigene pri Bad Füsing. O činnosti tohto súboru prinesieme podrobnú správu z pera Karola Medňanského v budúcom čísle nášho periodika

NAŠI JUBILANTI

V mesiacoch októbri, novembri a decembri sa okrúhlych životných jubileí dožili resp. dožívajú títo pracovníci našej univerzity

50 rokov PaedDr. Ľubomír PAUČÍR
Antónia MARINICOVÁ
Eva FRÜHAUFOVÁ
Marta FARKAŠOVÁ
PhDr. KOMINARECOVÁ
Július KMEC

55 rokov Anna SALÁKOVÁ
PaedDr. Lívia KALMÁROVÁ
Mikuláš ANDREÁNSKY
Mária HAŠČÁKOVÁ

60 rokov Doc. RNDr. Jozef FIAMČIK, CSc.
Mikuláš FECH

65 rokov Prof. Ing. Michal ŠEFARA, CSc.

Všetkým jubilantom srdečne blahoželáme

SAPS

Kto sme?

Študentská spoločnosť pre politické vedy je občianske združenie, ktoré vzniklo 1. augusta 2000. Zdrúzuje študentov zaujímajúcich sa o politické a iné spoločenské vedy právneho, sociálneho či historického charakteru.

Čo robíme?

- prednášky
- stretnutie členov – interne nazývané „sedenie“
- stretnutia s... (pozvanými hosťami)
- semináre a konferencie
- školenia
- exkurzie

Pre koho robíme?

- pre študentov Prešovskej univerzity
- pre študentov gymnázií a stredných škôl
- pre širšiu verejnosť

Prečo robíme?

- Aby sme
- aktualizovali poznatky a informácie vysokoškolákov o veciach verejných
- prehľbovali vzájomnú výmenu názorov a poznatkov
- rozvíjali samostatné názorové myslenie a argumentačnú schopnosť študentov
- aktívne sa podieľali na publikačnej činnosti v rámci odboru spoločenských vied

S kým spolupracujeme?

- s vedeckými a vedecko-pedagogickými pracoviskami na Slovensku i v zahraničí
- s mimovládami organizáciami a občianskymi združeniami
- so záujmovými spolkami a mládežníckymi organizáciami
- so štátnymi orgánmi a orgánmi miestnej samosprávy

Kontakt: Študentská spoločnosť pre politické vedy
Ulica 17. novembra č. 1, 080 01 Prešov
Tel.: 0904 245 404, 0907 683 520
E-mail: sspv@wanadoo.sk
<http://www.sspv.szm.sk>

Za Františkom Patočkom

Dňa 1. októbra 2002 sa Katedra výtvarnej výchovy FHPV a Katedra výtvarnej výchovy PF Prešovskej univerzity navždy rozlúčili s akademickým sochárom FRANTIŠKOM PATOČKOM, svojim dlhoročným kolegom a vynikajúcim umelcom.

Akademický sochár František Patočka sa dlhé roky podieľal na výtvarnom živote a školstve nášho regiónu a zároveň patril do zakladateľskej generácie učiteľov katedry. Jeho pietnu pamiatku si budeme dlho pripomínať.

Prešovské vysokoškoláčky idú hrať opäť II. basketbalovú ligu

Basketbalový klub PU Prešov prihlásil družstvo žien do II. ligy aj v nastávajúcej sezóne 2002-3. Ide o druhú najvyššiu súťaž na Slovensku, ktorá bude veľmi vyrovnaná a kvalitná. Prihlásilo sa do nej hodne „B“ družstiev z klubov prvej ligy, vrátane Ružomberka. Znamená to, že naše dievčatá sa budú stretávať s pendlujúcimi, prevažne mladými prvotligovými hráčkami.

Káder BK PU Prešov tvoria študentky prešovských fakúlt, ktoré doplnia 2-3 kvalitné hráčky. Cieľom je podávať kvalitné výkony ale nie postup do I. ligy. V súčasnosti nemáme na to financie. Hráme vo vyložene amatérskych podmienkach ale aj zabezpečenie cestovného, ubytovania, stravného hráčok a zaplatenie rozhodcov je náročné. Chceme udržať primerane výkonný ženský basketbal na prešovskej vysokoškolskej pôde, najmä ak v budúcom roku oslávime 50 rokov svojej existencie.

Na stretnutie s priaznivcami basketbalu v hale PU sa teší kolektív, ktorý vedie tréner (a zároveň riaditeľ klubu) M. Vojčík, lekárka M. Brtková, metodička V. Bečáková a ekonómka A. Saláková.

Družstvo začalo s prípravou v auguste a absolvovalo niekoľko turnajov a súťaž začala začiatkom októbra 2002.

Marián Vojčík

8. ročník maratónskej štafety vysokoškolákov

Aletický klub pri TJ Slávia PU Prešov, zorganizoval v rámci Dni športu 2002 maratónsku štafetu vysokoškolákov. Na tomto podujatí si najlepšie počínali vysokoškoláci FHPV, ktorí dĺžku trate 42 195 m zabehli za 2:04:02 h.

Bežalo sa na atletickom štadióne Prešovskej univerzity, kde každý člen bežal 300 m okruh, ktorý zopakoval 9-krát. Najrýchlejšie kolo zabehol Ján Nízky za 40,7 s.

Vítazné družstvo bolo zostavené z týchto členov: T. Malý, J. Nízky, Š. Dobeš, J. Pažonk, R. Kandrác, K. Roland, S. Hajduk, P. Chovanec, M. Bessenyei, M. Bereš, F. Papp, J. Kokavec, M. Jusko, M. Moško, L. Sokčáková a K. Jusková.

-jm-

Študenti našich fakúlt majú možnosť počas štúdia šzapojiť sa do pravidelných športových aktivít organizovaných TJ Slávia PU v rôznych športových odieľoch a odboroch, či to už ide o atletiku, judo, športovú gymnastiku, volejbal, hádzanu, tenis a aerobic. Na túto tému sme sa porozprávali s tajomníkom a manažérom TJ Slávia Ivanom Tomičom, ktorému sme položili iba tri otázky.

Čo pripravuje TJ v rámci vysokých škôl?

TJ Slávia v rámci svojej činnosti si určila ako prioritné akcie ku Dňu študentstva ženskú hádzanu, desiaty ročník ženského volejbalu, športový aerobic pre neregistrovaných a akciu judo vysokoškolských pedagógov. Tieto akcie sa uskutočnia pod gesciou rektora PU prof. K. Feča. Aké akcie plánujete organizovať ešte v tomto roku?

V spolupráci s Katedrou telesnej výchovy pod patronátom dekana FHPV doc. Kuzmišina, chceme usporiadať tenisový turnaj neregistrovaných športovcov. Pripravujeme vo výbere TJ ako priority pre rok 2003 Večerný beh Prešovom, Memoriál Stanislav vysokoškolákov v skoku do výšky a Majstrovstvá v športovom aerobice.

Čo chcete povedať na záver?

Prajem si, aby otázka vysokoškolského športu na našej univerzite naberala rozmery, a aby do športovej činnosti naberala aj kladný rozmer v zmysle väčšieho počtu vysokoškolákov. V tejto činnosti je potrebná väčšia finančná podpora, ktorá je toho času nedostatočná. Na záver chcem poďakovať za doterajšiu podporu sponzorom, vedeniu FHPV a rektorovi PU Karolovi Fečovi.

ATLETICKÁ VETERANIÁDA 2002

Jesenný termín je venovaný stretávaniu sa bývalých atlétov na atletickom ovale Prešovskej univerzity. Tu si v družných debatách pri športovom zápelení pripomínajú na ranné časy odkrútené na atletických dráhaach. Podujatie pre nich zorganizoval atletický klub Slávie v spolupráci s KTVŠ. Z výsledkov dosiahnutých v jednotlivých vekových kategóriách vyberáme: Muži 40-44-roční: 60 m Bednár 8,9, 800 m Pribula 2:32,0, 5000 m Pribula 19:48,0, guľa Málek 11,38 m, disk Málek 31,38 m, kladivo Málek 30,58 m. 45-49-roční: 60 m Kuzmiak 8,1 s, 800 m Tomčo 2:38,0, 5000 m Tomčo 21:17,0, guľa, disk Kuzmiak, 7,76 m a 21,43 m. 55-59-roční: 800 m Stanek 3:07,0, 5000 m Mikluš 23:29,0, guľa Malcovský 10,17 m, disk Malcovský 31,82 m, kladivo Bičák 35,90 m. 65-69-roční: 60 m Štec 10,41 s, 800 m Štec 3:12,0, 5000 m Štec 24:35,0.

-jm-

František Pitoňák – reprezentant SR

Člen atletického klubu Slávie Prešovskej univerzity v Prešove F. Pitoňák si úspešne počínal ako reprezentant družstva SR v Európskej lige. Pričinil sa o zotrvanie reprezentácie SR v I. atletickej lige. Bol členom štafety 4x400 m, kde ako celok obsadili 5. miesto.

Svoju dobrú výkonnosť v behoch na 400 m a 400 m pr. pravidelne potvrdzoval aj počas hlavnej atletickej sezóny 2002, kde z 11 mítingov v rámci Grand Prix Slovenska zvíťazil na ôsmich podujatiach. Zároveň sa stal strieborným medailistom na majstrovstvách SR v behu na 400 m pr. a súčasne je vyhodnotený ako najlepší slovenský atlét v rámci mítingov GPS v behu na 400 m prekážok.

Za úspešnú reprezentáciu Prešovskej univerzity mu srdečne blahoželáme.

-J. Malcovský-

Prešovská Hudobná Jar – XLIV. ročník

Tohtoročná dramaturgia programu Prešovskej hudobnej jari XLIV. ročníka, umeleckých súborov Prešovskej univerzity v Prešove bola zameraná na laureátov špeváckej súťaže Moyzesiana, študentov, ktorí dominovali na Študentskej vedeckej umeleckej konferencii v rámci fakultného kola PU v Prešove a umiestnenia na úrovni česko-slovenskej a premiére tvorby hudobného skladateľa a dirigenta p. M. Nováka.

Postupne sa v bloku Moyzesiany predstavili Imrich Paczes PU PF ocenený hlavnou cenou M. Moyzesa skladbou „Ponižej Fričovec“. Hlavnou cenou, Cenou dekana PU PF – Vokálny ansámbl PU FHPV. Cenou poroty za interpretáciu muzikálovej skladby Alena Ščerbová PU PF skladbou M. Moyzesa Vexilla Regis a Vokálne trio PU PF. Všetci ocenení preukázali vo svojich vystúpeniach vysoké majstrovstvo a potvrdili, že udelené ceny sú v správnych rukách.

Už tradične svoju umeleckú hodnotu, t. j. špevácku kvalitu, prezentoval svojim vystúpením Špevácky zbor PU PBF. V programe zazneli diela ruských a ukrajinských autorov. Umelecká vedúca PaedDr. Anna Derevaniková, PhD., „vytiahla“ zo zboru maximum. Publikum malo možnosť vypočuť si krásnu kompozíciu chrámového spevu.

Do kontextu dramaturgie veľmi dobre zapadla svojím prednesom prešovská poetka J. Hudáková s vlastnou tvorbou „Pieseň v básni“ veňovaná p. M. Novákov.

Národný umelec Milan Novák patrí medzi najvýraznejšie skladateľské osobnosti slovenskej hudby. Jeho spolupráca s umeleckými telesami PU v Prešove sa datuje od roku 1997. Orchester Camerata Academica PU v Prešove FHPV v roku 1997 uviedol premiéru jeho retrospektívy pre flautu, štvorročný klavír a sláčikový orchester.

Na XLIV. ročníku PHJ zaznela od p. Nováka premiéra „Minikantáta pre ženský špevácky zbor, flautu a sláčiky“. Interpretmi tohto diela „Chceme žiť v láske“, ktorý mal dve časti, Chceme žiť v láske a Otvor mi dvere boli Ženský špevácky zbor Iuventus paedagogica a komorný orchester Camerata academica. Obidve telesá pod gestorstvom PU FHPV. Náročnou úlohou uvedenia tohto diela bola poverená Mgr. Tatiana Kanišáková.

Mgr. T. Kanišáková dokázala zvládnuť obidva zbor na jednotku, čoho dôkazom bolo aj to, že interpreti reagovali na jej dirigetské gestá. Jej výkon bol ocenený dlhotrvajúcim aplauzom a uznaním zo strany pána Nováka.

Prešovská univerzita (umelecké súbory) dokázala, že sa stáva neoddeliteľnou súčasťou Prešovskej hudobnej jari a prispieva k rozvíjaniu umelecko-kultúrneho života mesta Prešov.

PhDr. Viliam Tarjányi, tajomník RUČ PU

Vydáva: Rektorát PU Prešov. Kontakt na redakciu: tel.: (051) 773 32 31-4, Ulica 17. novembra č. 1, 081 16 Prešov

Predseda redakčnej rady a vedúci redaktor: doc. PhDr. Michal Rusinko, CSc. Členovia redakčnej rady: prof. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc., doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., prof. PhDr. Ladislav Šimon, CSc., Ing. Peter Halfo, PhDr. Viliam Tarjányi, Mgr. František Dancák, doc. Ján Zozulák, doc. Milan Portík, CSc., PhDr. Ján Bartko, Andrej Bañas – výtvarník, Mgr. Lubomír Krajňák – fotograf.

Univerzitný časopis vychádza ako dvojmesačník, päťkrát ročne pre vlastnú potrebu. Za grafickú a jazykovú úpravu zodpovedá Miroslav Mudrák. Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

(Nepredajné)

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA

PERIODIKUM AKADEMICKÉJ OBCE PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY

PREŠOV NOVEMBER–DECEMBER 2002

ROČNÍK VI. č. 9–10 / 2002

Nadišla chvíľa, keď pri príležitosti najočakavanejších sviatkov roka – Vianoc a Silvestra, keď je človek k človeku milší, než inokedy, a tieto neopakovateľné chvíle prežíva v kruhu svojej rodiny, je najvhodnejšia príležitosť zaželať svojim najbližším a priateľom pevné zdravie, pracovných a osobných úspechov do nastávajúceho roka 2003.

Redakcia časopisu
PREŠOVSKÁ
UNIVERZITA

ŠTUDENTSKE DNI NA PU

O tom ako prebiehali Študentské dni na PU sme sa pozhovárali s podpredsedom AS Jánom Benkom a členom akademického senátu **Tomášom Malým**. Predovšetkým sme sa opýtali v čom spočívala podstata Študentských dní. „Podstata študentských dní je v tom, že si týmito podujatiami slávnostne pripomíname čo robili naši predchodcovia vysokoškoláci **pred 13-timi a 63-mi rokmi**. Chceme dať najavo, že sme tu, a vieme sa vyjadriť ku každej danej problematike, ktorá panuje na vysokých školách, ale aj dokázať sa zabaviť a zaujať občanov Prešova svojou prítomnosťou,“ povedal nám študentský senátor **Ján Benko**.

Študentské dni sa na PU uskutočnili aj tohto roku a začali už 16. 11. 2002 akciou **Prevenia ako liek**, ktorý pripravili študenti FZ. Počas nej si každý mohol dať zmerať tlak, alebo množstvo podkožného tuku. Poobede program pokračoval aerobicom, maratónom a deň vyvrcholil ocenením študentov FHPV dekanom za vynikajúce študijné výsledky a reprezentáciu na národnej alebo medzinárodnej úrovni. Ďalej sa uskutočnil futbalový turnaj medzi fakultami PU. Večer sa uskutočnilo slávnostné zasadnutie študentských senátorov, na ktorom bola prijatá Deklarácia k 17. novembru.

-red-

**Vedenie PU žela všetkým pracovníkom PU
veselé Vianoce, veľa šťastia a úspešný štart
do nového roku 2003.**

prof. PhDr. Karol Feč, CSc., rektor PU

O KONKRÉTNÝCH FORMÁCH BUDÚCEJ SPOLUPRÁCE

(Prešov – PU) V malej zasadačke Rektorátu PU sa dňa 22. 10. 2002 uskutočnilo pracovné rokovanie s delegáciou Pardubického kraja (Česká republika). Rokovania sa zúčastnil pán Miroslav

Ludwig, rektor Univerzity Pardubice, Michal Černík, zástupca Pardubického kraja pre oblasť vonkajších vzťahov a prítomný bol aj Roman Línek, hejtmán Pardubického kraja a Vítězslav Pivoňka, generálny konzul Českej republiky v Slo-

venskej republike. Bilaterálne rokovania o konkrétnych formách budúcej spolupráce v oblasti školstva a kultúry, obsahové, administratívne a personálne aspekty spoločenských akcií na rok 2003, ktoré boli predmetom rokovania medzi PU a Univerzitou Pardubice, viedol rektor PU prof. dr. **Karol Feč, CSc.** Prítomní boli aj prorektori PU. Za PU návrh o formách budúcej spolupráce predložil prorektor PU doc. PhDr. **T. Hrehovčík, CSc.**, pre zahraničné vzťahy, čo po prerokovaní vyústilo do podpísanej dohody, ktorú podpísali obaja rektori prof. **Miroslav Ludwig** za Pardubickú univerzitu a prof. **Feč** za PU. Rokovania ďalej pokračovali na

(Pokračovanie na 4. strane.)

Na obrázku členovia vedenia PU, prvý zľava prof. Leško, doc. Hrehovčík, prof. Belejkaníč

Záber z pracovného rokovania z rektorom Univerzity Pardubice Miroslavom Ludwigom, na obrázku prvý zľava. Rokovania sa zúčastnilo aj vedenie PU, na čele s jej rektorom, na obrázku druhý zľava.

Minister ZV SR E. Kukan na prijatí u rektora PU prof. Feča

Minister ZV SR

(Prešov, PU) – Pred stretnutím so študentmi, minister ZV SR Eduard Kukan stretol sa na pôde filozofickej fakulty s funkcionármi rektorátu, kde bol prítomný aj dekan FF PU prof. František Mihina, a predseda AS PU prof. Ján Birčák. Vzácného hosta privítal rektor PU prof. K. Feč, CSc. O problémoch a perspektívach PU informovali hosta rektor PU prof. K. Feč, prorektor doc. T. Hrehovčík, ako aj prof. F. Mihina o FF

PU. Najviac sa hovorilo

medzi študentmi PU

o tom, ako sa využívajú prostriedky EÚ pri plnení svojich vedeckých cieľov. Doc. Hrehovčík informoval aj o tom, ako sú naši študenti jazykovo pripravovaní. Pomerne veľa sa hovorilo o cieľoch a prioritách Šiesteho rámcového programu na roky 2002 – 2006.

Po krátkom stretnutí s funkcionármi PU sa minister Kukan odobral s prof. Karolom Fečom do auly VŠ, kde ich čakalo okolo 300 študentov PU. Minister Kukan na tomto stretnutí predniesol prednášku na tému **Zahraničná politika USA**

Zo zasadnutia SRK

V dňoch 4. a 5. decembra 2002 sa uskutočnilo 24. riadne zasadnutie Pléna Slovenskej rektorskej konferencie (SRK). V prvý deň, 4. 12., rektori rokovali v Učebnom výcvikovom zariadení Technickej univerzity v Košiciach, v Herľanoch, a 5. decembra na rektoráte TU v Košiciach.

Rokovania sa zúčastnil aj minister školstva SR Martin Fronc a ďalší vedúci sekcií a odborov MŠ SR. Rokovanie viedol prezident SRK Dr.h.c. prof. Ing. Juraj Sinay, DrSc.

Aké problémy SRK prerokovala, nás informoval rektor PU prof. K. Feč, CSc., (na obrázku). Na programe bolo viacero dôležitých otázok, ako napríklad informácia o rozpočte vysokých škôl na rok 2003, informácia o konferencii „Európsky výskum na križovatke: Šiesty rámcový program“ a odporúčané závery, hovorilo sa o kritériách akreditácie, o spolupráci medzi vysokým školstvom, priemyslom a spoločnosťou. K prerokovaným otázkam konferencia rektorov prijala príslušné uznesenia a

závery. SRK k prerokovaným otázkam vyjadrila aj znepokojenie nad navrhovaným budúročným rozpočtom. Ten neumožní vysokým školám realizovať vládnu koncepciu ich rozvoja. Spoločne sme sa zhodli na tom, a sú to reálne obavy, že vyčlenené prostriedky nebudú stačiť ani na plnenie základných úloh a vysokým školám hrozí kolaps. Prof. Feč ďalej zdôraznil, že SRK požaduje splnenie prísľubu vlády o postupné navyšovanie rozpočtu na úroveň 1 % z HDP do roku 2006. Prezident SRK prof. Sinay zdôraznil, že dynamika rastu je nedostatočná. Ako na tieto otázky, resp. problémy reagoval minister školstva Martin Fronc? On tiež vidí problém v malom raste HDP, povedal prof. Feč. Fronc ďalej zdôraznil, že VŠ by na budúci rok mali dostať

8,3 mld. Sk, čo je o 1,5 mld. viac ako v tomto roku. Minister Fronc potvrdil, že sociálne štipendiá, na ktoré majú žiadatelia zákonný nárok, budú vyplatené. Ministerstvo má na to prostriedky vo svojej rozpočtovej kapitole. Avizovaným spolplatením štúdia na VŠ sa rektori nezaoberali.

-r-

Minister E. Kukan pri prednese prednášky

v súčasnom svete a vzťah USA k EÚ. Bola to téma na objednávku našich študentov. Minister hovoril aj o niektorých záveroch **Pražského summitu**, na ktorom Slovenská republika dostala pozvánku do NATO, no zároveň zdôraznil, že v týchto dňoch je a bude mnoho udalostí, ktoré sú v živote Slovenska veľmi dôležité.

Šéf slovenskej diplomacie sa vyjadril aj k otázke, či zo vstupom do NATO môže profitovať i tunajší zbrojársky priemysel. Ako vyznelo z úst Kukana „Môže, keď budeme členmi aliancie, určite budeme vedieť ponúknuť tie kapacity, ktoré na Slovensku máme. Na záver zdôraznil, že najdôležitejšou úlohou slovenskej diplomacie bude v nastávajúcich týždňoch úspešné zvládnutie záverov prístupových rokovaní s EÚ pri dosiahnutí čo najvýhodnejších podmienok členstva. Po decembrovom summite EÚ v Kodani, pôjde už o podpísanie prístupovej zmluvy a prípravu na ratifikačný proces vstupu krajiny do EÚ v jej členských krajinách, ale aj na Slovensku.

Pohľad do auly VŠ, kde sa uskutočnila prednáška ministra ZV SR pre študentov PU

Z rokovania AS PU

Členovia AS PU na svojom zasadnutí 28. 10. 2002, ktoré sa uskutočnilo v zasadačke dekanátu FHPV PU pod vedením predsedu Dr.h.c. prof. Birčáka, prerokovali viacero aktuálnych otázok súvisiacich s vnútornými problémami jednotlivých fakúlt a Prešovskej univerzity.

Po kontrole plnenia uznesení bolo na programe schvaľovanie vnútorných predpisov PU v súvislosti s uplatňovaním zákonov o vysokých školách. AS prerokoval a schválil **Disciplinárny poriadok a Pracovný poriadok PU**, ďalej schválil návrh rektora PU na členov správnej rady. Návrh uviedol s dôvodným. Členovia AS vypočuli si predloženú informáciu o ubytovaní študentov v Študentskom domove, ktorú podal AS prorektor **prof. Imrich Belejkaníč**, CSc. Informatívnu správu **prof. Belejkaníča** uverejňujeme na inom mieste nášho periodika. Na závere si členovia senátu vypočuli informáciu o práci zástupcov PU v Študentskej rade vysokých škôl SR, ktorú podal senátu jej podpredseda **Ján Benko**. O prijatých záveroch sme našu čitateľskú verejnosť informovali v rozsiahlejšom článku z pera **prof. Dupkalu**, ktorá bola uverejnená v predošlom vydaní PREŠOVSKÁ UNIVERZITA. Akademický senát svoju prácu končil doplnením členov pracovných komisií AS. Novým predsedom ekonomickej komisie sa stal **prof. Ing. Šefara**, CSc. Komisia bola doplnená aj o ďalších členov.

V zápatí 13. 11. sa uskutočnilo mimoriadne zasadnutie AS PU, ktoré viedol jeho predseda **prof. Birčák**. Po kontrole zápisu a plnenia

uznesení schválil AS Pracovný a Organizačný poriadok PU a voľbu zástupcu PU do Správnej rady PU. Po prerokovaných správach AS Pracovný a Organizačný poriadok PU schválil. Do správnej rady bol zvolený doc. PaedDr. Jozef Pavelka, CSc., prorektor PU.

Pokiaľ ide o postavenie právomoci a povinností Správnej rady verejnej vysokej školy **Pavelka** zdôraznil, že sú určené v príslušných ustanoveniach zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách. Správna rada posilňuje väzby vysokej školy a spoločnosti. Do Správnej rady sa navrhujú najmä predstavitelia verejného života, vrátane predstaviteľov podnikateľskej oblasti a územnej samosprávy a ústredných orgánov štátnej správy zodpovedných za školstvo, financie, hospodárstvo a sociálnu oblasť.

Jedného člena Správnej rady navrhuje na vymenovanie AS verejnej vysokej školy. Členov Správnej rady vymenúvajú a odvolávajú minister. Šesť členov Správnej rady navrhuje rektor so súhlasom AS verejnej vysokej školy. Šesť členov Správnej rady navrhuje minister po vyjadrení rektora (uviedol **prof. Feč**, rektor PU).

Za členov Správnej rady PU navrhol rektor PU významných predstaviteľov, nielen v rámci regiónu, ale aj Slovenskej republiky. Ide o osobnosti, ktoré svojím odborným profilom a činnosťou pokrývajú zameranie práce na pracoviskách PU. Navrhnutí aj doteraz významným spôsobom prispievali k rozvoju PU.

Návrh za PU, ktorý bol schválený AS

1. MUDr. **Peter Chudík**, predseda Prešovského vyššieho územného celku
2. Ing. **Michal Lach**, prezident AZZZ
3. Ing. **Stanislav Čorej**, predseda valného zhromaždenia SOPK
4. Ing. **Jozef Petrík**, riaditeľ poisťovne Kooperatíva, pobočka Prešov
5. JUDr. Ing. **Jaroslav Komora**, gen. riaditeľ Bardejovské kúpele
6. Ing. **Anton Bidovský**, poslanec VÚC Prešov
7. Zástupca AS PU doc. PaedDr. **Jozef Pavelka**, CSc., prorektor PU

Doc. Jozef Pavelka zastupuje PU v Rade pre rozvoj a financovanie vysokých škôl SR a predsedá Rade pre informatiku PU. Je aj členom Komisie pre kvalifikačné skúšky z technickej výchovy pri Štátnom pedagogickom ústave v Bratislave. Koordinuje grantový projekt TEM-PUS, zameraný na vytvorenie základu celouniverzitného informačného systému. K voľbe blahoželdme.

Odporúčanie návrhu kandidátov Správnej rady PU pre MŠ SR

1. Ing. **Ladislav Koudelka**, podpredseda SOPK
2. **prof. Lasz**, Nadácia SÓRŐSZA
3. RNDr. **Peter Kavula**, gen. riaditeľ firmy PV TRADE, s.r.o.
4. Ing. **Štefan Sopko**, ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja
5. MUDr. **Peter Bíroš**, riaditeľ Fakultnej nemocnice J. A. Reimana s poliklinikou v Prešove
6. Ing. **Miroslav Švec**, majiteľ firmy NACEVA

Návrh kandidátov bol prerokovaný na zasadnutí vedenia PU dňa 21. 10. 2002 a zároveň bol schválený v AS 28. 10. 2002.

Pohľad na členov AS PU, ktoré sa uskutočnilo v zasadačke dekana FHPV PU 28. 10. 2002

Rokovalo Kolégium rektora PU

Pod vedením rektora PU zasadalo dňa 4. novembra 2002 Kolégium rektora PU.

Kolégium okrem plnenia úloh a uznesení z predošlého rokovania mimoriadnu pozornosť venovalo informácii o príprave kreditového systému štúdií na jednotlivých fakultách PU. K tejto problematike sa vyjadrovali dekan jednotlivých fakúlt PU. Po dlhšej diskusii bolo prijaté uznesenie.

Na záver rektor PU **prof. Feč**, podal kolégiu informáciu o práci vedenia PU a problémoch, ktoré vedenie riešilo, najmä so začatím školského roku 2002/2003. Pozornosť venovali aj FZ po jej inaugurácii, vyučovacím procesom, priestorovými možnosťami a kvalifikačnou štruktúrou.

JUBILEUM PROFESORA

Prof. Ing. **Michal Šefara**, CSc., sa 7. 10. 2002 dožil významného životného jubilea - 65 rokov. Pri tejto príležitosti obdržal viacero ocenení.

Dekan FHPV Prešovskej univerzity v Prešove doc. Ing. **Peter Kuzmišin**, DrSc., udelil jubilantovi „Zlatú pamätnú medailu“.

Dekan SJF Technickej univerzity v Košiciach prof. Ing. **František Trebuňa**, CSc., udelil jubilantovi „Zlatú medailu“ Strojníckej fakulty TU v Košiciach. Je potešujúce, že prof. Ing. **Michal Šefara**, CSc., sa aktívne zúčastňuje akademického života na Prešovskej univerzite. Je členom vedeckých rád PU a FHPV, členom AS PU - predsedom EK AS, členom AS FHPV, členom predsedníctva RVŠ SR, členom RVŠ a vedúcim Katedry technickej výchovy na FHPV.

Blahoželáme a prajeme p. profesorovi dobré zdravie a veľa tvorivých síl.

-red-

Univerzitná knižnica PU usporiadala v dňoch 27. 11. - 4. 12. 2002 výstavku publikačnej činnosti pracovníkov PU za rok 2001.

Výstavka publikačnej činnosti

Výstavka bola otvorená v študentskej knižnici v stredu 27. 11. 2002 za účasti popredných predstaviteľov PU. Vystavené boli najmä knižné dokumenty (monografie, skriptá, učebnice). Súčasťou výstavky bola prezentácia publikácie: Publikačná činnosť pracovníkov PU za rok 2001.

O KONKRÉTNÝCH FORMÁCH

(Dokončenie z 1. strany.)

VÚC Prešovského samosprávneho kraja, na ktorom bral účasť aj **prof. Karol Feč**, rektor PU.

V poobedňajších hodinách delegácia Pardubickej univerzity v doprovide rektora PU a ďalších predstaviteľov PU a riaditeľov celouniverzitných pracovísk prezreli si **Ústav národnostných štúdií a cudzích jazykov**, **SŠC** a Univerzitnú knižnicu PU. Rektor PU a rektor Univerzity Pardubice **Miroslav Ludwig** počas tejto návštevy intenzívne rokovali o možnostiach spolupráce. Obidvaja ju vidia v oblasti pomoci fakulte zdravotníctva a prírodovednej

oblasti, či pri budúcom zakladaní katedry chémie. Reč o spolupráci bola v širších dimenziách, napríklad spolupráca v oblasti amerikanistiky, regionalistiky alebo o odbory zaoberajúce sa rómskymi

BUDÚCEJ SPOLUPRÁCE

Doc. Vasil Jabúr informuje delegáciu z Pardubic o činnosti ÚNŠaCJ.

menšinami. Hovorilo sa aj o vstupe univerzít do európskeho priestoru, o kreditovom systéme a mobilite študentov. Pardubický rektor **M. Ludwig** navrhol ešte stretnutie v tomto roku, alebo na začiatku budúceho roku, na ktorom by sa dohodla konkrétna spolupráca v prediskutovaných oblastiach vysokých škôl.

Z TLAČOVEJ BESEDY PU

Prešovská univerzita

Za účasti popredných predstaviteľov PU, rektorátu a jednotlivých fakúlt 22. 11. 2002 sa uskutočnila na Rektoráte PU tlačová beseda s novinármi denníkov a týždenníkov východoslovenského regiónu. Besedu otvoril a viedol jej rektor **prof. Karol Feč**, CSc. V úvode **prof. Feč** nastolil niekoľko problémov v súvislosti s rozvojom PU, ako platby za štúdium, štúdium rusínskeho jazyka, zriadenie centra prípravy projektových manažérov, k transformácii diaľkového štúdia na FZ, k možnostiam a potrebe otvoriť ŠPZ v budúcom školskom roku. Podrobne o nastolených otázkach kvalifikovane hovorili prítomní účastníci besedy **prof. František Mihina**, dekan FF, **doc. M. Portík**, prodekan PF, **doc. J. Pavelka**, prorektor PU, **dr. Eliášová**, dekan FZ a prodekan GBF ThLe. Bujňák.

Pokiaľ ide o rozvojové zámery, sú zrejme najpodstatnejšie zriadiť nové fakulty. Fakulta zdravotníctva už je zriadená a začala svoju činnosť. Postupne by mali pribudnúť ďalšie fakulty – fakulta manažmentu, fakulta telesnej výchovy a športu, fakulta prírodných vied. Zámerom je tiež integrovať prešovskú **Fakultu výrobných technológií TU v Košiciach do PU**. Tieto zámery podporuje aj Prešovský samosprávny kraj. V súvislosti s touto otázkou **prof. Feč** v odpovedi novinárom povedal, že PU ponúka PSK svojú mozgovú kapacitu v rôznych oblastiach a zároveň zdôraznil, že pripravuje sa zmluva o spolupráci so samosprávnym krajom.

Podrobnejšie o nastolených problémoch, ktoré odzneli na tlačovej besede, našu akademickú obec budeme informovať z jednotlivých oblastí v nasledujúcich vydaniach nášho periodika.

má množstvo zámerov do budúcnosti

November býva každoročne mesiacom, keď sa poslucháči prvých ročníkov našej univerzity stávajú právoplatnými členmi študentskej obce. Štátne imatrikulácie študentov našej univerzity PU sa uskutočnili v utorok 22. 11. 2002. Študentské oslavy zavŕšili sa imatrikuláčnym plesom, ktorý trval až do skorého rána.

STANOVISKO

Prešovskej univerzity v Prešove k požiadavke vysokých škôl na akútne riešenie dopadu zákona č. 313/2001 Z. z. o verejnej službe v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) v prostredí vysokých škôl Ministerstvom školstva SR.

1. Za základ pre naplnenie zákona o verejnej službe pokladalo ministerstvo školstva pokrytie tarifných plátov a ostatných nárokových zložiek mzdy so 6% navýšením pre zamestnancov odmeňovaných podľa pedagogickej stupnice platových taríf a 2% navýšením pre ostatných zamestnancov v zmysle „dohody s vládou“ vyplývajúcej zo záverov spoločného rokovania MŠ SR na úrovni predsedu vlády z 2. mája 2001 za účasti predsedu vlády, podpredsedu vlády pre ekonomiku, ministerky financií a ministerstva školstva.

(Materiál MŠ SR na zasadnutí RHSD dňa 26. júla 2002 k bodu Informácia o stave implementácie zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách.)

2. Vzhľadom na výkonové financovanie vysokých škôl, ktoré ministerstvo školstva uplatňuje v posledných dvoch rokoch, dofinancovať nedostatok finančných prostriedkov na naplnenie zákona na základe analýzy dopadu zákona a reálneho stavu finančných prostriedkov na bežné výdavky na vysokých školách.

3. Dodržanie § 19 ods. 9 písm. h) a j) zákona od 1. 1. 2003, t. j.: tarifný plat podľa osobitnej stupnice platových taríf uvedenej v prílohe č. 4; a to:

h) zamestnancovi, ktorý pôsobí na vysokej škole ako učiteľ (ods. 12 písm. e)
j) zamestnancovi s vysokoškolským vzdelaním II. stupňa, ktorý vykonáva vedecko-pedagogickú alebo vedecko-výskumnú činnosť na vedeckovýskumnom pracovisku.

4. Dodržanie § 56 ods. 2 zákona ďalší plat podľa § 37 patrí zamestnancovi v kalendárnom roku 2003 v druhom polroku vo výške 0,5 funkčného platu a v ďalších rokoch podľa písm. b) a c) odseku 2.

Stanovisko PU prerokované vedením PU dňa 11. 11. 2002.

Stanovisko PU prerokované AS PU dňa 13. 11. 2002.

Za vedenie PU:
prof. PhDr. Karol Feč, CSc.,
rektor PU

Za AS PU:
Dr. h.c. prof. RNDr. Ján Birčák, CSc.,
predseda AS PU

PRVÝM PODPREDSEDOM ŠRVŠ SR SA STAL JÁN BENKO

Na zasadnutí Študentskej rady vysokých škôl SR, ktoré sa konalo v dňoch 15.–17. 11. 2002 v **Gabčíkove**, za prvého podpredsedu ŠRVŠ SR bol zvolený aj podpredseda AS PU za študentskú časť veľmi aktívny, organizačne schopný, erudovaný dopisovateľ nášho periodika, senátor **Ján Benko**. K tomuto úspechu mu blahoželáme.

MIESTO PRE ŠTUDENTOV A SENÁTOROV PU

ŠTUDENTSKÁ ČASŤ AS PU

Prvý zľava D. Černý, J. Benko, T. Malý, E. Jesenko, L. Almašiová, A. Štefanová, L. Oreská, R. Haydamachenko

Regionálne zasadnutie zástupcov študentov

Dňa 13. 11. 2002 sa v **Košiciach** stretli regionálni zástupcovia študentov (členovia ŠRVŠ SR – Študentskej rady vysokých škôl Slovenskej republiky) aby prerokovali aktuálne otázky a problémy týkajúce sa súčasnej doby z oblasti študentského života. Koordinátor regiónu **Ján Benko** (PU) privítal zástupcov z univerzít a predniesol 4 okruhy problémov, ktorými sa prítomní zaoberali: **Študentské dni 2002**, **Sociálny status študenta z východoslovenského regiónu**, **situácia v oblasti študentských domovov a blížiac sa voľby predsedníctva ŠRVŠ SR**, ktoré sa mali konať 15. – 17. 11. 2002 na zasadnutí ŠRVŠ SR v Gabčíkove. **Tomáš Malý** za Prešovskú univerzitu informoval prítomných o príprave Študentských dní 2002 na pôde PU a spoločne s **Jánom Benkom** načrtli sociálnu situáciu študenta PU, kde poukázali na výrazné zhoršovanie situácie v tejto oblasti. Výstup bol podložený čiastočnými výsledkami ankety (ešte prebieha) o sociálnej situácii študenta PU. Účastníci zasadnutia diskutovali o problémoch v študentských domoch a dohodli sa na spoločných krokoch pri voľbe našich zástupcov do predsedníctva ŠRVŠ SR. V závere zasadnutia bola ešte všeobecná diskusia o programových tézach vlády z oblasti VŠ, ktorou sa zasadnutie ukončilo.

Autor: **Tomáš Malý**

V O Ľ B Y do študentskej časti AS PF PU

Dňa 13. 11. 2002 sa v čase od 8.00 do 13.00 v priestoroch novej budovy PF uskutočnili voľby do študentskej časti AS PF PU. Na post senátorov sa uchádzali 4 kandidáti: **Zuzana Danielová**, **Martina Ťochová**, **Jana Péchyová** a **Mária Kostičová**. K volebnej urne pristúpilo 99 voličov, ktorí odovzdali svoj hlas nominantom. Jednotliví kandidáti na členov AS PF PU získali nasledovné počty hlasov. **Zuzana Danielová – 51**, **Mária Kostičová – 50**, **Martina Ťochová – 43**, **Jana Péchyová – 30**. Za študentskú časť AS PF PU boli zvolení traja kandidáti s najväčším počtom hlasov. Volebná komisia konštatovala, že voľby prebehli v súlade s Vyhláškou o doplnujúcich voľbách do AS PF PU. Novozvoleným zástupcom želáme veľa úspechov a chuti do práce.

Za volebnú komisiu **Tomáš MALÝ**

ŠTUDENTSKÁ ČASŤ AKADEMICKÉHO SENÁTU

Ján Benko

nar.: 14. 4. 1980
fakulta: FHPV
ročník: 5
študijný odbor: Slovenský jazyk a lit. – Etická vých.
e-mail: benko@unipo.sk
člen AS PU od r. 2000
od r. 2000 člen ŠRVŠ za AS PU

Lenka Almašiová

nar.: 5. 4. 1980
fakulta: FF
ročník: 3
študijný odbor: Dejepis - Politológia
e-mail: lenkaalmasiova@hotmail.com
člen AS PU od r. 2002
člen legislatívnej komisie AS PU

Tomáš Malý

nar.: 17. 6. 1979
fakulta: FHPV
ročník: 5
študijný odbor: Telesná výchova – Technická výchova
e-mail: tomimaly@yahoo.com
internát: B2/3a
člen AS PU od r. 2002
od r. 2002 člen ŠIR PU za AS PU
člen sociálnej komisie AS PU

Adriána Štefanová

nar.: 13. 4. 1982
fakulta: PF
ročník: 3
študijný odbor: učiteľstvo 1-4 (skupina: 8.)
e-mail: stefanov@unipo.sk
internát: A5/7
člen AS PU od r. 2002
člen pedagogickej komisie AS PU

Erik Jesenko

nar.: 15. 10. 1982
fakulta: FF
ročník: 2
študijný odbor: Manažment kultúry
e-mail: erikjesenko@zoznam.sk
internát: 427a
člen AS PU od r. 2002

Lenka Oreská

nar.: 19. 11. 1981
fakulta: PF
ročník: 3
študijný odbor: učiteľstvo 1-4 (skupina: 7.)
e-mail: oreska@unipo.sk
internát: A5/7
člen AS PU od r. 2002
člen sociálnej komisie AS PU

Adriana Luptáková

nar.: 24. 3. 1979
fakulta: GBF
ročník: 5
študijný odbor: katolícka teológia
e-mail: -
člen AS PU od r. 2001

Daniel Černý

nar.: 15. 5. 1983
fakulta: GBF
ročník: 5
študijný odbor: katolícka teológia
e-mail: dankoc@unipo.sk
člen AS PU od r. 2002
člen soc. komisie AS PU

Roman Haydamachenko

nar.: 26. 11. 1975
fakulta: PBF
ročník: 4
študijný odbor: pravoslávna teológia
e-mail: hayrom@post.sk
člen AS PU od r. 2002
člen ekon. kom. AS PU

Alexander Tomčuk

nar.: 2. 12. 1972
fakulta: PBF
ročník: doktorandské štúdium
študijný odbor: pravoslávna teológia
e-mail: -
člen AS PU od r. 2002

Študentská politika naďalej aktívna

dentskú časť. Na úvod stretnutia privítal všetkých prítomných Tomáš Malý, člen AS PU a podpredseda AS FHPV PU za študentskú časť. Keďže väčšina z prítomných boli noví senátori, vysvetlil im základnú ideu týchto stretnutí a vyslovil dôveru, že sa takto vo veľkom počte budeme stretávať aj naďalej. J. Benko podal prítomným stručnú správu z posledného zasadnutia AS PU a zo stretnutí s vedením PU. Informoval hlavne o kúpe nového internátu pre študentov PU, vytvorení vyjednávacieho tímu pre rýchly prechod pod správu PU a svoj výstup uzavrel otvorením diskusie na tému: „Študentské dni 2002“. Pracovný tím bol v zložení: T. Malý, J. Benko, M. Dugáček, R. Rohaľ, R. Haydamachenko, M. Kemény.

Ján Benko potom spoločne s Tomášom Malým predstavil ostatným senátorom projekt študentského parlamentu, ktorého štatút už pripomienkujú dekáni fakúlt PU a vyslovili nádej v skoré rozbehnutie činnosti parlamentu. V ďalšom pokračovaní zasadnutia si zobral slovo Michal Dugáček, podpredseda AS FF PU za študentskú časť a predseda ŠIR PU, ktorý prítomným predložil pripravovaný dokument o novom spôsobe ubytovania (Všeobecný ubytovací plán). Taktiež sa zmienil o problematike prerozdelenia peňazí z daru ubytovaných študentov. Študentská časť AS PU a ŠIR PU sa dohodli na spoločnom postupe v tejto veci na prospech ubytovaných študentov PU. Zástupcovia stravovacej komisie ŠIR PU (M. Šima, L. Almajiová) informovali o zasadnutí tejto komisie a výsledkov prijatých na tomto zasadnutí. Senátori ďalej poverili Radoslava Rohaľa (člen ŠRVŠ SR, predseda Informačnej komisie) rekonštrukciou web-stránky, študentských senátorov T. Malého a J. Benka uskutočnením ankety o sociálnej záťaži študenta PU. J. Benko a T. Malý informovali o ich stretnutí s vedením FZ PU a jej študentami. Na záver si senátori zvolili svoju redakčnú radu v zložení: J. Benko, T. Malý, M. Čurlejová, R. Rohaľ, R. Haydamachenko, M. Dugáček, A. Luptáková, ktorá bude spolupracovať s redakciou PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY a prispievať postrehami, názormi a postojmi študentov na i mimo akademickej pôdy.

Ján Benko a Tomáš Malý

Záber z posledného zasadnutia AS PU, ktoré sa konala 13. 11. 2002. O jeho činnosti budeme hovoriť s predsedom AS prof. Bircákom v ďalšom vydaní nášho periodika

BESEDA S DUŠANOM ČAPLOVIČOM

Organizátori besedy študentov PU pozvali na stretnutie so študenti PU v rámci Študentských dní ministra školstva SR M. Fronca, podpredsedníčku NR SR Z. Martinákovú, exministra školstva M. Ftáčnika, podpredsedu Rady VŠ prof. M. Šefaru a poslanca NR SR, tieňového ministra školstva Smeru Dušana Čaploviča.

No žiaľ, študenti boli sklamaní. Na besedu prišiel iba opozičný poslanec D. Čaplovič. Študenti boli zvedaví na chystanú novelizáciu VŠ zákona a mienili sa vyjadriť aj k programovému vyhláseniu vlády v oblasti školstva. K tejto téme sa vyjadroval iba Dušan Čaplovič. Podľa neho, kroky súčasnej vládnej garnitúry v oblasti školstva sú nesystémové a vyčíta jej najmä finančné škrt. Opiera sa o vyhlásenia premiéra švédskej vlády, ktorý povedal, že „kto škrtí výdavky na školstvo, ten pácha trestný čin“. Pritom je švédsky premiér známy ako „brutálny škrtič štátnych výdavkov, okrem výdavkov na vzdelanie a rozvoj informačných technológií“. Za výsledok tejto politiky D. Čaplovič považuje skutočnosť, že Švédsko má vyšší hrubý domáci produkt ako USA a priemer EÚ vysoko prekračuje.

„Nesúhlasím s názormi, že najprv je treba rozbehnúť ekonomiku a potom budú aj peniaze na vzdelanie, vedu, výskum a informačné technológie,“ povedal na besede D. Čaplovič a uviedol výsledok prieskumu pre EÚ, z ktorého vyplýva, že zahraničný kapitál ide za kvalifikovanou pracovnou silou. Pre Ministerstvo školstva SR sa na budúci rok plánuje rozpočet v objeme zhruba 10,7 miliardy korún. Toľko sa však chystá aj pre sanáciu zlych úverov bankového sektoru, aby sa dali lepšie predať. „Ale za tunelovanie bánk sú zodpovední konkrétni ľudia. Keby sa tie peniaze dali do vzdelanosti, tak by sa to časom mnohonásobne vrátilo.“ Za príklad Slovensku dal malé štáty ako Fínsko, Írsko, Dánsko a Švédsko, ktoré vsadili na rozvoj vzdelanosti a teraz sú medzi poprednými krajinami EÚ. Od nás naopak mladí vysokoškolskí vzdelaní ľudia utekajú. Evidencie hovoria, že takýchto ľudí je okolo 150 000, ktorí za posledné roky zo Slovenska emigrovali.

Ako príklad nesprávne zvolených priorit štátu uviedol, že v priemere na jedného vysokoškolača sa ročne vynakladá 50 000 korún a na jedného vätša 250 000 korún.

„Je pre budúcnosť Slovenska dôležitejší väzeň, alebo vzdelaný človek?“ položil rétorickú otázku D. Čaplovič, podľa ktorého by mal štát riešiť problémy školstva komplexne a nezaoberať sa okrajovými problémami.

opozičným poslancom
NR SR

Študentskí senátori PU si pripomenuli výročie 17. novembra

Na slávnostnom zasadnutí študentských zástupcov v AS PU prijali deklaráciu, v ktorej sa vyjadrujú k reštriktívnym zámerom vlády SR v oblasti školstva. Keďže vzdelanie študenti považujú za najvyššiu hodnotu, ktoré by sa malo stať aj najvyššou prioritou v spoločnosti, v stále sa zhoršujúcej sociálnej situácii študentov vysokých škôl, s nevládou prijímajú snahy vlády na zavedenie poplatkov za vysokoškolské štúdium. „Takýmto konaním sa štát zbavuje zodpovednosti a prenáša ťarchu na študenta a jeho rodinu“, uvádza sa v deklarácii.

Upozorňujú najmä na neexistenciu efektívneho systému sociálnej podpory študentov, na neexistenciu analýzy sociálnej situácie a dosahu zavedenia poplatkov na to, že nie sú známe relevantné podklady, na základe ktorých bola vypracovaná navrhovaná výška poplatkov na avizované zvyšovanie cien cestovného a znižovanie študentských zliav a neustále zvyšovanie cien ubytovania. „Tieto skutočnosti vnímame ako ohrozenie rovnosti prístupu k vzdelaniu a jeho kvality, ktoré môžu mať negatívne dopady na úroveň vysokoškolského štúdia.“

Preto v deklarácii vyjadrujú nesúhlas so spoluúčasťou študentov na financovaní vysokoškolského štúdia, so zmenou zliav cestovného a so snahou zrušenia prijímacích pohovorov na VŠ, bez toho aby boli zvýšené kapacity VŠ a vytvorené dostatočné podmienky pre štúdium.

Konštatujú, že financovanie VŠ je nepostačujúce a Slovensko zaostáva vo výdavkoch naň v pomere k HDP v porovnaní s členskými krajinami EÚ.

Deklaráciu študentskí senátori PU odoslali vedeniu univerzity a rozposielali ju kolegom na ostatné vysoké školy. Ako nás informoval podpredseda AS PU Ján Benko (na obr.), podporu deklarácie vyjadria tiež študenti STU v Bratislave a UPJŠ v Košiciach. Po získaní stanovisk zástupcov ostatných VŠ odošlú ju Ministerstvu školstva SR a príslušnému výboru NR SR.

Pilotný tréningový kurz

Centrum ďalšieho vzdelávania Ekonomickej univerzity v Bratislave, po dohode s kvestorom PU Ing. Igorom Gulom, zorganizovali kurz „Tréning a ďalšie vzdelávanie manažmentu univerzít“. Tieto podujatia, v rámci pilotného kurzu, sa budú uskutočňovať na PU. Na prvom stretnutí, ktoré sa uskutočnilo od 28. 10. do 30. 10. 2002, odzneli zaujímavé prednášky popredných odborníkov z rôznych univerzít, Ministerstva školstva SR, Slovenskej akadémie, asociácie pre medzinárodnú asociáciu, odborníci z praxe z technických univerzít. Zaujímavú tému manažment hospodárstva a ekonomických činností na univerzitách predniesol aj kvestor PU Ing. Igor Gula. Ako nás informoval riaditeľ Centra ďalšieho vzdelávania Ekonomickej univerzity z Bratislavy, prof. Ing. Ján Povrazník, CSc., táto forma pilotného kurzu priniesie pre manažérov, ekonómov a vedúcich pracovníkov veľa nových poznatkov pre ďalšiu činnosť na jednotlivých úsekoch práce univerzít.

Pamätná plaketa prof. Mihinovi

Slovenská akadémia vied v Bratislave udelila pamätnú plaketu dekanovi Filozofickej fakulty PU v Prešove prof. PhDr. Františkovi Mihinovi, CSc., za príspevok k rozvoju vedy a osobitne Slovenskej akadémie vied. K tomuto úspechu profesorovi Mihinovi blahoželáme.

Prednášková miestnosť č. 94 FF PU 7. novembra 2002 sa zaplnila do posledného miestečka. V tento deň Katedra psychológie FF PU zorganizovala jednodňovú konferenciu pri príležitosti životného jubilea doc. PhDr. **Evy Šimovej**, kandidátky vied. Konferenciu otvorila a viedla doc. **Marta Bačová**, CSc., a jej téma bola Psychológia rodiny a psychológia stárnutia. Po pozdravných prejavoch doc. Šimovej v polhodinovom prejave vystúpila jubilanťka na tému Rodina a stárnutie. Po jej prejave odzneli také témy, ako Rodina – deti – stárnutie, podiel rodiny pri mravnom formovaní mladého človeka, Rodinná terapia ako súčasť prípravy študentov psychológie.

Celkove na konferencii odznelo viac ako 20 koreferátov a pozdravných prejavov.

Na záver doc. Bačová sa poďakovala za účasť, ako aj všetkým vystupujúcim, ktorí prispejú k úspešnému rokovaniu konferencie. **-red-**

Konferencia na počesť životného jubilea doc. PhDr. **Evy Šimovej**, CSc.

ČO CHCE VLÁDA V ŠKOLSTVE UROBIŤ

- ☐ uviesť do praxe pripravený model pôžičkového systému a štipendií a následne zaviesť spoluúčasť študentov na platení vysokoškolského štúdia v rozsahu 10–20 % z reálnych nákladov
- ☐ začať vysoké školy financovať z viacerých zdrojov
- ☐ v prvom roku volebného obdobia založiť univerzitu na vysokoškolskú prípravu občanov maďarskej národnosti
- ☐ prebudovať systém prechodu žiakov medzi jednotlivými stupňami škôl a zrušiť prijímacie pohovory
- ☐ zabezpečiť možnosť výberu vyučovania pre ruskú a rómsku národnosť
- ☐ v rámci otvorenosti školského systé-

- mu zachovať rovnoprávnosť cirkevných a súkromných škôl
- ☐ Zvýšený dôraz klásť na výučbu cudzích jazykov a informatiky
- ☐ zvýšiť prostriedky na vzdelávanie z dnešných 3,9 % z HDP na priemernú hodnotu v krajinách Európskej únie, a to zhruba na 6 %
- ☐ V priebehu piatich až šiestich rokov zvýšiť kapacitu stredného a vysokého školstva tak, aby mohol študovať každý, kto chce a spĺňa formálne kritériá
- ☐ podporovať rozvoj celoživotného vzdelávania
- ☐ začať školskú reformu podľa projektu Milénium.

Pod týmto názvom sa uskutočnil 16. a 17. októbra 2002 v priestoroch hotela Vizit v Užhorode medzinárodný vedecko-metodický seminár, ktorý zorganizovala Katedra slovenskej filológie Užhorodskej národnej univerzity v Užhorode a oblastná kultúrno-osvetová organizácia Matica slovenská na Zakarpatsku. Zúčastnili sa ho slovakisti a učitelia slovenského jazyka všetkých typov národnostných škôl z celej Ukrajiny, ale aj odborníci a učitelia zo Slovenska, z Prešovskej univerzity v Prešove, SAS a ÚJOP Univerzity Komenského v Bratislave, prítomní boli aj predstavitelia ukrajinských štátnych orgánov a organizácií a generálny konzul SR na Ukrajine **Michal Biganič**.

Prešovskú univerzitu reprezentovali: doc. PhDr. **Ľ. Babotová**, CSc. (Poznámky k slovensko-ukrajinským literárnym vzťahom v 19. st.), doc. PhDr. **O. Sabolová**, CSc. (Medzi literárnou vedou a semiotikou. Z výskumov vzťahu kompozície a sémantiky umeleckého textu), prof. PhDr. **J. Sabol**, DrSc. (Využitie teoretických poznatkov slovenskej fonológie v rečovej praxi) a PhDr. **M. Čižmárová**, CSc. (Rozdielne frazémy v ukrajinčine a v slovenčine).

Cieľom medzinárodného seminára bolo zhodnotiť súčasný stav a načrtnúť perspektívy smerovania slovakistiky na Ukrajine. Odzneli na ňom príspevky

všeobecné, ale predovšetkým odbornometodické, ktoré boli zamerané na skvalitnenie výučby slovenského jazyka na ukrajinských školách a v ktorých sa dôraz kladol na aspekt konfrontačný (ukrajinsko-slovenský), teda vyučovanie slovenského jazyka na báze toho, čo majú geneticky príbuzné jazyky spoločné, odlišné a špecifické. Na plenárnom zasad-

Perspektívy rozvoja slovakistiky na Ukrajine

nutí seminára bola ocenená niekoľko-ročná vedecká, pedagogická a spoločenská práca slovenského lektora na Katedre slovenskej filológie UŽNU v Užhorode doc. **J. Džoganíka**, CSc., ktorému v súvislosti s ukončením jeho lektorskej činnosti udelil čestné uznanie rektor Užhorodskej národnej univerzity, Zakarpatská oblastná administratíva.

Po plenárnom zasadnutí pokračovala práca účastníkov seminára v sekciách (jazykovednej, literárnovednej, pedagogickej a študentskej), v ktorých prezentovali výsledky svojej vedeckej, pedagogickej a výchovnej práce učitelia

slovenského jazyka a študenti jednotlivých univerzít, podelili sa so svojimi pedagogickými skúsenosťami a pomenovali problémy, s ktorými zápasia a ktoré sa v mnohom podobajú problémom národnostných škôl na Slovensku (nedostatok odbornej literatúry, učebných pomôcok, slabé technicko-materiálne vybavenie škôl a pod.). V záverečnej rezolúcii, ktorú účastníci medzinárodného vedecko-odborného seminára prijali, sa (okrem iného) navrhuje: zriadiť metodické centrum slovenského jazyka pri Katedre slovenskej filológie Užhorodskej národnej univerzity v Užhorode, maximálne zvýšiť počet vyučovacích hodín slovenského jazyka na školách, ustanoviť slovenčinu (ako jazyk susednej krajiny) za druhý povinný jazyk na ukrajinských školách, predovšetkým na Zakarpatsku.

Súčasťou vedecko-metodického seminára bola aj prehliadka slovenských piesní a tancov žiakmi umeleckej školy a exkurzia mesta Užhorod, ktoré je považované za centrum slovenskej kultúry na Ukrajine. Seminár bol aktuálny a najvyššie potrebný, jeho závery prispeli ku skvalitneniu metodiky výučby slovenského jazyka na ukrajinských školách a jeho organizátorom prof. **Svitlane Medviď-Pachomovovej**, DrSc., vedúcej Katedry slovenskej filológie UŽNU v Užhorode a Ing. **Jozefovi Hajnišovi**, predsedovi Matice slovenskej Zakarpatska, patrí naše poďakovanie.

Mária Čižmárová

O činnosti a perspektívach katedry

Dnešným vydaním začíname prinášať hodnotenie katedier jednotlivých fakúlt PU. Do tohto čísla sme zaradili ako prvú Katedru anglického jazyka a amerikanistiky FF PU. Vedúci tejto katedry doc. Hrehovčík ochotne nám odpovedal na naše otázky. Prvá znela:

Mohli by ste stručne predstaviť vašu katedru?

Katedra v dnešnej podobe existuje od roku 1999. Predtým bol odbor viac rokov súčasťou integrovaných katedier západných filológií a prešiel mnohými organizačnými zmenami. Ak sa pozrieme do histórie, za určitý míľnik v rozvoji anglistiky na Filozofickej fakulte je možné považovať rok 1993, keď v súvislosti s rozdelením ČSFR odišli z katedry do Českej republiky traja erudovaní odborníci. Trvalo niekoľko rokov, kým sa podarilo túto medzeru vykompenzovať.

Dnešná Katedra anglistiky a amerikanistiky patrí počtom študentov k najväčším na fakulte. V dvoch hlavných odboroch – učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov a moderné neslovanské filológie – má štyri špecializácie, z ktorých jedna – anglistika a amerikanistika – je svojho druhu unikátna, a to nielen na Slovensku, ale aj v celom stredoeurópskom regióne. Katedra pripravuje spolu okolo 300 študentov na bakalárskom a magisterskom štúdiu, v dennej forme a v štúdiu popri zamestnaní. V externom doktorandskom štúdiu má 9 doktorandov a jedného doktoranda v dennom štúdiu. Odbor garantuje na fakulte habilitačné a inauguračné konanie.

Ako vyzerá štruktúra personálneho obsadenia na vašej katedre? Ste spokojný s kvalifikačným rastom členov katedry?

Na katedre pracuje 14 interných učiteľov a v tomto roku aj dvaja zo zahraničia. Z tohto počtu sú dvaja profesori, jeden docent a štyria odborní asistenti s vedeckou hodnosťou. Dve odborné asistentky dokončujú svoje doktorandské štúdium, z toho jedna vo Veľkej Británii. Napriek tomu, že istá stagnácia v kvalifikačnom raste má objektívne pozadie, so súčasnou situáciou nemôžem byť spokojný. Ešte pred niekoľkými rokmi bol kvalifikačný rast pracovníkov katedry v úplnej kríze, keďže na Slovensku bolo jediné pracovisko, kde sa bolo možné prihlásiť na doktorandské štúdium v anglistike, a to na FF UK. Z kapacitných dôvodov bolo takmer nemožné dostať sa na toto štúdium. Preto sme vynaložili mimoriadne úsilie na to, aby sme boli sami schopní školiť doktorandov na našej katedre. To sa aj podarilo v roku 1995 a dnes už nie sme závislí na bratislavskej fakulte. Verím, že nedávno získané právo na habilitačné a inauguračné konanie nám umožní pružnejšie plniť plán kvalifikačného rastu. Podotýkam, že v celoštátnom meradle je kvalifikovaných odborníkov v oblasti anglistiky veľmi málo, napriek tomu, že katedry anglického jazyka existujú na každej humanitne orientovanej univerzite na Slovensku.

Podieľajú sa členovia katedry na riešení nejakých grantových projektov?

Vedecko-výskumné aktivity sa na katedre realizujú v dvoch základných formách. Je to účasť pracovníkov v grantových úlohách v rámci agentúry VEGA a individuálne projekty. Doteraz sa riešili tri grantové projekty, z ktorých výstupy boli publikované vo vlastných publikáciách. Jeden z ukončených projektov bol grantovou agentúrou vyhodnotený medzi najlepšími.

Je známe, že vaša katedra má bohaté zahraničné kontakty. Mohli by ste priblížiť aspoň tie najzaujímavejšie, resp. najaktuálnejšie?

V rozvíjaní zahraničných kontaktov katedra skutočne dosahuje nadštandardné výsledky. Hlavné zásluhou úspešnej účasti v programe TEMPUS vo forme celkovo 7 vlastných projektov a participácii na 2 projektoch iných univerzít sa podarilo vytvoriť širokú sieť partnerských univerzít vo viacerých krajinách Európy. Tieto projekty umožnili pracovníkom katedry cestovať a vymieňať si skúsenosti s kolegami v iných krajinách a umožnili kolegovi zo zahraničia navštíviť naše pracovisko, študentom študovať na zahraničných univerzitách

Doc. T. Hrehovčík

Spomenuli ste zahraničnú mobilitu svojich študentov. Mohli by ste uviesť približné počty a miesta pobytov?

Väčšina študijných pobytov, ktoré organizovala pre svojich študentov katedra, sa realizovala v rámci programu TEMPUS. Jednosedemestrové pobyty celkovo absolvovalo okolo 100 študentov anglistiky, ktorí študovali na európskych vysokých školách, menovite na Dublin City University, Ulster University, Bolton Institute of Higher Education, University of Amsterdam, UEA Norwich, Bayreuth Universität, F. Schiller Universität Jena.

Po ukončení programu TEMPUS sme sa zapojili do programu ERASMUS, v rámci ktorého každoročne vycestuje približne 5 študentov anglistiky. Nedávno sa podarilo v rámci programu LEONARDO DA VINCI vyslať do Londýna 22 študentov neučiteľského štúdia, ktorí tam kovali svoju odbornú prax.

Čo patrí medzi najväčšie problémy, ktoré sa vyvíjajú v súvislosti so zahraničnými pobytmi našich učiteľov a študentov?

V súvislosti s vysielaním našich študentov do zahraničia do istej miery narážame na problém uznávanie absolvovaného štúdia. Nie vždy sa darí nájsť na hostiteľskej univerzite disciplíny, ktoré

V tejto budove sídli
Rektorát PU

korešpondujú s našim učebným plánom. Problém kompatibility je však všeobecným problémom v rámci vzdelávacích programov Európskej únie.

Iným problémom je celková organizácia mobility študentov, v ktorej absentuje reciprocita. Nedarí sa nám získavať zahraničných študentov na štúdium na našej fakulte. Doteraz sme prijali len 4 študentov z Veľkej Británie. Problém by mal pomôcť riešiť nový útvar nazvaný "International School", ktorý pripravujeme na úrovni univerzity.

Zastavme sa trochu pri angličtine. Ako ste spokojný s pripravenosťou vašich študentov na štúdium anglického jazyka na našej fakulte, ktorú nadobudli buď štúdiom na strednej škole, resp. v iných kurzoch?

Celkove sa dá povedať, že pripravenosť uchádzačov o štúdium anglického jazyka na našej fakulte sa každoročne zlepšuje. Vzhľadom na stále veľkú atraktivnosť odboru máme možnosť si vybrať zo stoviek prihlásených študentov. Náročné testy na prijímacích skúškach vyselektujú tých, ktorí zvládli angličtinu na takej úrovni, že počas štúdia sa môžu viac sústreďovať na odborné filologické disciplíny. Pravdou je však aj to, že mnohí študenti prvého ročníka sa ťažšie prispôbujú novým podmienkam a majú so štúdiom problémy. Čo je však potešiteľné je to, že prevažná väčšina našich študentov má o štúdium záujem a túži po vedomostiach.

Čo by ste vytkli, resp. poradili terajším študentom ako skúsený vysokoškolský pedagóg?

Poradil by som študentom, aby maximálne využili možnosti, ktoré im katedra, fakulta a univerzita ponúkajú pre rozvoj svojej osobnosti. Stávať sa dá len na dobrých základoch a v dnešnom svete tvrdej konkurencie sa najlepšie uplatnia len tí, ktorí sú najlepšie pripravení. Svedčia o tom úspechy viacerých našich bývalých študentov.

Trochu má mrziť fakt, že mnohí absolventi učiteľského štúdia nejavia po absolvovaní fakulty záujem o prácu v učiteľských službách. Z pochopteľných príčin vyhľadávajú lepšie platené zamestnanie a potreba kvalifikovaných učiteľov angličtiny sa napriek väčšiemu počtu absolventov nezmenšuje.

Päťdesiatka

PhDr. M. Bilého, CSc.

Dňa 20. 9. 2002 vstúpil náš kolega a člen Katedry slovenského jazyka a literatúry FHPV PU v Prešove do "kategórie" päťdesiatnikov.

Na akademickej pôde pôsobí od roku 1985, pričom treba podotknúť, že rok pôsobil na **Univerzite v Sofii** a od roku 1996 do júna 2002 ako lektor na **Univerzite v Dillí**. V rámci tejto kultúrnej misie tvorivo pracoval na zviditeľnení Slovenska, na propagácii slovenskej literatúry a jazyka.

Jeho odbornou doménou je súčasná slovenská literatúra, ale aj skúmanie medzivojnovnej literatúry na východnom Slovensku. Osobitnú pozornosť venoval A. Prídavkovi a jeho úsiliu o kultúrne povznesenie nášho regiónu.

K významnému životnému jubileu srdečne blahoželáme a do ďalších rokov života želáme najväčšie **devízy života: zdravie, šťastie a v pedagogickej práci veľa tvorivosti a úspechov.**

Marta Germušková

Charakter výučby na vašej katedre priamo vyžaduje prítomnosť zahraničných lektorov. Mohli by ste zhodnotiť ich účinkovanie na vašej katedre, prípadne spomenúť problémy, s ktorými sa pri ich zabezpečovaní v poslednej dobe stretávate?

Problém zahraničných lektorov je kapitola sama o sebe. Je logické, že študent anglického jazyka by mal byť v kontakte s predstaviteľmi národov, ktorých jazyk a kultúru študuje. Začiatkom deväťdesiatych rokov v porevolučnej eufórii bolo príčinou rôznych zahraničných organizácií na katedre v jednom čase až sedem zahraničných lektorov. Dokonca ešte za starého režimu bol v Prešove tradične, a to celé desaťročia, každoročne jeden lektor Britskej rady. Žiaľ, v poslednom čase nielen Britská rada, ale všetky organizácie, ktoré s katedrou tradične spolupracovali, zmenili oblasti svojho záujmu a prestali nás podporovať. Stredobodom ich pozornosti sa stali krajiny bývalého ZSSR, prípadne iné geografické oblasti. V tejto situácii nám zostáva len jedna možnosť, a to prijať lektorov mimo medzinárodných vzdelávacích programov a zamestnávať ich namiesto interných pracovníkov. A aby situácia bola ešte zložitejšia, slovenská legislatíva týkajúca sa zamestnávania cudzincov je tak administratívne komplikovaná, že odrádza potenciálnych uchádzačov o miesto lektora.

Aké sú z pohľadu vedúceho katedry priority a plány do budúcnosti, pokiaľ ide o rozvoj katedry?

V prvom rade sa pousilujeme zlepšiť kvalifikačnú štruktúru katedry tak, aby každá profilujúca disciplína mala svojho kvalifikovaného garanta. Hlavne mladí učitelia katedry jasne ukázali, že sú schopní, napriek svojej pedagogickej zaťaženosti, túto úlohu splniť v relatívne krátkom čase. Bude tiež potrebné obsadiť uvoľnené miesta po kolegoch, ktorí odišli na iné pracoviská perspektívnymi pracovníkmi. Ako som spomínal, tieto miesta momentálne obsadzujú zahraniční lektori.

Ďalšia úloha, ktorá nás čaká, je pripraviť sa na zavedenie kreditového systému, čo v svojom dôsledku bude znamenať určité zmeny v učebných plánoch. Účelom tejto "reformy" by mala byť väčšia otvorenosť odboru navonok tak, aby sa využil odborný potenciál aj iných pracovísk fakulty pri profilácii našich študentov.

Za rozhovor poďakoval M. Rusinko

Gitarové trio počas vystúpenia na Galakonzerte v Koncertnej sále Reduty v Spišskej Novej Vsi

kone na krajskej festivalovej súťažnej prehliadke amatérskych komorných a symfonických telies **Divertimento musicale**, ktorá sa konala 16. 5. 2002 v Spišskej Novej Vsi, bolo gitarové trio vybraté aj na celoslovenské kolo tohto, vo svojej oblasti, najvýznamnejšieho festivalu na Slovensku. Jubilejný XX. ročník celoslovenského festivalu **Divertimento musicale 2002** sa uskutočnil v dňoch 25. – 27. októbra v Spišskej Novej Vsi, ktorá je už pravidelným hosťiteľom slovenských amatérskych hudobníkov.

Odmenu im bolo udelenie **Diplomu** za hodnotný umelecký výkon, pričom na hodnotiacom seminári sa umiestnili v pomyselnom rebríčku medzi tromi najlepšími súbojmi.

Záverom im možno vysloviť poďakovanie za vynikajúcu prezentáciu našej Alma mater a zaželať im ďalšie umelecké úspechy.

Úspech na pokračovanie

Gitarové trio, umelecká súčasť komorného orchestra Prešovskej univerzity **CAMERATA ACADEMICA** pracujúceho pod gesciou **Khv FHPV** PU zaznamenalo vo svojej dvojročnej umeleckej činnosti ďalší výrazný umelecký úspech. Po presvedčivom vý-

konaní na krajskej festivalovej súťažnej prehliadke amatérskych komorných a symfonických telies **Divertimento musicale**, ktorá sa konala 16. 5. 2002 v Spišskej Novej Vsi, bolo gitarové trio vybraté aj na celoslovenské kolo tohto, vo svojej oblasti, najvýznamnejšieho festivalu na Slovensku. Jubilejný XX. ročník celoslovenského festivalu **Divertimento musicale 2002** sa uskutočnil v dňoch 25. – 27. októbra v Spišskej Novej Vsi, ktorá je už pravidelným hosťiteľom slovenských amatérskych hudobníkov.

Odmenu im bolo udelenie **Diplomu** za hodnotný umelecký výkon, pričom na hodnotiacom seminári sa umiestnili v pomyselnom rebríčku medzi tromi najlepšími súbojmi.

Záverom im možno vysloviť poďakovanie za vynikajúcu prezentáciu našej Alma mater a zaželať im ďalšie umelecké úspechy.

O ubytovaní študentov s prorektorom prof. Belejkaníčom

AS PU na svojom poslednom zasadnutí okrem iného prerokoval aj správu o ubytovaní študentov v šk. roku 2002/2003 na PU. Správu predkladal prorektor PU prof. ThDr. J. Belejkaníč, CSc. Z nej vyplynulo, že aj v tomto šk. roku koordinovala ubytovací proces v ŠD PU Komisia pre ubytovanie študentov v ktorej majú svoje zastúpenie jednotlivé fakulty našej univerzity (prodekani), Študentská internatná rada, Administratíva študentského domova PU (dr. Benko a p. Hacepová – ubytovacie odd. ŠD a Študentská komora akademického senátu PU).

O tom ako bol ubytovací proces riadený sme sa pozhovárali s prorektorom PU prof. ThDr. J. Belejkaníčom, CSc.

Komisia pre ubytovanie študentov prijala konkrétny harmonogram ubytovania, ktorý bol záväzný pre administratívu ŠD PU.

Podaných žiadostí II. až V. ročník k 31. 3. 2002 bolo 1815

Ubytovaných bolo 950

Námietky voči postupu bodovania jednotlivých žiadostí neboli podané.

Počet podaných žiadostí I. ročník k 15. 7. 2002 bolo 712

Ubytovaných bolo 450

V druhom kole prijímacích skúšok a odvolaní za I. ročník bolo podaných 137 žiadostí Ubytovaných bolo 52

Na rezervy Vedenia PU a dekanov fakúlt bolo vyčlenených 180 miest. Rezerva bola vyčlenená aj pre členov umeleckých súborov a športovcov – reprezentantov univerzity.

Všetkých ubytovaných v ŠD PU bolo 1632 študentov.

V penzióne Lineas je ubytovaných 180 študentov a doktorandov PU.

Komisia na svojom zasadnutí dňa 22. 10. 2002 vyhodnotila proces ubytovania a konštatovala, že aj napriek niektorým nedostatkom, ktoré sa vyskytli v priebehu tohto procesu, proces bol zvládnutý na patričnej úrovni.

Komplikácie boli spôsobené tým, že sa v prípade Filozofickej fakulty odvolacie konania o prijatí študentov do I. ročníka boli posunuté na neskorší termín (30. júla 2002), čím došlo k celkovému posunu stanoveného harmonogramu.

Situáciu o ubytovaní skomplikovalo neplánované vyhlásenie druhého kola prijímacích skúšok na fakultách (FHPV, PF a GBF). Z toho dôvodu sa nemohlo realizovať odvolacie konanie pre II. až V. ročník.

Napätie, ktoré vzniklo pri ubytovaní bolo spôsobené aj tým, že niektoré fakulty prijali vyšší počet študentov do I. ročníka (FHPV). Tohto roku stúpol aj počet študentov, ktorí argumentovali, že sa nachádzajú v zlej ekonomickej situácii.

Spomínanú situáciu vedenie Prešovskej univerzity riešilo podpísaním Dohody o možnosti ubytovania v penzióne Lineas. Touto dohodou sa zvýšila kapacita ubytovacích miest pre študentov našej univerzity.

FILOZOFICKÁ FAKULTA PU

Filozofickú fakultu Prešovskej univerzity navštívili v dňoch 24. a 25. októbra akademickí funkcionári Filozofickej fakulty Debrecinskej univerzity, prof. Dr. Elek Bartha, dekan fakulty, doc. Dr. Imre Papp, prodekan pre vedu a zahraničné vzťahy, a Dr. László Pálai, zástupca riaditeľa ústavu histórie. Cieľom pracovnej návštevy maďarskej delegácie bolo prediskutovanie konkrétnych možností spolupráce a následné podpísanie dohody o spolupráci medzi týmito fakultami.

Ako už ukázalo prvé pracovné stretnutie zástupcov vedení fakúlt v Debrecíne, vedeckový-

skumné a vzdelávacie kontakty medzi FF DU a FF PU majú už dlhoročnú tradíciu a realizujú sa tak na úrovni katedrií, ako aj na úrovni jednotlivých pracovníkov. Za všetky väčšie projekty spomenieme len participáciu vtedajšej Katedry anglistiky a amerikanistiky FF PU na spoločnom projekte TEM-

Nová dohoda o spolupráci

PUS Anglický jazyk, kultúra a spoločnosť (1991-1994), ktorého cieľom bolo skvalitniť výučbu anglického jazyka na pracoviskách zúčastnených filozofických fakúlt. Projekt koordinovala Katedra anglistiky a amerikanistiky FF PU a v jeho rámci sa uskutočnili viaceré významné medzinárodné odborné podujatia a stáže študentov a učiteľov vo Veľkej Británii.

V súčasnosti je spolupráca najintenzívnejšia v oblasti histórie, o čom svedčí najmä dlhoročná pravidelná spolupráca pri organizovaní konferencií, seminárov a iných spoločných vedeckých podujatí. Nie je náhodou, že podnet na rokovanie o medzifakultnej spolupráci vzišiel práve z tohto pracoviska. Podobná štruktúra obidvoch filozofických fakúlt však ponúka možnosť rozšírenia spolupráce aj na ďalšie pracoviská v rámci spoločných regionálnych projektov.

J. Stašková

Na záver potvrdili dekan prof. Dr. Elek Bartha a prof. PhDr. František Mihina, CSc., dokument dohody svojimi podpismi.

EURÓPSKY VÝSKUM 2002

Doteraz najväčšie fórum, v ktorom boli prezentované ciele a priority **6. Rámcového programu na roky 2002-2006**, usporiadala Európska komisia v Bruseli pred niekoľkými dňami. Celkovo okolo 9000 účastníkov z rôznych krajín Európy, Ameriky a Ázie

malo možnosť dozvedieť sa pravidlá účasti v tomto výskumnom programe a nadviazať priame kontakty v rámci svetovej vedeckej komunity.

Rokovania v pléne a sekciiach boli venované hlavným tematickým prioritám **Rámcového programu** a aktuálnym otázkam európskeho výskum-

ného priestoru, ako sú ľudské zdroje a mobilita, patenty a duševné vlastníctvo a pod. Veľkou inováciou v porovnaní s minulými konferenciami boli sympóziá, workshopy a 150 stánkov („poster sessions“) pripravené výskumnými pracoviskami, vedeckými a vzdelávacími inštitúciami z celého sveta. Pre médiá a širokú verejnosť boli prezentované výsledky výskumných projektov dosiahnuté v prebiehajúcich programoch EÚ.

Ograndióznosti podujatia sved-

bude k dispozícii na realizovanie projektov zo všetkých vedných odvetví, dosahuje čiastku 17,5 miliárd Euro. Slovenská republika participuje v tomto programe čiastkou 1,5 miliardy Sk.

Prešovskú univerzitu na tomto vrcholnom vedeckom podujatí reprezentoval prorektor univerzity **Teodor Hrehovčík**,

OTVÁRACIA KONFERENCIA 6. RÁMCOVÉHO PROGRAMU BRUSEL, 11.-13. 11. 2002

či aj fakt, že konferencia prilákala 50 televíznych štábov a 200 novinárov z celého sveta. Objem finančných prostriedkov, ktorý

Filozofickú fakultu jej dekan **František Mihina** a Pravoslávnu bohosloveckú fakultu jej prodekan **Ján Zozulák**. Uvedení sa

Z rokovania Vedeckej rady PU

Za vedenia predsedu VR PU a rektora PU prof. PhDr. Karola FEČA, CSc., zasadala 11. 11. 2002 Vedecká rada PU. Po kontrole plnenia úloh a uznesení z prebiehajúcего rokovania prerokovala a schválila návrhy VR FF PU na vymenovanie profesorov a to doc. Tatianu SEDOVÚ, PhD., z Filozofického ústavu SAV Bratislava, doc. PhDr. Igora PICHLEA, CSc., z Filozofického ústavu SAV Bratislava, doc. PhDr. Pavla KUPRDA, CSc., z Univerzity Konštantína Filozofa FF v Nitre, doc. PhDr. Karla KAMIŠA, CSc., z Pedagogickej fakulty Univerzity Jana Evangelistu Purkyně v Ústí nad Labem (Česká republika) a doc. PhDr. Jána GBURA, CSc., z FF PU.

Doc. PhDr. Ján GBÚR, CSc. (1953) svoju pedagogicko-vedeckú činnosť realizuje vo vednom odbore literárna veda. Do tohto kontextu je implikovaná jeho publikačná činnosť, ako aj členstvo v domácich orgánoch. Je

riešiteľom výskumných úloh v rámci medzinárodného projektu a domácich grandových projektov. Medzi najvýznamnejšie vedecké výsledky patrí o. i. vedecko-výskumná orientácia na obdobie slovenského literárneho realizmu a na jej centrálnu osobnosť - P. O. Hviezdoslava.

Práce doc. Gbúra sú citované v domacej i zahraničnej knižnej a časopiseckej odbornej literatúre. Je pozvaný na vedecké konferencie doma a v zahraničí, kde aktívne vystupuje. Za knižnú publikáciu *Hviezdoslav a česká poézia* (1998) získal ocenenie medzinárodnej grandovej agentúry Research scheme so sídlom v Prahe. Ján GBÚR má 26 rokov pedagogickej praxe a 7 rokov docentskej praxe. Z charakteristiky k návrhu za vymenovanie profesora v odbore literárna veda vyplýva, že doc. GBÚR je známou vedeckou osobnosťou. Na základe výsledkov dosiahnutých vo vedeckej a pedagogickej práci a v oblasti publikačných aktivít ho komisia odporúčala menovať za profesora v predmetnom vednom odbore.

zhodli v názore, že vedecká komunita Prešovskej univerzity stojí pred unikátnou výzvou zapojiť sa do tohoto veľkolepého výskumného programu v rámci celoeurópskeho priestoru. Univerzita a fakulty musia urobiť všetko pre to, aby zmobilizovali svoj vedecký potenciál a využili ponúkané prostriedky pre plnenie svojich vedeckých cieľov. Vzájomnej informovanosti a výmene skúseností pri príprave na vstup do 6. RP bude slúžiť aj periodikum Prešovskej univerzity.

Pohľad na členov Vedeckej rady PU v čase, keď sa inauguroval doc. J. Gbur (na obrázku vpravo hore)

PREDSTAVUJEME PRODEKANKY FZ PU

Mgr. Ľubica Rybárová

Narodila sa 2. februára 1968 v Prešove. Základnú školu absolvovala v rokoch 1972 – 1982 v Prešove na Lesníckej ul. Od roku 1982 – 1986

študovala na Strednej zdravotníckej škole v Prešove odbor detská sestra. Po ukončení pracovala na neodonosenom oddelení Detského domova OÚNZ v Prešove do r. 1990. Od roku 1991 pracovala ako zdravotná sestra na anesteziologicko-resuscitačnom oddelení NsP v Prešove. V roku 1992 začala študovať na LF UPJŠ v Košiciach v bakalárskom štúdiu odbor ošetrovateľstvo, kde v roku 1995 získala titul bakalár. V roku 1993 začala pracovať na Strednej zdravotníckej škole v Prešove ako odborný učiteľ. Od roku 1995 do roku 1998 študovala ošetrovateľstvo v magisterskom štúdiu na JLF UK v Martine. Po ukončení štúdia sa vrátila na SZŠ v Prešove, kde pracovala až do septembra 2002, kedy sa stala učiteľkou na FZ PU v Prešove. Od roku 1999 študuje v doktorandskom externom štúdiu odbor ošetrovateľstvo na JLF UK v Martine. Počas pedagogickej praxe sa niekoľkokrát aktívne zúčastnila na rôznych konferenciách doma aj v zahraničí, je autorkou niekoľkých odborných publikácií a konzultuje záverečné absolventské a diplomové práce študentov v dennom aj externom štúdiu.

PhDr. Ľubica Derňárová, MPH

Narodila sa 10. októbra 1959 v Podbrezovej, okres Brezno. Základnú školu absolvovala v rokoch 1965–1974 v Beňuši. Strednú zdravotnícku školu ukončila v roku 1978 v Banskej Bystrici v odbore zdravotná sestra. Od roku 1978 do roku 1987 pracovala na anesteziologicko-resuscitačnom oddelení NsP Brezno ako zdravotná sestra. V roku 1986 ukončila špecializačné štúdium v odbore anesteziológia, resuscitácia a intenzívna starostlivosť. V roku 1986 sa vydala a presťahovala do Prešova. Manžel pracuje ako podnikateľ a dcéra študuje na bilingválnom gymnáziu v Prešove. Od roku 1987 začala študovať na FF UK v Bratislave odbor pedagogika – ošetrovateľstvo, v septembri v tom istom roku nastúpila na Strednú zdravotnícku školu ako učiteľka odborných predmetov. V roku 1993 ukončila vysokoškolské štúdium na FF UK a získala titul magister. Od roku 1997 do roku 2000 študovala na Škole verejného zdravotníctva SPAM v Bratislave a získala rezortný titul MPH (Master of Public Health). V roku 2000 na FZ a SP TU v Trnave vykonala rigorózne skúšky, obhájila rigoróznú prácu v odbore ošetrovateľstvo a získala titul PhDr. Od septembra 2001 študuje externú formu doktorandského štúdia na FZaSP TU v Trnave v odbore ošetrovateľstvo. Od septembra 2002 je zamestnaná na FZ PU ako vysokoškolský učiteľ.

Prodekan pre vedu a výskum PhDr. Ľubica Derňárová

Z vyučovacieho procesu – 1. ročník, odbor ošetrovateľstvo

2002 je zamestnaná na FZ PU ako vysokoškolský učiteľ.

Počas doterajšej pedagogickej praxe sa niekoľkokrát aktívne zúčastnila na odborných seminároch a konferenciách v odbore ošetrovateľstvo, je autorkou a spoluautorkou niekoľkých odborných publikácií a konzultantkou absolventských záverečných prác.

Štvrtá knižná monografia Michala Tokára *Obrázkové príbehy* (vydala Prešovská univerzita v Prešove, Pedagogická fakulta, 2002, 237 s.) je výstupom projektu VEGA č. 172110/20. Autor v deviatich kapitolách definuje a charakterizuje doposiaľ teóriou opomínané základné druhy a typy obrázkových príbehov, ktoré patria k najcítanejším formám najmä detí predškolského a mladšieho školského veku. V ďalších kapitolách autor predstavuje ich genézu, porovnáva jednotlivé útvary s knižnou ilustráciou a animovaným filmom. Načrtáva sémantickú a pragmatickú rovinu ich komunikácie, interpretuje humornú stránku a uvažuje o mieste týchto textovo-obrázkových a výlučne obrázkových nárcií v detskom výtvornom prejave i v učebnom pláne školského vyučovania. Neoddeliteľnou súčasťou obsahu textovej zložky knihy je aj bohatá obrazová časť v čiernobielej i farebnej realizácii. Obsahuje menný register i anglické resumé. Knižná publikácia je zároveň habilitačnou prácou autora.

Obrázkové príbehy

MICHAL TOKÁR

PREŠOVSKÁ UNIVERZITA V PREŠOVE
PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Zasadala VR FHPV PU a FF PU

Dňa 27. 11. 2002 zasadala VR FHPV PU, ktorá prerokovala a schválila návrh PaedDr. Jany Keselovej, CSc., na docentku v odbore slovenský jazyk. Pred VR predniesla prednášku na tému Princíp prirodzenosti v ontogenéze morfológie.

Po diskusii VR FHPV PU odporúčila VR PU schváliť Jánú Keselovú za docentku v odbore slovenský jazyk.

O deň neskoršie (28. 11. 2002) sa inaugurovali dvaja členovia z odboru slovenského jazyka FF PU a to: doc. PhDr. Daniela Slančová, CSc., ktorá predniesla prednášku na tému „Východiská interaktívnej štylistiky na ceste od eklektizmu k integrácii“ a doc. Ing. Július Cimerman, CSc., ktorý predniesol prednášku na tému spektrografická a škalo-graphická analýza akustického rečového signálu.

VR FF po diskusii odporúčila VR PU obidva návrhy schváliť a udeliť titul profesor.

Eduard Lukáč, autor knihy

V roku 2002 uplynulo 755 rokov od prvej známej písomnej zmienky o Prešove, vyšla publikácia s názvom „Dejiny stredných škôl v Prešove do roku 1945“. Mesto Prešov má bohaté školské tradície, ktoré vo svojom vývoji zároveň dokladujú rozmach, resp. v niektorých etapách i úpadok samotného mesta. Na rozvoj škôl v meste v prvotných etapách mali priamy vplyv konfesijné pomery a politické zápasy v krajine. Postupne bola v meste vytvorená široká paleta školských inštitúcií, ktorá sa snažila zachytiť edukačné potreby detí a mládeže nielen z mesta, ale i z okolia.

Dejiny stredných škôl v Prešove do roku 1945 majú za cieľ stručne zachytiť históriu najvýznamnejších stredných škôl v uvedenom období. Chronologicky sú prezentované jednotlivé najvýznamnejšie školské inštitúcie, poskytujúce všeobecné a odborné vzdelanie.

Eduard LUKÁČ

STREDNÉ ŠKOLY V PREŠOVE do roku 1945

NAŠA PORADŇA

Vy sa pýtate,

my odpovedáme

NOVÝ PRACOVNÝ PORIADOK PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

Rector PU prof. PhDr. Karol FEČ, CSc., v zmysle § 84 Zákonníka práce a po predchádzajúcom súhlase Rady základnej organizácie odborového zväzu pri PU v Prešove vydal nový pracovný poriadok univerzity. Je záväzný pre PU a všetkých zamestnancov, ktorí sú v pracovnom pomere k univerzite. Na zamestnancov, ktorí pre univerzitu vykonávajú práce na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru, sa tento pracovný poriadok vzťahuje len vtedy, ak to vyplýva z jeho ďalších ustanovení, z ustanovení pracovnoprávných predpisov a z uzavretej dohody.

Pracovný poriadok upravuje:

1. pracovný pomer (vznik pracovného pomeru, zmena pracovného pomeru, ukončenie pracovného pomeru, povinnosti zamestnávateľa, povinnosti zamestnanca, povinnosti vedúcich zamestnancov, porušenie pracovnej disciplíny),
2. pracovný čas a čas odpočinku (pracovný čas a prekážky v práci, pracovná pohotovosť, práca nadčas a nočná práca, dovolenka),
3. odmeňovanie zamestnancov (plat a náhrada platu),
4. náhrady výdavkov poskytované zamestnancom v súvislosti s výkonom práce (pracovné cesty, používanie vlastného zariadenia),
5. ochranu práce (bezpečnosť a ochrana zdravia pri práci),
6. sťažnosti a pracovné spory,
7. že pri riešení konkrétnych otázok vyplývajúcich z pracovnoprávných vzťahov je potrebné vychádzať z príslušných ustanovení Zákonníka práce, príslušných zákonov a Štatútu Prešovskej univerzity v Prešove.

V kontexte napísaného treba upozorniť, že pracovný pomer vysokoškolských učiteľov sa končí v intenciách § 77 ods. 6 zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov. Povinnosť oboznámiť zamestnancov s týmto pracovným poriadkom má ich bezprostredne nadriadený vedúci zamestnanec, čo dávame do osobitnej pozornosti všetkým adresátom pracovného poriadku univerzity.

ŠTIPENDIJNÝ PORIADOK PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

Podľa § 15 ods. 1 písm. i) zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov prof. PhDr. Karol FEČ, CSc., rektor PU vydal (po schválení AS PU v Prešove) štipendijný poriadok, ktorý platí pre všetkých študentov PU. Na jednotlivých fakultách PU podrobnosti o poskytovaní štipendií upravujú štipendijné poriadky fakúlt, ktoré musia byť v súlade so štipendijným poriadkom PU.

Štipendijný poriadok PU o. i. upravuje

- a) zdroje prostriedkov na štipendia,
- b) priznávanie štipendií,
- c) výplatu štipendií,
- d) cenu rektora,
- e) študentské pôžičky,
- f) štipendia doktorandov.

Pripomíname, že o priznanie štipendia musí študent požiadať rektora alebo dekana fakulty, na ktorej je zapísaný. O priznaní štipendia rozhoduje rektor alebo dekan na návrh štipendijnej komisie, ktorú menuje rektor alebo dekan fakulty. Študent je povinný najneskôr do ôsmich dní písomne oznámiť rektorovi, alebo dekanovi fakulty, každú zmenu údajov, ktorými odôvodňoval žiadosť o priznanie štipendia. Štipendia sa priznávajú maximálne na dobu jedného akademického roku a ich výplata musí byť zaručená objemom prostriedkov, ktoré má fakulta na výplatu štipendií k dispozícii.

DISCIPLINÁRNY PORIADOK PU V PREŠOVE PRE ŠTUDENTOV

V súlade s dikciou § 15 ods. 1 písm. j) zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, po schválení AS PU v Prešove, rektor prof. PhDr. Karol FEČ, CSc., vydal disciplinárny poriadok, ktorý upravuje postavenie a pôsobnosť disciplinárnej komisie PU, ako orgánu akademickej samosprávy na prerokovanie disciplinárnych priestupkov tých študentov, ktorí nie sú zapísaní na žiadnom študijnom programe uskutočňovanom na fakulte. Disciplinárny poriadok zároveň upravuje postup pri ukladaní disciplinárnych opatrení. Tento disciplinárny poriadok je záväzný aj pre fakulty univerzity, ktoré zriaďujú disciplinárne komisie na prejednanie priestupkov študentov zapísaných na študijnom programe uskutočňovanom na fakulte. Ak však fakulta rozhodne, že potrebuje na vlastné podmienky podrobnejšie upraviť tento disciplinárny poriadok, vydá ako svoj vnútorný predpis disciplinárny poriadok fakulty pre študentov. Treba ale mať na zreteli, že disciplinárny poriadok fakulty nesmie byť v rozpore s Disciplinárnym poriadkom PU v Prešove pre študentov.

PRACOVNÝ POMER

● Pracovnú zmluvu so zamestnancom rektorátu, celouniverzitných pracovísk a účelových zariadení uzatvára rektor; so zamestnancami zaradenými na fakulte uzatvára pracovnú zmluvu dekan (čl. 2 ods. 2 PP PU)

● Miesta vedúcich zamestnancov sa obsadzujú na základe výberového konania. Výberovým konaním sa obsadzujú aj pracovné miesta vysokoškolských učiteľov a funkcie profesorov a docentov (čl. 2 ods. 6 PP PU)

● Zamestnancov, ktorí sú blízkymi osobami podľa osobitného predpisu (§ 116 Občianskeho zákonníka) nemožno zaradiť tak, aby jeden podliehal pokladničnej kontrole alebo účtovnej kontrole druhého (čl. 2 ods. 12 PP PU).

POVINNOSTI ZAMESTNÁVATEĽA

● Zamestnávateľ je povinný pridelovať zamestnancom prácu podľa pracovnej zmluvy, platiť im za vykonanú prácu podľa zásad odmeňovania zamestnancov a vytvárať podmienky pre úspešné plnenie ich pracovných úloh (čl. 5 ods. 1 PP PU)

K základným povinnostiam zamestnávateľa patrí najmä:

a) vytvárať podmienky na predchádzanie pracovným úrazom, chorobám z povolania, príp. ochoreniam vznikajúcim pod vplyvom pracovného prostredia v súlade s § 147 ZP – „zamestnávateľ je v rozsahu svojej pôsobnosti povinný sústavne zaisťovať bezpečnosť a ochranu zdravia zamestnancov pri práci a na ten účel vykonávať potrebné opatrenia, vrátane zabezpečovania prevencie, potrebných prostriedkov a vhodného systému na riadenie ochrany práce. Zamestnávateľ je povinný zlepšovať úroveň ochrany práce vo všetkých činnostiach a prispôbovať úroveň ochrany práce meniacim sa skutočnostiam...“

b) vytvárať podmienky na odborný rast zamestnancov, ako aj zvyšovanie a rozširovanie ich odbornej kvalifikácie,

c) zaoberať sa podnetmi, pripomienkami a sťažnosťami zamestnancov (ods. 2 čl. 5 PP PU).

POVINNOSTI ZAMESTNANCA

Zamestnanec pri vykonávaní verejnej služby je povinný plniť všetky povinnosti ustanovené zákonom o verejnej službe a ZP a konať v súlade so sľubom podľa § 5 ods. 1 zákona o verejnej službe – „Sľubujem, že pri vykonávaní verejnej služby budem dodržiavať Ústavu SR, ústavné zákony, zákony a ostatné všeobecne záväzné predpisy a uplatňovať ich podľa svojho najlepšieho vedomia a svedomia, rešpektovať a chrániť ľudskú dôstojnosť a ľudské práva“

● Zamestnanec je povinný najmä:

– pracovať svedomite, zodpovedne a samostatne v rozsahu svojich práv a povinností, zachovávať pravidlá slušnosti, zdvorilosti a úcty k iným osobám pri plnení pracovných úloh,

– nekonať v rozpore so záujmami univerzity, vytvárať a chrániť jej dobré meno,

– v súvislosti s vykonávaním verejnej služby neprijímať dary alebo iné výhody s výnimkou darov alebo iných výhod poskytovaných zamestnávateľom,

– riadne hospodáriť so zverenými prostriedkami, ochraňovať majetok pred poškodením, stratou, zničením a jeho zneužívaním na vlastné podnikateľské aktivity,

– sústavne sa oboznamovať s právnymi predpismi a ostatnými predpismi vzťahujúcimi sa na ním vykonávanú prácu a dodržiavať ich (viac o tom čl. 6 PP PU, na ktorý odkazujeme).

POVINNOSTI VEDÚCICH ZAMESTNANCOV

Vedúci zamestnanec okrem základných povinností uvedených v § 81 Zákonníka práce a v § 9 zákona o verejnej službe je povinný najmä:

– vytvárať zamestnancom priaznivé pracovné podmienky, v rozsahu svojej pôsobnosti dbať o bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci,

– vytvárať priaznivú pracovnú atmosféru motivujúcu podriadených zamestnancov k plneniu pracovných úloh,

– riadiť a kontrolovať prácu priamo podriadených zamestnancov,

– zabezpečovať dodržiavanie právnych a iných predpisov, najmä viesť zamestnancov k pracovnej disciplíne, oceňovať ich iniciatívu a pracovné úsilie, zabezpečovať, aby nedochádzalo k porušova-

niu pracovnej disciplíny a k neplneniu pracovných povinností,

– deklarovat' svoje majetkové pomery do 30 dní od vymenovania do funkcie a do 31. marca kalendárneho roka počas výkonu funkcie,

– vedúci zamestnanec, ktorý vykonáva štatutárneho zástupcu a vedúci zamestnanci, ktorých funkcie sa obsadzujú výberovým konaním, nesmú podnikat' alebo vykonávať inú zárobkovú činnosť a byť členmi riadiacich, kontrolných alebo dozorných orgánov právnických osôb, ktoré vykonávajú podnikateľskú činnosť – zákaz členstva v riadiacich, kontrolných alebo dozorných orgánoch právnických osôb sa nevzťahuje na rektora,

– oboznámiť sa s pracovným poriadkom a s jeho obsahom oboznámiť aj svojich podriadených a vyžadovať jeho dodržiavanie (pozri čl. 7 PP PU).

PRACOVNÝ ČAS A PREKÁŽKY V PRÁCI

Týždenný pracovný čas, vrátane práce nadčas, je pre zamestnancov univerzity najviac 58 hodín, aj keď pracujú pre viacerých zamestnávateľov (čl. 9 ods. 1 PP PU).

✓ Zamestnanec je povinný byť na začiatku pracovného času na svojom pracovisku a odchádzať z neho až po skončení pracovného času s výnimkou prestávok v práci (čl. 9 ods. 2 PP PU).

✓ Rozvrhnutie pracovného času sa určuje v čase od 7.30 do 16.00 hod. s tým, že prestávka na odpočinok a jedenie je v rozsahu 30 minút a do pracovného času sa nezapočítava (ods. 3 čl. 9 PP PU).

✓ Kratší pracovný čas môže zamestnávateľ so zamestnancom dohodnúť (nie nanútiť) v zmysle § 49 Zákonníka práce. Zamestnancom s kratším pracovným časom sa plat úmerne kráti v rozsahu tohto času. Kratší pracovný čas nemusí byť rozvrhnutý na všetky pracovné dni (§ 49 ods. 4 Zákonníka práce).

✓ Každú prekážku v práci a jej trvanie je zamestnanec povinný neodkladne oznámiť bezprostredne nadriadenému vedúcemu zamestnancovi. Ak je prekážka v práci zamestnancovi vopred známa, je povinný včas požiadať zamestnávateľa o poskytnutie pracovného voľna. Inak je zamestnanec povinný upovedomiť zamestnávateľa o prekážke a aj o predpokladanom trvaní bez zbytočného odkladu (čl. 9 ods. 8 PP PU).

✓ Zamestnanec je povinný preukázať prekážku v práci potvrdením, ktoré sa priloží k evidencii dochádzky (ods. 9 čl. 9 PP PU).

✓ Ak bol zamestnanec uznaný práceneschopným pre chorobu alebo úraz, je povinný najneskôr do troch dní upovedomiť o tom bezprostredne nadriadeného vedúceho zamestnanca a súčasne doručiť potvrdenie o práceneschopnosti (ods. 10 čl. 9 PP PU).

ŠŤAŽNOSTI A PRACOVNÉ SPORY

▲ Ak sa na pracovisku vyskytujú nedostatk'y, alebo zamestnanec sa cíti poškodený na svojich právach vyplývajúcich z pracovnoprávného vzťahu, môže sa so svojim podnetom obrátiť na svojho bezprostredného nadriadeného vedúceho zamestnanca. Tým nie je dotknuté právo zamestnanca podať sťažnosť podľa všeobecne záväzných predpisov.

▲ Spory medzi zamestnávateľom a zamestnancom a nároky z pracovnoprávného vzťahu, ako aj nároky, ktoré vznikli zamestnancom z kolektívnej zmluvy prerokúva a rozhoduje príslušný súd.

ROKOVACÍ PORIADOK DISCIPLINÁRNEJ KOMISIE PU V PREŠOVE PRE ŠTUDENTOV

Rektor PU prof. PhDr. Karol FEČ, CSc., v súlade s ustanovením § 15 ods. 1 písm. k) zákona č. 131/2002 Z. z. o vysokých školách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (po schválení v AS PU v Prešove) vydal Rokovací poriadok disciplinárnej komisie PU v Prešove pre študentov.

Z jeho obsahu o. i. vyplýva, že disciplinárna komisia pre študentov je orgánom akademickej samosprávy PU. Prerokúva disciplinárne priestupky tých študentov univerzity, ktorí nie sú zapísaní v žiadnom študijnom programe uskutočňovanom na fakulte.

Ak fakulta rozhodne, že potrebuje na vlastné podmienky podrobnejšie upraviť Rokovací poriadok Disciplinárnej komisie PU, vydá ako svoj vnútorný predpis rokovací poriadok disciplinárnej komisie fakulty, ten však nesmie byť v rozpore s DP PU.

□ Disciplinárny priestupok je zavinené porušenie právnych predpisov alebo vnútorných predpisov univerzity alebo jej súčasti, alebo verejného poriadku.

□ Za disciplinárny priestupok možno uložiť študentovi niektoré z týchto disciplinárnych opatrení:

- a) pokarhanie,
- b) podmienenečné vylúčenie zo štúdia s určením lehoty a podmienok pri dodržaní ktorých bude podmienenečné vylúčenie zo štúdia zrušené,
- c) vylúčenie zo štúdia.

□ Návrh na uloženie disciplinárneho opatrenia predkladá disciplinárna komisia rektorovi s písomným zdôvodnením návrhu.

□ Disciplinárna komisia je povinná ukončiť disciplinárne konanie najneskôr do 30 dní od obdržania návrhu rektora na konanie o disciplinárnom priestupku. Spracoval JÁN ROHÁČ

Štandardnými vedomosťami z medzinárodného práva pripomenuli si DEŇ OSN

Pri príležitosti Dňa OSN si študenti, v rámci predmetu medzinárodné právo v študijnom odbore Manažment – v špecializácii Manažment verejnej správy a regiónov, na prednáškach a seminároch, pripomenuli význam OSN pre súčasnosť i budúcnosť. Veď OSN je založená na tom, že štáty a národy môžu prostredníctvom vzájomnej spolupráce nájsť spoločné odpovede na akútne problémy ľudstva. Na Slovensku v súčasnosti pôsobí jedenásť organizácií a agentúr OSN. Základný dokument organizácie, Chartu OSN, podpísali signatárske štáty 24. októbra 1945. V roku 1947 bol tento deň vyhlásený za Deň OSN. Valné zhromaždenie OSN rozhodlo o tom, že tento deň bude venovaný informovaniu ľudí na celom svete o zásadách a práci organizácie s cieľom získať podporu pre jej činnosť. V roku 1971 Valné zhromaždenie OSN odporúčalo členským štátom, aby 24. október slávili ako štátny sviatok...

V tomto kontexte, predovšetkým študenti ŠPZ v 5. ročníku, absolvovali ústnu skúšku vrátane seminárnej písomnej práce z predmetu medzinárodné právo verejné a medzinárodné právo súkromné. Štandardnými vedomosťami tak potvrdili aj význam Dňa OSN.

Ján Roháč

Viac ako 90 študentov 5. ročníka ŠPZ v študijnom odbore Manažment – v špecializácii Manažment verejnej správy a regiónov v zimnom semestri šk. r. 2002/2003 ukončilo konzultácie z predmetov verejného a súkromného práva. Budú to prví absolventi

tohto jednodobového magisterského štúdia na FHPV PU. Mnohí z nich pracujú v oblasti verejného sektora, ale aj v súkromnom sektore. Získané teoretické vedomosti z úvodu do právnej vedy, ústavného práva, správneho práva a práva EÚ, medzinárodného práva, rodinného práva a občianskeho práva (vyučujúcim bol doc. JUDr. Ján ROHÁČ, CSc., – KVS FHPV PU), daňového práva (vyučujúcim bol prof. JUDr. Vladimír BABČÁK, CSc., – PF UPJŠ), pracovného práva (vyučujúcou bola JUDr. Bronislava FEDURCOVÁ – Katedra občianskej a etickej výchovy FHPV PU), obchodného a životného práva (vyučujúcou bola Mgr. Mária HAJDUŠKOVÁ, ktorá ukončila pracovný pomer na FHPV), už uplatňujú v aplikačnej praxi. Správnosť rozhodnutia zaradiť uvedené právne disciplíny do študijného odboru potvrdzuje tiež skutočnosť, že viac ako 30 študentov si vybralo témy diplomovej práce z aktuálnej právnej problematiky, na ktorých intenzívne pracujú s cieľom úspešne obhájiť diplomovú prácu na štátnych skúškach. Ide predovšetkým o analýzy spätnej väzby (teória – prax), ktoré často absentujú aj v procese tvorby, interpretácie a realizácie všeobecne záväzných právnych predpisov.

Spätná väzba teórie a praxe vo verejnom a súkromnom práve

ZO ZAHRANIČIA EXPERIMENT NA EFEKTÍVNE VYUŽITIE KANCELÁRSKÝCH MIESTNOSTÍ

Náš zahraničný spolupracovník zaslal informáciu, z ktorej o. i. vyplýva, že na nemeckej odbornej fakulte humanitného zamerania (zákaz reklamy) sa experimentálne overuje, ako je možné ušetriť kancelárske miestnosti s príslušným vybavením. Podľa schváleného plánu na kolégiu vedúcich pracovníkov jedna kancelária bola pridelená dvom pracovníkom z rôznych pracovísk, v ktorej majú k dispozícii jeden spoločný kancelársky stôl a stoličku, dve staré poškodené kreslá a tri stoličky, zrejme pre študentov v rámci obligatórne poskytovaných konzultácií a individuálnych skúšok. V kancelárii nie je vetranie. V prípade nedostatku kyslíka musia sa otvárať dvere a tak nasávať vzduch z chodieb preplnených študentskou pospolitou čakajúcou na prednášky a semináre. V kancelárii nie je ani telefón. Z toho vyplýva, že obidvaja pracovníci, ak sa chcú niečo dozvedieť o situácii na pracovisku, musia pendlovať medzi tretím poschodím a prízemím. Za kuriózne možno pokladať aj to, že pracovníkom bolo vytykané (ich nadriadeným), že študenti sa nemôžu cez spojovaciu ústredňu k nim dovolať, a preto hovory prepájajú k nemu (nadriadenému), čo ho veľmi zafatuje v práci. Summa-summarum, experiment má prispieť k ušetreniu finančných prostriedkov, ktorých priemerná výška na rok sa odhaduje na 1 milión Sk. Pre zaujímavosť, zo správy ešte vyplýva, že týmto opatrením (manažéri) sa nedopúšťajú žiadnej diskriminácie voči zamestnancom, keďže ide o realizáciu pilotného projektu na celoslovenskej úrovni. P. Vzduch, Najrobi

Záber z volieb do AS PU na FF PU

NOVÍ ČLENOVIA AS PU V PREŠOVE

Na základe výsledkov doplňovacích volieb do AS PU za Filozofickú fakultu (učiteľská časť), ktoré sa uskutočnili 21. 10. 2002 boli za členov AS PU zvolení:

prof. PhDr. Rudolf DUPKALA, CSc.

doc. PhDr. Ján MOJDIS, CSc.

ThDr. Vojtech Boháč, PhD.

Prof. PhDr. R. DUPKALA, CSc.

Členom AS FF je od roku 1997. Od tohto roku vykonáva funkciu predsedu AS FF a zastupuje FF PU v Rade vysokých škôl SR. Súčasne pôsobí vo funkcii vedúceho Katedry filozofie FF PU v Prešove.

Doc. PhDr. J. MOJDIS, CSc.

Členom AS FF PU je od roku 1997. Vykonáva funkciu sekretára AS FF. Od roku 2002 pôsobí vo funkcii vedúceho Katedry všeobecných dejín FF PU v Prešove.

ThDr. Vojtech BOHÁČ, PhD.,

(52) pochádza z Michaloviec. Zastáva funkciu rektora kňazského seminára v Prešove. Na fakulte pôsobí od roku 1990. Má bohaté skúsenosti aj z práce senátu, ktoré iste využije v AS PU.

NA MARGO: Štátne skúšky

Touto cestou sa chcem vyjadriť k septembrovým štátnym skúškam z pedagogiky a psychológie – k ich obsahu a priebehu. Slová o tom, že „štátne skúšky sú rozhovorom dvoch inteligentných ľudí“ sa mi totiž nepotvrdili.

Po štyroch semestroch a dvoch skúškach z didaktiky môjho predmetu som napríklad nevidela zmysel otázok zo všeobecnej didaktiky. Boli pre mňa a domnievam sa, že aj pre kolegov s inými aprobačiami úplne zbytočné. Je predsa trápne žiadať študenta, aby „v rozhovore dvoch inteligentných ľudí“ vymenoval druhy didaktických prostriedkov...

Čo sa týka dejín pedagogiky, bojím čsa odhadnúť akému percentu študentov pomôže definovanie didaktického formalizmu Herbarta, či vymedzenie typov škôl v starovekom Ríme k tomu, aby boli lepšími učiteľmi.

V každej druhej štátnicovej téze z pedagogiky sa zdôrazňuje, že slovenskí študenti sú preťažovaní memorovaním učiva faktografického a encyklopedického charakteru. Je ironiou, že štátne skúšky sú postavené práve na tomto fenoméne. Keďže v slovenskom vzdelávacom systéme namiesto MENEJ JE NIEKEDY VIAC, všeobecne platí ČÍM VIAC TÝM LEPŠIE, niet divu, že tak na maturite ako na štátniciach zvíťazi kvantita nad kvalitou, balast a verbalizmus nad podstatou a aplikáciou.

Zo strany študentov, ma zarazil iný fenomén: „skladáme sa na flašu komisii“. Na moju nechápavú otázku „Prečo?“ mi kolegovia vysvetlili, že preto, lebo „tak sa to robí“ a že „všetci sa skladajú“. Keďže mi nikto z nich nepovedal zmysluplnejší dôvod, neprispela som. Dôstojnosť štátnych skúšok definitívne vyprchala, keď si komisia sku-

točne bez škrupúl prevzala flašu a dezert ako niečo, na čo sú zvyknutí, ako niečo, čo čakali.

Ak si študenti myslia, že flaša Aovplyvní to, či skúšku spravili alebo nie, veľmi sa mylia. Známkys sú uzavreté predtým, ako flašu postaví pred komisiu. Ak by ju podsunuli pred samotným skúšaním (pravdepodobne preto, aby bola komisia zhovievavá), bolo by to na oboch stranách nemorálne. Tých kolegov, ktorí cítia zvláštnu povinnosť odvdčiť sa skúšajúcim za to, že skúšali, musím ubezpečiť, že sedieť v skúšobnej komisii, skúšať a spravodlivo hodnotiť je ich povinnosť, nie dobrá vôľa.

Ako budúcemu pedagógovi sa mi zdá Anízke niečo zobrať od študenta, ba zdalo by sa mi logickejšie poskytnúť občerstvenie práve napätému študentovi, vyčerpanému po niekoľkých týždňoch učenia či nedospatej noci, ale to je asi utópia...

Vysvetlenie „tak sa to robí“, by som akceptovala od ľudí v dôchodkovom veku. Je však úbohé, že mladý človek (vysokoškolač) nereflektuje na to, čo robí, prečo, aký to má zmysel a dôsledky. Takýto jedinec potom stiahne so sebou svojich kolegov a tí sa bezhlavo pridajú k povestnému stádu, ktoré vedie vôl. Konformita je pohodlná: radšej dám tých mizerných dvadsať korún, veď všetci sa zbierajú, čo si pomyslia, nechcem mať problémy...

Milí kolegovia, pripomeniem Vám Mtézu zo sociálnej psychológie, ktorá hovorí, že zrelí jedinci sú non-konformní a rešpektujú len tie normy, s ktorými súhlasia – aj za cenu sankcií. Flaša štátnicovej komisii nie je norma a „tak sa to robí“ nie je dôvod.

Zuzana Mikuštiaková
Aj, 4. ročník, FHPV PU

ZO VŠEOBECNEJ DEKLARÁCIE ĽUDSKÝCH PRÁV

- Bola prijatá VZ OSN 10. decembra 1948.
- Obsahuje konkretizáciu pojmu ľudské práva a základné slobody, ktoré sú premietnuté do Charty OSN.
- Interpretuje pojem ľudské práva a základné slobody komplexne, t. j. ako práva
 - občianske,
 - politické,
 - hospodárske,
 - sociálne a
 - kultúrne.
- Jasne vyjadruje, že ide o práva, ktoré by mali byť zabezpečené každému človeku bez rozlišovania rasy, pohlavia, jazyka alebo náboženstva.
- Vyjadruje požiadavku rovnoprávnosti ľudí...
- Ustanovuje právo na život, slobodu, rovnoprávnosť a osobnú bezpečnosť,
- Zakazuje otroctvo a nevoľníctvo, mučenie a kruté zaobchádzanie...
- Ustanovuje právo na slobodu myslenia, na vzdelanie, pokojné zhromažďovanie a združovanie...

–Red.–

Študenti ITHM v Grécku

Hodnotenie uplynulého vysokoškolského roka je na každom pracovisku spojené s bilancovaním a vytýčením nových cieľov. V oblasti zahraničných praxí je Inštitút turizmu a hotelového manažmentu Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity viac ako úspešný. Budúci pracovníci cestovného ruchu získavajú vedomosti nielen v školských laviciach, ale aj na pracoviskách v praxi. Absolventi často ostávajú na týchto miestach aj po skončení vysokej školy. Napríklad v niektorých slovenských kúpeľoch sa už prepracovali na vyššie manažérske pozície. Môžeme s istotou tvrdiť, že študenti Inštitútu turizmu a hotelového manažmentu Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity nekončia na úrade práce.

Z viacerých ponúk na absolvovanie praxe je najväčší záujem o **Sani Beach Resort v Grécku**. Po predminuloročnom úspešnom pobyte piatich študentov nám grécka strana ponúkla v roku 2002 na leto 20 miest.

Študenti cestovali letecky z Košíc a niekoľkí sa pridali ku skupine až v **Prahe**. Samotní študenti si zabezpečovali letenky a pripravili si aj časť neoficiálnych kontaktov s gréckou stranou. O tom, že budú dobre pripravení na prax svedčili aj výmeny telefónnych kariet na letisku v Košiciach. V mobilných telefónoch niekoľkých z nich nahradilo telefónne číslo Eurotelu číslo gréckeho poskytovateľa mobilných telefónnych služieb. Na letisku v Grécku

ku ich už čakala predstaviteľka gréckej partnerskej organizácie. Okrem prepravy mali študenti zabezpečenú aj stravu a ubytovanie.

Podobne ako školáci slávni hoteliéri svojich nástupcov, aj naši študenti sa učia spoznávať chod turizmu od tých najnižších postov. Pracovali napríklad na recepcii, pri obsluhu hostí, ale dokazovali svoju jazykovú zdatnosť aj pri animácii v hoteli, teda pri príprave programu pre hostí a organizovaní ich zábavy. Niektorým hostia radi zverili svoje deti pri cestách za večernou zábavou. O tom, že podmienky praxe sa blížili reálnym podmienkam svedčí aj dĺžka praxe **3 mesiace a odmena, ktorá sa pohybovala od 12 do 14 euro denne**.

Z gréckej strany prišlo písomné poďakovanie formou ďakovného listu a tak veríme, že v úspešných kontaktoch sa bude pokračovať. Naším zámerom je, aby časť skupiny v tomto školskom roku tvorili aj študenti z družobnej poľskej Vysokej školy riadenia regionálnej ekonomiky a turistiky v **Kielcach**.

Veď čo môže byť lepšie pre pracovníka v cestov-

nom ruchu než dôkladná znalosť krajiny, jej zvykov a overovanie teoretických poznatkov v praxi. Ale o tom by vedela najlepšie rozprávať Slavomíra Štátná študentka 5. ročníka, ktorá po polročnom študijnom pobyte v Grécku na **Technological educational institution v Thessalonikách** na oddelení manažmentu turizmu, sa len na krátko vrátila domov a leto opäť strávila na praxi v Grécku. Takáto dôkladná príprava pomôže študentom obstať aj v tvrdých medzinárodných podmienkach trhového hospodárstva doma a v zahraničí.

PaedDr. Július Alcnaier

Inštitút turizmu a hotelového manažmentu
Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity

Študenti ITHM FF PU na letisku v Košiciach pred odletom na odbornú prax do Grécka

Príklad spolupráce slovenskej verejnej vysokej školy a poľskej súkromnej vysokej školy

FORMY VLASTNÍCTVA

Ešte v školskom roku 2000/2001 navštívil Filozofickú fakultu Prešovskej univerzity **dr. Ján Telus – rektor súkromnej vysokej školy v Kielcach (Poľsko) s cieľom nájsť partnera pre spoluprácu v rôznych oblastiach (výmena skúseností, medzinárodné praxe študentov, spoločné projekty a pod.). Už z názvu školy WSZGRiT – Wyższa szkoła zarządzania gospodarką regionalną i turystyką w Kielcach – vyplýva, že študenti majú podobný študijný odbor ako na Filozofickej fakulte PU, presnejšie na Inštitúte turizmu a hotelového manažmentu. Pri prvej návšteve poľských hostí u nás sa dohodli rámcové pravidlá pre vypracovanie zmluvy o spolupráci medzi FF a už spomenutou vysokou školou v Poľsku.**

Pozvánka na slávnostnú imatrikuláciu školského roka 2001/2002 na Vysokej škole riadenia regionálnej ekonomiky a turizmu (preklad) bola ďalším krokom v rozbiehajúcej sa spolupráci.

Ešte pred imatrikuláciou došlo k realizácii zahraničnej odbornej praxe – 4 študenti z Poľska absolvovali prax v ubytovacích a stravovacích zariadeniach na Slovensku (**Prešov, Bardejovské Kúpele**).

Legislatívny základ spolupráce medzi Filozofickou fakultou PU v Prešove a partnerskou vysokou školou bol daný podpísaním zmluvy o spolupráci v Prešove dňa 23. 5. 2002 za účasti dekana Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity **prof. PhDr. Františka Mihinu, CSc.**, a rektora Wyższej szkoły zarządzania gospodarką regionalną i turystyką v Kielcach **dr. Jána Telusa**.

Aby sme priblížili obsah a formy budúcej spolupráce, predstavíme našu partnerskú školu v **Kielcach**. Táto vznikla na základe rozhodnutia ministra školstva **Poľskej republiky** zo dňa 18. januára 2001. Od školského roka 2001/2002 majú študenti denného a externého štúdia možnosť študovať tieto odbory:

- hotelierstvo
- služby v cestovnom ruchu
- organizácia a riadenie strediska cestovného ruchu
- regionálna ekonomika

Absolventi získajú titul **Bc. (licencjat)** a môžu pokračovať v štúdiu magisterskom na iných vysokých školách. Vysoká úroveň vzdelávania je zabezpečená kolektívom vysokoškolských učiteľov z ekonomických akademii (**Krakow a Wrocław**) a z **Polytechniky Radomskej, Swiętokrzyskiej (Kielce) a Białostockej**.

Vysoká škola v Kielcach okrem podpísanej zmluvy o spolupráci z univerzitou **Velke Tarnovo (Bulharsko)** a v štádiu prípravy je zmluva o spolupráci s **Univerzitou Montenegro**, Fakulta turizmu a hotelového manažmentu v **Kotori – Čierna Hora**.

Doc. Ing. Štefan Kireta, CSc., riaditeľ ITHM, autor článku

V tejto súvislosti musíme spomenúť práve zmluvy o spolupráci, ktoré nám dávajú dostatočný priestor pre realizáciu zahraničných praxí študentov odboru turizmu a hotelierstva v **Prešove a Kielcach**.

V lete roku 2003 sa študenti ITHM FF v počte 20–25 zúčastnia zahraničnej praxe v Grécku (**Chalkidiki**) pričom spolu s nimi by mali pracovať aj 5–10 študenti z partnerskej školy v Poľsku. V prípade podpísania zmluvy s Fakultou turizmu a hotelového manažmentu v **Kotori**,

zase naši študenti spolu s poľskými by realizovali zahraničnú prax v **Čiernej Hore**.

Úspešnej spolupráci medzi ITHM FF (ako zástupca Filozofickej fakulty) a **WSZGRiT v Kielcach** nebráni ani rozdielna forma vlastníctva vysokej školy ako aj to, že poľská škola nie je univerzitnou vysokou školou. Keďže v súčasnosti sa pripravujú určité racionálne opatrenia v slovenskej ekonomike (včítane školstva) môžeme tu spomenúť niektoré črty súkromnej vysokej školy v **Kielcach**:

- organizácia výučby pre externých študentov (2x v mesiaci počas piatku, soboty a nedele),
- minimalizácia nákladov (nízky počet kmeňových zamestnancov, dohody s externými spolupracovníkmi),
- úzke prepojenie školy s hospodárskou praxou (témy záverečných prác, vyváženosť teoretickej a praktickej zložky prípravy).

Autora príspevku, ktorý už viackrát navštívil partnerskú školu v Kielcach a mal možnosť sa sám ako učiteľ aktívne zúčastniť teoretickej prípravy

NIE SÚ PREKÁŽKOU SPOLUPRÁCE

(diplomový seminár), najviac zaujala vnútorná organizácia školy a vyučovacieho procesu (minimalizácia režijných nákladov, redukcia administratívy, zameranie na hlavný článok – študenta, operatívnosť, osobná zodpovednosť). V porovnaní s touto školou, naše fakulty a univerzita majú zbytočne veľké administratívne aparáty, vysoké režijné náklady, ktoré nesúvisia s hlavnou činnosťou – prípravou odborníkov pre prax v 21. storočí.

Na strane druhej, zase súkromným školám tohto typu hrozí nebezpečenstvo, že pod vplyvom každodenného ekonomického tlaku môžu sklznúť až do nežiadúcich podôb pragmatizmu, čo už nemá nič spoločné s vysokoškolskou prípravou.

Vzájomné spoznávanie rozdielných škôl (rozdiel vo vlastných formách, obsahová náplň, organizácia štúdia, ekonomické podmienky a pod.), ktoré spája približne rovnaký študijný odbor, môže byť obohatením pre obe strany.

Potreba zavedenia moderného a perspektívneho centrálného Akademického informačného systému (AIS) sa stala na PU akútnou, nakoľko len s podporou takého informačného systému je možné zriadiť centrálny register študentov, zaviesť kreditový systém štúdia, ako aj efektívne podporiť kompletný životný cyklus štúdia na vysokej škole. AIS by tak mal zabezpečiť nevyhnutné technologické prostredie pre aplikáciu nového vysokoškolského zákona č. 131/2002 Z. z., ktorý v § 62, najmä však v § 109 v ods. 1 uvádza, že „vysoké školy môžu od akademického roku 2004 / 2005 prijímať študentov len na štúdium študijných programov podľa tohto zákona a uskutočňovaných na základe kreditového systému“.

Stav v oblasti AIS na Slovensku

Akademické informačné systémy, tak ako je tomu v zahraničí, mali by a predpokladáme, že v dohľadnej dobe aj budú tvoriť základnú a najdôležitejšiu časť univerzitných IS na Slovensku. Vývoj v tejto oblasti nebol doteraz zo strany MŠ SR koordinovaný, nebolo vypracované univerzálne riešenie na rezortnej úrovni. Vysoké školy, ktoré mali k dispozícii vývojové pracoviská programového vybavenia, preto museli pristúpiť k vlastným riešeniam z rôznych historických príčin väčšinou na zastaralých technológiách, ktoré neumožňujú saturovať súčasné možnosti a trendy v oblasti IT.

Súčasný stav riešenia na PU

Úvahy o zavedení kreditového systému na pôde PU sa odvíjajú od roku 1996. Názorová rôznorodosť na potrebu zavádzania kreditového systému, na výhody a nevýhody uvedeného systému i poznatky a rôznorodosť kreditových systémov v tej dobe uplatňovaných na fakultách iných vysokých škôl v SR viedli vtedajšie i súčasné vedenia univerzity a fakúlt k záveru „neunáhliť sa“ pri zavádzaní kreditového systému, skôr uvážlivo jestvujúce kreditové systémy „študovať“ a realizovať prípravnú prácu na zavedení kreditového systému na PU. Po prijatí zákona č. 131/2002 v súvislosti s riešením zavádzania kreditového systému štúdia na PU vznikla pri Kolégiu rektora PU Komisia pre stratégiu a implementáciu projektu kreditového systému na PU. Predsedom komisie je prorektor pre vzdelávanie prof. ThDr. I. Belejkaníč, CSc., členmi sú prorektor pre rozvoj doc. PaedDr. J. Pavelka, CSc., prodekan pre študijné záležitosti fakúlt PU, riaditeľ CVT PU, vedúci výpočtových stredísk fakúlt a vedúce študijných oddelení. Komisia sa zišla na svojom prvom zasadnutí dňa 17. 5. 2002 a odvtedy intenzívne pracuje na spracovaní koncepcie a riešení čiastkových úloh.

Jednou z prvých úloh bolo hľadanie vhodného technologického riešenia pre nasadenie AIS. V rámci analýz sa zisťovala vhodnosť použitia

programov doteraz využívaných na študijných oddeleniach fakúlt PU, možnosti vlastného vývoja a pod. Komisia zložená z členov RI PU došla k záveru, že je nevyhnutné hľadať dodávateľa zvonku a že žiadny súčasný systém PU nevyhovuje budúcim požiadavkám. Na základe toho užšia odborná skupina skúmala možnosti a systémy používané na iných slovenských univerzitách, uskutočnilo sa aj niekoľko návštev na univerzitách v **Košiciach, B. Bystrici, Žiline, Bratislave a Nitre**. Komisia nakoniec odporučila v podmienkach PU implementovať Akademický IS z Prírodovedeckej fakulty UPJŠ Košice. Tento informačný systém okrem UPJŠ Košice v súčasnosti používa aj **UMB Banská Bystrica a UKF Nitra**.

hnutné zmeny tak, aby AIS PU mohol byť plne funkčný.

Následne, na základe materiálov vypracovaných subkomisiami, vypracuje Komisia pre implementáciu AIS na PU návrh harmonogramu zavádzania AIS v podmienkach našej univerzity. Možno uviesť, že až tento materiál a jeho podrobná analýza a analýza možností jednotlivých pracovísk PU umožní prijať záver o termíne uvedenia AIS PU do prevádzky. Predbežná analýza potrieb a možností v súvislosti s AIS vyvolala potrebu, aby na rokovaní KR PU dňa 4. 11. 2002 bola opätovne vyhodnotená práca Komisie pre zavádzanie kreditového systému na PU. Súčasne dekan fakúlt PU infor-

Integrovaný informačný systém PU

Vo vzťahu k termínu zavedenia AIS na PU na zasadnutí Komisie pre implementáciu AIS na PU dňa 25. októbra 2002 boli zriadené nasledujúce subkomisie:

1. *Komisia pre vypracovanie súboru študijných materiálov*
Doc. PhDr. **M. Portik**, CSc., JUDr. **G. Fabianová**, Ing. **Halagová**, Mgr. **S. Franková**, **E. Baranová**.
2. *Komisia pre vypracovanie súboru katedrových materiálov*
Prof. PhDr. **J. Nižníková**, CSc., doc. **J. Zozulák**, PhD., a zástupca z každej fakulty
3. *Komisia pre technickú infraštruktúru AIS*
Ing. **M. Ganaj**, Ing. **T. Radačovský**, Ing. **J. Halagová**, p. **L. Pavelka** a p. **T. Nedbal**.

Cieľom práce subkomisii bolo v termíne do 15. novembra 2002:

- identifikovať všetky súbory informácií, z ktorých bude potrebné vytvoriť databázu AIS na úrovni študijných oddelení a na úrovni katedier a vyhotoviť ich zoznam,
- zistiť skutočný stav infraštruktúry a hardvérového vybavenia na tých pracoviskách PU, ktoré budú používať AIS a navrhnúť nevy-

movali o stave pripravenosti implementovať tento systém v našich podmienkach. Na základe toho KR PU prijala rozhodnutie, že PU v súlade s platnou vyhláškou o kreditovom systéme štúdia zavedie tento systém štúdia v šk. r. 2004/2005.

Implementácia AIS na PU

Implementácia AIS na PU začala v mesiaci júl 2002 nákupom technických zariadení (servre a príslušenstvo), databázového systému a zálohovacieho systému. V mesiacoch august až október nasledoval zber a spracovanie údajov pre prvotné naplnenie, inštalácia a konfigurácia serverov, testovanie, školenia vybraných 35 používateľov a administrátorov z radov zamestnancov PU. V súčasnosti je naplnený a funkčný register študentov PU, postupne sa s AIS začína pracovať na študijných oddeleniach fakúlt. Do konca roku sa bude realizovať zapracovanie pripomienok a pilotná prevádzka.

Základné charakteristiky AIS UPJŠ

Zavedenie Akademického informačného systému umožní vytvoriť technickú podporu pre realizáciu viacerých činností. Hlavné subsystémy sú zobrazené na obrázku vstupnej obrazovky AIS.

Subsystém Prijímacie konanie

Prihlášky na štúdium

- Evidencia prípustných odborov pre nasledujúci akademický rok
- Evidencia prihlášok
- Prehľad podaných prihlášok
- Doplnenie údajov prihlášky (vybrané údaje)

Príprava prijímacieho konania

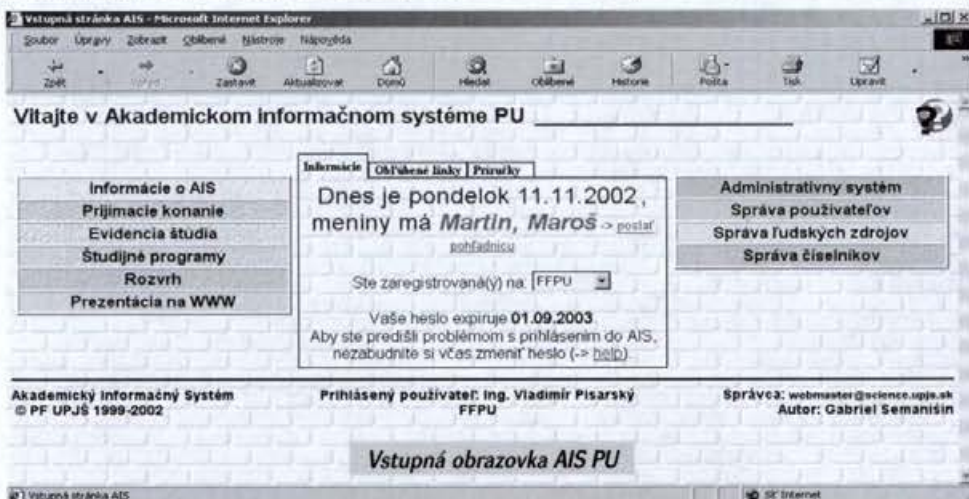
- Harmonogram prijímacích pohovorov
- Tlač pozvánok
- Limity prijatých
- Vyznačenie konania prijímacích pohovorov (odpustenie prijímacieho pohovoru, ...)

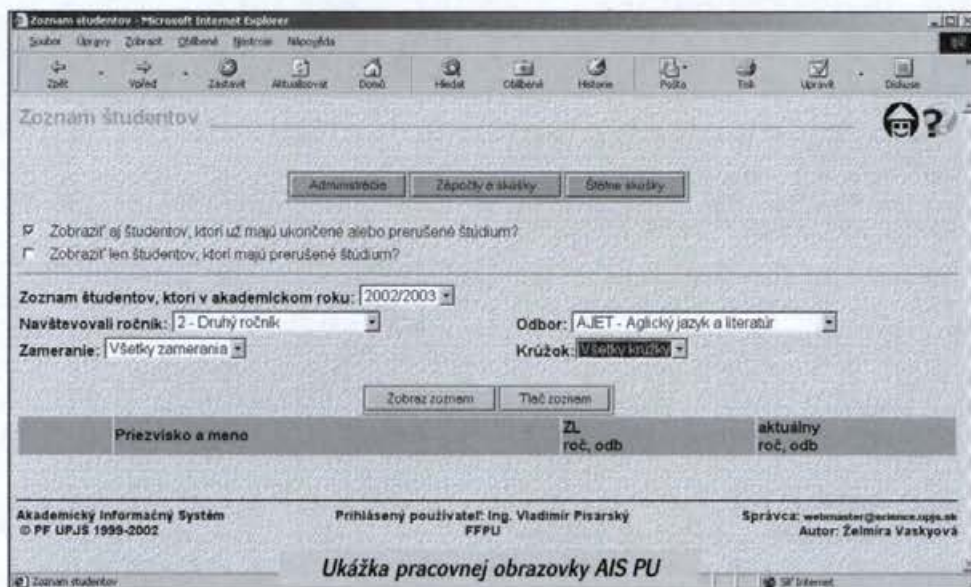
Vyhodnotenie prijímacieho konania

- Doplnenie bodov za jednotlivé predmety na prijímacom konaní
- Výpočet výsledkových listín na základe počtu bodov (bez a s prepočtom bodov)
- Nastavenie počtu prijatých na jednotlivé odbory
- Výpočet prijatých (tzv. čiara vo výsledkovej listine)

Výsledky prijímacieho konania

- Vyhľadanie výsledku uchádzača (vo voľne prístupnej zóne)
- Výsledkové listiny

- Rozhodnutia o prijatí a neprijatí
- Zmena výsledku prijímacieho konania (odvolania, riešenie odvolaní, ...)

Štatistické prehľady

- Počty študentov v prijímacom konaní
- Novoprijatí slovenskí študenti
- Študenti podľa národnosti
- Prehľady úspešnosti stredných škôl
- Podklady pre UIP

Subsystém Študijné programy

Správa študijných odborov

- Správa študijných odborov na fakulte
- Správa aprobačných predmetov študijných odborov
- Správa gestorských katedier, garantov študijných odborov

Tvorba katedrových ponúk predmetov

- Vytvorenie ponuky predmetov s väzbou na školský rok, aktuálnosť, prerekvizity

Akademický informačný systém PU

Subsystém Evidencia študentov

Administrácia študentov

- Informácie o študentovi, pridávanie študenta do databázy
- Zoznamy študentov na odbore a informácie o štúdiu študenta
- Oprava údajov o štúdiu

Zápis do vyššieho ročníka

- Individuálny zápis (Študent, Študijné oddelenie)
- Hromadný zápis predmetov do povinného A bloku (Študijné oddelenie)
- Pridávanie predmetov
- Odoberanie predmetov
- Aktualizácia (doplňujúcich údajov o predmete - študijné oddelenie)
- väzba na rozvrh
- Výstupy zo zápisných listov

Zápočty a skúšky

- Zápočtové a skúškové hárky
- Hromadné udeľovanie „zápočtov“
- Individuálne udeľovanie „zápočtov a skúšok“
- Termíny skúšok
- Individuálne a hromadné prihlasovanie študentov na skúšky
- Zadávanie hodnotenia skúšok, výber študentov podľa vypísaných termínov, podľa skúškových hárkov

Zaraďovanie študentov na rozvrh

Diplomové práce

- Nové témy diplomových prác
- Oprava a tlač tém diplomových prác
- Udeľovanie zápočtov

- Individuálne zaraďovanie rozvrhových akcií
- Kontrola prekryvania (krúžok, učiteľ, poslucháreň, študent), výpis konfliktov
- Výstupy rozvrhov (podľa učiteľa, posluchárne, študenta, katedry, predmetu, krúžku)
- Prezenčné listiny pre rozvrhovú akciu
- Detailný popis rozvrhovej akcie

Subsystém Prezentácia na WWW

- Oficiálna prezentácia podľa organizačnej štruktúry
- Oficiálna prezentácia zamestnancov

Subsystém Administratívny systém

- Zápisnice a oznamy
- Poruchové hlásenia a žiadanky

Subsystém Správa používateľov

- Zmena hesla
- Zmena e-mailu, www-stránky (zobrazujú sa pri vyhľadani zamestnanca/študenta/absolventa)
- Nastavenie profilu (nastavenie upozorňovania na aktuálne zmeny v AIS - aktivuje sa pri prihlásení)
- LogOut

Subsystém Správa ľudských zdrojov

- Vyhľadanie osôb (vo voľne prístupnej zóne)
- Abecedný zoznam zamestnancov
- Evidencia nových zamestnancov, aktualizácia pracovných pomerov
- Sprístupňovanie osôb pre ostatné fakulty
- Zaradenie osôb do funkcií (sekretárka, vedúci, katedrový plánovač, dekan, ...)
- Prezenčné listiny
- Hromadná aktualizácia osobných čísel a klapiek
- Informácie o zmene údajov osôb a pracovných pomerov

Subsystém Správa číselníkov

- Prehľad obsahu všetkých číselníkov
- Modifikácia obsahu používateľských číselníkov a pomocných používateľských číselníkov

Pre ŠDJ PU:

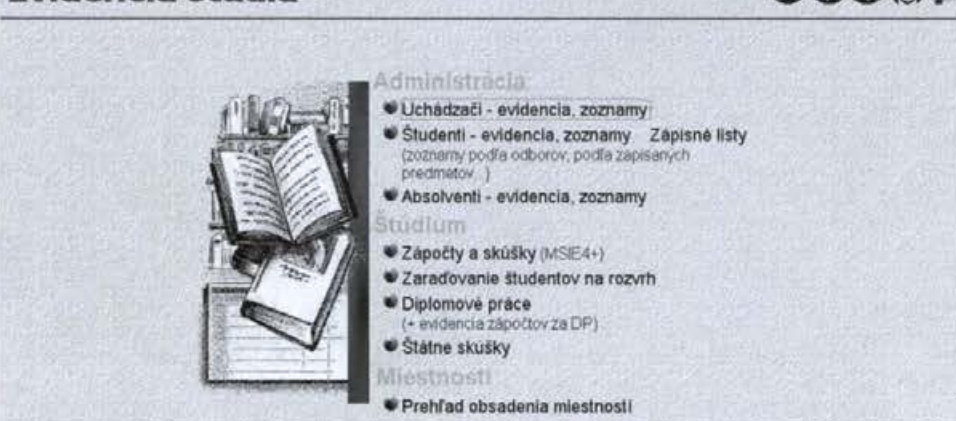
Subsystém Ubytovanie

- Základné informácie
- Plán izieb v budovách ŠD PU
- Rozdelenie študentov do izieb
- Evidencia platieb bytného v databáze (klient aj v pokladni ŠD)
- Export dát pre spracovanie preukazov ubytovaných

Prof. ThDr. Imrich Belejkanič, CSc.
Doc. PaedDr. Jozef Pavelka, CSc.
Ing. Vladimír Pisarský

Ukážka pracovnej obrazovky AIS PU

Evidencia štúdia

Perspektívy a poslanie

Takmer 40 rokov nejestvovalo v Prešove žiadne štúdium katolíckej teológie. Až nežná revolúcia v r. 1989 priniesla oživenie a obnovenie gréckokatolíckeho školstva v Prešove, keď v roku 1990 bola zriadená Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta zákonom č. 163/90 Z. z. zo dňa 3. 5. 1990 ako súčasť Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach, so sídlom v Prešove. Pri svojom otvorení v akademickom roku 1990/1991 mal pedagogický zbor fakulty iba deviatich pedagógov, na fakulte študovalo 50 študentov. Prvé promócie boli na GBF v roku 1992. Promovalo 15 absolventov. Počas dvanástich rokov našej existencie prešla fakulta mnohými priestorovými, hospodárskymi, ekonomickými a personálnymi zmenami. Zmenila sa štruktúra, poslanie a najmä uplatnenie absolventov. Vo vyučovacom procese sa postupne prešlo z doterajšieho jednodoborového štúdia na viacdoborové štúdium, pričom sa perspektívne počíta aj s otvorením ďalších študijných odborov.

Autor článku JUDr. Juraj Bujňák, prodekan GBF PU

So vznikom Prešovskej univerzity súviselo aj nové usporiadanie a pedagogické zameranie jednotlivých prešovských fakúlt UPJŠ. A tak zákonom č. 361/96 Z. z. z 10. 12. 1996 o rozdelení UPJŠ bola zriadená s účinnosťou od 1. 1. 1997 Prešovská univerzita, do zväzku ktorej bola začlenená aj GBF ako jedna z piatich fakúlt univerzity. Naša fakulta dosiahla viaceré vytýčené ciele napriek tomu, že máme obrovské medzery v rozvoji našej fakulty, sprevádzané mnohými problémami a ťažkosťami. V roku 1999 bol pridelený komisiou VEGA katedre kanonického práva grantový projekt, prvý svojho druhu na GBF PU.

Za obdobie dvanásťročnej existencie GBF sa dosiahol výrazný kvalifikačný rast pedagogických pracovníkov. Svedčí o tom aj bohatá publikačná činnosť. V súčasnom období si väčšina pedagógov doplnila vzdelanie na domácich či zahraničných univerzitách. Za posledné obdobie štyroch rokov na akademickej pôde GBF vzrástol aj počet vedeckých konferencií, seminárov a stretnutí nielen s domácou, ale aj zahraničnou účasťou.

Úroveň výchovno-vzdelávacej činnosti sa neustále prehlbuje a zvyšuje najmä hľadaním a uplatňovaním lepšej organizácie a efektívnosti pedagogického procesu. Tu nemožno nespomenúť predovšetkým funkcie katedrií a jednotlivých pedagógov, ktorá v značnej miere prispieva k odbornému rastu študentov.

Snahou Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty je zvyšovanie obsahovej náplne jednotlivých študijných odborov tak, aby ich náplň bo-

la kompatibilná s inými fakultami či univerzitami podobného zamerania u nás aj v zahraničí. Preto je nevyhnutnou prioritou pripraviť podmienky pre zavedenie noriem štúdia krajín EÚ, hlavne kreditného systému ECTS a vytvárať mobility študentov a pedagógov v rámci celej Európy.

Tým, že sa po obnovení fakulty (1990) dosiahla stabilizácia jednotlivých študijných odborov, GBF PU je vedeckou a vzdelávacou inštitúciou s dominantnou orientáciou na štúdium teologických a všeobecno-vzdelávacích vied.

Významnou činnosťou v súčasnosti je sústavná technická modernizácia vyučovacieho procesu, aj keď ona sama nemôže byť náhradou učiteľa, ale len jeho pomocníkom. Živé slovo, umocnené osobnými vlastnosťami a príkladom učiteľa, ostáva naďalej najúčinnnejším a rozho-

† Úroveň výchovno-vzdelávacej činnosti sa neustále prehlbuje

† Snahou GBF je zvyšovanie obsahovej úrovne jednotlivých študijných odborov

† V súčasnosti sa na GBF začalo s dobudovaním počítačovej informačnej siete vo všetkých lokalitách fakulty

† Ide predovšetkým o také oblasti teológie ako historickú, biblickú, právnickú, morálnu a pastorálnu, ktorých náročnosť si vyžaduje hlbšie štúdium

dújúcim faktorom v celom pedagogickom procese zo strany subjektu tohoto procesu. Z hľadiska objektu má popri jeho intelektu významnú úlohu aj jeho morálno-vôľová stránka, prejavujúca sa v prístupe k štúdiu. Súhrn pozitívnych činiteľov na oboch stranách sa prejavuje v študijných výsledkoch.

V súčasnosti sa na GBF PU začalo s dobudovaním počítačovej informačnej siete vo všetkých lokalitách fakulty. Zavedenie tejto modernizácie prispieva ku kvalite vyučovacieho procesu a k rýchlejšiemu získavaniu nových informácií.

Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta Prešovskej univerzity začala

rozvíjať svoje vedecko-výskumné aktivity, hlavne od roku 1995, keď sa po vybudovaní nového komplexu jednotlivých katedrií zintenzívnilo integrálne štúdium teologických disciplín.

Úsilie o maximálnu koncentráciu vedeckého potenciálu fakulty pramení predovšetkým z výskumu jednotlivých foriem teologických bádání. Ide predovšetkým o také oblasti teológie ako historickú, biblickú, právnickú, morálnu a pastorálnu, ktorých náročnosť si vyžaduje hlbšie štúdium. Preto najprogressívnejšou a najvýhodnejšou zložkou sú grantové projekty s finančnou podporou MŠ SR.

Potešiteľná je aj skutočnosť, že počet pedagógov zaoberajúcich sa vedeckým výskumom svedčí o tom, že na fakulte je už pevne zakotvená koncentrácia síl a prostriedkov v tejto oblasti činnosti fakulty.

Taktiež je potešiteľná aktivita pedagógov na vedeckých konferenciách, seminároch a iných odborných stretnutiach, čo určite prispieva k celkovej úrovni vedeckej činnosti a odborných stretnutí. Pokračuje odborný rast našich pedagógov. Fakulta nepreceňuje význam svojho prvého odborného periodika *Theologos*, ale nabháda pedagógov a vedeckých pracovníkov, aby výsledky svojej vedecko-výskumnej činnosti publikovali najmä v renomovaných domácich a zahraničných odborných časopisoch.

GBF PU

Hlavným cieľom pre prácu oddelenia zahraničných vzťahov GBF je vytvárať podmienky a koordinovať spoluprácu jej jednotlivých katedrií s pracoviskami európskych katolíckych univerzít, ako ich teologických fakúlt alebo inštitútov.

Po obnovení fakulty v roku 1990 sa začala aktívna činnosť na jednotlivých katedrách GBF vzhľadom na bilaterálnu spoluprácu so zahraničnými univerzitami v rámci zahraničných vzťahov.

Je rozpravovaných niekoľko významných medzinárodných projektov, týkajúcich sa vzájomných výmenných stáží buď pedagógov, alebo študentov medzi GBF a zahraničnými partnerskými univerzitami (PAT Krakow, KUL Lublin, PUG Roma, KUE Eischttät TF UP Olomouc a TF UK Praha) v rámci programov Socrates-Erasmus a DAAD. Ide o vzájomné bilaterálne rokovania pre budúcu možnú spoluprácu v spomínaných projektoch.

V zahraničnej oblasti GBF PU sa snaží rozšíriť spoluprácu s ďalšími fakultami a univerzitami (Poľsko, Taliansko, Nemecko) v rámci teologického zamerania, kde hlavnou úlohou

Pohľad do knižnice GBF PU

GRÉCKOKATOLÍCKA BOHOSLOVECKÁ FAKULTA PU

je poskytnúť študentom a pedagógom širšie možnosti vo výchovno-vzdelávacej činnosti.

Na skvalitnení vyučovacieho procesu sa podieľajú jej hosťujúci pedagógovia, a to hlavne z partnerských univerzít z Poľska, Nemecka a Talianska.

Práve hosťujúci pedagógovia sa veľkou mierou podieľajú na zdokonalení vyučovacieho procesu a svojimi poznatkami prispievajú k celkovej profilácii fakulty. Preto GBF považuje naďalej za svoju prioritu hľadanie ďalších možností, a to najmä finančných, pre budúcich hosťujúcich zahraničných pedagógov.

V súčasnosti fakulta pripravuje podmienky pre zavedenie noriem štúdia EÚ, hlavne kreditného systému ECTS, a vytvára možnosti mobility študentov a učiteľov v rámci celej Európy.

Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta sa zameriava na permanentný kontakt so spomínanými zahraničnými univerzitami a má eminentný záujem vstupovať do výmenných zahraničných projektov v rámci partnerských vzťahov s ostatnými svetovými univerzitami, hlavne pokiaľ ide o vedecko-výskumnú činnosť, čo by malo obohatujúci vplyv na celkovú akademickú profiláciu a postavenie GBF PU.

Snahou Gréckokatolíckej fakulty je neustále zvyšovať vedecko-výskumnú a pedagogickú úroveň, organizovanie vedeckých konferencií a seminárov, prehĺbovať vzájomnú spoluprácu s domácimi a zahraničnými univerzitami, aby výsledky spolupráce predstavovali zdroj aktivizácie vedeckého života na našej fakulte.

Ak nedôjde k žiadúcemu rastu pedagogickej a vedeckej práce každého pracovníka, fakulta nedosiahne také výsledky, aké by sme si želali. Pravda, všetko vyžaduje svoj čas, kvalita vyžaduje dlhodobú cieľavedomú prácu, len kúzla sa dajú robiť na počkane alebo z večera do rána.

Sme za zvyšovanie vedeckej úrovne

Musíme viac preniknúť do národných a medzinárodných grantov, aby sme zvyšovali vedeckú úroveň. Naša fakulta vyžaduje hlbšiu analýzu, odbornú komparáciu a vytvorenie komplexných rozvojových programov v našom výchovno-vzdelávacom systéme.

Ak máme na zreteli stabilitu a rozvoj GBF PU, aj v oblasti vzdelávania a výchovy, je potrebné urobiť niektoré systémové kroky. Všetci citíme, že výchovno-vzdelávacie procesy si vyžadujú viac aktívneho snaženia od všetkých, tak pedagógov ako aj študentov.

Naším želaním je teda plnenie prijatých priorít k ďalšiemu skvalitneniu fakulty, predovšetkým skvalitnenie vedecko-pedagogickej štruktúry a úrovne pracovísk GBF PU, príprava ďalších študijných odborov a špecializácií, rozšíriť výučbu s dôrazom na podmienky EÚ, realizovať doktorandské štúdiá.

Je potrebné neustále zvyšovať kvalitu vo vedecko-výskumnej činnosti, pokračovať v personálnom a materiálnom profilovaní jednotlivých kateder, vytvárať podmienky pre uzatváranie

bilaterálnych dohôd o spolupráci medzi jednotlivými fakultami či univerzitami, čo v nemalej miere by prispelo k odbornému progresu vyučovacieho procesu.

Tým, že GBF PU sa zapojila aj do programov Tempus/Socrates, že naši študenti sa vzdelávajú na partnerských univerzitách v zahraničí, stále je naďalej potrebné zvyšovať študentské mobility nielen v týchto ale aj ďalších programoch.

Máme si zaželať, aby v nadchádzajúcom období GBF PU naďalej rozvíjala svoju vzdelávaciu mohúcnosť. Spolupracujeme s ostatnými fakultami a univerzitami, k čomu nás vyzýva aj Druhý vatikánsky koncil vo svojej deklarácii O kresťanskej výchove (čl. 12).

Potrebuje pre prácu a rozvoj našej fakulty, predovšetkým zhodu, spoluprácu, porozumenie medzi všetkými navzájom a jednotu. Na to je potrebné pochopenie i zodpovednosť.

DISPUTATIONES QUODLIBETALES

Reflektujúc na výzvu Svätého Otca Jána Pavla II., ktorú prezentoval v apoštolskom liste novo millennio ineunte, aby sa Cirkev skúmala ako prijala koncil, a to aj vo všetkých miestnych cirkvách, sa uskutočnil v dňoch 19. a 20. novembra na pôde Gréckokatolíckej bohosloveckej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove (GBF PU) odborný seminár Disputationes quodlibetales o dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu, pri príležitosti 40. výročia jeho začiatku, ktoré si pripomínáme v tomto roku. Zorganizovala ho Katedra kresťanskej filozofie v spolupráci s Oddelením súčasných foriem ohlasovania viery GBF PU. Seminár otvoril prodekan fakulty ThDr. Marek Pribula, PhD., ktorý na akademickú pôdu privítal prešovského biskupa Mons. Jána Hirku, rektora kňazského seminára ThDr. Vojtecha Boháča, PhD., a ďalších vzácnych hostí. Na dvojdnovom seminári vystúpilo v troch sekciách spolu 16 prednášajúcich. V prvej sekcii, v ktorej svoje príspevky prezentovali aj dekan fakulty doc. ThDr. František Janhuba a prešovský biskup Mons. Ján Hirka, Dr.h.c., sa prednášajúci venovali deviatim koncilovým dekrétom. V druhej sekcii štyrom konštitúciám a v tretej sekcii trom deklaráciám Druhého vatikánskeho koncilu. Ubiehajúcimi rokmi tieto texty nestrácajú ani svoju hodnotu ani svoj význam. Treba ich čítať primeraným spôsobom, aby sa poznali a osvojili ako kvalifikované a normatívne texty Učiteľského úradu, v rámci cirkevnej tradície. Pápež vníma koncil ako veľkú milosť, z ktorej mala Cirkev v 20. storočí veľký úžitok: ponúkol nám totiž bezpečný kompas, aby sme sa ním orientovali v začínajúcom sa storočí (Porov.: Novo millennio ineunte čl. 57). O platnosti týchto slov Svätého Otca Jána Pavla II. svedčil aj záujem pedagógov a študentov GBF PU o stále aktuálnu problematiku, ktorou sa dokumenty Druhého vatikánskeho koncilu zaoberajú. Všetky príspevky prezentované na

O DRUHOM Vatikánskom KONCILE

Vzácná prítomnosť prešovského biskupa Mons. Jána Hirku, ktorý je veľkým kancelárom bohosloveckej fakulty, bola príležitosťou k tomu, aby mu prítomní zablahoželeli pri príležitosti jeho životného jubilea. (Zľava: PhDr. Pavol Dancák, PhD., Mons. Ján Hirka, Dr. h. c., dekan fakulty doc. ThDr. František Janhuba, prodekan pre vzdelávanie ThDr. Marek Pribula, PhD.)

tomto odbornom seminári budú do konca kalendárneho roka publikované v zborníku prednášok.

ThLic. Ľubomír Petřík
Oddelenie súčasných foriem ohlasovania viery GBF PU

Pohľad na účastníkov seminára o živom záujme pedagógov a študentov o problematiku prezentovanú v dokumentoch Druhého vatikánskeho koncilu

Foto: Juraj Blaščák

Zasadala Vedecká rada PF PU

Dňa 28. 10. 2002 zasadala Vedecká rada Pedagogickej fakulty PU. Na programe rokovania boli dve habilitácie na docenta. Pred vedeckou radou z habilitačnou prednáškou vystúpil dr. **Michal Tokár**, CSc., a doc. **Daniel Šimčík**, CSc., prodekan PF.

PhDr. **Michal Tokár** obhajoval tému Teória vyučovania predmetov na 1. stupni základných škôl v oblasti výtvarnej výchovy.

PaedDr. **Daniel Šimčík**, CSc., obhajoval podobnú tému „Teória vyučovania predmetov všeobecnovzdelávacej a odbornej povahy v špecializácii: teória vyučovania predmetov na 1. stupni základných škôl (odbor hudobná výchova).“

Habilitant PhDr. M. Tokár pri prednese habilitačnej prednášky

PhDr. **MICHAL TOKÁR**, PhD., interný učiteľ Katedry výtvarnej výchovy Pedagogickej fakulty PU v Prešove, sa narodil 9. decembra 1943 vo Vyšnom Slavkove. Základné školské vzdelanie získal v rodnej obci a v Nižnom Slavkove. Stredné odborné vzdelanie získal v Sabinove. V štúdiu pokračoval na Pedagogickom inštitúte

v Košiciach (dva roky) a potom na Filozofickej fakulte Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach so sídlom v Prešove, kde študoval výtvarnú výchovu – slovenský jazyk a literatúru. Diplom v odbore učiteľstvo všeobecnovzdelávacích predmetov (výtvarná výchova – slovenský jazyk a literatúra) získal v roku 1969. V rokoch 1971-72 absolvoval postgraduálne štúdium z vysokoškolskej pedagogiky na UPJŠ. V roku 1977 vykonal na Filozofickej fakulte Univerzity Palackého v Olomouci rigorózne skúšky a po obhajobe práce o knižných ilustráciách slovenských ľudových rozprávok získal titul PhDr. z teórie a dejín výtvarného umenia. V roku 2001 dokončil externé doktorandské štúdium vo vednom odbore 75-02-09 Teória vyučovania predmetov všeobecnovzdelávacej a odbornej povahy v špecializácii: teória vyučovania predmetov na 1. stupni ZŠ a po obhajobnej dizertačnej práce o ilustráciách a názornosti získal vedeckú hodnosť filozofie doktor (PhD.) na Pedagogickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici.

Výsledkami študentských prác sa prezentoval na pravidelných prehliadkach v Banskej Bystrici, na výstavách vo východoslovenskom regióne a na trienále grafiky v Ľubľane (Slovinsko), kde tamojšia galéria vyžiadala ponechať vystavené práce v ich zbierkach. Zúčastňoval sa pozvaných metodických a školiacich podujatí pre učiteľov výtvar-

ÚSPEŠNÁ HABILITÁCIA

nej výchovy organizovaných okresnými strediskami východoslovenského regiónu.

Vedecká práca PhDr. Michala Tokára, PhD., sa viaže predovšetkým na výskum knižnej ilustrácie a obrázkových príbehov. Zo začiatku mala historický charakter a postupne sa ustálila na teoretickom charaktere. Zameriava sa predovšetkým na klasifikáciu knižnej ilustrácie a obrázkových narácií, na výskum vzťahov: textu a výtvarnej zložky, ilustrácie a autonómneho výtvarného diela, vedeckej a umeleckej ilustrácie, ďalej na komunikáciu ilustrácie, úlohu didaktickej ilustrácie, názornú funkciu ilustrácie.

Bol zapojený do riešenia rezortných úloh: v rokoch 1980–1985 RŠ-V-09 (Moderné vyučovacie metódy a organizačné formy s využitím didaktickej techniky v teórii vyučovania výtvarnej výchovy a architektónike a výtvarnej výrobe v štúdiu učiteľstva 5–12; v rokoch 1986–1990 RŠ VIII-03/06 (Výtvarná kultúra v procese sebazvdelávania); v rokoch 1990–1992 fakultná úloha C 29-IV (Komunikácia ilustrácie); v rokoch 1998–1999 riešil projekt s grantovou zložkou VEGA (Teória ilustrácie). Projekt bol ocenený certifikátom vedeckej agentúry MŠ SR a SAV. V súčasnosti ukončil projekt VEGA *Obrázkové série* (za roky 2000–2003), ktorú predložil ako habilitačnú prácu. Výsledky výskumu prezentoval na vedeckých konferenciách. v zborníkoch a v štyroch knižných monografiách.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti habilitačná komisia odporúča, aby PhDr. Michal Tokár, PhD., po úspešnej obhajobe habilitačnej práce *Obrázkové príbehy* získal hodnosť docenta v odbore teória vyučovania predmetov všeobecnej a odbornej povahy v špecializácii: teória vyučovania predmetov na 1. stupni ZŠ.

PaedDr. **DANIEL ŠIMČÍK** sa narodil dňa 12. januára 1951 v Ražňanoch, okres Sabinov. Po ukončení základného a stredoškolského vzdelania pokračoval vo vysokoškolskom štúdiu na Pedagogickej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Prešove, študijný odbor Slovenský jazyk – Hudobná výchova. Po ukončení vysokoškolského štúdia pôsobil v školstve od roku 1973 až po súčasnosť.

Dlhodobou garantom pedagogickú prax študentov z hudobnej výchovy. Od roku 1997 je vedúcim Katedry hudobnej výchovy PF PU a v tejto súvis-

PaedDr. Daniel Šimčík, CSc., prezentuje sa habilitačnou prednáškou

losti sa venuje aj koncepčným otázkam tvorby učebného plánu pre odbor učiteľstvo pre 1. stupeň základnej školy a plánom pre internú a externú formu doktorandského štúdia. Nadviazal úzke kontakty a spoluprácu so všetkými pedagogickými fakultami na Slovensku, s niekoľkými odborníkmi pre hudobnú výchovu

v Českej republike, Poľsku, Holandsku, Nemecku, Japonsku, Švajčiarsku, Rakúsku. Bol členom prípravného výboru medzinárodných vedeckých konferencií na bývalej UPJŠ i terajšej PU, naposledy v septembri 2002, keď sa na pôde fakulty konala II. Medzinárodná vedecká konferencia *Príprava učiteľov-elementaristov v novom storočí*.

Vedecko-výskumná a publikačná činnosť

Vo vedecko-výskumnej činnosti sa venuje otázkam rozvoja hudobnosti detí mladšieho školského veku prostredníctvom hrových hudobných aktivít.

Potrebnú pozornosť venuje Daniel Šimčík aj riešiteľským aktivitám v rámci vedecko-výskumných úloh. Dôkazom je úspešné riešenie 7 inštitucionálnych, 3 rezortných a 3 grantových vedecko-výskumných úloh orientovaných na modernizáciu vyučovania a edukačných prostriedkov v predmete hudobná výchova a tiež na efektívnu medzinárodnú spoluprácu pri riešení aktuálnych otázok hudobnej výchovy (konkrétne projekty s partnermi v Rakúsku, Českej republike, Nemecku, Holandsku, Švajčiarsku, Japonsku).

Od roku 1999 je prodekanom pre vedu, výskum a doktorandské štúdium na PF PU. V tejto funkcii sa podieľal na vytvorení profilu tohto oddelenia po vzniku fakulty v roku 1997. Spolu s ostatnými členmi vedenia zabezpečil úspešnú akreditáciu PF PU na začiatku roku 2002, na základe ktorej fakulta nielen obhájila predchádzajúce pozície, ale aj získala nové spôsobilosti, medzi ktoré patrí predovšetkým možnosť konať rigorózne skúšky aj v novom študijnom odbore Predškolská pedagogika a možnosť habilitačného konania a konania na vymenovanie profesorov.

Po vyhodnotení habilitačnej prednášky, následnej diskusie a komplexnom zhodnotení profilu D. Šimčíka habilitačná komisia odporúča Vedeckej rade Pedagogickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove menovať **PaedDr. Daniela Šimčíka, PhD.**, za docenta vo vednom odbore Teória vyučovania predmetov všeobecnovzdelávacej a odbornej povahy v špecializácii: teória vyučovania predmetov na 1. stupni základných škôl.

Z habilitácie M. Tokára

Členovia Katedry Hv PF PU pozorne sledujú priebeh habilitácie Daniela Šimčíka.

Slovensko-ukrajinské vzťahy

Takéto zameranie a názov mala v poradí už tretia konferencia, ktorú organizovala tento rok Katedra ukrajinského jazyka a literatúry FF PU. Usporiadateľom predchádzajúceho ročníka bola ukrajinská strana – Užhorodská národná univerzita – ako stály partner a spolupracovník PU. V rámci týchto verejných vzdelávacích inštitúcií sú blízky spolupracovníkmi jednotlivé katedry. Z Užhorodskej národnej univerzity ide o Katedru histórie a Katedru slovanskej filológie a z Prešovskej univerzity o Katedru ukrajinského jazyka a literatúry, Katedru všeobecných dejín, Katedru slovenských dejín a archívniectva, Katedru slovenského jazyka a literatúry.

Usporiadateľom prvého ročníka s rovnakou tematikou, ale s užším zameraním na národnostné menšiny (ukrajinskú žijúcu na Slovensku, slovenskú žijúcu na Ukrajine) bola v roku 1998 Katedra ukrajinského jazyka a literatúry. Prvý ročník sa konal pod egidou Rady Európy.

Táto tretia konferencia sa konala 12. a 13. 9. 2002 v priestoroch Prešovskej univerzity. Prihlásených bolo 46 účastníkov. Prevažne to boli domáci účastníci (pracovníci FF a FHPV PU), pracovníci z UMB v Banskej Bystrici, ale prihlásení boli aj ukrajinskí odborníci z Užhorodu, Lvova a Kyjeva. Už tradične bol najzastúpenejší Užhorod. Okrem priamych účastníkov, ktorí vystúpili na rokovaniach, sa na konferencii zúčastnili pozvaní hostia, ktorí sa o ukrajinsko-slovenskú a slovensko-ukrajinskú problematiku aktívne zaujímajú. išlo o predstaviteľov spoločenských organizácií (Spoločnosť slovensko-ukrajinská v Bratislave, Zväz Rusínov-Ukrajincov Slovenska, Spolok ukrajinských spisovateľov na Slovensku), predstaviteľov ukrajinskej tlače vychádzajúcej na Slovensku, učiteľov základných a stredných škôl s vyučovaním ukrajinského jazyka.

Konferenciu oficiálne otvorila L. Babotová (vedúca KUJaL). Privítala vzácných hostí, a síce mimoriadneho a splnomocneného veľvyslanca SR na Ukrajine Vasila Grivnu, konzula Ukrajiny na Slovensku Oleksandra Cuprenka, predsedu zakarpatskej kultúrneosvetovej organizácie Matica slovenská Jozefa Hajniša. Prítomných pozdravil a privítal na pôde fakulty aj jej dekan F. Mihina.

S hlavnými referátmi vystúpili M. Štec, M. Danilák a M. Mušíka. Ďalej sa rokovalo v sekcii: jazykovednej, v sekcii literatúry a kultúry a v sek-

M. Danilák

cii histórie a politológie.

M. Štec sa vo svojom príspevku venoval otázke splnenia odporúčaní prijatých

M. Štec

na predošlých dvoch konferenciách, pričom musel konštatovať, že napriek prítomnosti mnohých štátnych činiteľov, ktorí sa s danými odporúčaniami stotožnili, sa mnohé (prevažná časť) nezrealizovali. Z tohto dôvodu sú mnohé z nich uvedené aj v rezolúcii, ktorá bola odsúhlasená na záverečnom plenárnom zasadnutí tejto konferencie.

Celá konferencia sa niesla v priateľskom duchu a v družnej atmosfére, čo svedčí o naozaj dobrých kontaktoch medzi pracovníkmi PU a UNU. Rov-

no konferencii bude informovať Ukrajinský magazín Slovenskej televízie.

Na záver treba poďakovať L. Babotovej za to, že sa jej podarilo získať finančné prostriedky, bez ktorých by sa táto konferencia nemohla uskutočniť. Je nám ľúto, že finančne na tejto konferencii neparticipovalo mesto (MsÚ), hoci sme ho oslovili cez Rektorát PU, ani krajské orgány štátnej správy, či predstavitelia prešovskej samosprávy (tiež boli oslovení). Naše poďakovanie patrí:

Ševčenkovej spoločnosti v New Yorku, manželom Hvatovcom z Prahy, podnikateľským subjektom Sapex, s.r.o., Cukrárni Victoria, Reštaurácii U richtára, občianskym združeniam Identita v Prešove a Centru antropologických výskumov so sídlom v Prešove, vďaka ktorým bola zabezpečená recepcia a bude financovaný zborník.

Rovnako chceme poďakovať členom organizačného výboru: T. Murčíkovej, L. Millej, V. Juríčkovej, M. Andrejčovi a P. Hurajčíkovi za veľké zapojenie pri organizovaní celej konferencie. Ďakujeme aj vedeniu fakulty za ústretovosť pri príprave konferencie a v neposlednom rade vedúcej jedálne a jej kolegyniam za peknú prípravu recepcie.

Jarmila Kredátusová,
tajomníčka KUJaL

v oblasti jazyka, literatúry, histórie a kultúry

nako hodnotila spoluprácu medzi slovenskými a ukrajinskými pedagogickými a vedeckými pracovníkmi vo svojom krátkom vystúpení pre Slovenskú televíziu vo Východoslovenskom regionálnom denníku v piatok (13. 9.) Svitlana Medvid-Pachomová z Užhorodu. Bližšie o tejto

konferencie. Ďakujeme aj vedeniu fakulty za ústretovosť pri príprave konferencie a v neposlednom rade vedúcej jedálne a jej kolegyniam za peknú prípravu recepcie.

MARTINA SEMEŠIOVÁ, LAUREÁTKA GRAND PRIX ĽUDOVEJ BANKY

Martina

Pôvodom a srdcom je Prešovčankou. Po ukončení základných a gymnaziálnych štúdií v Prešove, absolvovala odbor Andragogika na Katedre vzdelávania dospelých a sociálnej práce, na Filozofickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. V máji 2002 ukončila štúdium s vyznamenaním. Diplomovú prácu „Hodnotový systém starých ľudí“, ktorej kvalitu ocenila aj Ľudová banka, vypracovala pod vedením PhDr. Márie Bayerovej, oponentkou práce bola doc. PhDr. Marta Bačová, CSc. Túto tému má v pláne ďalej rozvinúť v rigoróznej práci. Počas celého štúdia dosahovala vynikajúce športové výsledky. Športovú kariéru začala v roku 1990 vo Východoslovenskej únii karate a bojových umení. Jej doménou je však Taekwon-do¹, ktorému sa venu-

je od roku 1994 a v ktorom sa jej podarilo dosiahnuť päťkrát titul majsterky Slovenska v matsogi (športový boj), v hmotnostnej kategórii do 58 kg: v rokoch 1996, 1998, 1999, 2000, 2001. Slovenskú republiku reprezentovala dvakrát na Majstrovstvách sveta (v r. 1996 v Prahe a v r. 2001 v Rimini – Taliansko) a dvakrát na Majstrovstvách Európy (v r. 1997 vo Varšave a v r. 2002 v Třeboni). Od roku 1999 sa venuje trénerskej práci nielen s deťmi a mládežou, ale aj s dospelými v ŠK Taekwon-do Ge-beak Prešov, ktorého členská základňa presahuje v súčasnosti 100 členov. V roku 2000 získali žiaci ŠK TKD Ge-beak Prešov titul Majstrov Českej republiky v tímovom sparingu a neskôr bol tento klub vyhlásený za najlepší klub na Slovensku. V roku 2002 bola zaradená medzi 11 najúspešnejších športovcov okresu Prešov a pri tejto príležitosti jej bol udeľovaný diplom za úspešnú činnosť v roku 2001.

Práca so žiakmi ju fascinuje, prináša so sebou kvantum rôznych skúseností, ktoré sa dajú pretaviť do pedagogickej praxe a naopak. Získané skúsenosti a vedomosti sa snaží využívať a zúčastňovať aj ako asistentka na Katedre VD a SP.

27. 10. 2002 sa stala držiteľkou Grand Prix Ľudovej banky za vzdelanosť. Ceremoniál odovzdávania cien sa konal v budove Slovenskej filharmónie, ceny odovzdávali: prof. Ing. Juraj Sinay, DrSc., rektor Technickej univerzity v Košiciach, predseda kolégia Grand Prix a Ing. Jozef Kollár, PhD., riaditeľ a predseda predstaviteľstva Ľudovej banky. Bol to večer plný emócií, dojmov a neopakovateľných zážitkov, a to aj vďaka tomu, že

Vľavo doc. A. Tokárová, v strede Mgr. Semešiová (vítazka), vpravo PhDr. M. Bayerová

pri nej stáli ľudia, na ktorých jej veľmi záleží, jej najbližší, doc. PhDr. Anna Tokárová, CSc., a PhDr. Mária Bayerová. Im patrí vďaka za podporu a vedenie.

¹Taekwon-do, ďalej len TKD, je moderné kórejské bojové umenie zamerané predovšetkým na sebaobranu, skladá sa z 3200 presne popísaných pohybov. Samotné Tae je označenie pre kopy, prácu s nohami, Kwon symbolizuje prácu rúk a tretia časť Do – skrýva skutočné umenie nájsť správnu cestu životom. TKD pozostáva z piatich disciplín: tul (súborné cvičenie), matsogi (športový boj), wirok (prerážacie techniky), t-ki (špeciálne techniky prevádzané vo vzduchu), hosinsul (sebaobrana). Hlavnými princípmi, ktorými by sa mali všetci vyznávači Taekwon-da riadiť sú: česťnosť, úcta, vytrvalosť, sebaovládanie, neskrtný duch.

Nový člen Katedry dejín FHPV PU

Novým členom KD FHPV je od 1. novembra 2002 prof. ThDr. **Imrich Belejkaníč, CSc.**, (na obrázku).

Prof. Belejkaníč sa narodil 23. 7. 1953 v Kašove, okr. Trebišov. Po absolvovaní základného a stredoškolského gymnaziálneho štúdia získal

teologické vzdelanie na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove a **Leningradskej duchovnej akadémii**, ktorú ukončil v roku 1980 obhajením kandidátskej práce. Dva roky bol štípendistom na Katedre pravoslávnej dogmatickej teológie u prof. Liverija Voronova, významného teológa **Ruskej pravoslávnej cirkvi**. V roku 1988 sa stal docentom na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove a v roku 1991 doktorom pravoslávnej teológie. Od 1. júla 1997 pôsobí, už v druhom funkčnom období, ako prorektor pre vzdelávanie Prešovskej univerzity v Prešove.

Dňa 16. 10. 1979 bol v **Leningrade** arcibiskupom **Kirilom (Gundjajevom)** chirotonizovaný na diakona a 23. 10. 1979 na presbytera. Od 1. 1. 1980 do 31. 10. 1983 pôsobil ako duchovný v **Karlových Varoch** na Zastupiteľstve **Ruskej pravoslávnej cirkvi v Česko-Slovensku**. V rokoch 1983–1986 vykonával duchovenskú činnosť v **Levoči**, kde v období od 1. 1. 1984 do 31. 12. 1986 pôsobil vo funkcii okresného arcidiekana. Riaditeľom **Úradu eparchiálnej rady pravoslávnej cirkvi** sa stal 1. 1. 1987. Túto službu vykonával do 4. 1. 1999. V súčasnosti pôsobí ako druhý duchovný v **Košiciach** (od 1. novembra 1999).

Od začiatku pôsobenia na vysokej škole (PBF v Prešove 1984) sa sústreďuje na výskum v oblasti systematického bohoslovía so zameraním na očistenie východnej pravoslávnej teológie od západného scholastického nánosu. V tomto smerovaní veľký dôraz kladie na biblické východiská, rozhodnutia všeobecných snemov, ako aj patristickú tradíciu a bohatstvo východnej spirituality. O tomto smerovaní svedčí jeho publikačná činnosť. Vo svojej pedagogickej a tak isto aj vo vý-

skumnej činnosti sa snaží zúžitkovať skúsenosti z riešenia majetkoprávneho problému s grécko-katolíckou cirkvou, ktoré publikoval v konkrétnej monografickej štúdiu.

Od roku 1990 je členom **Vedeckej rady Pravoslávnej bohosloveckej fakulty** a od roku 1997 členom **Vedeckej rady Prešovskej univerzity v Prešove**. Od roku 1997 je členom **Rady pre vzdelávanie a výchovu pri rade vysokých škôl v Slovenskej republike**, spoluriešiteľom **grantového projektu VEGA**, spoluriešiteľom **zahraničného medzinárodného projektu TEM-PUS PHARE**.

V pedagogickej činnosti sa podieľal na príprave mladých perspektívnych odborníkov v odbore pravoslávna teológia so zameraním na prehľadné štúdia systematickej teológie. Je školiteľom doktorandského štúdia, garantom študijného odboru pravoslávna teológia, garantom doktorandského štúdia v odbore pravoslávna teológia a garantom pre habilitačné a inauguračné konanie.

Okrem vedeckých a odborných štúdií pravidelne publikuje v časopisoch pravoslávnej cirkvi články rôznej povahy. Medzi najvýznam-

nejšie jeho štúdie patria: **Pravoslávne dogmatické bohoslovie I. a II.** (1995, 1996), **Katolícky katechizmus z pohľadu pravoslávnej teológie** (1998), **Pohľady do dejín pravoslávnej dogmatickej teológie** (1999) a **Unionizmus ako eklezio-logický problém** (1999). Zúčastňuje sa aj diskusných besied v Slovenskej televízii s teologickou tematikou v rámci jubilejného roku 2000.

Zúčastnil sa na rôznych konferenciách a sympóziách. Spolupracoval so **Svetovou radou cirkvi** a s **Konferenciou európskych cirkvi** na riešení problému **Unionizmu a jeho vplyv v interkonfesionálnej oblasti a v rozvíjaní ekumenického hnutia**. Do budúca má podanú žiadosť o schválenie grantového projektu **VEGA** pod názvom **Byzantská teológia v kontexte európskej civilizácie**, ktorého je hlavným riešiteľom.

Dňa 21. marca 2002 bol prezidentom Slovenskej republiky menovaný za vysokoškolského profesora v odbore pravoslávna teológia a 30. apríla 2002 bol ministrom školstva Slovenskej republiky menovaný za člena komisie **Vedeckej grantovej agentúry školstva a Slovenskej akadémie vied pre vedy a spoločnosti (filozofia, sociológia, politológia a teológia)**. Od 1. novembra 2002 sa stal, v rámci výberového konania, členom **KD FHPV PU**.

-red-

Študenti a pracovníci PU si isto všimli výraznú zmenu v prístupe na Internet. Tá zmena nie je ani dočasná, ani náhodná. V utorok, 26. novembra 2002, pracovníci CVT STU BA, hlavného uzla siete Sanet-II, Ing. Ďurkovič a Ing. Binder, prebrali od firmy Orange optickú trasu Prešov-Košice a nakonfigurovali v sieťovom centre CVT PU smerovač Cisco, čím pripojili Prešovskú univerzitu do vysokorychlostnej siete Sanet-II.

Sieť Sanet-II je realizovaná v rámci celoslovenského projektu združením Sanet - Združením Slovenskej akadémie dátovej siete.

Predstavuje (1.) kvalitné vysokorychlostné medzinárodné pripojenie niekoľko stoviek Mbit/s, (2.) medzimestskú chrbticu s rýchlosťou 1 Gbit/s a (3.) metropolitnú sieť (MAN) v krajinských mestách. Napojenie Prešovskej univerzity teda predstavuje nárast rýchlosti linky **Prešov-Košice z 512 kbit/s na 1 Gbit/s**, čo je len v číselnom vyjadrení 2000 násobok. V priestupnosti dát je však tento nárast oveľa väčší. Doterajšie náklady na realizáciu predstavujú sumu cca 4,7 mil. korún a záväzok ročného prenájmu zhruba pol milióna korún na dobu **10 rokov**. Treba však podotknúť, že v tejto sume sú započítané len náklady v meste Prešov. Ďalšie nevyhnutné náklady na medzimestské pripojenia a zahraničnú konektivitu nie je možné v súčasnej fáze projektu presne určiť. Predstavujú však ďalšie desiatky miliónov korún.

V rámci tohto projektu bola PU pripojená do siete Sanet-II, vďaka čomu prof. Horváthovi, predsedovi Predstavenstva Sanet za presadenie projektu Sanet-II na vládnej úrovni a koordináciu všetkých činností pri jeho realizácii. Na úrovni Prešova na pripojení do siete Sanet-II a budovaní MAN Prešov aktívne pracujú pracovníci CVT FHPV PU, CVT PU a FVT TU: Ing. M. Marušák, Ing. J. Biľovský, Ing. V. Pírsarský, Ing. M. Ganaj, L. Kručay, Ing. J. Ďuraš a prorektor PU pre rozvoj doc. PaedDr. Jozef Pavelka, CSc.

Práce súvisiace s výstavbou Sanet-II v Prešove začal riešiteľský kolektív už v mesiaci január 2002. Pripojenie VŠA PU do siete Sanet-II je prvým viditeľným krokom. Pokračujú však práce na MAN - vysokorychlostnom pripojení ďalších budov univerzity v Prešove. V záverečnom štádiu sú práce na I. etape - pripojenie **FZ PU, PBF PU, Kňazského seminára PBF PU** a budovy **FVT TU v Košiciach** so sídlom v Prešove na **Plzenskej ulici**. S ukončením tejto etapy sa počíta do konca tohto roku. Pokračujú práce na II. etape - pripojenie **Rektorátu PU a FVT TU v Košiciach** so sídlom v Prešove na **Štúrovej ulici** s predpokladaným ukončením v **marci 2003**. V III. etape, do konca roku 2003, je plánované pripojenie **GBF PU a Kňazského seminára GBF PU**, neskôr, podľa finančných možností projektu Sanet-II, by boli pripojené aj **ITHM PU, ŠD PU** na Nám. mládeže a **ŠD FVT v Prešove TU v Košiciach**.

Sieť Sanet-II prináša kvalitu a tým nové možnosti pre zavádzanie a využívanie nových sieťových služieb prenášajúcich hlas, či obraz. Už dnes sa začína pracovať na projektoch telefonovania cez internet - IP telefónie, projektoch vysielania videa cez internet, či projektoch webuniverzity. Tieto nové technológie sa onedlho stanú bežnou súčasťou života univerzity na Slovensku.

Ing. Martin Marušák,
člen Riadiacej rady projektu Sanet-II

Riešitelia projektu Sanet-II na PU pri smerovači Cisco v hodnote 1 mil Sk, ktorý PU získala bezplatne v rámci realizácie projektu. Sprava p. L. Kručay, Ing. J. Ďuraš, Ing. M. Marušák, Ing. J. Biľovský, Ing. M. Ganaj a prorektor PU pre rozvoj doc. PaedDr. Jozef Pavelka, CSc.

Študenti a učitelia veľmi radi navštevujú bohatú knižnicu na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove.

Nový akademický rok

Takže, aké sú plány našich súborov pre túto „jesennú a zimnú sezónu“?

Poradným orgánom Kolégia rektora PU v Prešove pre realizáciu umeleckej činnosti je Rada pre umeleckú činnosť PU. PhDr. Viliama Tarjányho, tajomníka RUČ PU sme sa na začiatku akademického roka 2002/2003 opýtali:

Akú umeleckú činnosť pripravujú po prázdninách umelecké súbory PU v Prešove v novom akademickom roku?

Musim Ťa trochu poopraviť. Umelecké súbory PU v Prešove nedovolenkovali ani v mesiacoch júl – september. Ich aktivita bola bohatá a pestrá. Vysokoškolský folklórny súbor Torysa nás reprezentoval v júli na medzinárodnom festivale vysokoškolských folklórnych súborov Akademická Nitra.

V dňoch 2.–4. septembra 2002 Študentský spevácky zbor **Pravoslávne bohosloveckej fakulty PU v Prešove** sa zúčastnil na spoločenskej spomienke k 60. výročiu umučenia biskupa **Gorazda v Prahe**. Zbor pri tejto príležitosti vystúpil so svojím programom v Národnom múzeu.

Už tradične súčasťou Prešovského kultúrneho leta (PKL) organizované priamo Mestským úradom Prešov za technickej spolupráce mestskej organizácie **Parku kultúry a oddychu Prešov** sú vystúpenia umeleckých súborov PU v Prešove. V rámci tohtoročného PKL sa predstavili súbory: **MUSICA HISTORICA** s programom k 235. výročiu úmrtia **G. Ph. Telemanna** v Šarišskej galérii a na pešej zóne **PIANO VOCAL** s ocenenými študentmi PU v Prešove za **Moyzesianu** – tvorba **Mikuláša Moyzesa**. V oboch prípadoch prezentovali súbory vysokú umeleckú hodnotu.

Všetko sa odvíja od financií. V súlade s Programom rozvoja mesta Prešov a Projektom rozvoja Prešovskej univerzity v Prešove bola uzavretá vzájomná spolupráca medzi mestom Prešov a Rektorátom PU v Prešove, medzi iným aj v oblasti kultúry. Komisia MsZ pre kultúru, šport a zahraničné projekty pri MsÚ Prešov pridela na rok 2002 pre oblasť kultúry PU v Prešove finančné prostriedky vo výške **50 tis. korún**. „Domáca finančná“ čiastka z rozpočtu na rok 2002 predstavuje pre všetky umelecké súbory sumu **110 000 Sk**.

Koľko je umeleckých súborov PU, ktoré sú členmi RUČ PU?

Pod gestorstvom jednotlivých fakúlt Prešovskej univerzity v Prešove a ich odborných pracovísk pôsobi **9 umeleckých kolektívov, resp. súborov**.

FHPV PU v Prešove:

- Vysokoškolský folklórny súbor Torysa
- Komorný orchester Camerata academica
- Ženský spevácky zbor Iuventus paedagogica
- Komorný miešaný zbor
- Musica Historica

PF PU v Prešove:

- Piano Vocal

PBF PU v Prešove:

- Spevácky zbor

GBF PU v Prešove:

- Spevácky zbor sv. Romana Sladkovec

FF PU v Prešove:

- Študentské divadlo

umeleckých súborov PU

V týchto 9 umeleckých telesách pôsobi, resp. účinkuje 250 študentov pod odborným vedením pedagogických pracovníkov PU.

Na akých podujatiach, organizovaných PU v Prešove, sa predstavia umelecké súbory do konca roku 2002?

V dňoch **25.–27. októbra 2002** PU v Prešove reprezentovalo na súťažnom XX. ročníku festivalu Divertimento musicale v **Spíšskej Novej Vsi** gitarové trio, ktoré je súčasťou Komorného orches-

tra Cameraty Academica. Môžem Ťa už prezradiť výsledok. Gitarové trio v zložení **E. Kmečová, D. Mochňanská a J. Juščák** získalo najvyššie možné ocenenie – **Diplom za hodnotný umelecký výkon**.

Od 10. do 13. novembra Súťaž umeleckej tvorivosti vysokoškolských Akademických Prešov. **Program AP 2002** bol bohatý: prezentácia dielní AP 2002, súťaž v umeleckom prednese, Výpredaje, Imprologia, Galaprogram, Literárny program.

Vďaka iniciatíve prof. PhDr. **Vladimíra Lešku, CSc.**, prorektora pre vedu a doktorandské štúdium a zároveň predsedu RUČ PU podarilo sa nadviazať kontakt s **generálnym riaditeľom Bardejovských kúpeľov**, týkajúci sa koncertnej činnosti umeleckých súborov PU. Prvé vystúpenie bolo **4. decembra 2002**. V spoločenskej sále hotela **Astória** sa predstavil Piano-Vocal PF PU.

V poradí už **III. Vianočný koncert** umeleckých súborov PU je naplánovaný na **11. decembra** v **PKO Čierny orol** v Prešove. Čaro Vianoc spríjemní divákom spevácky zbor sv. **Romana Sladkovec** GBF PU, Spevácky zbor PBF PU. S novým programom zamieraným k Vianočiam sa predstaví **Vysokoškolský folklórny súbor Torysa**. Hostom večera bude zbor z **Polského mesta Rzeszów**.

Práve v čase **Vianoc**, najkrajšieho sviatku v roku, budú umelecké súbory PU v Prešove v plnej permanencii.

Za rozhovor sa poďakoval doc. PhDr. **M. Rusinko, CSc.**

Na záver tí najlepši

Každý rok začiatkom júna začína v našom meste **Prešovské kultúrne leto (PKL)**. Neboľo tomu inak ani tohto roku a v období od **6. júna do 10. septembra 2002** účinkovali v rámci PKL prešovské hudobné, tanečné a spevácke kolektívy.

V záverečný deň v popoludňajších hodinách v programovom bloku na pešej zóne, kde **Prešovčania** vychutnávali poobedňajšiu siesť, predstavilo sa Komorné vokálne združenie **Piano-Vocal PF PU**.

Členovia tohto umeleckého telesa pôsobili dojmom uvoľnenia, pohody, profesionalitu, čo sa prejavilo na odozve publika.

Pri interpretácii muzikálových a operných melódii svetových a slovenských skladateľov zaznel spontánny potlesk. Spokojnosť sa dala vyčítať aj z tváre umeleckej vedúcej **Dr. Lívie Kalmárovej**.

Po úspechoch členov **Piano Vocal**, ktoré dosiahli na 1. ročníku speváckej súťaže študentov vysokých škôl pedagogického smeru **Moyzesiány** na Medzinárodnej speváckej súťaži **Imricha Godina vo Vrábľoch**, získal si obdiv a srdcia Prešovčanov.

PhDr. **Viliam Tarjány**, tajomník RUČ

Otázka redakcie pre riaditeľa ŠDJ-PU PhDr. Ivana Benku

Pán riaditeľ, 6. 6. 2002 bola vykonaná zamestnancami ŠZÚ v Prešove kontrola z dôvodu, že v priebehu 23. a 24. kalendárneho týždňa ochoreli niektorí stravníci na hnačkové ochorenie. Výsledky laboratórnych rozborov odobratých vzoriek potvrdili závadnosť v prítomnosti patogénneho mikroorganizmu **Salmonela enteritidis**. Aké opatrenia boli urobené, aby sa podobné prípady nevyskytovali?

7. 6. 2002 sa všetci zamestnanci podrobili lekárskeho vyšetreniu. Taktiež celá prevádzka bola dezinfikovaná chloraminom B, cloroxom. Od 11. 6. 2002 sú v prevádzke len zamestnanci, ktorí neboli pozitívne testovaní. Rozhodnutím **OÚ v Prešove ŠOH** bola udelená pokuta podľa § 28, od. 1 z. č. 272/1994 Z. z. a zároveň bola vyfakturovaná **ŠZÚ** úhrada za rozbor vzoriek. Ide o celkovú sumu **27 240 Sk**, ktorá bola podľa miery zavinenia predpísaná k úhrade jednotlivým zamestnancom.

Chcem využiť túto príležitosť na ospravedlnenie sa všetkým, ktorých sa neprijemná udalosť v inkriminovanom čase dotkla. Veď za 24 rokov išlo o prvý takýto prípad v ŠDJ PU.

Red.

VENUJME JEJ TICHÚ SPOMIENKU

Anna RIMÁKOVÁ (* 5. 12. 1944 – † 1. 11. 2002), žena, ktorá je spätá s učiteľskými fakultami, pred tým Pedagogickou fakultou UPJŠ, potom FHPV PU v Prešove.

Svojou prácou vo vedení fakúlt ako sekretárka vedela mnohokrát usmerniť tok myšlienok dekanov v prospech študentov a zamestnancov. Vrávi sa, že človek je usilovný ako včielka, Anku sme poznali v našom pedagogickom úli ako človeka s veľkým „Č“, ktorý vedel poradiť, pomôcť, či vybaviť niekedy aj nemožné a slová „nie“, „nedá sa“ u nej boli takým neznámym pojmom, ako je aj veta „už som odrobila 8 hodín a mám po pracovnej dobe“.

Stratili sme človeka, ktorý vyoral brázdou v náročnosti, ktorá bude pre nasledujúce generácie úrodnou pôdou v sebaobetovaní, náročnosti, vzťahu k práci a k človeku, ako takému.

Ťi, ktorí ste našu Anku poznali, venujte jej niekoľko minút tichých spomienok s takou láskou, s akou ona pristupovala k Vám.

Vedenie FHPV PU v Prešove

Za profesorom JURAJOM FURDÍKOM

7. augusta 2002, krátko pred dovršením 67 rokov (nar. 17. 8. 1935) nás navždy opustil prof. PhDr. **JURAJ FURDÍK, CSc.**, pracovník Katedry slovenského jazyka a literatúry Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity. Pracoval v oblasti výskumu súčasnej spisovnej slovenčiny, osobitne jej morfológickej sústavy a slovnej zásoby, najmä tvorby slov, a to aj na širšom, slavistickom pozadí; venoval sa aj niektorým všeobecnolingvistickým otázkam a konfrontačnému výskumu slovenčiny a maďarčiny. V mene spolupracovníkov a kolegov z katedry a fakulty, ale aj slovenskej jazykovednej obce sa s ním 9. augusta 2002 v Dome smútku v Prešove rozlúčil vedúci katedry jeho stálego životného pracoviska prof. PhDr. **JÁN SABOL, DrSc.**

VK PU je jedným z mála športových kolektívov v Prešove, ktoré hrajú najvyššiu súťaž. Zaväzuje to?

Určite, aj keď si myslím, že volejbal v Prešove by si zaslúžil viac pozornosti po každej stránke. Ak ni-

Dvojmiľový mierový beh – Sri-Chynmoia

Atletickú sezónu 2002 ukončil atletický klub Slávie PU Prešov usporiadaním dvojmiľového mierového behu – Sri Chynmoia. Preteky sa uskutočnili na atletickom štadióne Prešovskej univerzity a traja merali 3218 m. V dobrom počasí najrýchlejší čas zabehol Jaroslav Tomeček za 10:17,0 min. V ostatných kategóriách víťazstvo si zabezpečili títo pretekári: 40–49-roční: 1. Bednár 12:09,0, 50–59-roční: 1. Marčák 13:44,0, 60–69-roční: Varehola 13:53,0. Zo žien najrýchlejšia bola Sobeková 14:51,0 a z dorastencov Szabo 11:11,2 min. Prví traja v každej kategórii boli odmenení diplomom, víťaz obdržal vecnú cenu. -jm-

IV. ročník ŠTAFETOVÉHO BEHU FAKÚLT

Katedra telesnej výchovy pri Technickej univerzite v Košiciach usporiadala pri príležitosti 50. výročia založenia univerzity štafetový beh fakúlt na 2 x 200 m. Podujatie sa uskutočnilo 4. novembra 2002 na tartanovej dráhe v Košiciach. Pretekov sa zúčastnilo 18 družstiev košických a prešovských fakúlt, v kategóriách mužov a žien. Najúspešnejšie si počinili v kategórii žien študentky Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej univerzity z Prešova, pred družstvom z Pedagogickej fakulty Prešov a FHPV PU Prešov.

V kategórii mužov z 13 družstiev víťazstvo si zabezpečilo družstvo z Fakulty humanitných a prírodných vied PU v Prešove pred druhým a tretím družstvom tej istej fakulty. Víťazné družstvo žien bolo zložené zo študentiek Zuzy Zabelnej a Renáty Richnovskej, ktoré zabehli svoju trať za 61,0 s.

Víťazné družstvo mužov v zložení Tomáš Samko a Ján Nizký zabehli štafetu za 48,9 s. -jm-

BASKETBALOVÝ TURNAJ

V dňoch 5. – 10. novembra 2002 Basketbalový klub Prešovskej univerzity uskutočnil basketbalový turnaj žien o Pohár 17. novembra za účasti a umiestnenia družstiev:

1. BK PU Prešov „A“
2. Cassovia Košice – juniorky
3. Cassovia Košice – mladé ženy
4. BK PU Prešov „B“

Turnaj vhodne zapadol do osláv Študentských dní. Dal možnosť širšiemu okruhu mladých hráčok – prevažne študentiek, zahrať si a zároveň bol aj prípravou na súťažné zápasy. Mal dobrú spoločenskú kulisu a poslúžil aj ako odborná prax pre študentov odboru Tv (pomocní rozhodcovia, pedagogické pozorovanie, zaznamenávanie hernej štatistiky).

Podujatie sa uskutočnilo v spolupráci a za finančnej podpory SAUS a MŠ SR.

Doc. dr. Marián Vojčík, CSc., riaditeľ turnaja

Veľký UNIVERZITNÝ PLES sa uskutoční 28. 2. 2003 v Mestskej športovej hale v Prešove. Pozývame všetkých členov AKADEMICKÉJ OBCE PU.

Prezident Volejbalového klubu PU Ing. Martin Velecký

Od novej sezóny, resp. súťažného ročníka 2002/2003 je prezidentom volejbalového klubu (VK) PU pán Ing. Martin Velecký, riaditeľ PKO Čierny orol Prešov.

Vieme, že kultúra, resp. hudba a šport majú k sebe veľmi blízko. Sú športové odvetvia, ktoré si bez hudby nevieme predstaviť. Či je to už športová alebo moderná gymnastika, krasokorčuľovanie, akvabely, kulturistika, aerobik. Tak isto v kolektívnych športoch volejbal, hokej, futbal sa spája hudba a šport. Voľné minúty, resp. prerušenie hry je vyplnené reprodukcovanou alebo živou hudbou, niekedy spestrené mažoretkami.

Takže pán prezident. Si riaditeľom kultúrnej inštitúcie a prezidentom VK PU. Ako zvládaš obidve funkcie?

Hovorí sa, že človek zvládne všetko, ak chce. Ja vravím, že ak má človek okrem chcenia okolo seba aj správnych ľudí, o to je to jednoduchšie. Ja som šťastie tak na ľudí v práci, ako aj ľudí pri volejbale mal. Horšie je to vysvetľovať doma.

Pred novou sezónou sa káder doplnil, zostal pohromade alebo oslabil.

Niektorí hráči odišli, niektorí zase pribudli, je to úplne normálne. O kvalite kádra nepochybujem, sú to väčšinou chlapci, ktorí hlavne veľmi chcú hrať volejbal, ale potrebujú viac času na súhru. Ak sa nám to podarí, o čom som presvedčený, potom budeme naozaj silný tím.

V denníku Šport 15. 11. 2002 bolo uverejnené poradie bodovania najlepších jednotlivých hráčov. Prešovskí volejbalisti sú po 6. kole na popredných miestach. (Sopko 2., Gešperík 3., Škvarek 10.). Spokojnosť?

Hlavne, aby sa neuspokojili samotní hráči a podávali takéto výkony naďalej. Určite je to príjemné.

Po 7. kole volejbalovej extraligy je VK PU na 3. mieste. Aké sú ciele mužstva?

Ciele boli dané pred sezónou a nemenia sa. Chceme sa dostať určite do prvej 6 a ďalej sa uvidí. Ak sa situácia vyvinie priaznivo, určite zabodujeme o historickú medailu.

kto, tak predovšetkým hráči (chlapci), ktorí ho hrajú s veľkým srdcom, čo je dnes vzácné.

Ako je to s financovaním VK PU.

V prvom rade je to určite veľká pomoc zo strany Prešovskej univerzity v Prešove, aj keď veľa ľudí nás stále berie ako príťaž. Bohužiaľ, nie sme v Amerike, kde sa reprezentácii univerzity kladie väčší význam. Čo sa týka ďalšieho financovania, je to zatiaľ skupina menších sponzorov, ale verím, že práve našou hrou a prístupom k chodu klubu prilákame aj ďalších podnikateľov.

Čo dodať na záver? Tvrde sme, „sanghaijské rýchliky“, dobré bloky a sety na nulu.

Rozhovor viedol a poďakoval sa PhDr. Viliam Tarjáni

10. ročník medzinárodného volejbalového turnaja

V dňoch 14. a 15. 11. 2002 sa uskutočnil 10. ročník medz. volejbalový turnaj mužov a žien ku Dňu študentstva. Zúčastnili sa ho študenti VŠ z Prešova a Košíc, študenti z Vranova a Prešova a zahraničné družstvo z Grossiarovi odovzdáva dr. J. Hucec Poľska. Poradie

ženy: 1. TU Košice, 2. PU Prešov, 3. S. Sanok, 4. MŠK Vranov, 5. UPJŠ Košice. Muži: 1. TU Košice, 2. PU Prešov, 3. UPJŠ Košice. Najlepšie hráčky a hráči: G. Fischerová, TU Košice; M. Krišandová, MŠK Vranov; K. Bury, S. Sanok; D. Mihalčová, MŠK Vranov; Č. Grossiar, TU Košice; K. Feňo, PU Prešov; P. Šveda, UPJŠ Košice.

PaedDr. Juraj Hucec

Beh olympijského dňa
Víťaz Tomáš Sliva vľavo, študent FHPV PU Tv - Tech. v.

Vydáva:

Rektorát PU Prešov. Kontakt na redakciu: tel.: (051) 772 53 08, Ulica 17. novembra č. 1, 081 16 Prešov

Predseda redakčnej rady a vedúci redaktor: doc. PhDr. Michal RUSINKO, CSc. Členovia redakčnej rady: prof. PhDr. Rudolf Dupkala, CSc., doc. JUDr. Ján Roháč, CSc., prof. PhDr. Ladislav Šimon, CSc., Ing. Peter Haľko, PhDr. Viliam Tarjáni, Mgr. František Dancák, doc. Ján Zozulák, doc. Milan Portík, CSc., PhDr. Ján Bartko, Andrej Bañas – výtvarník, Mgr. Ľubomír Krajňák – fotograf.

Univerzitný časopis vychádza ako dvojmesačník, päťkrát ročne pre vlastnú potrebu. Za grafickú a jazykovú úpravu zodpovedá Miroslav Mudrák. Tlač: GRAFOTLAČ Prešov

(Nepredajné)